

NN 85/2017 (26.8.2017.), Odluka o uvođenju strukovnog kurikuluma za stjecanje kvalifikacije ekonomist (060724) u obrazovnom sektoru ekonomija, trgovina i poslovna administracija

MINISTARSTVO ZNANOSTI I OBRAZOVANJA

2039

Na temelju članka 8. stavka 4. Zakona o strukovnom obrazovanju (»Narodne novine«, broj 30/09, 24/10 i 22/13) ministrica znanosti i obrazovanja donosi

ODLUKU

O UVOĐENJU STRUKOVNOG KURIKULUMA ZA STJECANJE KVALIFIKACIJE EKONOMIST (060724) U OBRAZOVNOM SEKTORU EKONOMIJA, TRGOVINA I POSLOVNA ADMINISTRACIJA

I.

Ovom Odlukom donosi se strukovni kurikulum za stjecanje kvalifikacije EKONOMIST u obrazovnom sektoru EKONOMIJA, TRGOVINA I POSLOVNA ADMINISTRACIJA, koji je sastavni dio ove Odluke.

II.

(1) U skladu sa strukovnim kurikulumom koji je sastavni dio ove Odluke, obrazuju se učenici koji upisuju prvi razred srednje škole u programu obrazovanja za stjecanje kvalifikacije ekonomist počevši od školske godine 2017./2018.

(2) Učenici koji su u školskoj godini 2017./2018. upisali prvi razred srednje škole u eksperimentalnom programu obrazovanja za stjecanje kvalifikacije ekonomist (060704), obrazuju se po strukovnom kurikulumu koji je sastavni dio ove Odluke.

(3) Iznimno od stavka 1. ove točke, učenici koji su upisali prvi razred srednje škole školske godine 2017./2018. i ranije, sukladno nastavnom planu i programu za zanimanje ekonomist objavljenom u Glasniku Ministarstva prosvjete i športa, posebno izdanje, broj 5, Zagreb, kolovoz 1996. te donesenom Odlukom Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa o izmjenama i dopunama posebnog stručnog dijela nastavnog plana i programa za zanimanje ekonomist (060604) u obrazovnom sektoru Ekonomija, trgovina i poslovna administracija (klasa: 602-03/11-05/00060; urbroj: 533-09-11-0007 od 13. lipnja 2011. godine), mogu se obrazovati po programu koji su upisali.

(4) Učenici koji su upisali prvi razred srednje škole školske godine 2016./2017. i ranije, sukladno nastavnom planu i programu za zanimanje ekonomist objavljenom u Glasniku Ministarstva prosvjete i športa, posebno izdanje, broj 5, Zagreb, kolovoz 1996. te donesenom Odlukom Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa o izmjenama i dopunama posebnog stručnog dijela nastavnog plana i programa za zanimanje ekonomist (060604) u obrazovnom sektoru Ekonomija, trgovina i poslovna administracija (klasa: 602-03/11-05/00060; urbroj:

533-09-11-0007 od 13. lipnja 2011. godine), nastavljaju obrazovanje po programu koji su upisali.

(5) Učenici koji su upisali prvi razred srednje škole školske godine 2016./2017. i ranije, sukladno eksperimentalnom programu obrazovanja za stjecanje kvalifikacije ekonomist, nastavljaju obrazovanje po programu koji su upisali.

III.

Stupanjem na snagu ove Odluke prestaje važiti nastavni plan i program za zanimanje ekonomist objavljen u Glasniku Ministarstva prosvjete i športa, posebno izdanje, broj 5, Zagreb, kolovoz 1996. te donesen Odlukom Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa o izmjenama i dopunama posebnog stručnog dijela nastavnog plana i programa za zanimanje ekonomist (060604) u obrazovnom sektoru Ekonomija, trgovina i poslovna administracija (klasa: 602-03/11-05/00060; urbroj: 533-09-11-0007 od 13. lipnja 2011. godine), osim za učenike iz točke II. stavka 3. i 4. ove Odluke.

IV.

Ova Odluka stupa na snagu osmog dana od dana objave u »Narodnim novinama«.

Klasa: 602-03/17-05/00083

Urbroj: 533-25-17-0003

Zagreb, 14. kolovoza 2017.

Ministrica
prof. dr. sc. Blaženka Divjak, v. r.

STRUKOVNI KURIKULUM ZA STJECANJE KVALIFIKACIJE EKONOMIST

Popis kratica

ALADI – Asociación Latinoamericana de Integración, Latinoameričko udruženje za integraciju

ASOO – Agencija za strukovno obrazovanje i obrazovanje odraslih

AZOO – Agencija za odgoj i obrazovanje

BDP – bruto domaći proizvod

CARIFTA – Caribbean Free Trade Association, Karipsko udruženje za slobodnu trgovinu

CEFTA – Central European Free Trade Association, Centralnoevropski ugovor o slobodnoj trgovini

CPI – Consumer Price Indexes, košarica potrošačkih dobara

D – desna

DZS – Državni zavod za statistiku

DGU – Državna geodetska uprava

EBRD – European Bank for Reconstruction and Development, Europska banka za obnovu i razvoj

EIB – European Investment Bank, Europska investicijska banka

EU – Europska unija

EU CV – European. Curriculum vitae, EU format životopisa

FTP – File Transfer Protocol, protokol za prijenos datoteka

GATT – General Agreement on Tariffs and Trade, Opći sporazum o carinama i trgovini

GATS – General Agreement on Trade in Services, Opći sporazum o trgovi i uslugama

GPS – Global Positioning System, globalni pozicijski sustav

GRI – Global Reporting Initiative, neprofitna organizacija koja promiče ekonomsku održivost

HUP – Hrvatska udruga poslodavaca

IBRD – International Bank for Reconstruction and Development, Međunarodna banka za obnovu i razvoj

ICT – Information and communications technology, informacijska i komunikacijska tehnologija

IMF – International Monetary Fund, Međunarodni monetarni fond

IUPAC – International Union of Pure and Applied Chemistry, Međunarodna unija za čistu i primjenjenu kemiju

ITM – indeks tjelesne mase

L – lijeva

MTP – multilateralna trgovinska platforma

MZO – Ministarstvo znanosti i obrazovanja

NAFTA – North American Free Trade Agreement, Sjevernoamerički sporazum o slobodnoj trgovini

NCVVO – Nacionalni centar za vanjsko vrednovanje obrazovanja

NEW – neto ekonomsko blagostanje

NN – Narodne novine

OPEC – Organization of the Petroleum Exporting Countries, Organizacija zemalja izvoznica nafte

PDV – porez na dodanu vrijednost

PPI – Producer Price Indeks, indeks cijena proizvodnje

PSE – periodni sustav elemenata

RH – Republika Hrvatska

SUVT – Središnju ured vježbeničkih tvrtki

TRIPS – Trade-Related Aspects of Intellectual Property Rights, Sporazum o trgovinskim aspektima prava intelektualnog vlasništva

UNDP – United Nations Development Programme, program Ujedinjenih naroda za razvoj

VT – vježbenička tvrtka

ZOT – zadatci objektivnog tipa

Napomene:

Riječi i pojmovni sklopovi koji imaju rodno značenje korišteni u ovom dokumentu (uključujući nazive kvalifikacija, zvanja i zanimanja) odnose se jednako na oba roda (muški i ženski) i na oba broja (jedinu i množinu), bez obzira na to jesu li korišteni u muškom ili ženskom rodu, odnosno u jedini ili množini.

1. Opći dio

1.1. Strukovni kurikulum za stjecanje kvalifikacije

Ekonomist

1.2. Cilj strukovnog kurikuluma

Cilj strukovnog kurikuluma stjecanje je kompetencija propisanih standardom kvalifikacije ekonomist.

1.3. Trajanje obrazovanja

Četiri godine

1.4. Uvjeti upisa, tijeka i završetka obrazovanja

Završena osnovna škola

2. NASTAVNI PLAN I PROGRAM

2.1. Nastavni plan

NASTAVNI PLAN EKONOMIST																	
A. OPĆEDIOBRAZOVNE DIO																	
IDIOVA	NASTAVNI PREDMETI	Broj sati godišnje (Godine, mjeseci, tjedni i sati) po razredima i broju bodova															
		1. razred				2. razred				3. razred				4. razred			
		U	V	PH	ostali	U	V	PH	ostali	U	V	PH	ostali	U	V	PH	ostali
OPĆEDIOBRAZOVNA ŠKOLA	SRPSKI JEZIK	135	3		6	135	3		6	135	3		6	90	3		0
	STRANI JEZIK	135	3		6	135	3		6	135	3		6	90	3		0
	POVIJEST	70	2		4,5	70	2		4,5								
	NUMERIKALNA GEOMETRIJA	36	1		2,5	36	1		2,5	36	1		2,5	30	1		2,5
	GEODRAFIJA	70	2		4	70	2		4	70	2		4	35	1,5		3,5
	ČELESNA IZDRAŠTIVNA KULTURA	70	2		2	70	2		2	70	2		2	64	2		2
	MATEMATIKA	135	3		6,5	135	3		6,5	135	3		6,5	90	3		6,5
	ROMAJA I BIOLOGIJA	70	2		3,5												
UKUPNO SATI / BODOVA A.	700	20		38,5	560	16		30,5	440	14		25,5	400	14		25,5	
UDIO OPĆEDIOBRAZOVNIH PREDMETA / BODOVA U UKUPNOM FONDU %				55%			51%			49%			45%			45%	
B. POSREDOVANJE I STRUKOVNE DIO																	
IZ OBLASTI STRUKOVNIH VEŠTAČENJA	NASTAVNI PREDMETI	Broj sati godišnje (Godine, mjeseci, tjedni i sati) po razredima i broju bodova															
		1. razred				2. razred				3. razred				4. razred			
		U	V	PH	ostali	U	V	PH	ostali	U	V	PH	ostali	U	V	PH	ostali
OSNOVNE EKONOMIJE	OSNOVNE EKONOMIJE	70	2		4	70	2		4	70	2		4	64	2		3
	STATISTIKA									70	1		3				
POSREDOVANJE I KOMUNIKACIJE	POSREDOVANJE I KOMUNIKACIJE	70	1		4	70	1		4								
	KOMUNIKACIJSKO-PREZENTACIJSKE VEŠTINE									70	1		4				
RAČUNOVODSTVO I FINANCIE	OSNOVNE RAČUNOVODSTVA	70	1		4												
	RAČUNOVODSTVO TROŠKOVA I BUDŽETI					135	2		6								
	RAČUNOVODSTVO PROJEKCIJE I TRGOVINE									135	2		6				
	POSREDOVANJE I FINANCIE													120	1		3
MARKETING	MARKETING									70	1		4,5	64	1		3,5
FINANSIJSKO TRŽIŠTE I INSTITUCIJE	FINANSIJSKO TRŽIŠTE I INSTITUCIJE									135	2		6,5	64	2		3,5
	TRŽIŠTE KAPITALA													64	2		3
POSREDOVANJE I POSREDOVANJE	POSREDOVANJE I POSREDOVANJE	70	1		3,5	135	2		6	70	2		4,5	64	2		3,5
POSREDOVANJE I POSREDOVANJE	POSREDOVANJE I POSREDOVANJE					70	2		3,5								
	POSREDOVANJE I POSREDOVANJE													64	2		3
INFORMATIKA	INFORMATIKA	70	2		3	70	2		3								
UKUPNO SATI / BODOVA B.	560	16		28,5	440	14		28,5	330	10		21,5	312	10		21,5	
UDIO STRUKOVNIH PREDMETA / BODOVA U UKUPNOM FONDU %				40%			39%			35%			32%			32%	

IZ OBLASTI STRUKOVNIH VEŠTAČENJA	NASTAVNI PREDMETI	Broj sati godišnje (Godine, mjeseci, tjedni i sati) po razredima i broju bodova															
		1. razred				2. razred				3. razred				4. razred			
		U	V	PH	ostali	U	V	PH	ostali	U	V	PH	ostali	U	V	PH	ostali
OBITELJSKI POSAO	OBITELJSKI POSAO	70	1		3												
GLOBALNO POSLOVNO OKRUŽENJE	GLOBALNO POSLOVNO OKRUŽENJE	70	1		3												
UVOD U POSLOVNO UPRAVLJANJE	UVOD U POSLOVNO UPRAVLJANJE					70	2		3								
OSNOVNE TURIZMA	OSNOVNE TURIZMA					70	2		3								
RAČUNOVODSTVO NEPROFITNIH ORGANIZACIJA	RAČUNOVODSTVO NEPROFITNIH ORGANIZACIJA									70	1		3				
UPRAVLJANJE PROJEKCIJOM	UPRAVLJANJE PROJEKCIJOM									70	1		3				
ANALIZA FINANSIJSKIH VEŠTAČENJA	ANALIZA FINANSIJSKIH VEŠTAČENJA													54	1		3
MARKETING USLUGA	MARKETING USLUGA													54	1		3
UKUPNO SATI / BODOVA B2.	560	16		28,5	440	14		28,5	330	10		21,5	312	10		21,5	
UDIO STRUKOVNIH PREDMETA / BODOVA U UKUPNOM FONDU %				40%			39%			35%			32%			32%	
UKUPNO SATI / BODOVI B1. + B2.		420	8	6	21,5	600	16	6	28,5	820	16	6	34,5	676	10	6	33,5
UDIO STRUKOVNIH PREDMETA / BODOVA U UKUPNOM FONDU %				30%			30%			40%			50%			50%	
C. ZAVRŠNI RAD																	
UKUPNO BODOVA C.																	
UKUPNO SATI / BODOVA A + B + C.		1120	28	6	60	1120	28	6	60	1120	28	6	60	1120	28	6	60

*Napomena: U prvom razredu polaznik bira jedan od dvaju ponuđenih izbornih strukovnih modula s pripadajućim nastavnim predmetom. U drugom razredu polaznik bira jedan od dvaju ponuđenih izbornih strukovnih modula s pripadajućim nastavnim predmetom. U trećem razredu polaznik bira jedan od dvaju ponuđenih izbornih strukovnih modula s pripadajućim nastavnim predmetom. U četvrtom razredu polaznik bira jedan od dvaju ponuđenih izbornih strukovnih modula s pripadajućim nastavnim predmetom.

2.2. Nastavni program

2.2.1. Općeobrazovni dio

Naziv nastavnog predmeta: HRVATSKI JEZIK

Cilj predmeta:	<p>naučiti jezikom izraziti vlastite misli, osjećaje, ideje, stavove i prikladno jezično reagirati u međudjelovanju sa sugovornicima u te različitim situacijama razvijati (samo)poštovanje</p> <p>steći potrebne razine slušanja, razumijevanja i govorenja koje su ključne za učenje, rad i život, tj. razviti sposobnost komunikacije u različitim situacijama</p> <p>razumjeti kako jezik djeluje i ovladati potrebnim jezikoslovnim pojmovima, tekstnim vrstama i stilovima</p> <p>steći potrebne razine pisanja ključne za učenje, rad i život, tj. razviti sposobnost komunikacije u različitim situacijama</p> <p>razviti razumijevanje književnosti kao umjetnosti riječi, poštivati hrvatsku književnost i kulturu te književnosti i kulture drugih naroda</p>
Opis predmeta:	<p>U hrvatskom jeziku pet je skupova ishoda učenja:</p> <p>I. Slušanje i govorenje</p> <p>II. Struktura hrvatskog jezika</p> <p>III. Pisanje</p> <p>IV. Analiza književnih tekstova</p> <p>V. Analiza neknjiževnih tekstova.</p> <p>Skupovi ishoda učenja koncipirani su na način da se njihovim ostvarivanjem razvijaju komunikacijske vještine i kompetencije polaznika te cjelovito razumijevanje govorenih i pisanih tekstova.</p> <p>Svi se navedeni skupovi ishoda učenja ostvaruju u svakoj godini učenja hrvatskog jezika.</p>

Nastavni predmet po razredima i ishodima učenja

Naziv nastavnog predmeta: HRVATSKI JEZIK

Razred: prvi (1.)

<p>U prvom razredu polaznik će steći sljedeće ishode učenja:</p>	<p>Slušanje i govorenje</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. razlikovati slušanjem monološke i dijaloške govorne oblike s obzirom na komunikacijski kontekst i primatelja 2. utvrditi slušanjem bit govornog teksta – eksplicitno i implicitno 3. odabrati način govora, rječnik i strukturu rečenice primjereno komunikacijskoj situaciji i primatelju 4. organizirati jasno i smisleno govornu poruku pomoću bilježaka i grafičkih prikaza 5. govoriti tečno u skladu s pravogovornom, fonološkom, morfološkom, tvorbenom, sintaktičkom, leksičko-semantičkom i stilističkom normom 6. provjeriti učinak vlastitog ili tuđeg govora s obzirom na komunikacijsku situaciju i primatelja govorne poruke <p>Struktura hrvatskog jezika</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. razvrstati jezikoslovne pojmove 2. opisati sadržaje povezane s poviješću hrvatskog jezika 3. razlikovati značajke hrvatskoga standardnog jezika u odnosu na druge idiome hrvatskog jezika 4. navesti jezična pravila 5. izdvojiti strukturu jezičnih jedinica na pojedinoj jezičnoj razini 6. utvrditi jezične jedinice na sintagmatskoj razini 7. uporabiti jezična pravila hrvatskoga standardnog jezika u skladu s pravopisnom, pravogovornom, fonološkom, morfološkom, tvorbenom, sintaktičkom, leksičko-semantičkom i stilističkom normom
	<p>Pisanje</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. sastavljati različite vrste tekstova 2. oblikovati tekstove koji ispunjavaju različite komunikacijske funkcije

3. planirati sadržaj teksta primjeren komunikacijskoj funkciji i čitatelju uz smjernice ili samostalno
4. napisati samostalno logički i sadržajno povezan tekst
5. rabiti različite postupke u oblikovanju teksta s obzirom na vrstu i komunikacijsku funkciju teksta
6. koristiti rječnik primjeren komunikacijskoj funkciji teksta i čitatelju
7. uporabiti jezična pravila hrvatskoga standardnog jezika u skladu s pravopisnom, pravogovornom, fonološkom, morfološkom, tvorbenom, sintaktičkom, leksičko-semantičkom i stilističkom normom
8. provjeriti napisani tekst samostalno s obzirom na sadržajnu, strukturnu te jezičnu točnost i primjerenost

Analiza književnih tekstova

1. odrediti književne tekstove prema vanjskim odrednicama
2. objasniti književnoteorijske pojmove na prototipnim primjerima
3. utvrditi na književnim tekstovima strukturna, tematska, sadržajna i stilska obilježja
4. prikupiti informacije o zadanim književnim tekstovima iz različitih izvora
5. izdvojiti jezične i stilske pojedinosti u književnim tekstovima
6. usporediti poznate književne tekstove na strukturnoj, sadržajnoj i jezičnoj razini
7. potvrditi argumentima svoj stav o poznatome književnom tekstu

Analiza neknjiževnih tekstova

1. razlikovati tekstove po vrsti i komunikacijskoj funkciji iz tiskanog ili elektroničkog izvora
2. identificirati postupke u oblikovanju teksta kojima se ostvaruje komunikacijska funkcija teksta
3. razjasniti značenja riječi u kontekstu specifičnom za pojedini tekst
4. tumačiti tekstove s grafičkim elementima
5. utvrditi bit teksta i sadržajne pojedinosti – eksplicitno i implicitno

	<p>6. objasniti namjeru teksta s obzirom na obilježja teksta, očekivanja čitatelja i djelovanje na čitatelja</p> <p>7. prikupiti informacije o zadanim neknjiževnim tekstovima iz različitih izvora</p> <p>8. izdvojiti jezične pojedinosti u neknjiževnim tekstovima</p> <p>9. poduprijeti argumentima stav o neknjiževnom tekstu</p>
Razrada	
Nastavne cjeline	Razrada Nastavne teme
Slušanje – monološki oblici	Javni govor
Govorenje – monološki oblici	Govor
Govorenje – dijaloški oblici	Oluja ideja
Funkcija glasova u jeziku	Fonem, alofon, fon Fonem i grafem
Tvorba i podjela glasova	Podjela glasova prema otvoru Slogovi i slogovna struktura Podjela glasova prema zvučnosti Podjela glasova prema mjestu tvorbe
Glasovne promjene	Jednačenje glasova po zvučnosti Jednačenje glasova po mjestu tvorbe Gubljenje suglasnika Palatalizacija Sibilarizacija Jotacija Vokalizacija Nepostojano a
Pravogovorna i pravopisna norma	Pravogovor ili ortoepija Naglasni sustav hrvatskoga standardnog jezika

	<p>Vrjednote govornog jezika</p> <p>Pravopis ili ortografija</p> <p>Pisanje velikog i malog slova</p> <p>Pravopisni i rečenični znakovi</p> <p>Pisanje glasova č/ć, dž/đ</p> <p>Alternacije ije/je/e/i</p>
Hrvatski jezik od prvih pisanih spomenika do kraja 15. stoljeća	<p>Jezik – temelj narodne kulture: trojezičnost i tropismenost hrvatske srednjovjekovne književnosti</p> <p>Izvori hrvatskoga književnog jezika (spomenici pismenosti, historiografski spisi, zakonici)</p>
Pisanje – opisivanje	Opisivanje kao postupak
Pisanje – pripovijedanje	<p>Pripovijedanje kao postupak</p> <p>Priča</p> <p>Tehničko izvješće</p> <p>Obavijest</p> <p>Životopis</p> <p>Molba</p>
Priča i novela	<p>Polaznici čitaju dva djela s popisa. Prvo je djelo na popisu obvezno. Valja odabrati još jedno cjelovito djelo po izboru nastavnika i/ili čitateljskim interesima polaznika.</p> <p>Ranko Marinković, Prah</p> <p>Giovanni Boccaccio, Chichibio</p> <p>Ivan Aralica, Svemu ima vrijeme ili Školjka</p> <p>Miro Gavran, Mali neobični ljudi ili Obiteljske priče</p> <p>Antun Šoljan, Dobri čovjek s Kaprija</p> <p>Ivo Andrić, Put Alije Đerzeleza</p> <p>Dubravko Horvatić, Đavo u podne</p> <p>Vjekoslav Kaleb, Gost</p>

Roman	<p>Polaznici čitaju dva djela s popisa. Prvo je djelo na popisu obvezno. Valja odabrati još jedno cjelovito djelo po izboru nastavnika i/ili čitateljskim interesima polaznika.</p> <p>Pavao Pavličić, Večernji akt</p> <p>Marija Jurić Zagorka, Vitez slavonske ravni</p> <p>Ivana Simić Bodrožić, Hotel Zagorje</p> <p>Victoria Hislop, Otok</p> <p>Khaled Hosseini, Gonič zmajeva</p> <p>John Ronald Reuel Tolkien, Hobbit</p>
Drama	<p>Polaznici čitaju dva djela s popisa. Prvo je djelo na popisu obvezno. Valja odabrati još jedno cjelovito djelo po izboru nastavnika i/ili čitateljskim interesima polaznika.</p> <p>Miro Gavran, Ljubavi Georgea Washingtona</p> <p>Plaut, Škrtac</p> <p>Pero Budak, Mećava</p> <p>Carlo Goldoni, Gostioničarka Mirandolina</p>
Lirika	<p>Polaznici čitaju šest pjesama: dvije pjesme vezanog stiha, dvije pjesme slobodnog stiha i dvije pjesme u prozi.</p> <p>Vezani stih: Antun Gustav Matoš, Tin Ujević, Vladimir Nazor, Dobriša Cesarić, Vesna Parun, Jacques Prevert, Francesco Petrarca</p> <p>Slobodni stih: Antun Branko Šimić, Dragutin Tadijanović, Nikola Miličević, Mak Dizdar, Nikola Šop, Josip Pupačić, Reiner Maria Rilke</p> <p>Pjesma u prozi: Miroslav Krleža, Danijel Dragojević</p>
Ep	<p>Polaznici čitaju pet pjevanja.</p> <p>Dante Alighieri, Pakao (od I. do V. pjevanja)</p>
Čitanje – opisivački tekstovi	Postupak opisivanja u različitim vrstama tekstova
Čitanje – pripovjedački tekstovi	<p>Postupak pripovijedanja u različitim vrstama tekstova</p> <p>Molba</p> <p>Životopis</p>
Napomene:	Polaznici tijekom nastavne godine pišu dvije školske zadaće.

	Obvezne su četiri domaće zadaće u mjesecu.
Ostalo	
Metode i oblici rada:	<p>Metode: glavne (metode govorenja, čitanja, pisanja) i pomoćne (metode pokazivanja, praktičnog rada i ilustriranja).</p> <p>Oblici: frontalni rad, individualni rad, rad u parovima, rad u skupini.</p> <p>Napomena: Izbor metoda i oblika rada za svaki nastavni sat određuje nastavnik prema nastavnim sadržajima, osobitosti polaznika te materijalnim i drugim uvjetima.</p>
Elementi i oblici praćenja i vrjednovanja polaznika:	<p>Elementi: pisanje, govorenje i slušanje, hrvatski jezik, književni tekstovi, neknjiževni tekstovi.</p> <p>Oblici: usmena provjera, pisana provjera, domaća zadaća, školska zadaća, predstavljanje rezultata rada, vršnjačko vrjednovanje, samovrjednovanje, zajednička evaluacija, mape.</p>
Literatura	
Literatura za polaznike:	Prema Katalogu obveznih udžbenika i pripadajućih dopunskih nastavnih sredstava Ministarstva znanosti i obrazovanja.

Naziv nastavnog predmeta: HRVATSKI JEZIK

Razred: drugi (2.)

U drugom razredu polaznik će steći sljedeće ishode učenja:	Ishodi učenja navedeni za prvi razred ostvaruju se u sve četiri godine učenja hrvatskog jezika.
Razrada	
Nastavne cjeline	Razrada Nastavne teme
Slušanje – monološki oblici	Predavanje
Slušanje – dijaloški oblici	Intervju
Govorenje – monološki oblici	Predavanje
Govorenje – dijaloški oblici	Anketa
Morfem i morfologija	Morfem, alomorf, morfologija Vrste morfema
Gramatičke kategorije	Kategorije vrsta riječi Kategorije oblika riječi

Promjenjive riječi	<p>Imenice</p> <p>Imenice i pravopis</p> <p>Zamjenice</p> <p>Zamjenice i pravopis</p> <p>Pridjevi</p> <p>Pridjevi i pravopis</p> <p>Brojevi</p> <p>Brojevi i pravopis</p> <p>Glagoli</p> <p>Glagoli i pravopis</p>
Nepromjenjive riječi	<p>Prilozi</p> <p>Prijedlozi</p> <p>Veznici</p> <p>Čestice</p> <p>Usklici</p>
Hrvatski jezik od 16. do kraja 18. stoljeća	Najvažnija jezikoslovna djela (Bartol Kašić, Juraj Habelić, Jakov Mikalja, Ardelio Della Bella, Ivan Belostenec)
Pisanje – izlaganje	<p>Izlaganje kao postupak</p> <p>Definicije</p> <p>Sažetak</p> <p>Bilješke i natuknice</p> <p>Zapisnik.</p> <p>Stručno izvješće</p>
Cijeli se svijet igra	<p>Polaznici čitaju tri djela s popisa. Prvo je djelo na popisu obvezno. Valja odabrati još jedno cjelovito djelo i jedan ulomak po izboru nastavnika i/ili čitateljskim interesima polaznika.</p> <p>Molière, Škrtac</p>

	<p>Pedro Calderón de la Barca, Život je san</p> <p>William Shakespeare, San ljetne noći</p> <p>William Shakespeare, Romeo i Julija</p> <p>Tennessee Williams, Tramvaj zvan žudnja</p> <p>Elvis Bošnjak, Nosi nas rijeka</p> <p>Tena Štivičić, Fragile</p>
Prometeji	<p>Polaznici čitaju tri djela s popisa. Prvo je djelo na popisu obvezno. Valja odabrati još jedno cjelovito epsko ili dramsko djelo te ulomak ili pjesmu po izboru nastavnika i/ili čitateljskim interesima polaznika.</p> <p>Eshil, Okovani Prometej</p> <p>Miguel de Cervantes Saavedra, Don Quijote</p> <p>Johann Wolfgang Goethe, Prometej</p> <p>Alfred Victor de Vigny, Smrt vuka</p> <p>Ivan Mažuranić, Smrt Smail-age Čengića</p> <p>Mihail Jurjevič Ljermontov, Junak našeg doba</p> <p>Tin Ujević, Visoki jablani</p> <p>George Gordon Byron, Hodočašće Childea Harolda</p>
Žena u književnom djelu	<p>Polaznici čitaju četiri djela s popisa. Prvo je djelo na popisu obvezno. Valja odabrati još jedno cjelovito epsko ili dramsko djelo i dvije pjesme po izboru nastavnika i/ili čitateljskim interesima polaznika.</p> <p>Milan Begović, Bez trećega</p> <p>Vesna Parun, Ti koja imaš nevinije ruke</p> <p>Biblija, Pjesma nad pjesmama</p> <p>Ivan Slamnig, Barbara</p> <p>Horacije, Lidiji</p> <p>Josip Kozarac, Tena</p> <p>Dinko Šimunović, Muljika</p>

	Dubravka Ugrešić, Štefica Cvek u raljama života Sofoklo, Antigona
Čitanje – izlagački tekstovi	Postupak izlaganja u različitim vrstama tekstova Sažetak Stručno izvješće Popularno-znanstveni članak
Napomene:	Polaznici tijekom nastavne godine pišu dvije školske zadaće. Obvezne su četiri domaće zadaće u mjesecu.
Ostalo	
Metode i oblici rada:	Metode: glavne (metode govorenja, čitanja, pisanja) i pomoćne (metode pokazivanja, praktičnog rada i ilustriranja). Oblici: frontalni rad, individualni rad, rad u parovima, rad u skupini. Napomena: Izbor metoda i oblika rada za svaki nastavni sat određuje nastavnik prema nastavnim sadržajima, osobitosti polaznika te materijalnim i drugim uvjetima.
Elementi i oblici praćenja i vrjednovanja polaznika:	Elementi: pisanje, govorenje i slušanje, hrvatski jezik, književni tekstovi, neknjiževni tekstovi. Oblici: usmena provjera, pisana provjera, domaća zadaća, školska zadaća, predstavljanje rezultata rada, vršnjačko vrjednovanje, samovrjednovanje, zajednička evaluacija, mape.
Literatura	
Literatura za polaznike:	Prema Katalogu obveznih udžbenika i pripadajućih dopunskih nastavnih sredstava Ministarstva znanosti i obrazovanja.

Naziv nastavnog predmeta: HRVATSKI JEZIK

Razred: treći (3.)

U trećem razredu polaznik će steći sljedeće ishode učenja:	Ishodi učenja navedeni za prvi razred ostvaruju se u sve četiri godine učenja hrvatskog jezika.
Razrada	
Nastavne cjeline	Razrada Nastavne teme
Slušanje – monološki oblici	Izvješće
Slušanje – dijaloški oblici	Razgovor na temu

Govorenje – monološki oblici	Izvješće
Govorenje – dijaloški oblici	Službeni razgovor
Sintaksa	Sintaksa
Spojevi riječi	Tipovi odnosa među sastavnicama spojeva riječi
Ustrojstvo rečenice	Obavijesno ustrojstvo rečenice Gramatičko ustrojstvo rečenice
Rečenice po sastavu	Jednostavne i složene rečenice
Nezavisno složena rečenica	Sastavna, rastavna, suprotna, isključna i zaključna rečenica
Zavisno složena rečenica	Subjektivna, predikatna, objektiva, atributna rečenica Priložne rečenice: vremenske, načinske, mjesne, pogodbene, uzročne, posljedične, namjerne, dopusne
Povezivanje rečenica u tekstu	Red riječi u rečenici
Pravopisna pravila u sintaksi	Uporaba razgodaka i pravopisnih znakova
Hrvatski jezik u 19. stoljeću	Ljudevit Gaj, Kratka osnova horvatsko-slavenskoga pravopisanja
Pisanje – dokazivanje	Dokazivanje kao postupak Pismo za iskazivanje interesa Prikaz Problemski članak (na teme iz strukovne kvalifikacije i sadržaja predmeta Hrvatski jezik) Školski esej
Jureći vlak braće Lumière	Polaznici čitaju tri djela s popisa. Prvo je djelo na popisu obvezno. Valja odabrati još jedno cjelovito epsko ili dramsko djelo i jednu pjesmu po izboru nastavnika i/ili čitateljskim interesima polaznika. Janko Polić Kamov, Brada Antun Gustav Matoš, Cvijet sa raskršća Antun Gustav Matoš, Notturmo Milan Begović, Kvartet

	<p>Vladimir Vidrić, Pejzaž II.</p> <p>Charles Baudelaire, Cvjetovi zla</p> <p>Konstantinos Kavafis, Čekajući barbare</p> <p>Arthur Schnitzler, Novela o snu</p>
Društveni angažman	<p>Polaznici čitaju tri djela s popisa. Prva su dva djela na popisu obvezna. Valja odabrati još jedno cjelovito djelo po izboru nastavnika i/ili čitateljskimlačkim interesima polaznika.</p> <p>August Šenoa, Prijan Lovro</p> <p>Fjodor Mihajlovič Dostojevski, Zločin i kazna</p> <p>Silvije Strahimir Kranjčević, Gospodskom Kastoru</p> <p>Antun Gustav Matoš, Kip domovine leta 188*</p> <p>Vjenceslav Novak, Posljednji Stipančići</p> <p>Ivan Goran Kovačić, Dani gnjeva</p> <p>Honoré de Balzac, Otac Goriot</p> <p>Charles Dickens, Velika očekivanja</p>
Unutarnji svijet	<p>Polaznici čitaju četiri djela s popisa. Prva su dva djela na popisu obvezna. Valja odabrati još jedno cjelovito epsko ili dramsko djelo i jednu pjesmu po izboru nastavnika i/ili čitateljskim interesima polaznika.</p> <p>William Shakespeare, Hamlet</p> <p>Janko Leskovar, Misao na vječnost</p> <p>Henrik Ibsen, Nora</p> <p>Petar Preradović, Ljudsko srce</p> <p>Ralph Waldo Emerson, Ljubav</p> <p>Milutin Cihlar Nehajev, Bijeg</p> <p>Ranko Marinković, Ruke</p> <p>Franz Kafka, Preobrazba</p>
Čitanje – dokazivački tekstovi	<p>Postupak dokazivanja u različitim vrstama tekstova</p> <p>Prikaz</p>

	Pismo za iskazivanje interesa Problemski članak
Napomene:	Polaznici tijekom nastavne godine pišu dvije školske zadaće. Obvezne su četiri domaće zadaće u mjesecu.
Ostalo	
Metode i oblici rada:	Metode: glavne (metode govorenja, čitanja, pisanja) i pomoćne (metode pokazivanja, praktičnog rada i ilustriranja). Oblici: frontalni rad, individualni rad, rad u parovima, rad u skupini. Napomena: Izbor metoda i oblika rada za svaki nastavni sat određuje nastavnik prema nastavnim sadržajima, osobitosti polaznika te materijalnim i drugim uvjetima.
Elementi i oblici praćenja i vrjednovanja polaznika:	Elementi: pisanje, govorenje i slušanje, hrvatski jezik, književni tekstovi, neknjiževni tekstovi. Oblici: usmena provjera, pisana provjera, domaća zadaća, školska zadaća, predstavljanje rezultata rada, vršnjačko vrjednovanje, samovrjednovanje, zajednička evaluacija, mape.
Literatura	
Literatura za polaznike:	Prema Katalogu obveznih udžbenika i pripadajućih dopunskih nastavnih sredstava Ministarstva znanosti i obrazovanja.

Naziv nastavnog predmeta: HRVATSKI JEZIK

Razred: četvrti (4.)

U četvrtom razredu

polaznik će steći sljedeće ishode učenja: Ishodi učenja navedeni za prvi razred ostvaruju se u sve četiri godine učenja hrvatskog jezika.

Razrada

Nastavne cjeline Razrada Nastavne teme

Slušanje – monološki oblici Komentar

Slušanje – dijaloški oblici Debata

Govorenje – monološki oblici Komentar

Govorenje – dijaloški oblici Razgovor na temu

Leksikologija Uvod u leksikologiju

Jezični sustav i jezični znak Struktura jezičnog znaka

	Jednoznačnost i višeznačnost leksema
	Sinonimija
Leksičko- semantički odnosi	Antonimija
	Homonimija
	Vremenska raslojenost leksika
Raslojenost leksika	Područna raslojenost leksika
	Funkcionalna raslojenost leksika
Međujezični dodiri i leksičko posuđivanje	Posuđenice
	Vrste posuđenica
Jezična norma i jezični purizam	Jezična norma
	Jezični purizam
	Frazem i frazeologija
Frazeologija	Frazemske istoznačnice i frazemski antonimi
	Vrste rječnika
Leksikografija	Leksikografski (rječnički) članak
	Deklaracija o položaju i nazivu hrvatskoga književnog jezika kao izraz samobitnosti hrvatskog jezika
Hrvatski jezik u 20. i 21. stoljeću	Hrvatski jezik – službeni jezik Europske unije
Pisanje – dokazivanje	Školski esej
Pisanje – upućivanje	Upućivanje kao postupak
	Tehnička uputa
	Polaznici čitaju tri djela s popisa. Prva su dva djela na popisu obvezna. Valja odabrati još jedno cjelovito djelo po izboru nastavnika i/ili čitateljskim interesima polaznika.
	Slavko Mihalić, Majstore, ugasi svijeću
	Miroslav Krleža, Gospoda Glembajevi
Stoljeće nemira	Ranko Marinković, Kiklop
	Ivan Goran Kovačić, Jama
	Miljenko Jergović, Sarajevski Marlboro
	Eugène Ionesco, Čelava pjevačica

William Golding, Gospodar muha

Orhan Pamuk, Snijeg

Polaznici čitaju tri djela s popisa. Prva su dva djela na popisu obvezna. Valja odabrati još jedno cjelovito djelo po izboru nastavnika i/ili čitateljskim interesima polaznika.

Albert Camus, Stranac

Miroslav Krleža, Cvrčak pod vodopadom

Antun Šoljan, Luka

Globalno selo

Nikolaj Vasiljevič Gogolj, Kabanica

Gabriel García Marquez, Sto godina samoće

Raymond Carver, Katedrala

Aldous Huxley, Divni novi svijet

William Gibson, Neuromancer

Polaznici čitaju pet djela s popisa. Prva su četiri djela na popisu obvezna. Valja odabrati još jedan ulomak ili pjesmu po izboru nastavnika i/ili čitateljskim interesima polaznika.

Marko Marulić, Judita (ulomci)

Hanibal Lucić, Jur ni jedna na svit vila

Marin Držić, Dundo Maroje

Hrvatska književna
baština

Ivan Gundulić, Osman (1. pjevanje)

Ivan Bunić Vučić, Nemoj, nemoj ma Ljubice

Fran Krsto Frankopan, Cvitja razmišljenje i žalostno protuženje

Tituš Brezovački, Matijaš grabancijaš dijak

Matija Antun Reljković, Satir iliti divji čovik

Andrija Kačić Miošić, Razgovor ugodni naroda slovinskoga
Kritika

Čitanje –
dokazivački
tekstovi

Komentar

Čitanje –
upućivački tekstovi

Postupak upućivanja u različitim vrstama tekstova

	Tehnička uputa
	Zakoni
Napomene:	Polaznici tijekom nastavne godine pišu dvije školske zadaće.
	Obvezne su četiri domaće zadaće u mjesecu.
Ostalo	Metode: glavne (metode govorenja, čitanja, pisanja) i pomoćne (metode pokazivanja, praktičnog rada i ilustriranja).
Metode i oblici rada:	Oblici: frontalni rad, individualni rad, rad u parovima, rad u skupini. Napomena: Izbor metoda i oblika rada za svaki nastavni sat određuje nastavnik prema nastavnim sadržajima, osobitosti polaznika te materijalnim i drugim uvjetima.
Elementi i oblici praćenja i vrjednovanja polaznika:	Elementi: pisanje, govorenje i slušanje, hrvatski jezik, književni tekstovi, neknjiževni tekstovi. Oblici: usmena provjera, pisana provjera, domaća zadaća, školska zadaća, predstavljanje rezultata rada, vršnjačko vrjednovanje, samovrjednovanje, zajednička evaluacija, mape.
Literatura	
Literatura za polaznike:	Prema Katalogu obveznih udžbenika i pripadajućih dopunskih nastavnih sredstava Ministarstva znanosti i obrazovanja.

Naziv nastavnog predmeta: ENGLESKI JEZIK

	osposobiti se za usmenu i pisanu kompetenciju na engleskom jeziku u različitim situacijama svakodnevnog života i struke
	učiti jezik radi daljnje izobrazbe i usavršavanja, tj. za cjeloživotno učenje i obrazovanje
Cilj predmeta:	razvijati jezična i nejezična znanja, vještine, sposobnosti, strategije i vrijednosti koje će im omogućiti da aktivno, kritički i uspješno odgovore na potrebe suvremenog društva i tržišta rada
	razvijati svijest o višejezičnosti, međukulturnim sličnostima i razlikama, toleranciji i empatiji prema drugom i drugačijem
	razumjeti zanimanje, poštovanje i skrb za vlastiti jezik i kulturu
	primijeniti jezične zakonitosti i vokabular u razvijanju jezičnih vještina

radi ostvarivanja pisane i usmene komunikacije

čitati tekstove koji su pisani standardnim jezikom ili jezikom struke

razumjeti opis osjećaja i želja u osobnim pismima

razumjeti glavne poruke radijskih i televizijskih programa o tekućim događajima ili temama od osobnog interesa i iz jezika struke ako su iskazane relativno polako i razumljivo

napisati osobno pismo opisujući doživljaje i dojmove

komunicirati u većini situacija koje se mogu pojaviti tijekom putovanja područjem na kojemu se taj jezik govori

uključiti se bez pripreme u razgovor o temama koje su im poznate

obrazložiti svoja stajališta i ukratko objasniti, ispričati priču, opisati reakcije

razviti bitna sociokulturna orijentacijska znanja o zemlji/zemljama jezika koji se uči u svim jezičnim djelatnostima

primijeniti znanja o različitim uzrocima nerazumijevanja među osobama iz različitih kultura

prepoznati i preispitati sličnosti i razlike između kulture vlastite zemlje i zemlje ciljnog jezika

isticati tolerantno ophođenje s osobama iz drugih kultura

ostvariti složeniju komunikaciju i suradnju s različitim osobama i skupinama u promjenjivim uvjetima uz uvažavanje različitosti

prosuđivati o različitostima, uz obranu i argumentiranje vlastitih stavova i vrijednosti te uvažavanja tuđih

Nastavom engleskog jezika, uz korištenje kombiniranih metoda i oblika rada, usvajaju se obrasci usmene i pisane komunikacije na tom jeziku.

Pri određivanju razina jezične kompetencije koje bi polaznici trebali postići na kraju pojedinih odgojno-obrazovnih razdoblja, odnosno ciklusa srednjoškolskog obrazovanja, uzete su u obzir smjernice Zajedničkoga europskoga referentnog okvira za jezike: učenje, poučavanje, vrednovanje, Europskoga jezičnog portfolia i Nacionalnoga okvirnog kurikuluma za predškolski odgoj i obrazovanje te opće obvezno i srednjoškolsko obrazovanje, kao i činjenica da je riječ o nastavku učenja prvoga stranog jezika u kontinuitetu od 1. razreda osnovne škole. Po završetku četverogodišnjeg obrazovanja očekuje se da će polaznici doseći razinu B1, prije svega u području receptivnih jezičnih vještina. Premda bi polaznici, u skladu s Nastavnim planom i programom za osnovnu školu i Nacionalnim okvirnim kurikulumom za

Opis predmeta:

predškolski odgoj i obrazovanje te opće obvezno i srednjoškolsko obrazovanje, nakon osam razreda učenja prvoga stranog jezika već trebali dosegnuti razinu A2, realno je očekivati heterogenost polaznikovih znanja iz osnovne škole koja će trebati usložniti, uz manja proširenja gradiva povezanih s novim kontekstom i strukom.

Napomena: nastavnik odlučuje o udjelu i postotku nastavnih sadržaja iz područja struke. Postotak može varirati od 10 do 20%, ovisno o razini i razredu učenja, uvažavajući činjenicu da se u završnim razredima povećava udio stručnih predmeta/modula i/ili sadržaja.

Nastavni predmet po razredima i ishodima učenja

Naziv nastavnog predmeta: ENGLESKI JEZIK

Razred: prvi (1.)

Jezični sustav i sadržaji. stranog jezika

1. prepoznati jezične strukture više razine i vokabular u usmenom i pisanom izričaju uz progresiju jezika struke

Čitanje

1. izdvojiti globalni i detaljni smisao tekstova šireg raspona vokabulara i složenijih jezičnih struktura koji su pisani standardnim jezikom ili jezikom struke

Slušanje

1. razumjeti složene jezične strukture i vokabular

Pisanje

1. odabrati jezične strukture i vokabular prema obliku i vrsti pisanoga jezičnog izričaja

2. povezati vlastita stajališta i mišljenja o svakodnevnim i stručnim temama u jednostavne pisane izričaje

Govor

1. odabrati jezične strukture i vokabular u skladu s oblikom i vrstom usmenog izričaja

U prvom razredu polaznik će steći sljedeće ishode učenja:

Međukulturno djelovanje (interkulturalna kompetencija)

1. usporediti posebnosti vlastite kulture i vrijednosti s kulturom i vrijednostima ciljnog jezika

2. procijeniti istaknuta obilježja kulture i vrijednosti zemlje (ili zemalja) ciljnog jezika

Razrada

Nastavne cjeline

Razrada Nastavne teme

Predstavljanje sebe i drugih

Predstavljanje sebe i drugoga (osobni podatci, izgled, osobine...)

Ja i svijet oko mene

Obitelj

Članovi uže i šire obitelji

Odnosi u obitelji

Moj dom

Prostorije u kući/stanu

Dijelovi namještaja

Stanovanje

Život u gradu/na selu/u manjem mjestu

Stanovanje u svijetu

Vrste stambenih objekata u različitim zemljama svijeta

Sport i rekreacija

Vrste sportskih i rekreativnih aktivnosti

Slobodno vrijeme

Izleti

Hobiji

Igre, kućni ljubimci, zabava, izlasci

Izvanastavne/izvanškolske aktivnosti

Svakodnevni život i običaji

Svakodnevica/ stilovi života

Odijevanje i moda

Moda/ modni trendovi

Kupovanje

	Novac
	Vrste trgovina
	Kupovanje u različitim trgovinama
	Dijelovi tijela
Briga o zdravlju	Osobna higijena i njega tijela
	Bolesti i nezgode
	Briga za zdravlje
	Prehrana
	Hrana i piće
	Obroci
Prehrambene navike	Zdrave i alternativne prehrambene navike
	Prehrambene navike (piramida prehrane)
	Posuđe, pribor za jelo
	Jelovnik, restorani
	Dnevni raspored
	Koliko je sati?
	Dijelovi dana i dani u tjednu
Vrijeme	Svakodnevne aktivnosti
	Vrijeme kroz godinu
	Godišnja doba, mjeseci
	Vremenske prilike
	Obilježavanje važnih datuma (blagdani i praznici)
Napomene:	Postignuća u prvome stranom jeziku orijentiraju se prema temeljnom stupnju (B1) Zajedničkoga europskog referentnog okvira za jezike; pritom se može očekivati da će polaznici, ako su dotičnom jeziku više izloženi u svakodnevnom okruženju, navedena postignuća vjerojatno nadmašiti.
	Popis potrebnih jezičnih struktura:

IMENICE: vrste, rod, broj, posvojni oblik, fraza of

ČLANOVI: određeni i neodređeni, nulti

ZAMJENICE: osobne, upitne, pokazne, it, there is, there are, relativne

VEZNICI: and, or, but, yet, so, when, until, if, although, since, itd..

PRIDJEVI: stupnjevanje (pravilno i nepravilno), posvojni, pokazni i opisni, pridjevi neodređene količine

BROJEVI: glavni i redni

PRILOZI: mjesta, određenog i neodređenog vremena, načina

SINTAKSA: red riječi u rečenici i u nezavisno složenoj rečenici; mjesto izravnog i neizravnog objekta, mjesto priloga mjesta i vremena, upitna rečenica s who kao subjektom i kao s objektom

GLAGOLI: pet osnovnih oblika: osnova -s oblik, -ed oblik, particip s nastavkom -ing, -ed. Osnovna glagolska vremena – ponavljanje; tvorba i uporaba budućih vremena (going to + infinitive; shall, will; Present Continuous za budućnost), pojam aktiva i pasiva, modalni glagoli.

Ostalo

Metode: razgovor, usmeno izlaganje (pripovijedanje i objašnjavanje), slušanje, čitanje i rad na tekstu, pisanje, demonstracije.

Metode i oblici rada:

Oblici: frontalni rad, individualni rad, rad u parovima, rad u skupini, projektna nastava, istraživačka nastava, mentorska nastava, praktična nastava.

Napomena: Izbor metoda i oblika rada za svaki nastavni sat određuje nastavnik prema nastavnim sadržajima, osobitosti polaznika te materijalnim i drugim uvjetima.

Elementi i oblici praćenja i vrjednovanja polaznika:

Elementi: razumijevanje (slušanjem i čitanjem), govorenje, pisano izražavanje, uporaba jezika.

Oblici: usmena provjera, pisana provjera, domaća zadaća, školska zadaća, predstavljanje rezultata rada, vršnjačko vrjednovanje, samovrjednovanje, zajednička evaluacija, mape.

Literatura

Literatura za polaznike:

Prema Katalogu obveznih udžbenika i pripadajućih dopunskih nastavnih sredstava Ministarstva znanosti i obrazovanja.

Naziv nastavnog predmeta: ENGLESKI JEZIK

Razred: drugi (2.)

Jezični sustav i sadržaji. stranog jezika

1. upotrijebiti osnovne jezične sadržaje i oblike više razine u svrhu ostvarivanja komunikacije
2. izdvojiti potrebne jezične strukture radi ostvarenja komunikacije s različitim osobama u poznatim i novim uvjetima

Čitanje

1. klasificirati opis događaja, osjećaja i želja u osobnim pismima
2. izdvojiti ključne informacije u tekstu koji se bavi svakodnevnim temama na standardnom jeziku

Slušanje

1. slijediti zahtjevne upute, izlaganja i programe
2. izdvojiti glavnu misao i namjeru govornika u razgovoru na standardnom jeziku

U drugom razredu polaznik će steći sljedeće ishode učenja:

Pisanje

1. izvesti zaključke iz nezahtjevnih tekstova
2. prikazati informacije u jednostavnim službenim pisanim izričajima

Govor

1. povezati vlastita stajališta i mišljenja o svakodnevnim i stručnim temama u tečne i točne govorne izričaje
2. komentirati nezahtjevne tekstove

Međukulturno djelovanje (interkulturalna kompetencija)

1. prikazati pojavnosti koje nose obilježja stereotipa ili diskriminacije
2. argumentirati mišljenje o uzrocima nerazumijevanja među osobama iz različitih kultura

Razrada

Nastavne cjeline

Putovanja i
praznici

Razrada Nastavne teme

Putovanja

Organizacija putovanja

Praznici i kako ih provesti

Vozni red i prospekti

Vrste prijevoza

Snalaženje u stranoj zemlji

Znamenitosti

Multikulturalnost

Slavni ljudi i događaji

Kulturne manifestacije zemalja čiji se jezik uči

Multikulturalnost Hrvatske kulturne manifestacije

Europa

Europa jučer i danas

Europska unija, Vijeće europske institucije za mlade
Mediji

Tiskani i elektronički mediji

Radio i televizija

Mediji i suvremena komunikacija Tv vodič i programi
Komunikacija

Pisana i usmena komunikacija

Telefon, sms, mms, e-pošta, internet, društvene mreže itd.

Pametni telefoni (skype, facetime)

Škole

Predmeti, ocjenjivanje

Škola i obrazovanje

Život u školi

Školske aktivnosti

Obrazovni sustav

Školski sustav – usporedba i prezentiranje

Školski sustav u Republici Hrvatskoj i drugim zemljama
Sport

Važnost bavljenja sportom

Istaknuti hrvatski i svjetski sportaši

Sport i zdravlje

Međunarodni sportski događaji, Olimpijske igre

Zdravlje

Briga o zdravlju i tijelu

Bolesti i ovisnosti

Posjet liječniku

Emocije

Međuljudski
odnosi

Generacijski jaz

Formalne i neformalne situacije

Postignuća u prvome stranom jeziku orijentiraju se prema temeljnom stupnju (A2+) Zajedničkoga europskoga referentnog okvira za jezike; pritom se može očekivati da će polaznici, ako su dotičnom jeziku više izloženi u svakodnevnom okruženju, navedena postignuća vjerojatno nadmašiti.

Popis potrebnih jezičnih struktura:

ponavljanje iz prethodnih godina i proširivanje gradiva

ZAMJENICE: posvojne i povratne zamjenice; one kao zamjenica

Napomene:

PRIDJEVI: stupnjevanje (comparison of equality)

VEZNICI: and, or, yet, so, when, until, if, although, since, itd..

BROJEVI: glavni i redni

PRILOZI: tvorba priloga načina – položaj u rečenici

SINTAKSA: upravni i neupravni govor; red riječi u rečenici; slaganje vremena

GLAGOLI: tvorba i uporaba glagolskih vremena Present Perfect Tense – Simple Continuous (odnos); Present Perfect Tense – Preterite Tense (odnos).

Ostalo

Metode i oblici

Metode: razgovor, usmeno izlaganje (pripovijedanje i objašnjavanje),

rada:	slušanje, čitanje i rad na tekstu, pisanje, demonstracije.
	Oblici: frontalni rad, individualni rad, rad u parovima, rad u skupini, projektna nastava, istraživačka nastava, mentorska nastava, praktična nastava.
	Napomena: Izbor metoda i oblika rada za svaki nastavni sat određuje nastavnik prema nastavnim sadržajima, osobitosti polaznika te materijalnim i drugim uvjetima.
Elementi i oblici praćenja i vrjednovanja polaznika:	Elementi: razumijevanje (slušanjem i čitanjem), govorenje, pisano izražavanje, uporaba jezika.
	Oblici: usmena provjera, pisana provjera, domaća zadaća, školska zadaća, predstavljanje rezultata rada, vršnjačko vrjednovanje, samovrjednovanje, zajednička evaluacija, mape.
Literatura	
Literatura za polaznike:	Prema Katalogu obveznih udžbenika i pripadajućih dopunskih nastavnih sredstava Ministarstva znanosti i obrazovanja.

Naziv nastavnog predmeta: ENGLESKI JEZIK

Razred: treći (3.)

Jezični sustav i sadržaji. stranog jezika

1. primijeniti osnove jezičnog sustava više razine na novim sadržajima
2. koristiti osnovne jezične strukture više razine i prošireni vokabular u jednostavnim opisima i situacijama iz svakodnevice

Čitanje

U trećem razredu polaznik će steći sljedeće ishode učenja:	1. izdvojiti specifične informacije iz nešto složenijih izvornih i didaktičkih tekstova
	2. kritički procijeniti sadržaj teksta i namjere autora

Slušanje

1. razumjeti razgovor među izvornim govornicima na poznatu temu
2. razumjeti pojedinosti i specifične informacije iz snimljenih i/ili izgovorenih odlomaka, uz uvjet da se govori razgovijetno i na standardnom jeziku

Pisanje

1. izložiti svoje misli, osjećaje, ideje u osobnim pismima, razglednicama ili e-pošti
2. koristiti bilješke za oblikovanje strukturiranog teksta nakon slušanja ili čitanja teksta

Govor

1. preispitati svoje misli, osjećaje, ideje u govornom izričaju
2. povezati bilješke nakon slušanja ili čitanja u strukturirano usmeno izlaganje

Međukulturno djelovanje (interkulturalna kompetencija)

1. vrjednovati ustaljena pravila ponašanja u komunikaciji na ciljnom jeziku
2. razlikovati pozitivne sociokulturne vrijednosti od etnocentrizma, nacionalizma, rasizma i drugih čimbenika diskriminacije
3. stvoriti nove komunikacijske situacije koje sadržavaju mogućnost verbalne i neverbalne strategije za uspostavljanje kontakta s osobom iz različite kulture

Razrada

Nastavne cjeline

Razrada Nastavne teme
Mladi i europsko okruženje

Europsko okruženje

Europsko zajedništvo (valuta itd.)
Gospodarenje vlastitim novcem
Javno zdravstvo

Javne službe

Nezgode, nesreće i bolesti
Javne institucije
Obitelj i društvene veze

Mladi na djelu

Mladi i njihov svijet

Problemi mladih
Oblici prihvatljivog i neprihvatljivog ponašanja
Kultura i supkultura mladih (odijevanje, glazba itd.)

	Mobilnost ljudi i znanja
Mobilnost i migracije	Posjeti i razmjene polaznika Stručna praksa i rad u inozemstvu Svijet u kojem živimo – pogled u budućnost Život u suvremenom društvu (ovisnosti, problemi u ponašanju...)
Društvo i svijet koji nas okružuje	Problemi čovječanstva – glad, siromaštvo, nezaposlenost Građanski odgoj Socijalni i društveni odnosi Duhovne i etičke vrijednosti
Kultura i civilizacija	Odnosi među spolovima Osnove povijesti Kultura i civilizacija zemalja i naroda čiji se jezik uči i zemalja EU Izumi i otkrića
Znanost i tehnologija	Poznati znanstvenici Suvremene tehnologije Povijest struke
Strukovno usmjerene teme	Zanimljivosti i osobitosti Međunarodno tržište rada Postignuća u prvome stranom jeziku orijentiraju se prema temeljnom stupnju (A2+) Zajedničkoga europskoga referentnog okvira za jezike; pritom se može očekivati da će polaznici, ako su dotičnom jeziku više izloženi u svakodnevnom okruženju, navedena postignuća vjerojatno nadmašiti.
Napomene:	Popis potrebnih jezičnih struktura: ponavljanje iz prethodnih godina i proširivanje gradiva ZAMJENICE: posvojne i povratne zamjenice; one kao zamjenica PRIDJEVI: stupnjevanje (comparison of equality) VEZNICI: and, or, yet, so, when, until, if, although, since, itd. BROJEVI: glavni i redni

PRILOZI: tvorba priloga načina – položaj u rečenici

SINTAKSA: upravni i neupravni govor; red riječi u rečenici; slaganje vremena

GLAGOLI: tvorba i uporaba glagolskih vremena Present Perfect Tense – Simple Continuous (odnos); Present Perfect Tense – Preterite Tense (odnos).

Ostalo

Metode: razgovor, usmeno izlaganje (pripovijedanje i objašnjavanje), slušanje, čitanje i rad na tekstu, pisanje, demonstracije.

Metode i oblici rada:

Oblici: frontalni rad, individualni rad, rad u parovima, rad u skupini, projektna nastava, istraživačka nastava, mentorska nastava, praktična nastava.

Napomena: Izbor metoda i oblika rada za svaki nastavni sat određuje nastavnik prema nastavnim sadržajima, osobitosti polaznika te materijalnim i drugim uvjetima.

Elementi i oblici praćenja i vrjednovanja polaznika:

Elementi: razumijevanje (slušanjem i čitanjem), govorenje, pisano izražavanje, uporaba jezika.

Oblici: usmena provjera, pisana provjera, domaća zadaća, školska zadaća, predstavljanje rezultata rada, vršnjačko vrjednovanje, samovrjednovanje, zajednička evaluacija, mape.

Literatura

Literatura za polaznike:

Prema Katalogu obveznih udžbenika i pripadajućih dopunskih nastavnih sredstava Ministarstva znanosti i obrazovanja.

Naziv nastavnog predmeta: ENGLESKI JEZIK

Razred: četvrti (4.)

Jezični sustav i sadržaji

U četvrtom razredu pomoć u različitim uvjetima polaznik će steći sljedeće ishode učenja:

1. iskazati podatke o poznatim i bliskim temama uz povremenu stručnu pomoć u različitim uvjetima
2. uočiti osnovne jezične pojave više razine radi izbjegavanja ili ispravljanja vlastitih ili tuđih pogrešaka u govoru i pismu

Čitanje

1. uočiti značajke različitih vrsta tekstova

Slušanje

1. uočiti glavne misli jednostavnih izlaganja o poznatim temama, pod uvjetom da su jasno strukturirana

Pisanje

1. interpretirati informacije o razgovoru, tekstu ili vizualnom materijalu

2. upotrijebiti klasificirane informacije u strukturiranome pisanom izričaju

Govor

1. provjeriti informacije u razgovoru

Međukulturno djelovanje (interkulturalna kompetencija)

1. koristiti prigodni jezični registar (formalno/neformalno) u različitim skupinama i situacijama u promjenjivim uvjetima

2. ostvariti komunikaciju i suradnju s pojedincima ili skupinom u nepredviđenim uvjetima uz uvažavanje različitosti

3. samovrjednovati osobne vrijednosti i stavove u odnosu na različitosti općenito i različite kulture zemlje (ili zemalja) ciljnog jezika

Razrada

Nastavne cjeline Razrada Nastavne teme
Zanimanja

Oglasi

Posao i obrazovanje Životopis i Europass

Molba i razgovor za posao

Moja budućnost

Moje zanimanje u suvremenom društvu

Svijet rada

Moje zanimanje u europskom okviru

Suvremeni trendovi u mom zanimanju

Na radnom mjestu

Potrošačko društvo

Reklame i utjecaj na mlade

Konzumerizam

	Fenomen globalizacije
Kultura i civilizacija	Svijet kao globalno selo
	Pitanja kulturnog identiteta i suvereniteta
Znanost, umjetnost i popularna kultura	Svijet znanosti i umjetnosti (izložbe, muzeji, koncerti, film)
	Slavni ljudi i događaji
	Socijalni i društveni odnosi
Građanski odgoj	Duhovne i etičke vrijednosti
	Kompetitivnost na međunarodnom tržištu rada
	Budućnost struke
Strukovno usmjerene teme	Tehnika i tehnologija u službi struke
	Stručni sadržaji povezani s kvalifikacijom
	Postignuća u prvome stranom jeziku orijentiraju se prema temeljnom stupnju (A2+) Zajedničkoga europskoga referentnog okvira za jezike; pritom se može očekivati da će polaznici, ako su dotičnom jeziku više izloženi u svakodnevnom okruženju, navedena postignuća vjerojatno nadmašiti.
	Popis potrebnih jezičnih struktura:
	ponavljanje iz prethodnih godina i proširivanje gradiva
	ZAMJENICE: posvojne i povratne zamjenice; one kao zamjenica
Napomene:	PRIDJEVI: stupnjevanje (comparison of equality)
	VEZNICI: and, or, yet, so, when, until, if, although, since, itd.
	BROJEVI: glavni i redni
	PRILOZI: tvorba priloga načina – položaj u rečenici
	SINTAKSA: upravni i neupravni govor; red riječi u rečenici; slaganje vremena
	GLAGOLI: tvorba i uporaba glagolskih vremena Present Perfect Tense – Simple Continuous (odnos); Present Perfect Tense – Preterite Tense (odnos).
Ostalo	
Metode i oblici rada:	Metode: razgovor, usmeno izlaganje (pripovijedanje i objašnjavanje), slušanje, čitanje i rad na tekstu, pisanje, demonstracije.

Oblici: frontalni rad, individualni rad, rad u parovima, rad u skupini, projektna nastava, istraživačka nastava, mentorska nastava, praktična nastava.

Napomena: Izbor metoda i oblika rada za svaki nastavni sat određuje nastavnik prema nastavnim sadržajima, osobitosti polaznika te materijalnim i drugim uvjetima.

Elementi i oblici
praćenja i
vrjednovanja
polaznika:

Elementi: razumijevanje (slušanjem i čitanjem), govorenje, pisano izražavanje, uporaba jezika.

Oblici: usmena provjera, pisana provjera, domaća zadaća, školska zadaća, predstavljanje rezultata rada, vršnjačko vrjednovanje, samovrjednovanje, zajednička evaluacija, mape.

Literatura

Literatura za
polaznike:

Prema Katalogu obveznih udžbenika i pripadajućih dopunskih nastavnih sredstava Ministarstva znanosti i obrazovanja.

Naziv nastavnog predmeta: NJEMAČKI JEZIK

osposobiti za usmenu i pisanu komunikaciju na njemačkom jeziku u različitim situacijama svakodnevnog života i struke

učiti jezik i primijeniti izvore znanja na njemačkom jeziku radi dalje izobrazbe i usavršavanja, tj. za cjeloživotno učenje i obrazovanje razviti jezična i nejezična znanja, vještine, sposobnosti, strategije i vrijednosti koje će im omogućiti da aktivno, kritički i uspješno odgovore na potrebe suvremenog društva i tržišta rada

primijeniti jezične zakonitosti i vokabular u razvijanju jezičnih vještina radi ostvarivanja pisane i usmene komunikacije čitati tekstove koji su pisani standardnim jezikom ili jezikom struke

Cilj predmeta:

razumjeti opis osjećaja i želja u osobnim pismima razumjeti glavne poruke radijskih i televizijskih programa o sadašnjim događajima ili temama od osobnog interesa i iz jezika struke ako su iskazane relativno polako i razumljivo napisati osobno pismo opisujući doživljaje i dojmove komunicirati u većini situacija koje se mogu pojaviti tijekom putovanja područjem na kojem se taj jezik govori uključiti u razgovor o temama koje su im poznate obrazložiti svoja stajališta i ukratko objasniti, ispričati priču, opisati reakcije razviti bitna sociokulturna orijentacijska znanja o zemlji/zemljama jezika koji se uči u svim jezičnim djelatnostima primijeniti znanja o različitim uzrocima nerazumijevanja među osobama iz različitih kultura prepoznati i preispitati sličnosti i razlike između kulture vlastite zemlje i zemlje jezika cilja isticati tolerantno ophođenje s osobama iz drugih kultura te

ostvariti složeniju komunikaciju i suradnju s različitim osobama i skupinama u promjenjivim uvjetima uz uvažavanje različitosti prosuđivati kritički o različitostima, uz obranu i argumentiranje vlastitih stavova i vrijednosti te uvažavanja tuđih.

Opis predmeta: Nastavom njemačkog jezika, uz korištenje kombiniranih metoda i oblika rada, usvajaju se obrasci usmene i pisane komunikacije na tom jeziku. Pri određivanju razina jezične kompetencije koje bi polaznici trebali postići na kraju pojedinih odgojno-obrazovnih razdoblja, odnosno ciklusa srednjoškolskog obrazovanja, uzete su u obzir smjernice Zajedničkoga europskoga referentnog okvira za jezike: učenje, poučavanje, vrednovanje, Europskog jezičnog portfolia i Nacionalnoga okvirnog kurikulumu za predškolski odgoj i obrazovanje te opće obvezno i srednjoškolsko obrazovanje, kao i činjenica da je riječ o nastavku učenja prvoga stranog jezika u kontinuitetu od 1. razreda osnovne škole. Po završetku 4. razreda strukovne škole, polaznici bi u osnovnim područjima jezičnih djelatnosti u njemačkom jeziku mogli ostvariti razinu A2+. Premda bi polaznici, sukladno Nastavnom planu i programu za osnovnu školu i Nacionalnomu okvirnom kurikulumu za predškolski odgoj i obrazovanje te opće obvezno i srednjoškolsko obrazovanje, nakon osam godina učenja prvoga stranog jezika već trebali dosegnuti razinu A2, ista je razina jezične kompetencije polaznika predviđena i na završetku 1. razreda strukovne škole jer je u tom razredu realno očekivati heterogenost znanja polaznika iz osnovne škole, uz (manja) proširenja gradiva povezanih s novim kontekstom i strukom.

Napomena: Nastavnik odlučuje o udjelu i postotku nastavnih sadržaja iz područja struke. Postotak može varirati od 10 do 20%, ovisno o razini i godini učenja, uvažavajući činjenicu da se u završnim razredima povećava udio stručnih predmeta/modula i/ili sadržaja.

Nastavni predmet po razredima i ishodima učenja

Naziv nastavnog predmeta: NJEMAČKI JEZIK

Razred: prvi (1.)

Jezični sustav i sadržaji. stranog jezika

U prvom razredu polaznik će steći sljedeće ishode učenja:

1. prepoznati jezične strukture više razine i vokabular u usmenom i pisanom izričaju uz progresiju jezika struke

Čitanje

1. izdvojiti globalan i detaljan smisao tekstova šireg raspona vokabulara i složenijih jezičnih struktura koji su pisani standardnim jezikom ili

jezikom struke

Slušanje

1. razumjeti složene jezične strukture i vokabular

Pisanje

1. odabrati jezične strukture i vokabular prema obliku i vrsti pisanog jezičnog izričaja

2. povezati vlastita stajališta i mišljenja o svakodnevnim i stručnim temama u jednostavne pisane izričaje

Govor

1. odabrati jezične strukture i vokabular u skladu s oblikom i vrstom usmenog izričaja

Međukulturno djelovanje (interkulturalna kompetencija)

1. usporediti posebnosti vlastite kulture i vrijednosti s kulturom i vrijednostima jezika cilja

2. procijeniti istaknuta obilježja kulture i vrijednosti zemlje (ili zemalja) ciljnog jezika

Razrada

Nastavne cjeline

Razrada Nastavne teme

Predstavljanje sebe i drugih

Predstavljanje sebe i drugoga (osobni podatci, izgled, osobine)

Ja i svijet oko mene

Obitelj

Članovi uže i šire obitelji

Odnosi u obitelji

Moj dom

Prostorije u kući/stanu

Stanovanje

Dijelovi namještaja

Život u gradu/na selu/u manjem mjestu

Stanovanje u svijetu

Vrste stambenih objekata u različitim zemljama svijeta

	Sport i rekreacija
	Vrste sportskih i rekreativnih aktivnosti
Slobodno vrijeme	Izleti
	Hobiji
	Igre, kućni ljubimci, zabava, izlasci
	Izvanastavne/izvanškolske aktivnosti
	Svakodnevni život i običaji
	Odijevanje i moda
	Moda/modni trendovi
Svakodnevica/ stilovi života	Kupovanje
	Novac
	Vrste trgovina
	Kupovanje u različitim trgovinama
	Dijelovi tijela
Briga o zdravlju	Osobna higijena i njega tijela
	Bolesti i nezgode
	Briga za zdravlje
	Prehrana
	Hrana i piće
	Obroci
Prehrambene navike	Zdrave i alternativne prehrambene navike
	Prehrambene navike (piramida prehrane)
	Posuđe, pribor za jelo
	Jelovnik, restorani
	Dnevni raspored
Vrijeme	Koliko je sati?

Dijelovi dana i dani u tjednu

Svakodnevne aktivnosti

Vrijeme kroz godinu

Godišnja doba, mjeseci

Vremenske prilike

Obilježavanje važnih datuma (blagdani i praznici)

Postignuća u prvome stranom jeziku orijentiraju se prema temeljnom stupnju (A2) Zajedničkoga europskoga referentnog okvira za jezike; pritom se može očekivati da će polaznici, ako su dotičnom jeziku više izloženi u svakodnevnom okruženju, navedena postignuća vjerojatno nadmašiti.

Ponavljanje i sistematiziranje gradiva iz osnovne škole. Proširivanje i uvođenje novih struktura.

Popis potrebnih jezičnih struktura:

IMENICE: vrste, rod, broj

ČLANOVI: određeni, neodređeni

ZAMJENICE: osobne, pokazne, posvojne, odnosne (nominativ i akuzativ), deklinacija zamjenice, bezlična man; upitna zamjenica welcher

Napomene:

PRIDJEVI: stupnjevanje, predikatna uporaba, osnove deklinacije pridjeva

BROJEVI: glavni i redni

PRIJEDLOZI: osnovni prijedlozi s akuzativom, dativom i genitivom; prijedlozi s dativom i akuzativom – Wechselpräpositonen

PRILOZI: upitne riječi (Was? Wer? Wieviel? Wie? Wo? Wohin? Wann?)

SINTAKSA: red riječi u izjavnoj, upitnoj i niječnoj rečenici, red riječi u nezavisnim i zavisnim rečenicama objektivnoj, vremenskoj, odnosnoj i uzročnoj rečenici (denn, dass, weil, wenn, deshalb, damit...)

GLAGOLI: pomoćni, modalni, pravilini i nepravilni, djeljivi i nedjeljivi u prezentu; povratni glagoli; preterit pomoćnih i modalnih glagola, perfekt, imperativ, konjunktiv II. od haben.

Ostalo

	Metode: razgovor, usmeno izlaganje (pripovijedanje i objašnjavanje), slušanje, čitanje i rad na tekstu, pisanje, demonstracije.
Metode i oblici rada:	Oblici: frontalni rad, individualni rad, rad u parovima, rad u skupini, projektna nastava, istraživačka nastava, mentorska nastava, praktična nastava.
	Napomena: Izbor metoda i oblika rada za svaki nastavni sat određuje nastavnik prema nastavnim sadržajima, osobitosti polaznika te materijalnim i drugim uvjetima.
Elementi i oblici praćenja i vrjednovanja polaznika:	Elementi: razumijevanje (slušanjem i čitanjem), govorenje, pisano izražavanje, uporaba jezika. Oblici: usmena provjera, pisana provjera, domaća zadaća, školska zadaća, predstavljanje rezultata rada, vršnjačko vrjednovanje, samovrjednovanje, zajednička evaluacija, mape.
Literatura	
Literatura za polaznike:	Prema Katalogu obveznih udžbenika i pripadajućih dopunskih nastavnih sredstava Ministarstva znanosti i obrazovanja.

Naziv nastavnog predmeta: NJEMAČKI JEZIK

Razred: drugi (2.)

Jezični sustav i sadržaji

1. upotrijebiti osnovne jezične sadržaje i oblike više razine u svrhu ostvarivanja komunikacije
2. izdvojiti potrebne jezične strukture radi ostvarenja komunikacije s različitim osobama u poznatim i novim uvjetima

U drugom razredu polaznik će steći sljedeće ishode učenja:

Čitanje

1. klasificirati opis događaja, osjećaja i želja u osobnim pismima
2. izdvojiti ključne informacije u tekstu koji se bavi svakodnevnim temama na standardnom jeziku

Slušanje

1. slijediti zahtjevne upute, izlaganja, programe
2. izdvojiti glavnu misao i namjeru govornika u razgovoru na

standardnom jeziku

Pisanje

1. izvesti zaključke iz nezahitjivnih tekstova
2. prikazati informacije u jednostavnim službenim pisanim izričajima

Govor

1. povezati vlastita stajališta i mišljenja o svakodnevnim i stručnim temama u tečne i točne govorne izričaje
2. komentirati nezahitjivne tekstove

Međukulturno djelovanje (interkulturalna kompetencija)

1. prikazati pojavnosti koje nose obilježja stereotipa ili diskriminacije
2. argumentirati mišljenje o uzrocima nerazumijevanja među osobama iz različitih kultura

Razrada

Nastavne cjeline

Razrada Nastavne teme

Putovanja

Organizacija putovanja

Praznici i kako ih provesti

Putovanja i
praznici

Vozni red i prospekti

Vrste prijevoza

Snalaženje u stranoj zemlji

Znamenitosti

Multikulturalnost

Slavni ljudi i događaji

Kulturne manifestacije zemalja čiji se jezik uči

Multikulturalnost

Hrvatske kulturne manifestacije

Europa

Europa jučer i danas

Europska unija, Vijeće europske institucije za mlade

	Mediji
	Tiskani i elektronički mediji
	Radio i televizija
Mediji i suvremena komunikacija	TV vodič i programi
	Komunikacija
	Pisana i usmena komunikacija
	Telefon, sms, mms, e-pošta, internet, društvene mreže itd.
	Pametni telefoni (skype, facetime)
	Škole
	Predmeti, ocjenjivanje
	Život u školi
Škola i obrazovanje	Školske aktivnosti
	Obrazovni sustav
	Školski sustav – usporedba i prezentiranje
	Školski sustav u Republici Hrvatskoj i drugim zemljama
	Sport
	Važnost bavljenja sportom
	Istaknuti hrvatski i svjetski sportaši
Sport i zdravlje	Međunarodni sportski događaji, Olimpijske igre
	Zdravlje
	Briga o zdravlju i tijelu
	Bolesti i ovisnosti
	Posjet liječniku
	Emocije
Međuljudski odnosi	Generacijski jaz
	Formalne i neformalne situacije
Napomene:	Postignuća u prvome stranom jeziku orijentiraju se prema temeljnom

stupnju (A2) Zajedničkoga europskoga referentnog okvira za jezike; pritom se može očekivati da će polaznici, ako su dotičnom jeziku više izloženi u svakodnevnom okruženju, navedena postignuća vjerojatno nadmašiti.

Ponavljanje i sistematiziranje gradiva iz osnovne škole. Proširivanje i uvođenje novih struktura.

Popis potrebnih jezičnih struktura:

IMENICE: vrste, rod, broj

ČLANOVI: određeni, neodređeni

ZAMJENICE: osobne, pokazne, posvojne, odnosne (nominativ i akuzativ), deklinacija zamjenice, bezlična man; upitna zamjenica welcher

PRIDJEVI: stupnjevanje, predikatna uporaba, osnove deklinacije pridjeva

BROJEVI: glavni i redni

PRIJEDLOZI: osnovni prijedlozi s akuzativom, dativom i genitivom; prijedlozi s dativom i akuzativom – Wechselpräpositonen

PRILOZI: upitne riječi (Was? Wer? Wieviel? Wie? Wo? Wohin? Wann?)

SINTAKSA: red riječi u izjavnoj, upitnoj i niječnoj rečenici, red riječi u nezavisnim i zavisnim rečenicama objektivnoj, vremenskoj, odnosnoj i uzročnoj rečenici (denn, dass, weil, wenn, deshalb, damit)

GLAGOLI: pomoćni, modalni, pravilini i nepravilni, djeljivi i nedjeljivi u prezentu; povratni glagoli; preterit pomoćnih i modalnih glagola, perfekt, imperativ, konjunktiv II. od haben.

Ostalo

Metode: razgovor, usmeno izlaganje (pripovijedanje i objašnjavanje), slušanje, čitanje i rad na tekstu, pisanje, demonstracije.

Metode i oblici rada:

Oblici: frontalni rad, individualni rad, rad u parovima, rad u skupini, projektna nastava, istraživačka nastava, mentorska nastava, praktična nastava.

Napomena: Izbor metoda i oblika rada za svaki nastavni sat određuje nastavnik prema nastavnim sadržajima, osobitosti polaznika te materijalnim i drugim uvjetima.

Elementi i oblici praćenja i

Elementi: razumijevanje (slušanjem i čitanjem), govorenje, pisano

vrjednovanja polaznika:	izražavanje, uporaba jezika. Oblici: usmena provjera, pisana provjera, domaća zadaća, školska zadaća, predstavljanje rezultata rada, vršnjačko vrjednovanje, samovrjednovanje, zajednička evaluacija, mape.
Literatura Literatura za polaznike:	Prema Katalogu obveznih udžbenika i pripadajućih dopunskih nastavnih sredstava Ministarstva znanosti i obrazovanja.

Naziv nastavnog predmeta: NJEMAČKI JEZIK

Razred: treći (3.)

Jezični sustav i sadržaji

1. primijeniti osnove jezičnog sustava više razine na novim sadržajima
2. koristiti osnovne jezične strukture više razine i prošireni vokabular u jednostavnim opisima i situacijama iz svakodnevice

Čitanje

1. izdvojiti specifične informacije iz nešto složenijih izvornih i didaktičkih tekstova
2. kritički procijeniti sadržaj teksta i namjere autora

U trećem razredu polaznik će steći sljedeće ishode učenja:

Slušanje

1. razumjeti razgovor između izvornih govornika na poznatu temu
2. razumjeti pojedinosti i specifične informacije iz snimljenih i/ili izgovorenih odlomaka, uz uvjet da se govori razgovijetno i na standardnom jeziku

Pisanje

1. izložiti svoje misli, osjećaje, ideje u osobnim pismima, razglednicama ili e-pošti
2. koristiti bilješke za oblikovanje strukturiranog teksta nakon slušanja ili čitanja teksta

Govor

1. preispitati svoje misli, osjećaje, ideje u govornom izričaju
2. povezati bilješke nakon slušanja ili čitanja u strukturirano usmeno izlaganje

Međukulturno djelovanje (interkulturalna kompetencija)

1. vrjednovati ustaljena pravila ponašanja u komunikaciji na ciljnom jeziku
2. razlikovati pozitivne sociokulturne vrijednosti od etnocentrizma, nacionalizma, rasizma i drugih čimbenika diskriminacije
3. stvoriti nove komunikacijske situacije koje sadržavaju mogućnost verbalne i neverbalne strategije za uspostavljanje kontakta s osobom iz različite kulture

Razrada

Nastavne cjeline

Razrada Nastavne teme
Mladi i europsko okruženje

Europsko okruženje

Europsko zajedništvo (valuta itd.)
Gospodarenje vlastitim novcem
Javno zdravstvo

Javne službe

Nezgode, nesreće i bolesti
Javne institucije
Obitelj i društvene veze
Mladi na djelu

Mladi i njihov svijet

Problemi mladih
Oblici prihvatljivog i neprihvatljivog ponašanja
Kultura i supkultura mladih (odijevanje, glazba itd.)
Mobilnost ljudi i znanja

Mobilnost i migracije

Posjeti i razmjene polaznika
Stručna praksa i rad u inozemstvu
Svijet u kojem živimo – pogled u budućnost

Društvo i svijet koji nas okružuje

Život u suvremenom društvu (ovisnosti, problemi u ponašanju...)

	Problemi čovječanstva – glad, siromaštvo, nezaposlenost
	Građanski odgoj
	Socijalni i društveni odnosi
	Duhovne i etičke vrijednosti
Kultura i civilizacija	Odnosi među spolovima
	Osnove povijesti
	Kultura i civilizacija zemalja i naroda čiji se jezik uči i zemalja EU Izumi i otkrića
Znanost i tehnologija	Poznati znanstvenici
	Suvremene tehnologije
	Povijest struke
Strukovno usmjerene teme	Zanimljivosti i osobitosti
	Međunarodno tržište rada
	Postignuća u prvome stranom jeziku orijentiraju se prema temeljnom stupnju (A2) Zajedničkoga europskoga referentnog okvira za jezike; pritom se može očekivati da će polaznici, ako su dotičnom jeziku više izloženi u svakodnevnom okruženju, navedena postignuća vjerojatno nadmašiti.
	Ponavljjanje i sistematiziranje gradiva iz osnovne škole. Proširivanje i uvođenje novih struktura.
	Popis potrebnih jezičnih struktura:
	IMENICE: vrste, rod, broj
Napomene:	ČLANOVI: određeni, neodređeni
	ZAMJENICE: osobne, pokazne, posvojne, odnosne (nominativ i akuzativ), deklinacija zamjenice, bezlična man; upitna zamjenica welcher
	PRIDJEVI: stupnjevanje, predikatna uporaba, osnove deklinacije pridjeva
	BROJEVI: glavni i redni
	PRIJEDLOZI: osnovni prijedlozi s akuzativom, dativom i genitivom; prijedlozi s dativom i akuzativom – Wechselpräpositonen

PRILOZI: upitne riječi (Was? Wer? Wieviel? Wie? Wo? Wohin? Wann?)

SINTAKSA: red riječi u izjavnoj, upitnoj i niječnoj rečenici, red riječi u nezavisnim i zavisnim rečenicama objektivnoj, vremenskoj, odnosnoj i uzročnoj rečenici (denn, dass, weil, wenn, deshalb, damit...)

GLAGOLI: pomoćni, modalni, pravilni i nepravilni, djeljivi i nedjeljivi u prezentu; povratni glagoli; preterit pomoćnih i modalnih glagola, perfekt, imperativ, konjunktiv II. od haben.

Ostalo

Metode: razgovor, usmeno izlaganje (pripovijedanje i objašnjavanje), slušanje, čitanje i rad na tekstu, pisanje, demonstracije.

Metode i oblici rada:

Oblici: frontalni rad, individualni rad, rad u parovima, rad u skupini, projektna nastava, istraživačka nastava, mentorska nastava, praktična nastava.

Elementi i oblici praćenja i vrjednovanja polaznika:

Napomena: Izbor metoda i oblika rada za svaki nastavni sat određuje nastavnik prema nastavnim sadržajima, osobitosti polaznika te materijalnim i drugim uvjetima.

Elementi: razumijevanje (slušanjem i čitanjem), govorenje, pisano izražavanje, uporaba jezika.

Oblici: usmena provjera, pisana provjera, domaća zadaća, školska zadaća, predstavljanje rezultata rada, vršnjačko vrjednovanje, samovrjednovanje, zajednička evaluacija, mape.

Literatura

Literatura za polaznike:

Prema Katalogu obveznih udžbenika i pripadajućih dopunskih nastavnih sredstava Ministarstva znanosti i obrazovanja.

Naziv nastavnog predmeta: NJEMAČKI JEZIK

Razred: četvrti (4.)

Jezični sustav i sadržaji stranog jezika

U četvrtom razredu polaznik će steći sljedeće ishode učenja:

1. iskazati podatke o poznatim i bliskim temama uz povremenu stručnu pomoć u različitim uvjetima

2. uočiti osnovne jezične pojave više razine radi izbjegavanja ili ispravljanja vlastitih ili tuđih pogriješaka u govoru i pismu

Čitanje

1. uočiti značajke različitih vrsta tekstova

Slušanje

1. uočiti glavne misli jednostavnih izlaganja o poznatim temama, pod uvjetom da su jasno strukturirana

Pisanje

1. interpretirati informacije o razgovoru, tekstu ili vizualnom materijalu

2. upotrijebiti klasificirane informacije u strukturiranome pisanom izričaju

Govor

1. provjeriti informacije u razgovoru

Međukulturno djelovanje (interkulturalna kompetencija)

1. koristiti prigodni jezični registar (formalno/neformalno) u različitim skupinama i situacijama u promjenjivim uvjetima

2. ostvariti komunikaciju i suradnju s pojedincima ili skupinom u nepredviđenim uvjetima uz uvažavanje različitosti

3. samovrjednovati osobne vrijednosti i stavove u odnosu na različitosti općenito i različite kulture zemlje (ili zemalja) ciljnog jezika

Razrada

Nastavne cjeline

Razrada Nastavne teme

Zanimanja

Oglasi

Posao i obrazovanje

Životopis i Europass

Molba i razgovor za posao

Moja budućnost

Moje zanimanje u suvremenom društvu

Moje zanimanje u europskom okviru

Svijet rada

Suvremeni trendovi u mom zanimanju

Na radnom mjestu

Reklame i utjecaj na mlade

Potrošačko društvo

Konzumerizam

	Fenomen globalizacije
Kultura i civilizacija	Svijet kao globalno selo
	Pitanja kulturnog identiteta i suvereniteta
Znanost, umjetnost i popularna kultura	Svijet znanosti i umjetnosti (izložbe, muzeji, koncerti, film)
	Slavni ljudi i događaji
	Socijalni i društveni odnosi
Građanski odgoj	Duhovne i etičke vrijednosti
	Kompetitivnost na međunarodnom tržištu rada
	Budućnost struke
Strukovno usmjerene teme	Tehnika i tehnologija u službi struke
	Stručni sadržaji povezanim s kvalifikacijom
	Postignuća u prvome stranom jeziku orijentiraju se prema temeljnom stupnju (A2+) Zajedničkoga europskoga referentnog okvira za jezike; pritom se može očekivati da će polaznici, ako su dotičnom jeziku više izloženi u svakodnevnom okruženju, navedena postignuća vjerojatno nadmašiti.
	Popis potrebnih jezičnih struktura:
Napomene:	ponavljanje i sistematiziranje gradiva iz prethodnih godina
	usporedne rečenice, rekcija glagola, Particip I, konjunktiv II. pomoćnih i modalnih glagola; würde + infinitiv, zavisna rečenice s ob, rečenice s dva objekta, pluskvamperfekt, genitiv kod vlastitih imena, stupnjevanje priloga, veznici entweder, oder; denn, nicht, sondern; ob; seit; um, zu; so, dass; obwohl, darum, deswegen, trotzdem; fraze iz stručnog jezika i jezika formalnog dopisivanja.
Ostalo	
	Metode: razgovor, usmeno izlaganje (pripovijedanje i objašnjavanje), slušanje, čitanje i rad na tekstu, pisanje, demonstracije.
Metode i oblici rada:	Oblici: frontalni rad, individualni rad, rad u parovima, rad u skupini, projektna nastava, istraživačka nastava, mentorska nastava, praktična nastava.
	Napomena: Izbor metoda i oblika rada za svaki nastavni sat određuje nastavnik prema nastavnim sadržajima, osobitosti polaznika te materijalnim i drugim uvjetima.
Elementi i oblici praćenja i vrjednovanja	Elementi: razumijevanje (slušanjem i čitanjem), govorenje, pisano izražavanje, uporaba jezika.

polaznika: Oblici: usmena provjera, pisana provjera, domaća zadaća, školska zadaća, predstavljanje rezultata rada, vršnjačko vrjednovanje, samovrjednovanje, zajednička evaluacija, mape.

Literatura

Literatura za polaznike: Prema Katalogu obveznih udžbenika i pripadajućih dopunskih nastavnih sredstava Ministarstva znanosti i obrazovanja.

Naziv nastavnog predmeta: POVIJEST

Cilj predmeta: razviti kod polaznika sposobnost povijesnog razmišljanja i širenje temeljnih povijesnih znanja stečenih u osnovnoj školi o povijesti svoje nacije, regije, Europe i svijeta kroz šest povijesnih razdoblja
vrjednovati dokaze

razvijati komparativne i uzročno-posljedične analize

interpretirati povijesne podatke

konstruirati čvrste povijesne argumente i povijesne perspektive

U nastavi povijesti postoje dvije razine obrazovnih standarda: temeljna povijesna znanja i sposobnost povijesnog razmišljanja.

Standard 1. Temeljna povijesna znanja čine:

poznavanje najvažnijih činjenica, datuma i povijesnih osoba

razumijevanje temeljnih povijesnih pojmova ili tzv. koncepata prvog reda

Opis predmeta: o povijesti svijeta i svoje nacije na pet područja ljudske aktivnosti: društvenom, ekonomskom, znanstveno-tehnološkom, političkom i filozofsko-religijsko-estetskom.

Standard 2. Sposobnost povijesnog razmišljanja koje se sastoji od pet vještina:

vještina kronološkog razmišljanja

vještina razumijevanja povijesne naracije

vještina analize i interpretacije povijesnih događaja i procesa

vještina povijesnog istraživanja

vještina analize vrijednosnih povijesnih tema i zauzimanje stavova.

Razvijanje navedenih pet vještina obuhvaća u sebi i upoznavanje tzv. tehničkih koncepata pomoću kojih razumijemo kako se stvara i konstruira povijest. Među tehničke koncepte ubrajamo: kronologiju i pripovijedanje, uzročno-posljedični niz, kontinuitet i promjenu, usporedbu i povijesne izvore.

Temeljna povijesna znanja, sposobnost povijesnog razmišljanja i tehnički koncepti razvijaju se u funkcionalnoj međuzavisnosti. Također, svih pet vještina kumulativnog je karaktera, tj. svaka sljedeća vještina ovisi o dovoljno razvijenim vještinama na prethodnoj razini.

Kurikulum povijesti ima dvije temeljne komponente, odgojnu i obrazovnu. Poučavanje i učenje povijesti strukturirano je tako da otvara polaznicima prozor u svijet velikog ljudskog iskustva u raznim podnebljima i različitim vremenima. Ono također otkriva širok opseg prilagodbe pojedinca i društva u odnosu na probleme s kojima su se morali suočiti i osvjetljava posljedice različitih izbora koje su ljudi donosili. Dakle, poučavamo o snažnim i dugotrajnim povijesnim procesima unutar civilizacijskih i kulturnih cjelina. Povijest nije događaj, već stvarni proces. Bez dobrog poznavanja povijesnih procesa mi danas ne možemo pristupiti raspravi o političkim, socijalnim, gospodarskim, kulturnim i moralnim temama u društvu. Bez poznavanja povijesti ne možemo dobiti informirane i samosvjesne građane, što je važno za njihovo djelotvorno sudjelovanje u demokratskim procesima upravljanja i ostvarivanja demokratskih ideala nacije za sve građane.

Duhovni i moralni razvoj polaznika, u koji spadaju tolerancija, slobodno iskazivanje vlastitog mišljenja, poštivanje tuđih stavova i uvjerenja, miroljubivost, patriotizam i izbjegavanje sukoba, sastavni su dio odgojne dimenzije poučavanja i učenja povijesti. Vrijednovanjem naslijeđa raznolikih etničkih i kulturnih baština olakšava se dijalog među pripadnicima različitih kultura. Razvoj temeljnih povijesnih znanja i povijesnog razmišljanja te multikulturna dimenzija poučavanja i učenja pomoći će mladim ljudima da postanu dobri građani svoje domovine te da se ujedno osjećaju građanima Europe i svijeta.

Nastavni predmet po razredima i ishodima učenja

Naziv nastavnog predmeta: POVIJEST

Razred: prvi (1.)

U prvom razredu polaznik će steći Od lovca i sakupljača do stanovnika grada

sljedeće ishode
učenja:

1. opisati svakodnevni život paleolitskog lovca i sakupljača plodova
2. preispitati neolitsku revoluciju, podjelu rada, prve izume tehnologiju
3. objasniti kulturne grupe na prostoru današnje Hrvatske u prapovijesno doba i njihove karakteristike
4. identificirati vremenski slijed, prostor i karakteristike ranih civilizacija i prvih gradova
5. razmotriti graditeljska, umjetnička i znanstvena dostignuća ranih civilizacija
6. usporediti prva pisma i njihov utjecaj na politički, društveni i kulturni život ljudi
7. razlikovati povijesne procese na današnjemu hrvatskom prostoru s onima u Euroaziji do kraja 2. tisućljeća prije Krista

Uspon i pad starog svijeta

1. objasniti obilježja i utjecaj nomadskih naroda na razvoj država do kraja 1. tisućljeća prije Krista
2. izdvojiti inovacije i promjene u gradovima i državama mediteranskog bazena do rimskih osvajanja
3. raspravljati o velikim religijama i svjetonazorima koji su obilježili stari svijet
4. ispitati najvažnija postignuća helenske i helenističke kulture
5. objasniti proces objedinjavanja sredozemnog bazena pod rimskim vlašću
6. analizirati pojavu kršćanstva i rimsko pravo kao osnove budućega europskog naslijeđa
7. usporediti širenje grčkog i rimskog utjecaja na prostor današnje Hrvatske

Srednjovjekovne civilizacije

1. raščlaniti krizu Rimskog Carstva i dezintegracijske procese od 4. do 10. stoljeća
2. objasniti političke, društvene i kulturne promjene u Europi između 500. i 1000. godine
3. ustanoviti početak, tijek i posljedice razvoja islamske civilizacije na

trima kontinentima

4. razmotriti konsolidaciju Bizantskog Carstva i širenje kršćanstva na prostor jugoistočne Europe

5. istražiti temeljne procese rasta i zastoja u ranom srednjovjekovlju na prostoru Hrvatske

6. ispitati promjene u organizaciji države, društva i širenju kršćanstva od 11. do 14. stoljeća

7. identificirati jačanje međuregionalne trgovine i kulturne razmjene među trima kontinentima

8. protumačiti pojavu i rast Mongolskog Carstva i njegov utjecaj na europske narode i Hrvatsku

9. izložiti sazrijevanje i rast društava i kulture u Hrvatskoj i susjednim područjima do 14. stoljeća

Razrada

Nastavne cjeline

Razrada Nastavne teme

Pojava i razvoj prvih ljudi

Kultura i način života prvih ljudi ledenog doba

Materijalna kultura i način života

Religijska vjerovanja i prvi tragovi umjetnosti

Nagli napredak čovječanstva u doba neolitika

Neolitska i urbana revolucija

Kulturne grupe i nastanak prvih naroda

Od stanovnika sela do stanovnika grada

Stari istok

Pojava pisma i nastanak prvih država i civilizacija

Pismo – pronalazak neprocjenjive važnosti

Graditeljstvo, umjetnost i znanost ranih civilizacija

Život paleolitskog lovca – krapinski pračovjek

Današnji hrvatski prostor u prapovijesti

Vučedolska kultura – sjedilački život i metalurgija

Iliri i njihova kultura

Novo tehnologije, trgovina i migracije na Sredozemlju i u jugozapadnoj Aziji

Prijelomna vremena – inovacije i velika seoba

Uspon i pad starih i novih država

Pojava judaizma i Židovska država

	Vladavina aristokracije i demokracija u grčkim polisima
Pojava i razvoj egejske civilizacije	Grčka i Stari istok između Aleksandra i Rimljana Najpoznatije religije starog svijeta
	Helenska i helenistička kultura Ujedinjenje Mediterana pod Rimskim Carstvom
Doba velikih carstava	Religija, rimska kultura i pravo kao kulturno nasljeđe
	Indija i Kina Od autohtonog ilirskog sela do autohtonoga grada
Susreti i prožimanja istočnog Jadrana i Sredozemlja	Grčki i rimski gradovi na istočnoj obali Jadrana Način života i arhitektura rimskoga grada na istočnoj obali Jadrana Križa Rimskog Carstva i dezintegracijski procesi
Susret i suživot triju svjetova na Sredozemlju	Bizantsko Carstvo i širenje kršćanstva Pojava i uspon islamske civilizacije Kulturna i znanstvena razmjena triju svjetova na Sredozemlju Nova carstva, kraljevstva i komune
Oporavak Zapada	Gospodarski i kulturni oporavak Kršćanstvo i društvo
	Prvi svjetski sustav trgovine (1250. – 1350.) Konsolidacija slavenskih naroda nakon seobe
Slavenski svijet u Europi	Slavenski svijet na razmeđu Istoka i Zapada Mongoli i njihov utjecaj na slavenski svijet Istočna obala Jadrana u vrijeme seoba: etnogeneza i identiteti
Hrvatska između sredozemnog i srednjoeuropskog svijeta	Pokrštavanje, organizacija države i razvoj društva Kulturni i gospodarski utjecaji: komune na Jadranu i gradovi u unutrašnjosti
Napomene:	»Rubna područja« hrvatskog srednjovjekovlja U prvom razredu polaznik će u tri skupa skupovima ishoda učenja: Od lovca i sakupljača do stanovnika grada (od pojave čovjeka do 1200. g. pr. Kr.), Uspon i pad starog svijeta (od 1200. g. pr. Kr. do 300. g.) i Srednjovjekovne civilizacije (od 300. g. do 1350. g.) razumjeti biološke i

kulturne procese u svijetu, Europi i na prostoru današnje Hrvatske, koji su doveli do stvaranja najranijih ljudskih zajednica, prvih oblika kulture i organizacije društvenog života. Polaznik će razumjeti migracije, pojavu i izgradnju različitih država, religija, kultura, znanosti i trgovine u svijetu, Europi i na prostoru današnje Hrvatske od kraja 2. tisućljeća prije Krista do 300. godine. Također će biti u stanju razumjeti pojavu i razvoj srednjovjekovnih civilizacija, novih država i kultura na trima kontinentima te kako su nove države i različite kulturne tradicije i povijesna iskustva utjecali na društvene promjene i odnose u srednjem vijeku.

Ostalo

Metode: verbalne metode (vođeni/tematski usmjereni razgovor, debata, interpretacija povijesnih tekstova, analiza problemskih situacija, izlaganje, dijalog, nastavničko izlaganje), demonstracijske metode (igranja uloga), dokumentacijske metode (rad s udžbenikom, rad s pomoćnom literaturom, rad s posebno pripremljenim materijalima i rad s videomaterijalima i filmovima), operativne metode (grafički i pisani radovi, izradba plakata, mapa i vizualnih prikaza, intervju).

Metode i oblici rada:

Oblici: frontalni rad, individualni rad, rad u parovima, rad u skupini, terenski rad, projektna nastava.

Napomena: Izbor metoda i oblika rada za svaki nastavni sat određuje nastavnik prema nastavnim sadržajima, osobitosti polaznika te materijalnim i drugim uvjetima.

Elementi i oblici praćenja i vrjednovanja polaznika:

Elementi: činjenično znanje, konceptualno znanje, proceduralno znanje i metakognitivno znanje.

Oblici: pisana provjera, usmena provjera, individualni rad, grupni rad (eseji, referati, prezentacija, plakat, mapa, vizualni prikazi, igranje uloga).

Literatura

Literatura za polaznike:

Prema Katalogu obveznih udžbenika i pripadajućih dopunskih nastavnih sredstava Ministarstva znanosti i obrazovanja.

Naziv nastavnog predmeta: POVIJEST

Razred: drugi (2.)

U drugom razredu polaznik će steći sljedeće ishode učenja:

Temelji modernog svijeta

1. ispitati izvore, značajke i posljedice demografske krize i promjene u 14. i 15. stoljeću u svijetu, Europi i Hrvatskoj

2. obrazložiti kako su napredak tehnologije, znanosti i kulture, te geografska otkrića u 15. i 16. stoljeću doveli do promjena
3. ocijeniti karakter gospodarske, političke i kulturne dominacije europskih sila nad narodima u kolonijama
4. raspraviti kako je hrvatsko društvo doživjelo vjersku, političku, društvenu i kulturnu transformaciju u 16. i 17. stoljeću
5. usporediti značajke i razvoj monarhija u Europi te znanstvenu revoluciju i prosvjetiteljstvo
6. opisati zbivanja na prostoru Hrvatske u kontekstu ekspanzije Venecije, Habsburgovaca i Osmanlija
7. ustanoviti stupanj gospodarskih, kulturnih i religijskih promjena u Europi i Hrvatskoj do kraja 17. stoljeća

Doba građanskih revolucija

1. raščlaniti uzroke i posljedice građanskih revolucija krajem 18. i u prvoj polovici 19. stoljeća
2. objasniti uzroke i posljedice industrijske i agrarne revolucije
3. istražiti kako su liberalizam i socijalističke ideje utjecale na promjene u europskim državama i Hrvatskoj
4. ocijeniti kako se razvoj znanosti i tehnologije odrazio na intelektualna kretanja i kulturne promjene u 19. stoljeću
5. identificirati promjene u euroazijskim carstvima u razdoblju globalne trgovine i europske premoći
6. ustanoviti uzroke, pravce i posljedice prekoceanskih migracija Hrvata i ostalih naroda do početka 20. stoljeća
7. protumačiti proces teritorijalne integracije i formiranja hrvatske i ostalih nacija u drugoj polovici 19. stoljeća
8. raspravljati o promjenama i sukobima u Europi i svijetu u razdoblju »novog imperijalizma«

Dvadeseto stoljeće

1. raščlaniti ekonomska, politička i ideološka suparništva između velikih sila kao uzroke svjetskih ratova
2. objasniti tijek i posljedice Prvoga svjetskog rata u svijetu, Europi i

Hrvatskoj

3. opisati pokušaje uspostave demokracije i uvođenje totalitarnih sustava nakon Prvoga svjetskog rata u svijetu i Europi

4. obrazložiti pojavu i karakter nacionalsocijalizma u Njemačkoj

5. ispitati višestruke uzroke, tijek i globalne posljedice Drugoga svjetskog rata u svijetu, Europi i Hrvatskoj

6. izložiti položaj i probleme Hrvatske u prvoj i drugoj jugoslavenskoj državi

7. protumačiti raspad komunizma u Europi, raspad socijalističke Jugoslavije i stvaranje samostalne hrvatske države

8. identificirati očekivanja i proturječnosti u svijetu u drugoj polovici 20. stoljeća

9. raspraviti znanstveni, tehnološki i kulturni napredak čovječanstva u 20. stoljeću

Razrada

Nastavne cjeline

Razrada Nastavne teme

Crna smrt i njezine posljedice

Rađanje moderne Europe

Pojava nacionalnih država, gradovi i komune

Temelji humanizma i renesanse

Velika geografska otkrića i europska ekspanzija

Razvoj znanosti, tehnologije i gospodarstva

Kolonijalizam i europeizacija svijeta

Raspad srednjovjekovnih carstava i pojava nacionalnih monarhija

Izazovi s Istoka – Uspon Osmanskog Carstva i kraj Bizanta

Uspon protestantizma i vjerski ratovi u Europi

Nastanak modernih europskih država

Hrvatska u razdoblju zastoja i ugroženosti

Hrvatska u »produženom srednjovjekovlju«

Stvaranje Habsburškog Carstva i kriza Osmanskog Carstva – teritorijalne promjene krajem 17. stoljeća

Religijske i kulturne promjene u hrvatskim zemljama

Uzroci i posljedice građanskih revolucija krajem 18. i početkom 19. stoljeća

Doba razuma

Američka i Francuska revolucija

Uzroci i posljedice industrijske i agrarne revolucije 18. i 19. stoljeća	Industrijalizacija i modernizacija Uspon SAD-a do svjetske sile
Promjene u euroazijskim društvima u razdoblju svjetske trgovine i porasta europske moći	Osmansko Carstvo i Rusija u 19. stoljeću Kina i Japan u 19. stoljeću
Primjeri nacionalizma, izgradnje država i društvenih reformi u Europi od 1830. do 1914. godine	Europa između restauracije i revolucije Europa u doba nacionalizma i radničkog pokreta
»Novi imperijalizam« moćnih nacionalnih država 1850. – 1914. godine i važniji globalni trendovi	Svijet u razdoblju imperijalizma Porast stanovništva i preoceanske migracije Građanska kultura od romantizma do moderne
Teritorijalna integracija hrvatskih zemalja i stvaranje moderne hrvatske nacije	Hrvatski narodni preporod Hrvatska između Austrije i Ugarske
Opća kriza modernog svijeta – problemi industrijalizacije, demokracije i nacionalnosti	Politički odnosi, savezi i sukobi europskih država Revolucionarni pokreti u svijetu početkom stoljeća Europska kultura između historicizma i novih izražajnih oblika Pitanje krivnje za rat i politički učinak rata u pojedinim državama
Prvi svjetski rat	Uzroci i posljedice ruske revolucije 1917. godine Hrvatska u vrtlogu ratnih zbivanja
Tri oblika političke scene u svijetu od 1919. do 1939. godine	Ljudske žrtve i globalne posljedice Prvoga svjetskog rata Komunistički sovjetski sustav, fašizam i građanske parlamentarne demokracije
Drugi svjetski rat	Hrvatska u prvoj jugoslavenskoj državi Uzroci i karakter Drugoga svjetskog rata

Pokreti otpora i ljudske žrtve u Drugome svjetskom ratu

Hrvatska u procjepu između nacifašističke i komunističke ideologije – oslobodilački i građanski rat

Ljudske žrtve i globalne posljedice Drugoga svjetskog rata

Novi međunarodni odnosi i

dekolonizacija u drugoj polovici 20. stoljeća

Hrvatska u socijalističkoj Jugoslaviji i stvaranje samostalne hrvatske države

Hladni rat i internacionalne krize

Dekolonizacija, Kina i Japan u drugoj polovici 20. stoljeća

Raspad komunističkog sustava u Europi i stvaranje Europske unije

Hrvatska u socijalističkoj Jugoslaviji

Kriza konfederacije i samoupravljanja

Domovinski rat i stvaranje samostalne hrvatske države

U drugom razredu polaznik će u tri skupa skupovima ishoda učenja: Temelji modernog svijeta (od 1350. do 1750. g.), Doba građanskih revolucija (od 1750. do 1914. g.) i Dvadeseto stoljeće razumjeti napredak znanosti, tehnologije i gospodarstva, kao i društvena i politička zbivanja te sazrijevanje različitih institucija, ideja i stilova, u Europi, svijetu i Hrvatskoj u vrijeme širenja prekomorske trgovine.

Napomene:

Polaznik će razumjeti tri međusobno povezana povijesna procesa u Europi, svijetu i Hrvatskoj: znanstvenu i industrijsku revoluciju, građanske revolucije i uspostavu europske dominacije u svijetu te znanstveni, tehnološki i kulturni napredak čovječanstva, kao i ratne sukobe u 20. stoljeću u svijetu, Europi i Hrvatskoj.

Ostalo

Metode: verbalne metode (vođeni/tematski usmjereni razgovor, debata, interpretacija povijesnih tekstova, analiza problemskih situacija, polaznikovo izlaganje, dijalog, nastavničko izlaganje), demonstracijske metode (igranja uloga), dokumentacijske metode (rad s udžbenikom, rad s pomoćnom literaturom, rad s posebno pripremljenim materijalima i rad s videomaterijalima i filmovima), operativne metode (grafički i pisani radovi, izradba plakata, mapa i vizualnih prikaza, intervju).

Metode i oblici rada:

Oblici: frontalni, individualni, rad u parovima, rad u skupini, terenski rad, projektna nastava.

Napomena: Izbor metoda i oblika rada za svaki nastavni sat određuje nastavnik prema nastavnim sadržajima, osobitosti polaznika te materijalnim i drugim uvjetima.

Elementi i oblici praćenja i vrjednovanja polaznika:

Elementi: činjenično znanje, konceptualno znanje, proceduralno znanje i metakognitivno znanje.

Oblici: pisana provjera, usmena provjera, individualni i rad u skupini (eseji, referati, prezentacija, plakat, mapa, vizualni prikazi, igranje

uloga).

Literatura

Literatura za
polaznike:

Prema Katalogu obveznih udžbenika i pripadajućih dopunskih nastavnih sredstava Ministarstva znanosti i obrazovanja.

Naziv nastavnog predmeta: KATOLIČKI VJERONAUK

Cilj predmeta:

■ omogućiti i posredovati polaznicima stjecanje znanja, vještina i sposobnosti iz područja vjerskog odgoja i obrazovanja

■ osobito se usredotočujući na značenje kršćanske vjere za cjeloviti rast i razvoj polaznika

Katolički vjeronauk u srednjoj školi po svojoj naravi i zadaći teži cjelovitu odgoju, obrazovanju i promicanju ljudske osobe kao pojedinca i člana društvene zajednice. U okviru srednjoškolskog obrazovanja osobito pridonosi ostvarivanju odgojno-obrazovnih ciljeva iz društveno-humanističkog područja te potiče njihovo religiozno i socijalno sazrijevanje. Polaznicima omogućuje i pomaže da objektivno i sustavno, u povezanosti s vlastitim pitanjima i suvremenim životnim iskustvom, na osobnoj i zajedničkoj razini, upoznaju i dožive katoličku vjeru, da steknu znanje i razumijevanje njezinih temelja, njezina odnosa prema drugim religijama i svjetonazorima, njezina povijesnog hoda i utjecaja na ljudsko društvo.

Opis predmeta:

Pomaže im da prepoznaju njezin doprinos općeprihvaćenim ljudskim vrijednostima, da uočavaju i znaju obrazložiti njezine specifičnosti te da dijalogom s vjerskim sadržajima, vrijednostima i stavovima i sami postanu humanije osobe. Vjeronauk im, u međupredmetnoj korelaciji sa sadržajima i ciljevima drugih nastavnih predmeta, želi pružiti cjelovitu sliku o njima samima i svijetu u kojemu žive, otvarajući osobito pitanja smisla života koja tek na obzorju transcencije i govora o Bogu nalaze svoj cjelovit odgovor. U tu svrhu školski se vjeronauk, poštujući odgojno-obrazovnu vlastitost i ciljeve pluralne i demokratske škole, sustavno uobličuje u školski kurikulum, kao i drugi nastavni predmeti, čuvajući, dakako, svoju vjersku, odgojnu i obrazovnu posebnost.

Nastavni predmet po razredima i ishodima učenja

Naziv nastavnog predmeta: KATOLIČKI VJERONAUK

Razred: prvi (1.)

Religioznost i put religija

U prvom razredu polaznik će steći sljedeće ishode učenja:

1. navesti temeljna religiozna pitanja o svijetu i životu
2. opisati temeljna obilježja religioznosti
3. razlikovati prirodne i objavljene religije
4. analizirati odrednice velikih svjetskih religija i svjetonazora
5. usporediti monoteističke religije: židovstvo, kršćanstvo i islam
6. voditi dijalog o religioznim pitanjima uvažavajući različitost

Kršćanska objava i vjera

1. ustanoviti izvore i povijesne etape kršćanske objave
2. navesti bitne sadržaje kršćanske objave i načine njezina prenošenja
3. raščlaniti proces nastanka Biblije i njezinu strukturu
4. otkriti temeljne poruke Svetog pisma i njegovo značenje za kršćanski život
5. opisati Isusov povijesni lik i njegovo povijesnospasenjsko značenje kao Sina Božjega
6. protumačiti poruku i djelo Isusa Krista te njegovu prisutnost u životu Crkve danas
7. usporediti osobu Isusa Krista s utemeljiteljima drugih religija

Kršćanska vjera u suvremenom svijetu

1. razlikovati vjernički i prirodnoznanstveni pogled na stvarnost svijeta i čovjeka
2. objasniti komplementarnost vjerničkog i znanstvenog pristupa stvarnosti

Razrada

Nastavne cjeline

Razrada Nastavne teme
U vrtlogu svijeta i života

U potrazi za
smislom života

Upoznaj samoga sebe – vlastitosti ljudske osobe
Smisao i besmisao života

Kršćanska vjera kao odgovor smisla

	Živjeti kao protagonist – životna uporišta
	Vjera – iskonska ljudska potreba
	Čovjek je po naravi religiozan
Čovjek – religiozno biće	Razvoj religije
	Politeističke religije i religije koje ne poznaju pojam osobnog Boga ili božanstva
	Monoteističke religije
	Posebnost kršćanstva u odnosu na druge religije
	Kršćanska objava i njezino prenošenje
Kršćanska objava i Sveto pismo	Biblija kao pisana Božja riječ i pristup Bibliji
	Biblijski govor o Bogu
	Biblija u životu kršćana
	Isus – povijesna osoba
	Isusov lik
Isus Krist – vrhunac objave	Navještaj kraljevstva Božjega
	Isusovo otkupiteljsko djelo
	Isus Krist – pravi Bog i pravi čovjek
	Zajedništvo s Kristom
	Prirodnoznanstvena tumačenja nastanka svijeta
Tajna stvaranja – govor znanosti i govor vjere	Biblijsko-vjernički pristup stvaranju
	Odnos vjere i prirodnih znanosti
	Prema Ugovoru o katoličkom vjeronauku u javnim školama i vjerskom odgoju u predškolskim ustanovama iz 1999. godine, nastava katoličkog vjeronauka u načelu je planirana za dva školska sata tjedno (70 sati godišnje), ali se trenutačno u većini škola u Republici Hrvatskoj realizira unutar jednoga školskog sata tjedno (35 sati godišnje). Shodno tomu, nastavnik je slobodan unutar postojeće satnice prilagoditi nastavni plan i ponuđene teme u skladu s odgojno-obrazovnim potrebama polaznika, a vodeći računa o obrazovnim ishodima.
Napomene:	
Ostalo	
Metode i oblici rada:	Metode: metoda razgovora (vođeni/tematski usmjereni razgovor, debata, parlaonica, interpretacija književnih i biblijskih tekstova, analize problemskih situacija, rasprave), metoda demonstracije, metoda igranja

uloga, metoda pisanja (asocijacija, osobnih iskustava, intervjua, eseja), metoda rada na tekstu, portfolio metoda, metoda praktičnih radova (izradba maketa, plakata), metoda usmenog izlaganja, metoda terenskog rada, audiovizualna metoda, meditativno-molitveni elementi.

Oblici: frontalni rad, individualni rad, rad u parovima, rad u skupini, terenski rad, projektna nastava.

Napomena: Izbor metoda i oblika rada za svaki nastavni sat određuje nastavnik prema nastavnim sadržajima, osobitosti polaznika te materijalnim i drugim uvjetima.

Elementi i oblici
praćenja i
vrijednovanja
polaznika:

Elementi: znanje, zalaganje, kultura međusobne komunikacije, stvaralačko izražavanje.

Oblici: usmena provjera, pisana provjera, individualni rad i rad u skupini (eseji, referati, projekt, prezentacija, istraživanje, plakat, poster, modeli).

Literatura

Literatura za
polaznike:

Prema Katalogu obveznih udžbenika i pripadajućih dopunskih nastavnih sredstava Ministarstva znanosti i obrazovanja.

Naziv nastavnog predmeta: KATOLIČKI VJERONAUKE

Razred: drugi (2.)

Crkva u sadašnjosti i prošlosti

U drugom razredu
polaznik će steći
sljedeće ishode
učenja:

1. otkriti povijesne početke i strukturiranje Crkve
2. objasniti važnost Crkve za kršćansku vjeru i život
3. razmotriti značenje Blažene Djevice Marije kao uzora vjere
4. iskazati odnos sakramenata kršćanske inicijacije i pripadnosti Crkvi
5. navesti temeljne odrednice susreta Crkve s antičkim svijetom
6. analizirati život i djelovanje Crkve u srednjem vijeku
7. opisati krize i obnove Crkve u novom vijeku
8. ustanoviti zadaće Crkve u suvremenom svijetu

9. primijeniti načela ekumenizma

Kršćanska antropologija

1. povezati obilježja zrele osobnosti i izbor životnih vrijednosti
2. objasniti kršćansko poimanje slobode
3. usporediti općeljudske i kršćanske vrjednote

Razrada

Nastavne cjeline

Razrada Nastavne teme

Mladi čovjek u hodu prema slobodi i zrelosti

Sloboda – izbor i odgovornost

Ususret drugome

U potrazi za vrjednotama

Ustanovljenje Crkve i pripadnost Crkvi

Sakramenti kršćanske inicijacije – darovi milosnoga života i zajedništva

Život s Crkvom i u Crkvi

Službe i karizme u Crkvi – slobodno i radosno življenje Evandjelja

Jedna Crkva u mnoštvu crkava – prema punom zajedništvu

Marija – uzor vjere i majka Crkve

Susret s antičkim svijetom – evanđeoska sloboda i mučeništvo

Kršćanstvo na hrvatskome jezičnom prostoru u srednjem vijeku

Crkva u srednjem vijeku – od duhovnog i kulturnog procvata do ratova i raskola

Zajednica koja oslobađa i služi – povijest Crkve

Crkva kršćanskoga služenja siromašnima – dominikanci i franjevci (13. – 14. st.)

Crkva u doba humanizma – promicanje vjere, tradicije i kulture

Vrijeme dubokih podjela – reformacijska kriza i obnova Crkve

Crkva i moderno doba – duhovni, prosvjetni i kulturni preporod

Crkva u suvremenom svijetu – služiteljica čovjeka i čovječanstva

Molitva Crkve, osobna i zajednička molitva

S crkvom na putu vjere i slobode – molitva, slavlje, svjedočenje

Slaviti život u crkvenom zajedništvu i slavljima

Dobrovoljstvo kao oblik općeljudskog i kršćanskog služenja

Napomene:

Prema Ugovoru o katoličkom vjeronauku u javnim školama i vjerskom

odgoju u predškolskim ustanovama iz 1999. godine, nastava katoličkog vjeronauka u načelu je planirana za dva školska sata tjedno (70 sati godišnje), ali se trenutačno u većini škola u Republici Hrvatskoj realizira unutar jednoga školskog sata tjedno (35 sati godišnje). Shodno tomu, nastavnik je slobodan unutar postojeće satnice prilagoditi nastavni plan i ponuđene teme u skladu s odgojno-obrazovnim potrebama polaznika, a vodeći računa o obrazovnim ishodima.

Ostalo

Metode: metoda razgovora (vođeni/tematski usmjereni razgovor, debata, parlaonica, interpretacija književnih i biblijskih tekstova, analize problemskih situacija, rasprave), metoda demonstracije, metoda igranja uloga, metoda pisanja (asocijacija, osobnih iskustava, intervjua, eseja), metoda rada na tekstu, portfolio metoda, metoda praktičnih radova (izradba maketa, plakata), metoda usmenog izlaganja, metoda terenskog rada, audiovizualna metoda, meditativno-molitveni elementi.

Metode i oblici rada:

Oblici: frontalni rad, individualni rad, rad u parovima, rad u skupini, terenski rad, projektna nastava.

Napomena: Izbor metoda i oblika rada za svaki nastavni sat određuje nastavnik prema nastavnim sadržajima, osobitosti polaznika te materijalnim i drugim uvjetima.

Elementi i oblici praćenja i vjrednovanja polaznika:

Elementi: znanje, zalaganje, kultura međuosobne komunikacije, stvaralačko izražavanje.

Oblici: usmena provjera, pisana provjera, individualni rad i rad u skupini (eseji, referati, projekt, prezentacija, istraživanje, plakat, poster, modeli).

Literatura

Literatura za polaznike:

Prema Katalogu obveznih udžbenika i pripadajućih dopunskih nastavnih sredstava Ministarstva znanosti i obrazovanja.

Naziv nastavnog predmeta: KATOLIČKI VJERONAUK

Razred: treći (3.)

Kršćanska antropologija

U trećem razredu polaznik će steći sljedeće ishode učenja:

1. ustanoviti posljedice različitih poimanja čovjeka za konkretan život
2. otkriti temelje ljudskog dostojanstva u čovjekovoj stvorenosti na sliku Božju
3. prepoznati u Isusu Kristu ideal ostvarenog čovještva

Kršćansko razumijevanje morala

1. objasniti značenje savjesti kao kriterija razlučivanja dobra i zla
2. razmotriti odnos vjere i morala u Svetom pismu
3. ustanoviti odnos evanđeoskog zakona ljubavi i kršćanskog djelovanja
4. povezati vjeru i ljubav prema Bogu s njihovim konkretnim izrazima
5. navesti odrednice kršćanskog poimanja obitelji
6. protumačiti kršćanski stav prema životu i njegovoj zaštiti
7. uspostaviti odnos između spoznaje Boga kao istine i života u istini

Razrada

Nastavne cjeline

Razrada Nastavne teme

Kršćansko

poimanje čovjeka

Čovjek kao stvorenje i slika Božja

Isusov put kao paradigma kršćaninova puta

Čovjek – polazište etičkog razmišljanja

Kriteriji dobra i zla

Čovjek – moralno biće

Odnos vjere i morala

Savjest norma etičkog djelovanja

Savjest pred zakonom i suvremenim etičkim pitanjima

Bog – temelj kršćanske moralnosti

Ljubav prema Bogu i bližnjemu – temelji kršćanske moralnosti

Objavljeni moralni zakon – temeljni zakon

Znakovi ljubavi prema Bogu

Zlo i grijeh – prijestup istinske ljubavi prema Bogu i bližnjemu

Evanđeoski zakon ljubavi

Čovjek – žena i muškarac

»Muško i žensko stvari ih«

Obitelj u Božjem naumu

Ženidba – sakrament bračne ljubavi i zajedništva

Dostojanstvo ljudskoga života

Roditelji i obitelj – odgovorno roditeljstvo

Svetost i dostojanstvo ljudskoga života

Životom obdareni i u život pozvani

Čuvanje cjelovitosti i dostojanstva ljudske osobe – izazovi znanosti

Dostojanstvo osobe pred stvarnošću patnje, bolesti i smrti

Hoditi u istini

Živjeti u istini

»Istina će vas osloboditi«

Napomene:

Prema Ugovoru o katoličkom vjeronauku u javnim školama i vjerskom odgoju u predškolskim ustanovama iz 1999. godine, nastava katoličkog vjeronauka u načelu je planirana za dva školska sata tjedno (70 sati godišnje), ali se trenutačno u većini škola u Republici Hrvatskoj realizira unutar jednoga školskog sata tjedno (35 sati godišnje). Shodno tomu, nastavnik je slobodan unutar postojeće satnice prilagoditi nastavni plan i ponudene teme u skladu s odgojno-obrazovnim potrebama polaznika, a vodeći računa o obrazovnim ishodima.

Ostalo

Metode: metoda razgovora (vođeni/tematski usmjereni razgovor, debata, parlaonica, interpretacija književnih i biblijskih tekstova, analize problemskih situacija, rasprave), metoda demonstracije, metoda igranja uloga, metoda pisanja (asocijacija, osobnih iskustava, intervjua, eseja), metoda rada na tekstu, portfolio metoda, metoda praktičnih radova (izradba maketa, plakata), metoda usmenog izlaganja, metoda terenskog rada, audiovizualna metoda, meditativno-molitveni elementi.

Metode i oblici rada:

Oblici: frontalni rad, individualni rad, rad u parovima, rad u skupini, terenski rad, projektna nastava.

Napomena: Izbor metoda i oblika rada za svaki nastavni sat određuje nastavnik prema nastavnim sadržajima, osobitosti polaznika te materijalnim i drugim uvjetima.

Elementi i oblici praćenja i vrjednovanja polaznika:

Elementi: znanje, zalaganje, kultura međuosobne komunikacije, stvaralačko izražavanje.

Oblici: usmena provjera, pisana provjera, individualni rad i rad u skupini (eseji, referati, projekt, prezentacija, istraživanje, plakat, poster, modeli).

Literatura

Literatura za polaznike:

Prema Katalogu obveznih udžbenika i pripadajućih dopunskih nastavnih sredstava Ministarstva znanosti i obrazovanja.

Naziv nastavnog predmeta: KATOLIČKI VJERONAUK

Razred: četvrti (4.)

Kršćanska vjera u suvremenom svijetu

1. prepoznati promjene odnosa prema religiji i kršćanstvu u suvremenom svijetu
2. razlučiti obilježja zrele i prosvijećene od fanatične i manipulativne religioznosti
3. ustanoviti specifične razlike između kršćanstva i drugih religija
4. primijeniti Kristov put osmišljavanja i prevladavanja patnje na događaje u osobnom životu i svijetu
5. otkriti mogućnosti suradnje i specifičnog doprinosa kršćanske vjere rješavanju globalnih problema: ekologije, mira u svijetu, etičkih i bioetičkih pitanja

U četvrtom razredu polaznik će steći sljedeće ishode učenja:

Kršćanska objava i vjera

1. analizirati odrednice kršćanske vjere u Kristovo uskrsnuće, život vječni i eshatološko dovršenje

Kršćansko razumijevanje morala

1. izložiti temeljne odrednice kršćanskog pogleda na ljudski rad
2. opisati doprinos kršćanske vjere zalaganju za mir u svijetu

Razrada

Nastavne cjeline

Razrada Nastavne teme

Poteškoće suvremenog čovjeka s Bogom – izazov nevjere

Suvremena religioznost i njezina pitanja

Suvremeni čovjek pred pitanjem Boga

Traganje za iskustvom svetoga i »nova religioznost«

Pitanje Boga pred iskustvom patnje i zla u svijetu

Dokazi o Božjoj opstojnosti

Bog u svjedočanstvu vjere Starog zavjeta

Bog u svjedočanstvu vjere Novog zavjeta

Biblijska slika i iskustvo Boga

Kršćansko iskustvo Božje prisutnosti u skrivenosti

Sakramentalno iskustvo milosrdnog Boga

Ljudski rad i stvaralaštvo

Bog u iskustvu kršćanskih svetaca i svjedoka vjere

Čovjek sustvaratelj

	Kršćanski pogled na rad
	Opće dobro, pravda i solidarnost
	Etika poslovanja
	Kršćansko zauzimanje za mir
	Budućnost i moć znanja
	Informatizacija i globalizacija
Izazovi znanstveno- tehničkog napretka	Znanost u službi poboljšanja života
	Briga za okoliš
	Zajedništvom do napretka
	Svjjetovna očekivanja budućnosti
Kršćanska nada u budućnost	Eshatološki i apokaliptički tekstovi u Bibliji
	Čovjek pred pitanjem svršetka
	Kršćanska nada u dovršenje: novo stvorenje, uskrsnuće i život vječni
Napomene:	Prema Ugovoru o katoličkom vjeronauku u javnim školama i vjerskom odgoju u predškolskim ustanovama iz 1999. godine, nastava katoličkog vjeronauka u načelu je planirana za dva školska sata tjedno (70 sati godišnje), ali se trenutačno u većini škola u Republici Hrvatskoj realizira unutar jednoga školskog sata tjedno (35 sati godišnje). Shodno tomu, nastavnik je slobodan unutar postojeće satnice prilagoditi nastavni plan i ponuđene teme u skladu s odgojno-obrazovnim potrebama polaznika, a vodeći računa o obrazovnim ishodima.
Ostalo	
Metode i oblici rada:	Metode: metoda razgovora (vođeni/tematski usmjereni razgovor, debata, parlaonica, interpretacija književnih i biblijskih tekstova, analize problemskih situacija, rasprave), metoda demonstracije, metoda igranja uloga, metoda pisanja (asocijacija, osobnih iskustava, intervjua, eseja), metoda rada na tekstu, portfolio metoda, metoda praktičnih radova (izradba maketa, plakata), metoda usmenog izlaganja, metoda terenskog rada, audiovizualna metoda, meditativno-molitveni elementi.
	Oblici: frontalni rad, individualni rad, rad u parovima, rad u skupini, terenski rad, projektna nastava.
	Napomena: Izbor metoda i oblika rada za svaki nastavni sat određuje nastavnik prema nastavnim sadržajima, osobitosti polaznika te materijalnim i drugim uvjetima.
Elementi i oblici praćenja i vrjednovanja	Elementi: znanje, zalaganje, kultura međusobne komunikacije, stvaralačko izražavanje.

polaznika: Oblici: usmena provjera, pisana provjera, individualni rad i rad u skupini (eseji, referati, projekt, prezentacija, istraživanje, plakat, poster, modeli).

Literatura

Literatura za polaznike: Prema Katalogu obveznih udžbenika i pripadajućih dopunskih nastavnih sredstava Ministarstva znanosti i obrazovanja.

Naziv nastavnog predmeta: ETIKA

Cilj predmeta: steći teorijska znanja iz vrijednosnog normativnog područja koje se odnosi na međuljudske odnose i komunikaciju

Cilj predmeta:

razviti svijest o moralnoj odgovornosti prema sebi i uzajamnosti prema zajednici

Opis predmeta: Etika je u srednjoj školi predmetno područje koje se bavi filozofijom morala kao dijela filozofije koje razmatra odnos dobra i zla te načela ispravnog djelovanja. U okviru filozofije etika je sistematizirana kao praktična disciplina koja se bavi ljudskim djelovanjem unutar neke socijalne skupine prema kriterijima moralne ispravnosti. U tom smislu etika je temeljna disciplina iz koje je moguće izvesti različite primijenjene etike kao što su individualna etika, socijalna etika te različite etike specifičnih područja poput bioetike, profesionalnih etika i sl. Etika kao disciplina crpi svoja uporišta i iz drugih filozofskih disciplina poput filozofske antropologije, političke, pravne i socijalne filozofije. Unutar interdisciplinarnog pristupa etika također uključuje spoznaje znanstvenih disciplina poput psihologije, sociologije, socijalne i razvojne psihologije te općih teorija kulture. Unutar interdisciplinarne suradnje nužno je uključiti filozofiju, bez koje nije moguće utemeljeno i bez proizvoljnosti raspravljati o ključnim životnim i odgojnim temama.

Osnovni smisao poduke u ovom području razvijanje je kompetencije moralne prosudbe te usvajanje obrazaca moralnog ponašanja; pritom je bitno polaznike uvesti u situacije koje uključuju moralne konflikte za koje nemaju gotove odgovore i do kojih trebaju doći razložnim sučeljavanjem različitih stajališta. Smisao moralnog razvoja jest intuitivno i impulzivno rješavanje problema zamijeniti racionalnom i logičnom argumentacijom.

Moralne prosudbe zahtijevaju sposobnost percipiranja realiteta, procjenu vlastitog iskustva, sposobnost razumijevanja stajališta drugih i sposobnost apstraktnog mišljenja. To znači da nije dovoljno znati pravila, nego i kako ih primijeniti u određenim situacijama.

Nastavni predmet po razredima i ishodima učenja

Naziv nastavnog predmeta: ETIKA

Razred: prvi (1.)

Moralno iskustvo – predrefleksivna svijest

1. razlikovati osnovne etičke pojmove
2. ispitati različite perspektive samospoznaje
3. analizirati konstitutivne pojmove mitsko-religijskih izvora etike
4. preispitati moralne temelje i poruke mitsko-religijskih izvora i učenja
5. identificirati granične situacije
6. procijeniti različita moralna načela djelovanja
7. suprotstaviti razloge moralnih sukoba analizom konfliktnih situacija

U prvom razredu polaznik će steći sljedeće ishode učenja:

Razrada

Nastavne cjeline

Razrada Nastavne teme
Različite perspektive samospoznaje

U potrazi za identitetom

Uloge, uzori, idoli
Osjećanje, htijenje, mišljenje
Granične situacije

Prepreke u potrazi

Borba sa zlom ili s moći
Žudnja za znanjem ili izazov želje za moći
Životni izbor

Orijentacija i zamke na putu

Zloraba moći
Ispravnost/neispravnost individualnog puta
Potraga za nedostižnim

Ciljevi: lažni, prividni, istinski

Logika srca i logika uma
Transcendiranje realiteta kao put do vrjednota
Savjest

Odgovornost za sebe i druge – moralna dimenzija života

Moralni razvitak tijekom konfliktnih situacija
Moralnost kao uzajamnost odnosa s drugima
Etika kao svijest o moralu

Ostalo

Metode: metoda razgovora (vođeni/tematski usmjereni razgovor, debata, parlaonica, interpretacija tekstova, analize problemskih situacija, rasprave), metoda demonstracije, metoda igranja uloga, metoda pisanja (asocijacija, osobnih iskustava, intervjua, eseja), metoda rada na tekstu, portfolio metoda, metoda praktičnih radova, metoda usmenog izlaganja, audiovizualna metoda.

Metode i oblici rada:

Oblici: frontalni rad, individualni rad, rad u parovima, rad u skupini, projektna nastava.

Napomena: izbor metoda i oblika rada za svaki nastavni sat određuje nastavnik prema nastavnim sadržajima, osobitosti polaznika te materijalnim i drugim uvjetima.

Elementi i oblici praćenja i vrjednovanja polaznika:

Elementi: usvojenost sadržaja, primjena sadržaja, suradnja u nastavi.

Oblici: usmena provjera, pisana provjera, individualni rad i rad u skupini (eseji, referati, projekt, prezentacija, istraživanje, plakat, poster).

Literatura

Literatura za polaznike:

Prema Katalogu obveznih udžbenika i pripadajućih dopunskih nastavnih sredstava Ministarstva znanosti i obrazovanja.

Naziv nastavnog predmeta: ETIKA

Razred: drugi (2.)

Etika socijalnog života

1. analizirati važnost individualne slobode u ljudskome društvu
2. identificirati temeljne vrijednosti ljudskog zajedništva
3. izdvojiti razloge konflikata u društvu i mogućnosti kompromisa
4. otkriti temeljne vrijednosti antičke političke filozofije
5. ispitati pretpostavke novovjekovnih političkih i socijalnih filozofija
6. preispitati smisao pojmova ljudskog dostojanstva, ljudskih prava, slobode, jednakosti, socijalne pravednosti i tolerancije u modernoj demokraciji
7. procijeniti fenomene suvremenog društva, razvoja znanosti i tehnologije, konzumerizma i zlorabe medija

U drugom razredu polaznik će steći sljedeće ishode učenja:

Razrada

Nastavne cjeline

Razrada Nastavne teme

Višedimenzionalnost pojma slobode: sloboda individualnog izbora, slobodna volja, sloboda djelovanja

Individualne slobode i djelovanje u odnosu prema drugima: odgovornost i uzajamnost

Uspješnost ili neuspješnost partnerstva s drugima

Individualna sloboda i odgovornost prema zajednici

Sukob između potrebe za vlastitim ispunjenjem i ispunjenjem socijalnih zahtjeva (egoizam i altruizam, težnja za srećom i moralna odgovornost)

Rješavanje individualnih sukoba s drugima: strpljivost, suosjećanje, obazrivost, tolerancija

Različitost interesa ili sukobi interesa u društvu?

Imperativ mirnog rješavanja sukoba

Temelji kulturnog pluralizma

Feministički pokret i ravnopravnost žena

Platonova utopija pravednosti

Temelji Aristotelove teorije djelovanja

Politička filozofija kao jedinstvo etike i politike

Ćudoređe kao temelj zajedništva

Etičke krjeposti i načelo sredine

Vrste pravednosti (komutativna i distributivna)

Najviše vrijednosti socijalnog i političkog života (antičko i moderno razdoblje)

Novovjekovne utopije, borba protiv privatnog vlasništva (T. More)

Kontraktualistički modeli države (T. Hobbes, J. J. Rousseau)

Klasični utilitarizam i principi utilitarizma (J. S. Mill, J. Bentham)

Opće dobro kao zbroj pojedinačnih interesa

Račun užitka

Hedonizam i pravednost

Pojam ljudskog dostojanstva

Ljudska prava i njihovo podrijetlo

Pravo i pravednost, legalnost i moralnost (J. Locke, I. Kant)

Pojam socijalne pravednosti; razlike među ljudima i problem jednakosti ljudi (K. Marx, J. Rawls)

Ambivalentnost razvoja znanosti i tehnologije

Imperativ beskonačnog napretka

Izazovi
suvremenog
društva

Tehnologija i znanost u službi moći

Konzumerizam kao stil života

Veliki ekonomski i politički sustavi i (ne)mogućnost njihove kontrole

Uloga medija u svakodnevnom životu i mogućnost njihove zlorabe

Ostalo

Metode: metoda razgovora (vođeni/tematski usmjereni razgovor, debata, parlanica, interpretacija tekstova, analize problemskih situacija, rasprave), metoda demonstracije, metoda igranja uloga, metoda pisanja (asocijacija, osobnih iskustava, intervjua, eseja), metoda rada na tekstu, portfolio metoda, metoda praktičnih radova, metoda usmenog izlaganja, audiovizualna metoda.

Metode i oblici
rada:

Oblici: frontalni rad, individualni rad, rad u parovima, rad u skupini, projektna nastava.

Napomena: Izbor metoda i oblika rada za svaki nastavni sat određuje nastavnik prema nastavnim sadržajima, osobitosti polaznika te materijalnim i drugim uvjetima.

Elementi i oblici
praćenja i
vrjednovanja
polaznika:

Elementi: usvojenost sadržaja, primjena sadržaja, suradnja u nastavi.

Oblici: usmena provjera, pisana provjera, individualni rad i rad u skupini (eseji, referati, projekt, prezentacija, istraživanje, plakat, poster).

Literatura

Literatura za
polaznike:

Prema Katalogu obveznih udžbenika i pripadajućih dopunskih nastavnih sredstava Ministarstva znanosti i obrazovanja.

Naziv nastavnog predmeta: ETIKA

Razred: treći (3.)

U trećem razredu
polaznik će steći
sljedeće ishode

Primijenjena etika

- učenja:
1. identificirati izabrane pojmove iz područja primijenjene etike
  2. preispitati različita shvaćanja odnosa čovjeka i prirode
  3. razlikovati različite ekološke teorije
  4. procijeniti smisao i granice znanstveno-tehnološkog razvoja
  5. analizirati smisao etičkih kodeksa i zakletvi
  6. izdvojiti karakteristične probleme medicinske bioetike

Razrada

Nastavne cjeline

Razrada Nastavne teme

Čovjek i priroda

Pojam i predmet bioetike

Čovjek, priroda, etika

Antropocentrizam, patocentrizam, biocentrizam, holizam

Čovjek i životinjski svijet

Čovjek i svijet biljaka

Opstanak i preživljavanje

Kvaliteta života

Poboljšanje kvalitete života

Održivi razvoj

Odgovornost u tehnološkoj civilizaciji

Smisao i granice tehnološkog razvoja

Tehnološka izvedivost i etička dopustivost

Etika odgovornosti kao etika tehnološke civilizacije

Ekološki pokret i ekološka etika

Ekologija i zaštita okoliša

Ekološka odgovornost

Ekosustavi

Ekološka svijest i osobna angažiranost

Evolucionizam, darvinizam, kreacionizam

Bioetika i biologijske znanosti

Eugenika

Genetika i biotehnologija

Etika humanih reproduktivnih tehnologija

Medicinska bioetika

Pobačaj

Etika transplantacije organa i trgovina organima

Etika umiranja i smrti

Eutanazija

Ostalo

Metode: metoda razgovora (vođeni/tematski usmjereni razgovor, debata, parlaonica, interpretacija tekstova, analize problemskih situacija, rasprave), metoda demonstracije, metoda igranja uloga, metoda pisanja (asocijacija, osobnih iskustava, intervju, eseja), metoda rada na tekstu, portfolio metoda, metoda praktičnih radova, metoda usmenog izlaganja, audiovizualna metoda.

Metode i oblici rada:

Oblici: frontalni rad, individualni rad, rad u parovima, rad u skupini, projektna nastava.

Napomena: Izbor metoda i oblika rada za svaki nastavni sat određuje nastavnik prema nastavnim sadržajima, osobitosti polaznika te materijalnim i drugim uvjetima.

Elementi i oblici praćenja i vrjednovanja polaznika:

Elementi: usvojenost sadržaja, primjena sadržaja, suradnja u nastavi.

Oblici: usmena provjera, pisana provjera, individualni rad i rad u skupini (eseji, referati, projekt, prezentacija, istraživanje, plakat, poster).

Literatura

Literatura za polaznike:

Prema Katalogu obveznih udžbenika i pripadajućih dopunskih nastavnih sredstava Ministarstva znanosti i obrazovanja.

Naziv nastavnog predmeta: ETIKA

Razred: četvrti (4.)

Etika kao filozofija morala

1. ispitati odnos morala i etike

U četvrtom razredu polaznik će steći sljedeće ishode učenja:

2. analizirati moral kao predrefleksivno iskustvo

3. razlučiti pojmove morala i ćudoređa

4. procijeniti idealan zahtjev važenja morala

5. raščlaniti strukturu etike

6. izdvojiti osnovne etičke pojmove

Etička argumentacija i etičke teorije

1. razlikovati filozofske pristupe utemeljenju etike

2. razlučiti strategije opravdanja važenja etike

3. preispitati filozofsko-antropološko utemeljenje etike

4. suprotstaviti različite etičke argumentacije

5. analizirati etičke tekstove

Razrada

Nastavne cjeline

Razrada Nastavne teme

Moral kao predmet i sadržaj etike

Moral kao predrefleksivno iskustvo

Moral i ćudoređe

Moral i etika

Idealni zahtjev važenja morala, moral kao trebanje

Etika kao filozofija morala

Struktura etike: normativna i deskriptivna etika i metaetika

Temeljni etički pojmovi

Razdioba etičkih teorija

Etika pravila i etika dobrog života

Aristotelovo utemeljenje etike vrline

Kantova deontološka etika

Različiti filozofski pristupi utemeljenju etike

Utilitaristička etika (Bentham, Mill)

Nietzscheova kritika morala, etički nihilizam

Habermasova etika diskursa

Kontraktualistička etika (Hobbes, Rousseau, Rawls)

Metaetička, logičko-jezična analiza etičkih iskaza

Relativističko osporavanje etike (kulturni relativizam)

Metafizičko opravdanje etike (teološka etika)

Tradicijsko i religiozno opravdanje etike (običajnost i ćudoređe)

Filozofsko-antropološko opravdanje/osporavanje etike izvedeno iz biti ćovjeka

Ostalo

Metode: metoda razgovora (vođeni/tematski usmjereni razgovor, debata, parlaonica, interpretacija tekstova, analize problemskih situacija, rasprave), metoda demonstracije, metoda igranja uloga, metoda pisanja (asocijacija, osobnih iskustava, intervjua, eseja), metoda rada na tekstu, portfolio metoda, metoda praktiĉnih radova, metoda usmenog izlaganja, audiovizualna metoda.

Metode i oblici rada:

Oblici: frontalni rad, individualni rad, rad u parovima, rad u skupini, projektna nastava.

Napomena: Izbor metoda i oblika rada za svaki nastavni sat određuje nastavnik prema nastavnim sadržajima, osobitosti polaznika te materijalnim i drugim uvjetima.

Elementi i oblici praćenja i vrjednovanja polaznika:

Elementi: usvojenost sadržaja, primjena sadržaja, suradnja u nastavi.

Oblici: usmena provjera, pisana provjera, individualni rad i rad u skupini (eseji, referati, projekt, prezentacija, istraživanje, plakat, poster).

Literatura

Literatura za polaznike:

Prema Katalogu obveznih udžbenika i pripadajućih dopunskih nastavnih sredstava Ministarstva znanosti i obrazovanja.

Naziv nastavnog predmeta: GEOGRAFIJA

Cilj predmeta:

razviti temeljna znanja, vještine i kompetencije polaznika u području geografije

osposobiti ih za zanimanja u ekonomiji, trgovini i poslovnoj administraciji

Opis predmeta:

Nastavni predmet ciljevima i obrazovnim ishodima ućenja pridonosi ostvarenju općih ciljeva odgoja i obrazovanja u Hrvatskoj, a posebice općim ciljevima prirodoslovnog i društveno-humanistiĉkog područja, kao i temeljnim vrijednostima navedenim u Nacionalnom okvirnom kurikulumu. Primjenom načela aktualizacije i korelacije ostvaruje posebnu ulogu u povezivanju društvenog i humanistiĉkog područja, ĉime pridonosi korelaciji i integraciji nastavnih sadržaja, a time i koherentnosti pouĉavanja u ova dva područja odgoja i obrazovanja.

Budući da primarno proučava prirodno-geografske i društveno-geografske elemente, procese i sustave, u različitim prostornim okvirima, od lokalnog preko regionalnog i nacionalnog do globalnog, geografsko obrazovanje omogućuje polaznicima razumijevanje svijeta u kojem žive, razumijevanje prostornih odnosa i organizacije prostora, prakticiranje načela održivog razvoja te razvija vještine važne za svakodnevni život. Geografska znanja i vještine primarno omogućuju razvoj prirodoslovne kompetencije i opće kulture (kulturna svijest i izražavanje), a participiraju u razvoju svih ostalih temeljnih kompetencija, posebice u razvoju kompetencije komuniciranja na materinskom i stranom jeziku, matematičke kompetencije i primjeni informacijsko-komunikacijske tehnologije.

U sustavu znanosti geografija je polje u području interdisciplinarnih znanosti i podijeljena je na četiri grane: fizičku, društvenu, regionalnu i primijenjenu geografiju.

Nastavni predmet po razredima i ishodima učenja

Naziv nastavnog predmeta: GEOGRAFIJA

Razred: prvi (1.)

Geografski pristup

1. izdvojiti etape u razvoju geografije i doprinos pojedinih znanstvenika
2. izdvojiti nove pristupe u razvoju grana i disciplina geografije
3. vrjednovati položaj geografije u sustavu znanosti i sustavu odgoja i obrazovanja

U prvom razredu polaznik će steći sljedeće ishode učenja:

Zemlja u Sunčevu sustavu i svemiru

1. objasniti postanak svemira
2. razlikovati tijela u svemiru i Sunčevu sustavu
3. objasniti položaj Zemlje u Sunčevu sustavu
4. protumačiti postanak, oblik i dimenzije Zemlje
5. analizirati posljedice gibanja Zemlje
6. raščlaniti utjecaj gibanja Zemlje na ljude i ljudske djelatnosti

Orijentacija i geografske karte

1. objasniti načine izradbe i upotrebu geografskih karata
2. rabiti planove naselja, topografske karte, kompas i GPS u analizi prostornih pojava i procesa
3. primijeniti suvremena tehnička sredstva za orijentaciju

Prirodno-geografski procesi i organizacija prostora

1. usporediti elemente prirodne osnove (reljef, klima, vode, tlo i vegetacija) na lokalnoj, regionalnoj, nacionalnoj i kontinentalnoj razini
2. istražiti prirodno-geografske procese na lokalnoj, regionalnoj, nacionalnoj i kontinentalnoj razini
3. objasniti prirodne pojave i interakcije pozivajući se na osnovne principe prirodnih znanosti i koristiti znanstveno nazivlje

Razrada

Nastavne cjeline

Razrada Nastavne teme

Podjela i razvoj geografije u Hrvatskoj i svijetu

Razvoj ekonomske geografije

Geografski pristup

Osnovna obilježja gospodarstva

Ekonomski prostorni sustavi i njihovi elementi

Sektori djelatnosti

Svemir – postanak i struktura

Zemlja u Sunčevu sustavu i Svemiru

Sunčev sustav

Gibanja Zemlje

Utjecaj gibanja Zemlje na ljude

Orijentacija u prostoru

Orijentacija i geografske karte

Određivanja položaja na Zemlji

Geografska karta

Geografski informacijski sustavi

Prirodno-geografski procesi i organizacija prostora

Prirodno-geografski faktori razvoja ekonomskih prostornih sustava

Klimatski faktori

Sunčevo zračenje i temperatura zraka
Tlak zraka, zračne mase i zračna strujanja
Vlaga zraka i padaline
Tipovi klime u Hrvatskoj
Tipovi klime u svijetu
Podjela i svojstva svjetskog mora
Gibanja mora
Vode na kopnu
Elementi i oblici reljefa u zavičaju i Hrvatskoj
Elementi i oblici reljefa na Zemlji
Geološka prošlost Zemlje i globalna tektonika ploča
Zonalna građa Zemlje i sastav litosfere
Endogeni procesi i oblici reljefa
Egzogeni procesi i oblici reljefa
Čimbenici razvoja, svojstva i vrste tala
Šumski i pustinjaški biomi
Ostali kopnjeni i vodeni biomi

Ostalo

Metode: metoda razgovora, metoda demonstracije, metoda rada na tekstu, izravna grafička metoda, neizravna grafička metoda, metoda pisanih radova, metoda praktičnih radova, metoda usmenog izlaganja, metoda terenskog rada.

Metode i oblici rada:

Oblici: frontalni rad, individualni rad, rad u parovima, rad u skupini, terenski rad, projektna nastava.

Napomena: Izbor metoda i oblika rada za svaki nastavni sat određuje nastavnik prema nastavnim sadržajima, osobitosti polaznika te materijalnim i drugim uvjetima.

Elementi i oblici praćenja i vrjednovanja polaznika:

Elementi: usvojenost znanja, geografske vještine, kartografska pismenost.

Oblici: usmena provjera, pisana provjera, individualni praktični rad

(projekt, prezentacija, istraživanje, plakat, poster, modeli, istraživačko izvješće, dnevnik terenskog rada ili terenske nastave).

Literatura

Literatura za polaznike:

Prema Katalogu obveznih udžbenika i pripadajućih dopunskih nastavnih sredstava Ministarstva znanosti i obrazovanja.

Naziv nastavnog predmeta: GEOGRAFIJA

Razred: drugi (2.)

Geografski pristup

1. procijeniti mogućnosti i ograničenja geografskih istraživanja
2. analizirati ulogu i važnost geografije u obrazovanju i svakodnevnom životu osobe

Orijentacija i geografske karte

1. primijeniti kartografske pojmove u interpretaciji prostornih pojava i procesa
2. predočiti prostorne pojave i procese na temelju samostalno prikupljenih podataka u projektnim zadacima koristeći se skicama, dijagramima, tablicama i tematskim kartama

U drugom razredu polaznik će steći sljedeće ishode učenja:

3. rabiti jednostavne računalne programe za predočavanje prostornih pojava i procesa

Prirodno-geografski procesi i organizacija prostora

1. analizirati utjecaj prirodno-geografskih obilježja na organizaciju prostora (strukturu stanovništva i naseljenost)
2. koristiti istraživačke metode u prikupljanju, obradi te interpretaciji rezultata istraživanja, raspraviti zaključke istraživanja o prirodno-geografskim pojavama i procesima
3. raspraviti problematiku o globalnoj promjeni klime i onečišćenju okoliša
4. vrjednovati mogućnosti povećanja zaštićenih područja u Hrvatskoj i svijetu
5. primijeniti koncept održivog razvoja u iskorištavanju prirodnih resursa

na lokalnoj i nacionalnoj razini

Društveno-geografski procesi i organizacija prostora

1. istražiti demografske strukture u zavičaju, Hrvatskoj i u svijetu
2. analizirati prirodno, prostorno i opće kretanje stanovništva u zavičaju, Hrvatskoj i u svijetu
3. analizirati utjecaj svjetskih religija na kulturu, tradiciju, umjetnost, gospodarstvo i način života
4. usporediti organizaciju prostora i odnose među naseljima u zavičaju, Hrvatskoj i u svijetu

Razrada

Nastavne cjeline Razrada Nastavne teme

Geografski pristup Uloga i važnost geografije u obrazovanju i svakodnevnom životu osobe
Predočavanje prostornih pojava i procesa na geografskim kartama

Orijentacija i
geografske karte

Izradba tablica, dijagrama i tematskih karata

Geografski informacijski sustavi

Neobnovljivi prirodni izvori i rezerve

Iskorištavanje neobnovljivih prirodnih izvora u Hrvatskoj i svijetu

Obnovljivi prirodni izvori

Iskorištavanje obnovljivih prirodnih izvora u Hrvatskoj i svijetu

Prirodno-
geografski procesi
i organizacija
prostora

Prirodna bogatstva i održivi razvoj

Utjecaj prirodnih nepogoda na gospodarstvo (vulkani, potresi, suše, poplave, vjetrovi)

Onečišćenje zraka, voda i tla

Zaštita prirode u Hrvatskoj i svijetu

Zaštićena područja u Hrvatskoj

Zaštićena područja u svijetu

Socijalni faktori razvoja ekonomskih prostornih sustava

Društveno-
geografski procesi
i organizacija
prostora

Razvoj naseljenosti u Hrvatskoj

Razvoj naseljenosti u svijetu

Razmještaj stanovništva u Hrvatskoj
Razmještaj stanovništva u svijetu
Prirodno kretanje stanovništva u Hrvatskoj
Prirodno kretanje stanovništva u svijetu
Prostorno kretanje stanovništva u Hrvatskoj
Prostorno kretanje stanovništva u svijetu
Populacijska politika u Hrvatskoj i u svijetu
Opće kretanje stanovništva u Hrvatskoj i u svijetu
Biološki sastav stanovništva u Hrvatskoj
Biološki sastav stanovništva u svijetu
Kulturno-antropološki sastav stanovništva u Hrvatskoj
Kulturno-antropološki sastav stanovništva u svijetu
Obrazovni sastav stanovništva u Hrvatskoj
Obrazovni sastav stanovništva u svijetu
Naselja u Hrvatskoj i u svijetu
Urbanizacija u Hrvatskoj
Urbanizacija kao svjetski proces
Urbani sustav u Hrvatskoj
Urbani sustavi u svijetu
Prostorna struktura gradskih naselja
Gradske regije u Hrvatskoj i svijetu

Ostalo

Metode i oblici
rada:

Metode: metoda razgovora, metoda demonstracije, metoda rada na tekstu, izravna grafička metoda, neizravna grafička metoda, metoda pisanih radova, metoda praktičnih radova, metoda usmenog izlaganja, metoda terenskog rada.

Oblici: frontalni rad, individualni rad, rad u parovima, rad u skupini,

terenski rad, projektna nastava.

Napomena: Izbor metoda i oblika rada za svaki nastavni sat određuje nastavnik prema nastavnim sadržajima, osobitosti polaznika te materijalnim i drugim uvjetima.

Elementi i oblici
praćenja i
vrjednovanja
polaznika:

Elementi: usvojenost znanja, geografske vještine, kartografska pismenost.

Oblici: usmena provjera, pisana provjera, individualni praktični rad (projekt, prezentacija, istraživanje, plakat, poster, modeli, istraživačko izvješće, dnevnik terenskog rada ili terenske nastave).

Literatura

Literatura za
polaznike:

Prema Katalogu obveznih udžbenika i pripadajućih dopunskih nastavnih sredstava Ministarstva znanosti i obrazovanja.

Naziv nastavnog predmeta: GEOGRAFIJA

Razred: treći (3.)

Geografski pristup

1. analizirati ulogu geografije u prostornom i regionalnom planiranju i upravljanju prostorom prema konceptu održivog razvoja

U trećem razredu
polaznik će steći
sljedeće ishode
učenja:

Društveno-geografski procesi i organizacija prostora

1. izdvojiti prostorne sustave primarnih, sekundarnih i tercijarnih djelatnosti u zavičaju, Hrvatskoj Europi i svijetu

2. istražiti temeljne gospodarske pojmove, sustave i razvojne trendove

3. analizirati nejednaki regionalni razvoj na nacionalnoj i svjetskoj razini

Razrada

Nastavne cjeline

Razrada Nastavne teme

Uloga geografije u prostornom i regionalnom planiranju i upravljanju prostorom prema konceptu održivog razvoja

Geografski pristup

Faktori lokacije ekonomskih djelatnosti, prostorno planiranje i regionalni razvoj

Prostorni sustavi primarnih djelatnosti

Prostorni sustavi sekundarnih djelatnosti

Ruralni prostori u Hrvatskoj

Ruralni prostori u svijetu

Agrarni proizvodni sustavi u Hrvatskoj

Agrarni proizvodni sustavi u svijetu

Prirodno-geografski faktori poljoprivredne proizvodnje u Hrvatskoj i svijetu

Društveno-geografski faktori poljoprivredne proizvodnje u Hrvatskoj i svijetu

Tehničko-organizacijska obilježja poljoprivrede u Hrvatskoj

Tehničko-organizacijska obilježja poljoprivrede u svijetu

Proizvodna obilježja poljoprivrede u Hrvatskoj

Proizvodna obilježja poljoprivrede u svijetu

Sustavi agrarnog iskorištavanja u Hrvatskoj i svijetu

Društveno-geografski procesi i organizacija prostora

Ratarstvo u Hrvatskoj i svijetu

Stočarstvo u Hrvatskoj i svijetu

Ribarstvo u Hrvatskoj i svijetu

Šumarstvo u Hrvatskoj i svijetu

Zelena revolucija

Ekološke posljedice poljoprivrede u Hrvatskoj i svijetu

Suvremene promjene u ruralnim prostorima u Hrvatskoj i svijetu

Ruralni pejzaž u Hrvatskoj i svijetu

Pojava i razvoj industrije u Hrvatskoj i svijetu

Vrste industrija u Hrvatskoj i svijetu

Faktori lokacije i razvoja industrije u Hrvatskoj i svijetu

Prostorni sustavi industrijske proizvodnje u Hrvatskoj i svijetu

Mineralne i druge sirovine

Energetika i industrija

Industrija u prostoru (industrijske regije u Hrvatskoj i svijetu)

Djelatnosti sekundarnog sektora i okoliš

Posljedice onečišćenja okoliša u Hrvatskoj i svijetu

Važnost sekundarnih djelatnosti u Hrvatskoj i svijetu

Ostalo

Metode: metoda razgovora, metoda demonstracije, metoda rada na tekstu, izravna grafička metoda, neizravna grafička metoda, metoda pisanih radova, metoda praktičnih radova, metoda usmenog izlaganja, metoda terenskog rada.

Metode i oblici rada:

Oblici: frontalni rad, individualni rad, rad u parovima, rad u skupini, terenski rad, projektna nastava.

Napomena: Izbor metoda i oblika rada za svaki nastavni sat određuje nastavnik prema nastavnim sadržajima, osobitosti polaznika te materijalnim i drugim uvjetima.

Elementi i oblici praćenja i vrijednovanja polaznika:

Elementi: usvojenost znanja, geografske vještine, kartografska pismenost.

Oblici: usmena provjera, pisana provjera, individualni praktični rad (projekt, prezentacija, istraživanje, plakat, poster, modeli, istraživački izvještaj, dnevnik terenskog rada ili terenske nastave).

Literatura

Literatura za polaznike:

Prema Katalogu obveznih udžbenika i pripadajućih dopunskih nastavnih sredstava Ministarstva znanosti i obrazovanja.

Naziv nastavnog predmeta: GEOGRAFIJA

Razred: četvrti (4.)

Geografski pristup

U četvrtom razredu polaznik će steći sljedeće ishode učenja:

1. istražiti doprinos znanstvenih spoznaja geografije u unaprjeđenju kvalitete života, razvoju društva i gospodarstva

Društveno-geografski procesi i organizacija prostora

1. analizirati procese europskog integriranja i globalizacijske procese te

njihov utjecaj na hrvatsko društvo

2. istražiti djelovanje međunarodnih organizacija i regionalnih integracija te njihovo političko i gospodarsko značenje

3. obrazložiti važnost poznavanja i pozitivnog vrjednovanja naslijeđa i vlastitog identiteta kao hrvatskih i europskih građana te građana svijeta

Razrada

Nastavne cjeline

Razrada Nastavne teme

Doprinos znanstvenih spoznaja geografije u unaprjeđenju kvalitete života, razvoju društva i gospodarstva

Geografski pristup

Prostorni sustavi uslužnih djelatnosti

Ostale uslužne djelatnosti i njihova prostorna organizacija u Hrvatskoj i svijetu

Razvoj tercijarnih djelatnosti u Hrvatskoj i svijetu

Osnovna obilježja prometa

Kopneni promet u Hrvatskoj i svijetu

Pomorski promet u Hrvatskoj i svijetu

Zračni promet u Hrvatskoj i svijetu

Telekomunikacijski promet u Hrvatskoj i svijetu

Osnovna obilježja i prostorni sustav turizma

Tipovi turističkih područja u Hrvatskoj i svijetu

Društveno-
geografski procesi
i organizacija
prostora

Prostorna organizacija i važnost trgovine

Prostorna organizacija i važnost trgovine u gradovima

Intenzitet, faktori razvoja, elementi i struktura trgovine u Hrvatskoj

Intenzitet, faktori razvoja, elementi i struktura svjetske trgovine

Globalizacija svjetskog gospodarstva

Utjecaj globalizacije na proizvođače, potrošače i okoliš u Hrvatskoj i svijetu

Povezanost demografskih i ekonomskih procesa

Ekonomska i socijalna mjerila razvijenosti

Nejednaki gospodarski razvoj u Hrvatskoj i svijetu

Nejednaki regionalni razvoj u Hrvatskoj i svijetu

Države s velikim i visokorazvijenim gospodarstvima (Njemačka, Francuska, UK, Italija, SAD, Kanada, Japan, »tigrovi Dalekog istoka«, Australija)

Države s gospodarstvima od svjetskog značenja (Kina, Ruska Federacija, Indija, Brazil)

Srednje razvijene države

Slabije razvijene države

Države u tranziciji

Prostor i položaj Republike Hrvatske

Položaj Republike Hrvatske u međunarodnim organizacijama i regionalnim integracijama

Europska unija

Globalizacija i identitet

Ostalo

Metode: metoda razgovora, metoda demonstracije, metoda rada na tekstu, izravna grafička metoda, neizravna grafička metoda, metoda pisanih radova, metoda praktičnih radova, metoda usmenog izlaganja, metoda terenskog rada.

Metode i oblici rada:

Oblici: frontalni rad, individualni rad, rad u parovima, rad u skupini, terenski rad, projektna nastava.

Napomena: Izbor metoda i oblika rada za svaki nastavni sat određuje nastavnik prema nastavnim sadržajima, osobitosti polaznika te materijalnim i drugim uvjetima.

Elementi i oblici praćenja i vrjednovanja polaznika:

Elementi: usvojenost znanja, geografske vještine, kartografska pismenost.

Oblici: usmena provjera, pisana provjera, individualni praktični rad (projekt, prezentacija, istraživanje, plakat, poster, modeli, istraživački izvještaj, dnevnik terenskog rada ili terenske nastave).

Literatura

Literatura za polaznike:

Prema Katalogu obveznih udžbenika i pripadajućih dopunskih nastavnih sredstava Ministarstva znanosti i obrazovanja.

Naziv nastavnog predmeta: TJELESNA I ZDRAVSTVENA KULTURA

- Cilj predmeta: stjecati optimalnu količinu kinezioloških teorijskih znanja koja su bitna za provedbu smislenog i samostalnoga tjelesnog vježbanja
- provoditi različite kineziološke aktivnosti koje su izravno u funkciji usvajanja i usavršavanja motoričkih znanja kojima se polaznik /djelatnik koristi u sportsko-rekreacijske svrhe
- poznavati i provoditi kineziološke transformacijske i kineziterapeutske postupke koji su izravno u funkciji unaprjeđenja zdravlja i prevencije profesionalnih bolesti
- U ovom zanimanju posao se najčešće obavlja u sjedećem položaju. Leđa su najopterećeniji dio tijela, otežan je rad krvotoka u nogama, prisutne su kontrakcije mišića vrata te neaktivnost mišića prsiju, trbuha i nogu.
- Preporučuje se da postupci unaprjeđenja kinantropoloških obilježja budu usmjereni na jačanje mišića trupa, nogu i prsiju.
- Opis predmeta: Kineziološke postupke unaprjeđenja zdravlja usmjeriti na usvajanje znanja koja će koristiti za preventivno, relaksacijsko i korektivno smanjenje različitih problema povezanih s kralježnicom.
- Sjedenje i stajanje zahtijevaju malu energetska potrošnju i nepovoljno djeluju na rad dišnog i krvožilnog sustava te su takve osobe sklone povećanju tjelesne mase i masnog tkiva. Zbog navedenog preporučuje se posebnu pozornost usmjeriti na razvoj aerobnih kapaciteta.
- U ovom zanimanju osobe su znatno izložene stresu. Polaznike je potrebno zainteresirati za izlete u prirodu s kineziološkim rekreacijskim sadržajima kao što su planinarenja, rafting i sl. Potrebno je utjecati na stvaranje navika korištenja spomenutih sadržaja kako bi ih mogli preventivno koristiti u smanjivanju stresa. Istovremeno je potrebno naučiti i osvijestiti polaznike kako bavljenje bilo kojom organiziranom kineziološkom aktivnošću smanjuje stres.
- Od izvannastavnih dislociranih aktivnosti, s obzirom na utvrđenu statičku aktivaciju lokomotornog sustava, preporučuje se plivanje i aktivnosti koje uključuju hodanja.

Nastavni predmet po razredima i ishodima učenja

Naziv nastavnog predmeta: TJELESNA I ZDRAVSTVENA KULTURA

Razred: prvi (1.)

Kineziološka teorijska znanja

1. poznavati bitne informacije iz povijesti sporta kao dijela opće kulture
2. prepoznati indiciranost i kontraindiciranost određenih kinezioloških aktivnosti prema izabranom zanimanju
3. navesti važnost i specifičnosti vježbanja koje treba provoditi tijekom radnog vijeka u funkciji sportske rekreacije
4. navesti teorijska znanja o samostalnom planiranju, programiranju i kontroli procesa vježbanja (određivanje volumena, ekstenziteta i intenziteta vježbanja)
5. nabrojiti specifične kineziološke i kineziterapeutske transformacijske postupke za unaprjeđenje i očuvanje zdravlja s ciljem prevencije potencijalno najčešćih antropoloških negativnosti tijekom obavljanja izabranog zanimanja

Kineziološke aktivnosti

U prvom razredu polaznik će steći sljedeće ishode učenja:

1. isplanirati monostrukturne ciklične aktivnosti koje se mogu koristiti u funkciji cjeloživotnog vježbanja kao sportsko-rekreacijski sadržaj
2. uskladiti polistrukturne acikličke aktivnosti koje su povezane s tipičnim kinantropološkim obilježjima iz opisa zanimanja
3. kombinirati polistrukturne kompleksne aktivnosti koje su povezane s tipičnim kinantropološkim obilježjima iz opisa zanimanja
4. ovladati polistrukturnim konvencionalnim aktivnostima koje su povezane s tipičnim kinantropološkim obilježjima iz opisa zanimanja
5. demonstrirati izvođenje jedne monostrukturne ciklične aktivnosti koja se može koristiti u funkciji cjeloživotnog vježbanja kao osnovni sportsko-rekreacijski sadržaj, a po mogućnosti polaznik ima interes za nju

Transformacija kinantropoloških obilježja

1. isplanirati izvedbu odabranih sadržaja s ciljem utjecaja na razvoj i održavanje bitnih morfoloških obilježja (optimizaciju sastava tijela – povećanje mišićne mase, potkožno masno tkivo)
2. razlikovati izvedbu odabranih sadržaja s ciljem utjecaja na razvoj i održavanje bitnih motoričkih sposobnosti (fleksibilnost, koordinacijska svojstva, brzinsko eksplozivna svojstva, razvoj i održavanje jakosti)

3. prilagoditi izvedbu odabranih sadržaja s ciljem utjecaja na razvoj i održavanje bitnih funkcionalnih sposobnosti (aerobna i anaerobna izdržljivost)
4. usporediti izvedbu bitnih kinezioloških sadržaja s ciljem cjelovite transformacije lokomotornog sustava (mobilnosti lokomotornog sustava, stabilnosti lokomotornog sustava)
5. kombinirati izvedbu odabranih sadržaja s ciljem svladavanja sadržaja različitih programa za prevenciju lokomotornih ozljeda (relativne vježbe jakosti, primjena elastičnih otpora, primjena proprioceptivnih vježbi, primjeri povezivanja sadržaja iz različitih programa prevencije s ciljem maksimizacije učinkovitosti)

Kineziološki postupci unaprjeđenja zdravlja

1. pokazati i nabrojiti kineziterapeutske vježbe za prevenciju tegoba onih dijelova lokomotornog sustava koji su najviše aktivirani izabranim zanimanjem
2. izabrati i pokazati statičke vježbe istezanja (stretching) za regeneraciju onih dijelova lokomotornog sustava koji su najviše aktivirani izabranim zanimanjem
3. pokazati i provesti kineziterapeutske vježbe za rehabilitaciju nakon ozljeda onih dijelova lokomotornog sustava koji su najviše aktivirani izabranim zanimanjem
4. sastaviti i provesti statičke vježbe istezanja (stretching) za smanjenje tonusa onih dijelova lokomotornog sustava koji su najviše aktivirani izabranim zanimanjem
5. objasniti i primijeniti skup vježbi masaže i samomasaže (labavljenja, glađenja, gnječčenja, istresanja) u stajanju, sjedenju ili ležanju onih dijelova lokomotornog sustava koji su najviše aktivirani izabranim zanimanjem

Razrada

Nastavne cjeline

Razrada Nastavne teme

Za ovaj skup ishoda učenja izvedbeno je predviđen broj sati do 10% ukupnog broja sati. Teorijske nastavne teme u pravilu se trebaju provoditi kako su navedene jer su smisleno povezane s ostalim skupovima ishoda učenja u svakom razredu. Također, dopušteno je osmišljavanje drukčijih teorijskih tema koje su izravno povezane s provedivim motoričkim nastavnim temama u uvjetima pojedine srednje strukovne škole.

Kineziološka teorijska znanja

1. Važnost tjelesnog vježbanja i sporta u razvoju društva
2. Sustav za kretanje čovjeka (dijelovi, građa, funkcija)

3. Energetski potencijali čovjeka tijekom vježbanja
  4. Optimalni sastav tijela (metode optimizacije)
  5. Pravilna prehrana i važnost unosa tekućine
  6. Utjecaj procesa vježbanja na ljudski organizam (pozitivni učinci vježbanja i štetne tjelesne aktivnosti)
  7. Modeliranje postupaka za redukciju potkožnog masnog tkiva
- U ovom skupu ishoda učenja naveden je veći broj nastavnih tema kako bi se omogućio izbor nastavnih tema iz propisanog nastavnog plana i programa.

I. ATLETIKA

1. Kros ili standardna ciklična kretanja različitim tempom do 8 min
2. »Leteće« trčanje do 40 m
3. Trčanje do 100 m
4. Trčanje – motoričko postignuće
5. Skokovi s noge na nogu po označenim prostorima (ili sa strunjače na strunjaču)
6. Skokovi odrazom svaki četvrti korak
7. Skok udalj tehnikom 2 ½ koraka
8. Bacanje Vortexa udalj
9. Atletski troboj (trčanje, skok, bacanje)

Kineziološke
aktivnosti

II. SPORTSKA GIMNASTIKA – POLAZNICI

10. Različite varijante premeta strance
11. Stoj na glavi
12. Stoj na rukama, kolut naprijed
13. Odbočka

III. SPORTSKA GIMNASTIKA – POLAZNICE

14. Ljuljanje na karikama

15. Pomicanje u visu
16. Njihom strance premah odnožno
17. Klimom premah zgrčeno
18. Okreti u čučnju i usponu na obje noge za 180 (niska greda)
19. Valcer – korak, okret u usponu za 180 na obje noge (niska greda)
20. Galop – naprijed, okret u čučnju za 180 na obje noge (niska greda)

IV. RITMIČKA GIMNASTIKA

21. Kruženje rukama u čeonj, bočnoj i vodoravnoj ravnini (obručem, loptom, vijačom) u mjestu i kretanju
22. Poskoci i skokovi ritmičke gimnastike kroz vijaču
23. Bacanje i hvatanje vijače u kombinaciji s tjelesnim elementima
24. Skok »kadet«
25. Skok »jelenji«

V. PLES I AEROBIKA

26. Engleski valcer (okreti, visq, promenada)
27. Disko foks plesovi
28. Aerobika

VI. BORILAČKI SPORTOVI

29. Bočno bacanje tsuri goshi
30. Nožno bacanje de ashi barai
31. Kretanja tsugi ashi i ayumi ashi
32. Polukružni koraci – tai sabaki (mae sabaki i ushiro sabaki)

VII. KOŠARKA

33. Dodavanje jednom rukom guranjem – izravno i od podloge
34. Promjene smjera i tempa kretanja s poluaktivnom i aktivnom obranom

35. Ubacivanje lopte u koš jednom rukom odozgor nakon okreta

36. Obrana »čovjek na čovjeka« (1 : 1; 2 : 2; 3 : 3)

37. Igra (taktika i suđenje)

VIII. NOGOMET

38. Vođenje lopte različitim dijelovima stopala i brzine kretanja (pravocrtno vođenje i uz promjene pravca vođenja)

39. Promjene mjesta vođenjem lopte te primopredajom lopte u suradnji dvojice polaznika

40. Promjene mjesta vođenjem lopte te primopredajom lopte u suradnji dvojice polaznika s udarcem na vrata

41. Igra za posjed lopte u ograničenom prostoru 4 : 2, 4 : 4, 5 : 5 (otkrivanje, slobodan broj dodira po lopti)

42. Igra futsal (taktika igre, primjena pravila i suđenje)

IX. ODBOJKA

43. Pojedinačni blok smeča visoke lopte

44. Odbijanje podlakticama preko glave

45. Vršno odbijanje skretanjem pravca leta lopte

46. Igra 6 : 6, zaštita od protivničkog napada 1 : 2 : 3 (1 polaznik u bloku, 2. polaznik u prednjoj zoni iza bloka, 3. polaznik u stražnjoj zoni)

47. Igra (taktika i suđenje)

X. RUKOMET

48. Razne igre s loptom

49. Šutiranje s tla iskorakom suprotnom nogom u odnosu na šutersku ruku u/iznad visine boka »jensen«

50. Jednostruka križanja

51. Prizemljenje do skleka nakon šuta s crte

52. Osnovna vratarska tehnika, bočno i dubinsko kretanje braniča te sprječavanje napadača sportskim prekršajem

53. Igra (taktika i suđenje)

XI. BADMINTON

54. Bekend servis

55. Vodoravni (drive) udarac

56. Osnove taktike igre u paru

57. Igra (taktika i suđenje)

XII. TENIS

58. Privikavanje na lopticu i reket (spužvasta loptica)

59. Forhend (spužvasta loptica)

60. Bekend (spužvasta loptica)

61. Igra (taktika i suđenje)

U ovom skupu ishoda učenja za svaku nastavnu temu naveden je jedan primjer njezine provedbe. To omogućuje da se dorečeno prepozna njezin smisao te da se, u različitim uvjetima rada, osmisle daljnje nastavne teme s istovjetnim ciljem.

I. MORFOLOŠKA OBILJEŽJA

(opći razvoj i održavanje)

1. Primjena vijače (redukcija potkožnoga masnog tkiva)

Transformacija
kinantropoloških
obilježja

2. Primjena medicinke (razvoj mišićne mase)

3. Primjena elastičnih traka (razvoj mišićne mase)

4. Primjena bučica (razvoj mišićne mase)

II. MOTORIČKE SPOSOBNOSTI

(razvoj i održavanje fleksibilnosti)

1. Statičko aktivno istezanje (pretklon raznožno)

2. Statičko pasivno istezanje (prednoženje u ležećem položaju uz potisak partnera)

3. Dinamičko istezanje (dinamičko prednoženje u stojećem položaju)

4. PNF istezanje (istezanje, kontrakcija, relaksacija)

5. Balističko istezanje (prednoženje i zanoženje maksimalnom amplitudom u stojećem položaju)

(razvoj i održavanje koordinacijskih svojstava)

1. Biotički načini svladavanja prostora (hodanja, trčanja, puzanja, valjanja)

2. Biotički načini svladavanja prepreka (preskoci, penjanja, provlačenja, obilaženja)

3. Biotički načini svladavanja otpora (dizanja, nošenja, potiskivanja, vučenja)

4. Biotički načini svladavanja baratanja predmetima (dodavanja, bacanja, vođenja, žongliranja)

5. Vježbe pravovremenosti – timing (kretanje i zaustavljanje u zadanim uvjetima)

6. Vježbe ritma (prelazak podnih ljestava niskim skipom)

III. FUNKCIONALNE SPOSOBNOSTI

(razvoj i održavanje aerobnih sposobnosti)

1. Standardna metoda (trčanje 20' intenzitetom 50%)

2. Varijabilna metoda (trčanje 20' s izmjenama intenziteta 2' 40% i 2' 60%)

3. Intervalna metoda (trčanje maksimalnim intenzitetom 6x20" s odmorom 10")

Nastavne teme iz ovog skupa ishoda učenja mogu se sustavno provoditi tijekom svih godina obrazovanja. Primjeri ovih kinezioloških postupaka za unapređenje zdravlja navedeni su u poglavlju »Ostalo« koje se nalazi na kraju programa četvrtoga razreda.

Kineziološki
postupci
unaprjeđenja
zdravlja

I. Prevencija razvoja cervikalnog i lumbalno-sakralnog sindroma

VJEŽBE ZA KRALJEŽNICU

II. Prevencija razvoja kalcificirajućeg tendinitisa i drugih simptoma bolnog ramena

VJEŽBE ZA RAMENA

III. Prevencija razvoja sindroma karpalnog i kubitalnog kanala,

rizartruze i De Quervainove bolesti

VJEŽBE ZA ŠAKE I RUČNE ZGLOBOVE

IV. Prevencija razvoja osteoartritisisa kuka i sindroma prenaprezanja mišića kukova, prevencija razvoja prepatelarnog burzitisa, skakačkog koljena i drugih simptoma bolnog koljena

VJEŽBE ZA KUKOVE I KOLJENA

V. Prevencija razvoja spuštenih svodova stopala i osteoartritisisa nožnih zglobova

VJEŽBE ZA STOPALA

Opće napomene

Različito materijalnih uvjeta srednjih strukovnih škola utječe na provedivost nastavnih tema te je naveden veći broj nastavnih tema kako bi se za različite uvjete i zanimanja mogao izraditi provediv, a prema zanimanju usmjeren izvedbeni nastavni plan i program.

Svaka nastavna tema mora biti primjerena dobi i spolu polaznika, indicirano usmjerena prema strukovnoj kvalifikaciji te omogućiti sigurnost polaznika i usklađenost s potencijalnim interesima i stvarnim potrebama polaznika.

Napomene: Tako je ovaj program rasterećen nastavnih tema koje nije moguće provesti te onih koje zbog svoje složenosti ne mogu biti u funkciji ishoda učenja jer ih većina polaznika ne može svladati određenim uspjehom.

Program za srednje strukovne škole osmišljen je na način da u svakom razredu sadrži četiri međupovezana skupa ishoda učenja. To su: 1) Kineziološka teorijska znanja, 2) Kineziološke aktivnosti, 3) Transformacija kinantropoloških obilježja i 4) Kineziološki postupci unaprjeđenja zdravlja. Time je potpuno promijenjen smisao nastave tjelesne i zdravstvene kulture u srednjim strukovnim školama jer su određeni mjerljivi skupovi ishoda učenja koje svaki polaznik (osim polaznika s posebnim potrebama) tijekom redovitog pohađanja nastave mora obvezno naučiti na primjerenoj razini. Na takav način skupna učinkovitost svih skupova ishoda učenja omogućuje ostvarivanje bitnih kompetencija iz ovoga odgojno-obrazovnog područja za pojedino zanimanje.

U programu se nastavna tema navodi samo jedanput i ne ponavlja se u istom navodu, što znači da se ista može izabrati i ponavljati u svim višim razredima. Drugim riječima, ono što je navedeno kao nastavna tema, primjerice u 1. razredu, može se planirati i u svim višim razredima, iako se ista ne navodi u programima viših razreda. Navedeno pravilo, zbog vertikalne unutarpredmetne povezanosti i programske povezanosti osnovnog i srednjeg školstva, nastavnik po potrebi može koristiti za sve

nastavne teme iz programa za osnovne škole. Takav pristup istodobno omogućuje kreativnost nastavnika i olakšava izradbu izvedbenoga nastavnog plana i programa za pojedini razredni odjel jer uvažava zahtjeve s obzirom na različit sastav polaznika prema sposobnostima te pojedinačne razlike u količini stečenih motoričkih znanja u osnovnoj školi.

Temeljna postavka ovog programa uzima u obzir biološke različitosti polaznika i polaznica. Zbog toga se predmetna nastava u srednjim strukovnim školama, kako kako sa znanstvenih, tako i sa stručnih spoznaja, mora organizirati i provoditi posebno (odvojeno) za polaznike, a posebno za polaznice.

Posebne napomene

Nastavni predmet Tjelesna i zdravstvena kultura ima veliki broj posebnosti. Zbog toga je neke uputno istaknuti:

u izvedbeni nastavni plan i program treba uvrstiti međusobno povezane u nastavne teme koje su određene svim skupovima ishoda učenja

zbog posebnosti nastavnog predmeta i uvjeta u kojima se odvija nastavni proces posebnu pozornost treba obratiti sigurnosti i motivaciji polaznika

vrjednovanje postignuća polaznika provoditi prema individualnim mogućnostima

nastavu izvoditi u nastavnim satima od 45 minuta, osim gdje su školske sportske dvorane udaljene od škole više od 10 minuta hoda i ako nastavu nije moguće organizirati na drugi način.

Ostalo

Primjeri nastavnih tema za skup ishoda učenja:

KINEZIOLOŠKI POSTUPCI UNAPRJEĐENJA ZDRAVLJA

I. Prevencija razvoja cervikalnog i lumbalno-sakralnog sindroma

VJEŽBE ZA KRALJEŽNICU

Statičke vježbe za vratni dio kralježnice:

1. postaviti dlanove s ukriženim prstima na čelo pa gurati glavu naprijed, a istovremeno rukama pružati otpor
2. postaviti dlanove s ukriženim prstima na desnu stranu lica pa gurati glavu u desnu stranu, a istovremeno rukama pružati otpor
3. postaviti dlanove s ukriženim prstima na lijevu stranu lica pa gurati

glavu u lijevu stranu, a istovremeno rukama pružati otpor

4. postaviti dlanove s ukriženim prstima iza glave pa gurati glavu prema natrag, a istovremeno rukama pružati otpor.

Dinamičke vježbe za vratni dio kralježnice:

1. glavom izvoditi pokret naprijed-natrag
2. glavom rotirati u desnu pa u lijevu stranu
3. podizati ramena gore i polako ih spuštati
4. postaviti dlanove s ukriženim prstima iza glave te potiskivati laktove prema unutra.

Statičke vježbe za lumbalno-sakralni dio kralježnice

Položaj na leđima (ruke su uz tijelo):

1. stopala pogrčiti i zadržati položaj
2. koljena pogrčiti pa leđima pritiskati podlogu
3. koljena pogrčiti pa naizmjenično lijevom i desnom nogom uz pogrčeno stopalo koljeno privlačiti k sebi, a rukom pružati otpor
4. koljena pogrčiti pa s obje noge istodobno uz pogrčena stopala koljena privlačiti k sebi, a rukama pružati otpor
5. koljena pogrčiti, tjeme fiksirati uz podlogu, dlanove ukriženih prstiju postaviti na čelo te izvoditi pretklon glavom, a istovremeno rukama pružati otpor.

Potrbuške (s podloškom pod kukovima, ruke u priručenju):

1. upiranje o podlogu nožnim prstima do potpunog opružanja koljena
2. s rukama u uzručenju naizmjenice po podlozi istezati suprotnu ruku i suprotnu nogu
3. s rukama u uzručenju po podlozi istovremeno istezati obje ruke i obje noge
4. s dlanovima ukriženih prstiju iza glave izvoditi zaklon glavom, a istovremeno rukama pružati otpor.

Dinamičke vježbe za lumbalno-sakralni dio kralježnice

Položaj na leđima (ruke su uz tijelo):

1. plantarna fleksija
2. pogrčiti lijevo stopalo pa privlačiti petu po podlozi k sebi, ponoviti desnom nogom
3. pogrčiti istovremeno oba stopala pa privlačiti pete po podlozi k sebi
4. koljena pogrčiti te polako podizati i spuštati zdjelicu
5. koljena pogrčiti, staviti ruke na prsa i podizati trup.

Položaj na boku (donja ruka je pod glavom, gornjom se oslanja o podlogu, donja je noga savijena, a gornja ispružena):

1. pogrčiti gornju nogu, opružiti ju do početnog položaja
2. pogrčiti stopalo pa odizati ispruženu nogu
3. pogrčiti stopalo pa ispruženom nogom napraviti krug.

Potrbuške (s podloškom pod kukovima, ruke u priručenju):

1. nožnim prstima upirati se u podlogu do opružanja koljena
2. naizmjenična fleksija potkoljenica
3. istovremena fleksija potkoljenica
4. s rukama u priručenju doći do položaja uzručenja
5. s rukama u uzručenju naizmjenice podizati lijevu ruku i desnu nogu pa desnu ruku i lijevu nogu.

II. Prevencija razvoja kalcificirajućeg tendinitisa i drugih simptoma bolnog ramena

VJEŽBE ZA RAMENA

Ležeći na leđima (ruke u priručenju, s nogama flektiranim u zglobu koljena i kuka):

1. podizati ruke do odručenja, a ramena istovremeno pritiskati dolje i natrag
2. rukom uhvatiti suprotni lakat u visini ramena, istegnuti ruku u jednu stranu te drugom rukom u drugu stranu
3. s laktovima postavljenim u visini ramena stisnuti šake, okrenuti ruke prema van i pritiskati šakama o podlogu

4. laktove spojiti u visini ramena ispred glave, podlaktice prisloniti jednu uz drugu, stisnuti šake i raširiti ruke pod pravim kutom uz pritiskanje o podlogu

5. s glavom u prirodnom položaju, rukama u priručnju, ramena podizati prema gore

6. s rukama u uzručenju naizmjenično izvoditi opružanja rukama.

Ležeći na trbuhu (stisnute pete uz petu, stisnute stražnjice):

1. s laktovima u visini ramena, stisnuti šake i podizati ruke i glavu od podloge (kao da se želi spojiti lopatica), pogled usmjeriti prema dolje

2. uhvatiti ruke iza leđa, podignuti glavu, ramena i gornji dio tijela, pogled usmjeriti prema dolje.

III. Prevencija razvoja sindroma karpalnog i kubitalnog kanala, rizartroze i De Quervainove bolesti

VJEŽBE ZA ŠAKE I RUČNE ZGLOBOVE

1. stisnuti prste šake te opružiti

2. raširiti ispružene prste pa zatvoriti šaku stišćući prste

3. pomicanje palca u njegovom korijenskom zglobu, uz izvedbu što većeg kruga

4. istegnuti palac što dalje od šake te ga vratiti pokušavajući dodirnuti vrškove jednog po jednog prsta, od drugog do petog

5. ruku koja je položena na rukohvat stolca ili na stol, savijati u ručnom zglobu prema gore i dolje

6. s rukom koja je u laktu flektirana pod pravim kutom, okretati dlan prema gore, pa prema dolje, a da pri tome ne pomicati lakat

7. stisnuti list papira između ispruženih prstiju šake, a drugom ga rukom pokušati izvući

8. osloniti podlakticu na ravnu površinu s dlanom okrenutim prema gore te savijati šaku prema gore, uz pružanje otpora suprotnom šakom

9. osloniti podlakticu na ravnu površinu s dlanom okrenutim prema dolje te savijati šaku prema gore, uz pružanje otpora suprotnom šakom.

IV. Prevencija razvoja osteoartritisa kuka i sindroma prenaprežanja mišića kukova, prevencija razvoja prepatelarnog burzitisa, skakačkog koljena i drugih simptoma bolnog koljena

VJEŽBE ZA KUKOVE I KOLJENA

Ležeći na leđima:

1. rukama u priručenju, ispruženih nogu s pogrčenim stopalima, izvoditi naizmjenična odnoženja
2. s jastukom ispod koljena naizmjenično opružati noge s pogrčenim stopalom gurajući jastuk u pod
3. obje noge flektirane, ispružiti jednu nogu u visini s koljenom druge noge, stopalo pogrčiti prema sebi, zadržati i vratiti u početni položaj, izvoditi naizmjenice jednom pa drugom nogom
4. početni položaj polusjedeći, noge su ispružene, stopala pogrčena, između nogu jastuk, stisnuti jastuk napinjući mišiće stražnjice i zadržavati koljena ispružena, opustiti se i ponoviti u ležećem i stojećem položaju
5. početni položaj ležeći na boku, savinuti ruku i nogu na kojima se leži, gornja noga je ispružena, stopala pogrčena prema sebi, podignuti nogu, zadržati ju u odignutom položaju, gornja ruka je savijena i oslonjena dlanom o podlogu
6. položaj na trbuhu, s jastukom ispod trbuha, pogrčiti stopalo jedne noge, savinuti koljeno i natkoljenicu od podloge, odizati koljeno i natkoljenicu od podloge, bez podizanja zdjelice, zadržati u tom položaju
7. sjedeći na stolcu uspravno, pridržavajući se rukama, jednu pa drugu nogu ispružiti u koljenskom zglobu, zadržati u tom položaju te vratiti u početni položaj
8. sjedeći na stolcu uspravno, pridržavajući se rukama, jednu pa drugu nogu saviti u zglobu kuka, zadržati u tom položaju te vratiti u početni položaj.

V. Prevencija razvoja spuštenih svodova stopala i osteoartritisa nožnih zglobova

VJEŽBE ZA STOPALA

Sjedeći položaj:

1. savinuti nožne prste oba stopala ne dižući ih s poda, ispraviti prste stopala
2. podignuti prednji dio stopala držeći petu na podu, spustiti prednji dio stopala, zatim podignuti i spustiti petu
3. podignuti prednji dio stopala, okrenuti stopalo prema van, spustiti

stopalo, vratiti ga u sredinu

4. podignuti pete, okrenuti pete prema van, spustiti pete, vratiti ih u sredinu

5. podignuti jedno koljeno, ispružiti stopalo, zategnuti stopalo, spustiti stopalo, naizmjenice lijevo i desno pa istovremeno oba

6. podignuti ispruženu nogu, zategnuti prste prema sebi, naizmjenično jedna te druga noga pa istovremeno obje

7. podignuti ispruženu nogu, kružno pomicati stopalo, stopalom ispisivati brojeve po zraku

8. bosim prstima stopala gužvati novinski papir.

Metode:

prikazivanja – metoda usmenoga izlaganja, metoda postavljanja i rješavanja, metoda pokazivanja ili demonstracije

vježbanja – intervalna metoda vježbanja, varijabilna metoda vježbanja, kontinuirana metoda vježbanja

sigurnosti – metoda sprječavanja ili prevencije, čuvanja ili zaštite, pomaganja ili asistencije

Metode i oblici rada:

nadzora – metoda praćenja vježbanja, usmjeravanja vježbanja, zaustavljanja vježbanja.

Oblici:

jednostavniji (pojedinačni, dvojke, trojke, četvorke i paralelni)

složeniji (paralelno izmjenični, sukcesivno izmjenični, izmjenični, kružni, stanični, stazni i poligonski).

Napomena: Izbor metoda i oblika rada za svaki nastavni sat određuje nastavnik prema nastavnim sadržajima, osobitosti polaznika te materijalnim i drugim uvjetima.

Elementi i oblici praćenja i vrjednovanja polaznika:

Elementi: motorička znanja, motorička postignuća, kinantropološka postignuća (morfoloških obilježja, motoričkih sposobnosti i funkcionalnih sposobnosti prema metodologiji vrjednovanja), odgojni učinci rada.

Oblici: vrjednovanje rada polaznika provoditi uvažavajući stanje njihova antropološkog statusa, stvarne mogućnosti svakog polaznika i cjelokupni napredak pojedinca tijekom nastavne godine.

Literatura

Literatura za

Prema Katalogu obveznih udžbenika i pripadajućih dopunskih nastavnih

polaznike: sredstava Ministarstva znanosti i obrazovanja.

Naziv nastavnog predmeta: TJELESNA I ZDRAVSTVENA KULTURA

Razred: drugi (2.)

U drugom razredu polaznik će steći sljedeće ishode učenja:

Ishodi učenja navedeni za prvi razred ostvaruju se u sva četiri razreda.

Razrada

Nastavne cjeline

Razrada Nastavne teme

Za ovaj skup ishoda učenja izvedbeno je predviđen broj sati do 10% ukupnog broja sati. Teorijske nastavne teme u pravilu se trebaju provoditi kako su navedene jer su smisleno povezane s ostalim skupovima ishoda učenja u svakom razredu. Također, dopušteno je osmišljavanje drukčijih teorijskih tema koje su izravno povezane s provedivim motoričkim nastavnim temama u uvjetima pojedine srednje strukovne škole.

Kineziološka teorijska znanja

1. Olimpizam
2. Tjelesno vježbanje kao čimbenik kulture življenja
3. Sastav kinantropoloških obilježja i postupci razvoja
4. Izračun indeksa tjelesne mase (ITM) u funkciji redukcije masnog tkiva i povećanja mišićne mase
5. Utjecaj tjelesnog vježbanja na pojedine organske sustave (lokomotorni, neurološki) sa stajališta pojedinog zanimanja
6. Obilježja morfološkog, motoričkog i funkcionalnog razvoja polaznika

u adolescenciji

Energetske vrijednosti prehrambenih namirnica (vitamini, minerali, voda – postupci prehidracije, hidracije i rehidracije, dodaci prehrani)

U ovom skupu ishoda učenja naveden je veći broj nastavnih tema kako bi se omogućio izbor nastavnih tema iz propisanoga nastavnog plana i programa.

I. ATLETIKA

1. Tehnika brzog hodanja
2. Kros ili standardna ciklička kretanja različitim tempom do 10 min
3. Trčanje dionica 150 – 200 m
4. Trčanje – motoričko postignuće
5. Skokovi odrazom svaki treći korak
6. Skok uvis prekoračnom tehnikom L i D nogom pojedinačno sa zbrojem preskočenih visina – motoričko postignuće
7. Sunožno preskakivanje prepreka različitih visina (20 – 50 cm)
8. Bacanje Vortexa u cilj na tlu
9. Atletski troboj (trčanje, skok, bacanje)

Kineziološke
aktivnosti

II. SPORTSKA GIMNASTIKA – POLAZNICI

10. Leteći kolut
11. Raznoška uzduž sprave (kozlič)
12. Salto na povišenje od mekih strunjača uz pomoć odraznog pomagala

III. SPORTSKA GIMNASTIKA – POLAZNICE

13. Stoj na rukama u kolut naprijed
14. Ljuljanja na karikama – saskok u zaljuljaju
15. Klimom premah raznožni
16. Upor prednji na nižoj pritki, kovrtljaj naprijed
17. Naskok premahom jedne noge odnožno do upora jašućeg; polkin

korak, »tupfer«, »vaga«, saskok »jelenji«

IV. RITMIČKA GIMNASTIKA

18. Skokovi s udarcem noge o nogu

19. Kotrljanje lopte po tlu i tijelu

20. Bacanje i hvatanje lopte u kombinaciji s tjelesnim elementima

21. Otvoreni – zatvoreni poskok na mjestu i u kretanju

22. Preskakivanje vijače naprijed i natrag križanjem ruku

23. »Leteći« skok vijačom

24. Skok »škare« povezano naprijed-natrag

V. PLES I AEROBIKA

25. Rock plesovi

26. Rumba (okreti, wisq, promenada)

27. Samba (okreti, wisq, promenada)

28. »New body« aerobika (aerobika s bučicama)

VI. BORILAČKI SPORTOVI

29. Okreti za bacanja – mae mawari sabaki, ushiro mawari sabaki

30. Bočno bacanje tsuri goshi

31. Nožno bacanje de ashi barai u kretanju

32. Poluga juji gatame i gušenje hadaka jime

VII. KOŠARKA

33. Ubacivanje lopte u koš jednom rukom preko glave – horog (nakon vođenja i na dodanu loptu)

34. Obrambeni skok i zagrađivanje

35. Oduzimanje lopte (presijecanjem ili izbijanjem iz posjeda)

36. Slobodna bacanja

37. Zonska obrana

38. Igra (taktika i suđenje)

VIII. NOGOMET

39. Dinamičko dodavanje i primanje lopte različitim dijelovima stopala (primopredaja lopte u suradnji dvojice polaznika)

40. Udarci na vrata nakon dodane lopte

41. Dupli pas u suradnji dvojice polaznika (osnovna struktura suradnje)

42. Dupli pas u suradnji dvojice polaznika s udarcem na vrata 2 : 1 (+ vratar)

43. Slobodna igra 5 + 1 : 5 + 1 (taktika i suđenje)

IX. ODBOJKA

44. Vršno odbijanje preko glave

45. Niski odbojkaški stav i obrana »oštrih« lopti poluupijačem

46. Povaljka u stranu i odbijanje čekićem

47. Obrana u prednjoj liniji – pojedinačni i grupni blok

48. Igra 6 : 6, zaštita vlastitog smeča 2 : 3 (2 polaznika u prednjoj zoni, 3 polaznika u stražnjoj zoni, suđenje)

X. RUKOMET

49. Zaustavljanje lopte s dvije i jednom rukom u različitim visinama

50. Šutiranje sa zemlje otklonom u suprotnu stranu u odnosu na šutersku ruku »polueret«

51. Povratna lopta – dupli pas

52. Poučavanje zonske obrane 5 :1

53. Igra (taktika i suđenje)

XI. BADMINTON

54. Smeč udarac

55. Obrana nakon smeč udarca (paralela i dijagonala, forhend i bekend)

56. Forhend i bekend visoki (lift) udarac s mreže (dugi udarac s mreže zamahom reketa ispod struka)

57. Igra (taktika i suđenje)

XII. TENIS

58. Forhend i bekend s obzirom na vrste rotacija (ravni, spin)

59. Ravni servis

U ovom skupu ishoda učenja za svaku nastavnu temu naveden je jedan primjer njene provedbe. To omogućuje da se dorečeno prepozna njezin smisao te da se, u različitim uvjetima rada, osmisle daljnje nastavne teme s istovjetnim ciljem.

I. MORFOLOŠKA OBILJEŽJA

(razvoj i održavanje mobilnosti lokomotornog sustava)

Transformacija
kinantropoloških
obilježja

1. Vježbe za mobilnost gležnja (dinamička dorzalna fleksija u stojećem položaju)

2. Vježbe za mobilnost kuka (dinamičko istezanje pregibača natkoljenice u iskoraku)

3. Vježbe torakalne mobilnosti (zasuci)

4. Vježbe mobilnosti ramena (kruženje rukom uz imitaciju dodavanja)

5. Primjeri vježbanja za razvoj i održavanje mobilnosti lokomotornog sustava

6. Pilates s malim loptama

II. MOTORIČKE SPOSOBNOSTI

(razvoj i održavanje jakosti)

1. Vježbe relativne jakosti (sklek)

2. Vježbe repetitivne jakosti (potisak s ravne klupe, 3 serije po 8 – 10 ponavljanja)

3. Vježbe maksimalne jakosti (potisak s ravne klupe, 5 serija po 1 – 3 ponavljanja)

4. Vježbe elastične jakosti (potisak s ravne klupe s naglašenom brzinom u obje faze)

5. Vježbe eksplozivne jakosti (bacanje medicinke iz sjeda, samo

koncentričkim načinom)

III. FUNKCIONALNE SPOSOBNOSTI

(sadržaji za razvoj i održavanje anaerobne izdržljivosti)

1. Intervalna standardna metoda fosfagene izdržljivosti (trčanje 10 x 50 m, maksimalni intenzitet, odmor 2')
2. Intervalna varijabilna metoda fosfagene izdržljivosti (trčanje 10 x 50 m, maksimalni intenzitet, a između ponavljanja vrlo sporo trčanje 2')
3. Intervalna standardna metoda glikolitičke izdržljivosti (trčanje 6 x 400 m, intenzitet 80 – 90%, odmor 4')
4. Intervalna varijabilna metoda glikolitičke izdržljivosti (trčanje 3x6, 30" maksimalni intenzitet, 30" 50%, odmor 5')
5. Kontinuirana varijabilna metoda glikolitičke izdržljivosti (trčanje 12', 1' maksimalni intenzitet, 1' 50%)

Nastavne teme iz ovog skupa ishoda učenja mogu se sustavno provoditi tijekom svih godina obrazovanja. Primjeri ovih kinezioloških postupaka unapređenja zdravlja navedeni su u poglavlju Ostalo koje se nalazi na kraju programa četvrtog razreda.

I. Prevencija razvoja cervikalnog i lumbalno-sakralnog sindroma

VJEŽBE ZA KRALJEŽNICU

II. Prevencija razvoja kalcificirajućeg tendinitisa i drugih simptoma bolnog ramena

VJEŽBE ZA RAMENA

III. Prevencija razvoja sindroma karpalnog i kubitalnog kanala, rizartroze i De Quervainove bolesti

VJEŽBE ZA ŠAKE I RUČNE ZGLOBOVE

IV. Prevencija razvoja osteoartritisa kuka i sindroma prenaprezanja mišića kukova, prevencija razvoja prepatelarnog burzitisa, skakačkog koljena i drugih simptoma bolnog koljena

VJEŽBE ZA KUKOVE I KOLJENA

V. Prevencija razvoja spuštenih svodova stopala i osteoartritisa nožnih zglobova

VJEŽBE ZA STOPALA

Kineziološki
postupci
unapređenja
zdravlja

Opće napomene

Različito materijalnih uvjeta srednjih strukovnih škola utječe na provedivost nastavnih tema te je naveden veći broj nastavnih tema kako bi se za različite uvjete i zanimanja mogao izraditi provediv, a prema zanimanju usmjeren izvedbeni nastavni plan i program.

Svaka nastavna tema mora biti primjerena dobi i spolu polaznika, indicirano usmjerena prema strukovnoj kvalifikaciji te omogućiti sigurnost polaznika i usklađenost s potencijalnim interesima i stvarnim potrebama polaznika.

Napomene: Tako je ovaj program rasterećen nastavnih tema koje nije moguće provesti te onih koje zbog svoje složenosti ne mogu biti u funkciji ishoda učenja jer ih većina polaznika ne može svladati određenim uspjehom.

Program za srednje strukovne škole osmišljen je na način da u svakom razredu sadrži četiri međupovezana skupa ishoda učenja. To su: 1) Kineziološka teorijska znanja, 2) Kineziološke aktivnosti, 3) Transformacija kinantropoloških obilježja i 4) Kineziološki postupci unaprjeđenja zdravlja. Time je potpuno promijenjen smisao nastave tjelesne i zdravstvene kulture u srednjim strukovnim školama jer su određeni mjerljivi skupovi ishoda učenja koje svaki polaznik (osim polaznika s posebnim potrebama) tijekom redovitog pohađanja nastave mora obvezno naučiti na primjerenoj razini. Na takav način skupna učinkovitost svih skupova ishoda učenja omogućuje ostvarivanje bitnih kompetencija iz ovoga odgojno-obrazovnog područja za pojedino zanimanje.

U programu se nastavna tema navodi samo jedanput i ne ponavlja se u istom navodu, što znači da se ista može izabrati i ponavljati u svim višim razredima. Drugim riječima, ono što je navedeno kao nastavna tema, primjerice u 1. razredu, može se planirati i u svim višim razredima, iako se ista ne navodi u programima viših razreda. Navedeno pravilo, zbog vertikalne unutarpredmetne povezanosti i programske povezanosti osnovnog i srednjeg školstva, nastavnik po potrebi može koristiti za sve nastavne teme iz programa za osnovne škole. Takav pristup istodobno omogućuje kreativnost nastavnika i olakšava izradbu izvedbenoga nastavnog plana i programa za pojedini razredni odjel jer uvažava zahtjeve s obzirom na različit sastav polaznika prema sposobnostima te pojedinačne razlike u količini stečenih motoričkih znanja u osnovnoj školi.

Temeljna postavka ovog programa uzima u obzir biološke različitosti polaznika i polaznica. Zbog toga se predmetna nastava u srednjim strukovnim školama, kako sa znanstvenih, tako i sa stručnih spoznaja, mora organizirati i provoditi posebno (odvojeno) za polaznike, a posebno za polaznice.

Posebne napomene

Nastavni predmet Tjelesna i zdravstvena kultura ima velik broj posebnosti. Zbog toga je neke uputno istaknuti:

u izvedbeni nastavni plan i program treba uvrstiti međusobno povezane nastavne teme koje su određene svim skupovima ishoda učenja

zbog posebnosti nastavnog predmeta i uvjeta u kojima se odvija nastavni proces posebnu pozornost treba obratiti sigurnosti i motivaciji polaznika

vrjednovanje postignuća polaznika provoditi prema individualnim mogućnostima

nastavu izvoditi u nastavnim satima od 45 minuta, osim gdje su školske sportske dvorane udaljene od škole više od 10 minuta hoda i ako nastavu nije moguće organizirati na drugi način.

Ostalo

Primjeri nastavnih tema za skup ishoda učenja:

KINEZIOLOŠKI POSTUPCI UNAPRJEĐENJA ZDRAVLJA

I.Prevenција razvoja cervikalnog i lumbalno-sakralnog sindroma

VJEŽBE ZA KRALJEŽNICU

Statičke vježbe za vratni dio kralježnice:

1. postaviti dlanove s ukriženim prstima na čelo pa gurati glavu naprijed, a istovremeno rukama pružati otpor
2. postaviti dlanove s ukriženim prstima na desnu stranu lica pa gurati glavu u desnu stranu, a istovremeno rukama pružati otpor
3. postaviti dlanove s ukriženim prstima na lijevu stranu lica pa gurati glavu u lijevu stranu, a istovremeno rukama pružati otpor
4. postaviti dlanove s ukriženim prstima iza glave pa gurati glavu prema natrag, a istovremeno rukama pružati otpor.

Dinamičke vježbe za vratni dio kralježnice:

1. glavom izvoditi pokret naprijed-natrag
2. glavom rotirati u desnu pa u lijevu stranu
3. podizati ramena gore i polako ih spuštati
4. postaviti dlanove s ukriženim prstima iza glave te potiskivati laktove prema unutra.

Statičke vježbe za lumbalno-sakralni dio kralježnice

Položaj na leđima (ruke su uz tijelo):

1. stopala pogrčiti i zadržati položaj
2. koljena pogrčiti pa leđima pritiskati podlogu
3. koljena pogrčiti pa naizmjenično lijevom i desnom nogom uz pogrčeno stopalo koljeno privlačiti k sebi, a rukom pružati otpor
4. koljena pogrčiti pa s obje noge istodobno uz pogrčena stopala koljena privlačiti k sebi, a rukama pružati otpor
5. koljena pogrčiti, tjeme fiksirati uz podlogu, dlanove ukriženih prstiju postaviti na čelo te izvoditi pretklon glavom, a istovremeno rukama pružati otpor.

Potrbuške (s podloškom pod kukovima, ruke u priručenju):

1. upiranje o podlogu nožnim prstima do potpunog opružanja koljena
2. s rukama u uzručenju naizmjenice po podlozi istezati suprotnu ruku i suprotnu nogu
3. s rukama u uzručenju po podlozi istezati obje ruke i obje noge
4. s dlanovima ukriženih prstiju iza glave izvoditi zaklon glavom, a istovremeno rukama pružati otpor.

Dinamičke vježbe za lumbalno-sakralni dio kralježnice

Položaj na leđima (ruke su uz tijelo):

1. plantarna fleksija
2. pogrčiti lijevo stopalo pa privlačiti petu po podlozi k sebi, ponoviti desnom nogom
3. pogrčiti istovremeno oba stopala pa privlačiti pete po podlozi k sebi
4. koljena pogrčiti te polako podizati i spuštati zdjelicu
5. koljena pogrčiti, staviti ruke na prsa i podizati trup.

Položaj na boku (donja ruka je pod glavom, gornjom se oslanja o podlogu, donja je noga savijena, a gornja ispružena):

1. pogrčiti gornju nogu, opružiti ju do početnog položaja

2. pogrčiti stopalo pa odizati ispruženu nogu
3. pogrčiti stopalo pa ispruženom nogom napraviti krug.

Potrbuške (s podloškom pod kukovima, ruke u priručnju):

1. nožnim prstima upirati se u podlogu do opružanja koljena
2. naizmjenična fleksija potkoljenica
3. istovremena fleksija potkoljenica
4. s rukama u priručnju doći do položaja uzručenja
5. s rukama u uzručenju, naizmjenice podizati lijevu ruku i desnu nogu pa desnu ruku i lijevu nogu.

II.Prevenција razvoja kalcificirajućeg tendinitisa i drugih simptoma bolnog ramena

VJEŽBE ZA RAMENA

Ležeći na leđima (ruke u priručnju, s nogama flektiranim u zglobu koljena i kuka):

1. podizati ruke do odručenja, a ramena istovremeno pritiskati dolje i natrag
2. rukom uhvatiti suprotni lakat u visini ramena, istegnuti ruku u jednu stranu te drugom rukom u drugu stranu
3. s laktovima postavljenim u visini ramena stisnuti šake, okrenuti ruke prema van i pritiskati šakama o podlogu
4. laktove spojiti u visini ramena ispred glave, podlaktice prisloniti jednu uz drugu, stisnuti šake i raširiti ruke pod pravim kutom uz pritiskanje o podlogu
5. s glavom u prirodnom položaju, rukama u priručnju, ramena podizati prema gore
6. s rukama u uzručenju naizmjenično izvoditi opružanja rukama.

Ležeći na trbuhu (stisnute pete uz petu, stisnute stražnjice):

1. s laktovima u visini ramena, stisnuti šake i podizati ruke i glavu od podloge (kao da se želi spojiti lopatica), pogled usmjeriti prema dolje
2. uhvatiti ruke iza leđa, podignuti glavu, ramena i gornji dio tijela,

pogled usmjeriti prema dolje.

III. Prevenција razvoja sindroma karpalnog i kubitalnog kanala, rizartroze i De Quervainove bolesti

VJEŽBE ZA ŠAKE I RUČNE ZGLOBOVE

Vježbe su sljedeće:

1. stisnuti prste šake te opružiti
2. raširiti ispružene prste pa zatvoriti šaku stišćući prste
3. pomicanje palca u njegovu korijenskom zglobu, uz izvedbu što većeg kruga
4. istegnuti palac što dalje od šake te ga vratiti pokušavajući dodirnuti vrškove jednog po jednog prsta, od drugog do petog
5. ruku koja je položena na rukohvat stolca ili na stol, savijati u ručnom zglobu prema gore i dolje
6. s rukom koja je u laktu flektirana pod pravim kutom, okretati dlan prema gore, pa prema dolje, a pri tome ne pomicati lakat
7. stisnuti list papira između ispruženih prstiju šake, a drugom ga rukom pokušati izvući
8. osloniti podlakticu na ravnu površinu s dlanom okrenutim prema gore te savijati šaku prema gore, uz pružanje otpora suprotnom šakom
9. osloniti podlakticu na ravnu površinu s dlanom okrenutim prema dolje te savijati šaku prema gore, uz pružanje otpora suprotnom šakom.

IV. Prevenција razvoja osteoartritisa kuka i sindroma prenaprežanja mišića kukova, prevenција razvoja prepatelarnog burzitisa, skakačkog koljena i drugih simptoma bolnog koljena

VJEŽBE ZA KUKOVE I KOLJENA

Ležeći na leđima:

1. rukama u priručenju, ispruženih nogu s pogrčenim stopalima, izvoditi naizmjenična odnoženja
2. s jastukom ispod koljena naizmjenično opružati noge s pogrčenim stopalom, gurajući jastuk u pod
3. obje noge flektirane, ispružiti jednu nogu u visini s koljenom druge noge, stopalo pogrčiti prema sebi, zadržati i vratiti u početni položaj,

izvoditi naizmjenice jednom pa drugom nogom

4. početni položaj polusjedeći, noge su ispružene, stopala pogrčena, između nogu jastuk, stisnuti jastuk napinjući mišiće stražnjice i zadržavati koljena ispružena, opustiti se i ponoviti u ležećem i stojećem položaju

5. početni položaj ležeći na boku, savinuti ruku i nogu na kojima se leži, gornja noga je ispružena, stopala pogrčena prema sebi, podignuti nogu, zadržati ju u odignutom položaju, gornja ruka je savijena i oslonjena dlanom o podlogu

6. položaj na trbuhu, s jastukom ispod trbuha, pogrčiti stopalo jedne noge, savinuti koljeno i natkoljenicu od podloge, odizati koljeno i natkoljenicu od podloge, bez podizanja zdjelice, zadržati u tom položaju

7. sjedeći na stolcu uspravno, pridržavajući se rukama, jednu pa drugu nogu ispružiti u koljenskom zglobu, zadržati u tom položaju te vratiti u početni položaj

8. sjedeći na stolcu uspravno, pridržavajući se rukama, jednu pa drugu nogu saviti u zglobu kuka, zadržati u tom položaju te vratiti u početni položaj.

V. Prevencija razvoja spuštenih svodova stopala i osteoartritisa nožnih zglobova

VJEŽBE ZA STOPALA

Sjedeći položaj:

1. savinuti nožne prste oba stopala ne dižući ih s poda, ispraviti prste stopala
2. podignuti prednji dio stopala držeći petu na podu, spustiti prednji dio stopala, zatim podignuti i spustiti petu
3. podignuti prednji dio stopala, okrenuti stopalo prema van, spustiti stopalo, vratiti ga u sredinu
4. podignuti pete, okrenuti pete prema van, spustiti pete, vratiti ih u sredinu
5. podignuti jedno koljeno, ispružiti stopalo, zategnuti stopalo, spustiti stopalo, naizmjenice lijevo i desno pa istovremeno oba
6. podignuti ispruženu nogu, zategnuti prste prema sebi, naizmjenično jedna te druga noga pa istovremeno obje
7. podignuti ispruženu nogu, kružno pomicati stopalo, stopalom

ispisivati brojeve po zraku

8. bosim prstima stopala gužvati novinski papir.

Metode:

prikazivanja – metoda usmenoga izlaganja, metoda postavljanja i rješavanja, metoda pokazivanja ili demonstracije

vježbanja – intervalna metoda vježbanja, varijabilna metoda vježbanja, kontinuirana metoda vježbanja

sigurnosti – metoda sprječavanja ili prevencije, čuvanja ili zaštite, pomaganja ili asistencije

Metode i oblici rada:

nadzora – metoda praćenja vježbanja, usmjeravanja vježbanja, zaustavljanja vježbanja.

Oblici:

jednostavniji (pojedinačni, dvojke, trojke, četvorke i paralelni)

složeniji (paralelno izmjenični, sukcesivno izmjenični, izmjenični, kružni, stanični, stazni i poligonski).

Napomena: Izbor metoda i oblika rada za svaki nastavni sat određuje nastavnik prema nastavnim sadržajima, osobitosti polaznika te materijalnim i drugim uvjetima.

Elementi i oblici praćenja i vrjednovanja polaznika:

Elementi: motorička znanja, motorička postignuća, kinantropološka postignuća (morfoloških obilježja, motoričkih sposobnosti i funkcionalnih sposobnosti prema metodologiji vrjednovanja), odgojni učinci rada.

Oblici: vrjednovanje rada polaznika provoditi uvažavajući stanje njihova antropološkog statusa, stvarne mogućnosti svakog polaznika i cjelokupan napredak pojedinca tijekom nastavne godine.

Literatura

Literatura za polaznike:

Prema Katalogu obveznih udžbenika i pripadajućih dopunskih nastavnih sredstava Ministarstva znanosti i obrazovanja.

Naziv nastavnog predmeta: TJELESNA I ZDRAVSTVENA KULTURA

Razred: treći (3.)

U trećem razredu polaznik će steći sljedeće ishode učenja:

Ishodi učenja navedeni za prvi razred ostvaruju se u sva četiri razreda.

Razrada

Nastavne cjeline

Razrada Nastavne teme

Za ovaj skup ishoda učenja izvedbeno je predviđen broj sati do 10% ukupnog broja sati. Teorijske nastavne teme u pravilu se trebaju provoditi kako su navedene jer su smisleno povezane s ostalim skupovima ishoda učenja u svakom razredu. Također, dopušteno je osmišljavanje drukčijih teorijskih tema koje su izravno povezane s provedivim motoričkim nastavnim temama u uvjetima pojedine srednje strukovne škole.

Kineziološka teorijska znanja

1. Razvoj tjelesnog vježbanja i sporta u Hrvatskoj
  2. Uzroci ozljeđivanja u izabranom zanimanju
  3. Indicirane i kontraindicirane vrste kinezioloških aktivnosti sa stajališta izabranog zanimanja
  4. Određivanje volumena opterećenja tijekom tjelesnog vježbanja
  5. Osobitosti spolova i tjelesno vježbanje
  6. Rehabilitacija pokretom i kretanjem nakon profesionalnih ozljeda
  7. Cjeloživotni utjecaj kinezioloških tjelovježbenih podražaja na zdravlje polaznika
- U ovom skupu ishoda učenja naveden je veći broj nastavnih tema kako bi se omogućio izbor nastavnih tema iz propisanog nastavnog plana i programa.

Kineziološke aktivnosti

I. ATLETIKA

1. Kros i standardna ciklička kretanja različitim tempom do 12 min
2. Trčanje dionica 40, 60, 80 m
3. Trčanje dionica 200 – 300 m

4. Trčanje – motoričko postignuće
5. Troskok s mjesta
6. Jednonožni skokovi po označenom prostoru (ili sa strunjače na strunjaču)
7. Skok uvis leđnom ili prekoračnom tehnikom – motoričko postignuće
8. Atletski troboj (trčanje, skok, bacanje)

II. SPORTSKA GIMNASTIKA – POLAZNICI

9. Sastav po izboru polaznika (tlo)

III. SPORTSKA GIMNASTIKA – POLAZNICE

10. Sastav po izboru polaznika (tlo)
11. Sastav po izboru polaznika (greda)

IV. RITMIČKA GIMNASTIKA

12. »Jelenji« skok
13. Vrtnje obruča oko šake i dijelova tijela
14. Kotrljanje obruča po tlu u kombinaciji s tjelesnim elementima
15. Bacanje i hvatanje obruča povezano s plesnim koracima
16. Vodoravni krug vijačom jednom rukom iznad glave i povezano vodoravni krug s preskokom (»osmica«) u mjestu i kretanju
17. Preskakivanje vijače »škarama« pogrčeno
18. Preskakivanje vijače plesnim koracima (galop naprijed, polka)
19. Sastav (vijača) – sastav prema izboru polaznica
20. Sastav (obruč) – sastav prema izboru polaznica

V. PLES I AEROBIKA

21. Cha-cha-cha
22. Salsa
23. Polka, Western polka (okreti, wisq, promenada)

24. Step aerobika

VI. BORILAČKI SPORTOVI

25. Poluga ude garami

26. Udarac rukom naprijed pravocrtni

27. Udarac nogom naprijed pravocrtni

28. Donji, unutarnji i vanjski blok

VII. KOŠARKA

29. Otvaranje za prijem lopte

30. Razvijanje protunapada – dolazak u prijem lopte, otvaranje prvog dodavanja i tranzicija

31. Presing čovjek na čovjeka na polovici i cijelom igralištu

32. Napad na presing čovjek na čovjeka

33. Igra (taktika i suđenje)

VIII. NOGOMET

34. Driblinzi i fintiranja 1 : 1

35. Driblinzi i fintiranja 1 : 1 s udarcima na vrata (vratar)

36. Oduzimanja lopte 1 : 1 i 2 : 2

37. Suradnja dvojice polaznika (otkrivanja, primopredaja lopte, driblinzi i fintiranja) 2 : 1 i 2 : 2 s udarcima na vrata (vratar), te oduzimanja lopte

38. Igra 4 + 1 : 4 + 1 (taktika i suđenje)

IX. ODBOJKA

39. Smeč iz zaleta varkom »kuhanjem« iza bloka

40. Povaljka u stranu odbijanje jednom rukom

41. Vršno odbijanje u skoku

42. Taktika igre (napad trećom loptom)

X. RUKOMET

- 43. Finta – varka s presvlačenjem
- 44. Skok šut s otklonom tijela u suprotnu stranu u odnosu na šutersku ruku « skokšut polueret«
- 45. Kombinirani sustav obrane – varijanta 5 + 1
- 46. Igra (taktika i suđenje)

XI. BADMINTON

- 47. Rezani forhend drop
- 48. Bekend dugi udarac (clear)
- 49. Kretanja po terenu s naglaskom na centralnu poziciju (obrambena i napadačka)
- 50. Igra (taktika i suđenje)

XII. TENIS

- 51. Forhend volej (spužvasta loptica)
- 52. Bekend volej (spužvasta loptica)
- 53. Smeč (spužvasta loptica)
- 54. Igra (taktika i suđenje)

U ovom skupu ishoda učenja za svaku nastavnu temu naveden je jedan primjer njene provedbe. To omogućuje da se dorečeno prepozna njezin smisao te da se, u različitim uvjetima rada, osmisle daljnje nastavne teme s istovjetnim ciljem.

I. MORFOLOŠKA OBILJEŽJA

(razvoj i održavanje stabilnosti lokomotornog sustava)

Transformacija
kinantropoloških
obilježja

- 1. Vježbe stabilnosti stopala (podizanje na prste)
- 2. Vježbe stabilnosti koljena (ravni naizmjenični iskorak)
- 3. Vježbe stabilnosti lumbalno-sakralnog dijela trupa (prednji izdržaj 40)
- 4. Vježbe stabilnosti lopatice (vanjska rotacija u ramenu s elastičnom trakom)
- 5. Primjer vježbanja za stabilnost lokomotornoga sustava u funkciji zanimanja

6. Pilates s velikim loptama

II. MOTORIČKE SPOSOBNOSTI

(razvoj i održavanje brzinsko eksplozivnih svojstava)

1. Vježbe za razvoj i održavanje brzine (10 ustajanja iz raznih položaja s reakcijom na zvučni podražaj)
2. Vježbe za razvoj i održavanje agilnosti (trčanje naprijed i natraške 6 x 5 m)
3. Vježbe za razvoj i održavanje eksplozivne snage tipa skoka (preskoci preko švedske klupe)
4. Vježbe za razvoj i održavanje eksplozivne snage tipa sprinta (10 x 5 m, odmor 30)
5. Vježbe za razvoj i održavanje eksplozivne snage tipa udarca (izvođenje različitih udaraca specifičnih za pojedine sportove)

III. FUNKCIONALNE SPOSOBNOSTI

(optimizacija sastava tijela – smanjenje potkožnog masnog tkiva)

1. Metode aerobnog vježbanja (trčanje 30' niskim intenzitetom)
2. Metode anaerobnog vježbanja (trčanje 20', 2' visoki intenzitet, 2' 50%)
3. Metode vježbanja s vanjskim opterećenjem (kružno vježbanje, 15 vježbovni mjesta, vježbanje 60", a oporavak 20")

Nastavne teme iz ovog skupa učenja mogu se sustavno provoditi tijekom svih godina obrazovanja. Primjeri ovih kinezioloških postupaka unapređenja zdravlja navedeni su u poglavlju Ostalo koje se nalazi na kraju programa četvrtog razreda.

I. Prevencija razvoja cervikalnog i lumbalno-sakralnog sindroma

VJEŽBE ZA KRALJEŽNICU

II. Prevencija razvoja kalcificirajućeg tendinitisa i drugih simptoma bolnog ramena

VJEŽBE ZA RAMENA

III. Prevencija razvoja sindroma karpalnog i kubitalnog kanala, rizartroze i De Quervainove bolesti

Kineziološki
postupci
unapređenja
zdravlja

VJEŽBE ZA ŠAKE I RUČNE ZGLOBOVE

IV. Prevencija razvoja osteoartritis kuka i sindroma prenaprezanja mišića kukova, prevencija razvoja prepatelarnog burzitisa, skakačkog koljena i drugih simptoma bolnog koljena

VJEŽBE ZA KUKOVE I KOLJENA

V. Prevencija razvoja spuštenih svodova stopala i osteoartritis nožnih zglobova

VJEŽBE ZA STOPALA

Opće napomene

Različito materijalnih uvjeta srednjih strukovnih škola utječe na provedivost nastavnih tema te je naveden veći broj nastavnih tema kako bi se za različite uvjete i zanimanja mogao izraditi provediv, a prema zanimanju usmjeren izvedbeni nastavni plan i program.

Svaka nastavna tema mora biti primjerena dobi i spolu polaznika, indicirano usmjerena prema strukovnoj kvalifikaciji te omogućiti sigurnost polaznika i usklađenost s potencijalnim interesima i stvarnim potrebama polaznika.

Tako je ovaj program rasterećen nastavnih tema koje nije moguće provesti te onih koje zbog svoje složenosti ne mogu biti u funkciji ishoda učenja jer ih većina polaznika ne može svladati određenim uspjehom.

Napomene: Program za srednje strukovne škole osmišljen je na način da u svakom razredu sadrži četiri međupovezana skupa ishoda učenja. To su: 1) Kineziološka teorijska znanja, 2) Kineziološke aktivnosti, 3) Transformacija kinantropoloških obilježja i 4) Kineziološki postupci unaprjeđenja zdravlja. Time je potpuno promijenjen smisao nastave tjelesne i zdravstvene kulture u srednjim strukovnim školama jer su određeni mjerljivi skupovi ishoda učenja koje svaki polaznik (osim polaznika s posebnim potrebama) tijekom redovitog pohađanja nastave mora obvezno naučiti na primjerenoj razini. Na takav način skupna učinkovitost svih skupova ishoda učenja omogućuje ostvarivanje bitnih kompetencija iz ovoga odgojno-obrazovnog područja za pojedino zanimanje.

U programu se nastavna tema navodi samo jedanput i ne ponavlja se u istom navodu, što znači da se ista može izabrati i ponavljati u svim višim razredima. Drugim riječima, ono što je navedeno kao nastavna tema, primjerice u 1. razredu, može se planirati i u svim višim razredima, iako se ista ne navodi u programima viših razreda. Navedeno pravilo, zbog vertikalne unutarpredmetne povezanosti i programske povezanosti osnovnog i srednjeg školstva, nastavnik po potrebi može koristiti za sve nastavne teme iz programa za osnovne škole. Takav pristup istodobno omogućuje kreativnost nastavnika i olakšava izradbu izvedbenoga

nastavnog plana i programa za pojedini razredni odjel jer uvažava zahtjeve s obzirom na različit sastav polaznika prema sposobnostima te pojedinačne razlike u količini stečenih motoričkih znanja u osnovnoj školi.

Temeljna postavka ovog programa uzima u obzir biološke različitosti polaznika i polaznica. Zbog toga se predmetna nastava u srednjim strukovnim školama, kako sa znanstvenih, tako i sa stručnih spoznaja, mora sorganizirati i provoditi posebno (odvojeno) za polaznike, a posebno za polaznice.

Posebne napomene

Nastavni predmet Tjelesna i zdravstvena kultura ima velik broj posebnosti. Zbog toga je neke uputno istaknuti:

u izvedbeni nastavni plan i program treba uvrstiti međusobno povezane nastavne teme koje su određene svim skupovima ishoda učenja

zbog posebnosti nastavnog predmeta i uvjeta u kojima se odvija nastavni proces posebnu pozornost treba obratiti sigurnosti i motivaciji polaznika

vrjednovanje postignuća polaznika provoditi prema individualnim mogućnostima

nastavu izvoditi u nastavnim satima od 45 minuta, osim gdje su školske sportske dvorane udaljene od škole više od 10 minuta hoda i ako nastavu nije moguće organizirati na drugi način.

Ostalo

Primjeri nastavnih tema za skup ishoda učenja:

KINEZIOLOŠKI POSTUPCI UNAPRJEĐENJA ZDRAVLJA

I. Prevencija razvoja cervikalnog i lumbalno-sakralnog sindroma

VJEŽBE ZA KRALJEŽNICU

Statičke vježbe za vratni dio kralježnice:

1. postaviti dlanove s ukriženim prstima na čelo pa gurati glavu naprijed, a istovremeno rukama pružati otpor
2. postaviti dlanove s ukriženim prstima na desnu stranu lica pa gurati glavu u desnu stranu, a istovremeno rukama pružati otpor
3. postaviti dlanove s ukriženim prstima na lijevu stranu lica pa gurati glavu u lijevu stranu, a istovremeno rukama pružati otpor
4. postaviti dlanove s ukriženim prstima iza glave pa gurati glavu prema

natrag, a istovremeno rukama pružati otpor.

Dinamičke vježbe za vratni dio kralježnice:

1. glavom izvoditi pokret naprijed-natrag
2. glavom rotirati u desnu pa u lijevu stranu
3. podizati ramena gore i polako ih spuštati
4. postaviti dlanove s ukriženim prstima iza glave te potiskivati laktove prema unutra.

Statičke vježbe za lumbalno-sakralni dio kralježnice

Položaj na leđima (ruke su uz tijelo):

1. stopala pogrčiti i zadržati položaj
2. koljena pogrčiti pa leđima pritiskati podlogu
3. koljena pogrčiti pa naizmjenično lijevom i desnom nogom uz pogrčeno stopalo koljeno privlačiti k sebi, a rukom pružati otpor
4. koljena pogrčiti pa s obje noge istodobno uz pogrčena stopala koljena privlačiti k sebi, a rukama pružati otpor
5. koljena pogrčiti, tjeme fiksirati uz podlogu, dlanove ukriženih prstiju postaviti na čelo te izvoditi pretklon glavom, a istovremeno rukama pružati otpor.

Potrbuške (s podloškom pod kukovima, ruke u priručenju):

1. upiranje o podlogu nožnim prstima do potpunog opružanja koljena
2. s rukama u uzručenju naizmjenice po podlozi istezati suprotnu ruku i suprotnu nogu
3. s rukama u uzručenju po podlozi istezati obje ruke i obje noge
4. s dlanovima ukriženih prstiju iza glave izvoditi zaklon glavom, a istovremeno rukama pružati otpor.

Dinamičke vježbe za lumbalno-sakralni dio kralježnice

Položaj na leđima (ruke su uz tijelo):

1. plantarna fleksija
2. pogrčiti lijevo stopalo pa privlačiti petu po podlozi k sebi, ponoviti

desnom nogom

3. pogrčiti istovremeno oba stopala pa privlačiti pete po podlozi k sebi
4. koljena pogrčiti te polako podizati i spuštati zdjelicu
5. koljena pogrčiti, staviti ruke na prsa i podizati trup.

Položaj na boku (donja ruka je pod glavom, gornjom se oslanja o podlogu, donja je noga savijena, a gornja ispružena):

1. pogrčiti gornju nogu, opružiti ju do početnog položaja
2. pogrčiti stopalo pa odizati ispruženu nogu
3. pogrčiti stopalo pa ispruženom nogom napraviti krug.

Potrbuške (s podloškom pod kukovima, ruke u priručnju):

1. nožnim se prstima upirati u podlogu do opružanja koljena
2. naizmjenična fleksija potkoljenica
3. istovremena fleksija potkoljenica
4. s rukama u priručnju doći do položaja uzručenja
5. s rukama u uzručenju naizmjenice podizati lijevu ruku i desnu nogu pa desnu ruku i lijevu nogu.

II. Prevencija razvoja kalcificirajućeg tendinitisa i drugih simptoma bolnog ramena

VJEŽBE ZA RAMENA

Ležeći na leđima

(ruke u priručnju, s nogama flektiranim u zglobu koljena i kuka):

1. podizati ruke do odručenja, a ramena istovremeno pritiskati dolje i natrag
2. rukom uhvatiti suprotni lakat u visini ramena, istegnuti ruku u jednu stranu te s drugom rukom u drugu stranu
3. s laktovima postavljenim u visini ramena stisnuti šake, okrenuti ruke prema van i pritiskati šakama o podlogu
4. laktove spojiti u visini ramena ispred glave, podlaktice prisloniti jednu uz drugu, stisnuti šake i raširiti ruke pod pravim kutom uz pritiskanje o

podlogu

5. s glavom u prirodnom položaju, rukama u priručenju, ramena podizati prema gore

6. s rukama u uzručenju naizmjenično izvoditi opružanja rukama.

Ležeći na trbuhu

(stisnute pete uz petu, stisnute stražnjice):

1. s laktovima u visini ramena, stisnuti šake i podizati ruke i glavu od podloge (kao da se želi spojiti lopatica), pogled usmjeriti prema dolje

2. uhvatiti ruke iza leđa, podignuti glavu, ramena i gornji dio tijela, pogled usmjeriti prema dolje.

III. Prevencija razvoja sindroma karpalnog i kubitalnog kanala, rizartroze i De Quervainove bolesti

VJEŽBE ZA ŠAKE I RUČNE ZGLOBOVE

Vježbe su sljedeće:

1. stisnuti prste šake te opružiti

2. raširiti ispružene prste pa zatvoriti šaku stišćući prste

3. pomicati palac u korijenskom zglobu, uz izvedbu što većeg kruga

4. istegnuti palac što dalje od šake te ga vratiti pokušavajući dodirnuti vrškove jednog po jednog prsta, od drugog do petog

5. ruku koja je položena na rukohvat stolca ili na stol savijati u ručnom zglobu prema gore i dolje

6. s rukom koja je u laktu flektirana pod pravim kutom, okretati dlan prema gore pa prema dolje, a pri tome ne pomicati lakat

7. stisnuti list papira između ispruženih prstiju šake, a drugom ga rukom pokušati izvući

8. osloniti podlakticu na ravnu površinu s dlanom okrenutim prema gore te savijati šaku prema gore, uz pružanje otpora suprotnom šakom

9. osloniti podlakticu na ravnu površinu s dlanom okrenutim prema dolje te savijati šaku prema gore, uz pružanje otpora suprotnom šakom.

IV. Prevencija razvoja osteoartritisa kuka i sindroma prenaprežanja mišića kukova, prevencija razvoja prepatelarnog burzitisa, skakačkog

koljena i drugih simptoma bolnog koljena

VJEŽBE ZA KUKOVE I KOLJENA

Ležeći na leđima:

1. rukama u priručniku, ispruženih nogu s pogrčenim stopalima, izvoditi naizmjenična odnoženja

2. s jastukom ispod koljena naizmjenično opružati noge s pogrčenim stopalom gurajući jastuk u pod

3. obje noge flektirane, ispružiti jednu nogu u visini s koljenom druge noge, stopalo pogrčiti prema sebi, zadržati i vratiti u početni položaj, izvoditi naizmjenice jednom pa drugim nogom

4. početni položaj polusjedeći, noge su ispružene, stopala pogrčena, između nogu jastuk, stisnuti jastuk napinjući mišiće stražnjice i zadržavati koljena ispružena, opustiti se i ponoviti u ležećem i stojećem položaju

5. početni položaj ležeći na boku, savinuti ruku i nogu na kojima se leži, gornja noga je ispružena, stopala pogrčena prema sebi, podignuti nogu, zadržati ju u odignutom položaju, gornja ruka je savijena i oslonjena dlanom o podlogu

6. položaj na trbuhu, s jastukom ispod trbuha, pogrčiti stopalo jedne noge, savinuti koljeno i natkoljenicu od podloge, odizati koljeno i natkoljenicu od podloge, bez podizanja zdjelice, zadržati u tom položaju

7. sjedeći na stolcu uspravno, pridržavajući se rukama, jednu pa drugu nogu ispružiti u koljenskom zglobu, zadržati u tom položaju te vratiti u početni položaj

8. sjedeći na stolcu uspravno, pridržavajući se rukama, jednu pa drugu nogu saviti u zglobu kuka, zadržati u tom položaju te vratiti u početni položaj.

V. Prevencija razvoja spuštenih svodova stopala i osteoartritisa nožnih zglobova

VJEŽBE ZA STOPALA

Sjedeći položaj:

1. savinuti nožne prste oba stopala ne dižući ih s poda, ispraviti prste stopala

2. podignuti prednji dio stopala držeći petu na podu, spustiti prednji dio stopala, zatim podignuti i spustiti petu

3. podignuti prednji dio stopala, okrenuti stopalo prema van, spustiti stopalo, vratiti ga u sredinu
4. podignuti pete, okrenuti pete prema van, spustiti pete, vratiti ih u sredinu
5. podignuti jedno koljeno, ispružiti stopalo, zategnuti stopalo, spustiti stopalo, naizmjenice lijevo i desno pa istovremeno oba
6. podignuti ispruženu nogu, zategnuti prste prema sebi, naizmjenično jedna te pa druga noga pa istovremeno obje
7. podignuti ispruženu nogu, kružno pomicati stopalo, stopalom ispisivati brojeve po zraku
8. bosim prstima stopala gužvati novinski papir.

Metode:

prikazivanja – metoda usmenoga izlaganja, metoda postavljanja i rješavanja, metoda pokazivanja ili demonstracije

vježbanja – intervalna metoda vježbanja, varijabilna metoda vježbanja, kontinuirana metoda vježbanja

sigurnosti – metoda sprječavanja ili prevencije, čuvanja ili zaštite, pomaganja ili asistencije

Metode i oblici rada:

nadzora – metoda praćenja vježbanja, usmjeravanja vježbanja, zaustavljanja vježbanja.

Oblici:

jednostavniji (pojedinačni, dvojke, trojke, četvorke i paralelni)

složeniji (paralelno izmjenični, sukcesivno izmjenični, izmjenični, kružni, stanični, stazni i poligonski).

Napomena: Izbor metoda i oblika rada za svaki nastavni sat određuje nastavnik prema nastavnim sadržajima, osobitosti polaznika te materijalnim i drugim uvjetima.

Elementi i oblici praćenja i vrjednovanja polaznika:

Elementi: motorička znanja, motorička postignuća, kinantropološka postignuća (morfoloških obilježja, motoričkih sposobnosti i funkcionalnih sposobnosti prema metodologiji vrjednovanja), odgojni učinci rada.

Oblici: vrjednovanje rada polaznika provoditi uvažavajući stanje njihova antropološkog statusa, stvarne mogućnosti svakog polaznika i cjelokupni napredak pojedinca tijekom nastavne godine.

Literatura

Literatura za polaznike:

Prema Katalogu obveznih udžbenika i pripadajućih dopunskih nastavnih sredstava Ministarstva znanosti i obrazovanja.

Naziv nastavnog predmeta: TJELESNA I ZDRAVSTVENA KULTURA

Razred: četvrti (4.)

U četvrtom razredu polaznik će steći sljedeće ishode učenja:

Ishodi učenja navedeni za prvi razred ostvaruju se u sva četiri razreda.

Razrada

Nastavne cjeline

Razrada Nastavne teme

Za ovaj skup ishoda učenja izvedbeno je predviđen broj sati do 10% ukupnog broja sati. Teorijske nastavne teme u pravilu se trebaju provoditi kako su navedene jer su smisleno povezane s ostalim skupovima ishoda učenja u svakom razredu. Također, dopušteno je osmišljavanje drukčijih teorijskih tema koje su izravno povezane s provedivim motoričkim nastavnim temama u uvjetima pojedine srednje strukovne škole.

Kineziološka teorijska znanja

1. Kulturološko-povijesne dimenzije tjelesnog vježbanja i sporta u funkciji kulture življenja
2. Energetska potrošnja tijekom radnog dana i optimizacija prehrane
3. Masaža i samomasaža kao sredstvo oporavka (utjecaj, vrste, izvođenja pojedinih zahvata)
4. Odabir kinezioloških aktivnosti u funkciji sportske rekreacije
5. Moguća patološka stanja uzrokovana izabranim zanimanjem
6. Primjena novih tehnologija u funkciji samostalnog praćenja procesa tjelesnog vježbanja (monitori srčane frekvencije – Polar, Omron ili Tanita vage)

Kineziološke

U ovom skupu ishoda učenja naveden je veći broj nastavnih tema kako

aktivnosti

bi se omogućio izbor nastavnih tema iz propisanog nastavnog plana i programa.

I. ATLETIKA

1. Kros i standardna ciklička kretanja različitim tempom 12 min i više
2. Trčanje dionica 300 – 400 m
3. Trčanje – motoričko postignuće
4. Troskok s mjesta – motoričko postignuće
5. Skok udalj individualno odabranim tehnikom – motoričko postignuće
6. Skok uvis leđna ili prekoračna tehnika – motoričko postignuće
7. Atletski troboj (trčanje, skok, bacanje)

II. RITMIČKA GIMNASTIKA

8. Individualna/skupna vježba s vijačom, loptom ili obručem

III. PLES I AEROBIKA

9. Bečki valcer (koreografija)
10. Quadrilla (koreografija)
11. Tae-bo aerobika

IV. BORILAČKI SPORTOVI

12. Obrana od pljuske (udarca rukom)
13. Obrana od obuhvata
14. Obrana od hvata za kosu
15. Sprovođenje ključem na ruci
16. Obrana od napada nožem

V. KOŠARKA

17. Dodavanje lopte uz primjenu finte dodavanje
18. Suradnja dva igrača u napadu – napad blokadama

19. Obrana od blokade preuzimanjem i probijanjem

20. Igra (primjena timske taktike 5 : 5)

VI. NOGOMET

21. Žongliranje loptom po podlozi i u zraku različitim dijelovima tijela

22. Igra za posjed lopte u ograničenom prostoru 4 : 2 i 5 : 2 s određenim brojem dodira po lopti (3 dodira, 2 dodira, 1 dodir)

23. Igra za posjed lopte u ograničenom prostoru 4 : 4 i 5 : 5 s određenim brojem dodira po lopti (3 dodira, 2 dodira)

24. Igra 4 + 1: 4 + 1 s određenim brojem dodira po lopti (3 dodira, 2 dodira)

VII. ODBOJKA

25. Tenis servis

26. Tradicionalni sustav 4 – 2 (dizač u prednjoj zoni)

27. Povezivanje sustava obrane polja VI-naprijed

28. Povezivanje zaštite 1 : 2 :3 (1. polaznik u bloku, 2. polaznik u prednjoj zoni iza bloka, 3. polaznik u stražnjoj zoni) i zaštite 2 : 3 (2. polaznik u prednjoj zoni, 3. polaznik u stražnjoj zoni)

29. Igra (taktika i suđenje)

VIII. RUKOMET

30. Blokade u napadu (okomite i dijagonalne)

31. Utrčavanja te odvlačenja krilnih napadača bez lopte i s loptom

32. Fintiranje u vođenju i dodavanju (R)

33. Igra (taktika i suđenje)

IX. BADMINTON

34. Igra na mreži: zakucavanje (net kill), rezana kratka loptica

35. Igranje udaraca s fintama, varkama (dugi, drop, net drop)

36. Igra (osnovne taktike u mješovitim parovima)

X. TENIS

37. Spin servis

38. Igra mali tenis (taktička primjena osnovnih udaraca u igri)

U ovom skupu ishoda učenja za svaku nastavnu temu naveden je jedan primjer njene provedbe. To omogućuje da se dorečeno prepozna njezin smisao te da se, u različitim uvjetima rada, osmisle daljnje nastavne teme s istovjetnim ciljem.

Transformacija
kinantropoloških
obilježja

I. LOKOMOTORNI SUSTAV

(prevencija lokomotornih ozljeda)

1. Primjena relativnih vježbi jakosti u programima prevencije ozljeda (jednonožni čučanj)
2. Primjena elastičnih otpora u programima prevencije ozljeda (odupiranje trupa rotacijskoj sili elastičnog otpora)
3. Primjena proprioceptivnih vježbi u programima prevencije ozljeda (sporo trčanje s naskokom na jednu nogu i zadržavanjem ravnoteže)
4. Primjeri treninga za prevenciju ozljeda lokomotornog sustava

II. MORFOLOŠKA OBILJEŽJA

(optimizacija sastava tijela – povećanje mišićne mase)

1. Vježbe potisaka i privlačenja (potisak s ravne klupe, horizontalno veslanje)
2. Vježbe pregiba i opružanja (pregib podlaktica bučicama, opružanje podlaktica bučicama)
3. Vježbe odmicanja i primicanja (razvlačenje bučicama, primicanje natkoljenice ležeći na boku)
4. Sustavi vježbanja I. (kumulativna ponavljanja, retrokumulativna ponavljanja, superserije)
5. Sustavi vježbanja II. (padajuće serije, negativna ponavljanja, forsirana ponavljanja)

Nastavne teme iz ovog skupa ishoda učenja mogu se sustavno provoditi tijekom svih godina obrazovanja. Primjeri ovih kinezioloških postupaka unaprjeđenja zdravlja navedeni su u poglavlju Ostalo koje se nalazi na kraju programa četvrtog razreda.

Kineziološki
postupci
unaprjeđenja
zdravlja

- I. Prevencija razvoja cervikalnog i lumbalno-sakralnog sindroma

VJEŽBE ZA KRALJEŽNICU

II. Prevencija razvoja kalcificirajućeg tendinitisa i drugih simptoma bolnog ramena

VJEŽBE ZA RAMENA

III. Prevencija razvoja sindroma karpalnog i kubitalnog kanala, rizartroze i De Quervainove bolesti

VJEŽBE ZA ŠAKE I RUČNE ZGLOBOVE

IV. Prevencija razvoja osteoartritisa kuka i sindroma prenaprezanja mišića kukova, prevencija razvoja prepatelarnog burzitisa, skakačkog koljena i drugih simptoma bolnog koljena

VJEŽBE ZA KUKOVE I KOLJENA

V. Prevencija razvoja spuštenih svodova stopala i osteoartritisa nožnih zglobova

VJEŽBE ZA STOPALA

Opće napomene

Različitost materijalnih uvjeta srednjih strukovnih škola utječe na provedivost nastavnih tema te je naveden veći broj nastavnih tema kako bi se za različite uvjete i zanimanja mogao izraditi provediv, a prema zanimanju usmjeren izvedbeni nastavni plan i program.

Svaka nastavna tema mora biti primjerena dobi i spolu polaznika, indicirano usmjerena prema strukovnoj kvalifikaciji te omogućiti sigurnost polaznika i usklađenost s potencijalnim interesima i stvarnim potrebama polaznika.

Napomene:

Tako je ovaj program rasterećen nastavnih tema koje nije moguće provesti te onih koje zbog svoje složenosti ne mogu biti u funkciji ishoda učenja jer ih većina polaznika ne može svladati određenim uspjehom.

Program za srednje strukovne škole osmišljen je na način da u svakom razredu sadrži četiri međupovezana skupa ishoda učenja. To su: 1) Kineziološka teorijska znanja, 2) Kineziološke aktivnosti, 3) Transformacija kinantropoloških obilježja i 4) Kineziološki postupci unaprjeđenja zdravlja. Time je potpuno promijenjen smisao nastave tjelesne i zdravstvene kulture u srednjim strukovnim školama jer su određeni mjerljivi skupovi ishoda učenja koje svaki polaznik (osim polaznika s posebnim potrebama) tijekom redovitog pohađanja nastave mora obvezno naučiti na primjerenoj razini. Na takav način skupna učinkovitost svih skupova ishoda učenja omogućuje ostvarivanje bitnih kompetencija iz ovoga odgojno-obrazovnog područja za pojedino

zanimanje.

U programu se nastavna tema navodi samo jedanput i ne ponavlja se u istom navodu, što znači da se ista može izabrati i ponavljati u svim višim razredima. Drugim riječima, ono što je navedeno kao nastavna tema, primjerice u 1. razredu, može se planirati i u svim višim razredima, iako se ista ne navodi u programima viših razreda. Navedeno pravilo, zbog vertikalne unutarpredmetne povezanosti i programske povezanosti osnovnog i srednjeg školstva, nastavnik po potrebi može koristiti za sve nastavne teme iz programa za osnovne škole. Takav pristup istodobno omogućuje kreativnost nastavnika i olakšava izradbu izvedbenoga nastavnog plana i programa za pojedini razredni odjel jer uvažava zahtjeve s obzirom na različit sastav polaznika prema sposobnostima i pojedinačne razlike u količini stečenih motoričkih znanja u osnovnoj školi.

Temeljna postavka ovog programa uzima u obzir biološke različitosti polaznika i polaznica. Zbog toga predmetna nastava u srednjim strukovnim školama, kako sa znanstvenih, tako i sa stručnih spoznaja, mora organizirati i provoditi posebno (odvojeno) za polaznike, a posebno za polaznice.

Posebne napomene

Nastavni predmet Tjelesna i zdravstvena kultura ima velik broj posebnosti. Zbog toga je neke uputno istaknuti:

u izvedbeni nastavni plan i program treba uvrstiti međusobno povezane nastavne teme koje su određene svim skupovima ishoda učenja

zbog posebnosti nastavnog predmeta i uvjeta u kojima se odvija nastavni proces posebnu pozornost treba obratiti sigurnosti i motivaciji polaznika

vrjednovanje postignuća polaznika provoditi prema individualnim mogućnostima.

Nastavu izvoditi u nastavnim satima od 45 minuta, osim gdje su školske sportske dvorane udaljene od škole više od 10 minuta hoda i ako nastavu nije moguće organizirati na drugi način.

Ostalo

Primjeri nastavnih tema za skup ishoda učenja:

KINEZIOLOŠKI POSTUPCI UNAPRJEĐENJA ZDRAVLJA

I. Prevencija razvoja cervikalnog i lumbalno-sakralnog sindroma

VJEŽBE ZA KRALJEŽNICU

Statičke vježbe za vratni dio kralježnice:

1. postaviti dlanove s ukriženim prstima na čelo pa gurati glavu naprijed, a istovremeno rukama pružati otpor
2. postaviti dlanove s ukriženim prstima na desnu stranu lica pa gurati glavu u desnu stranu, a istovremeno rukama pružati otpor
3. postaviti dlanove s ukriženim prstima na lijevu stranu lica pa gurati glavu u lijevu stranu, a istovremeno rukama pružati otpor
4. postaviti dlanove s ukriženim prstima iza glave pa gurati glavu prema natrag, a istovremeno rukama pružati otpor.

Dinamičke vježbe za vratni dio kralježnice:

1. glavom izvoditi pokret naprijed-natrag
2. glavom rotirati u desnu pa u lijevu stranu
3. podizati ramena gore i polako ih spuštati
4. postaviti dlanove s ukriženim prstima iza glave te potiskivati laktove prema unutra.

Statičke vježbe za lumbalno-sakralni dio kralježnice

Položaj na leđima (ruke su uz tijelo):

1. stopala pogrčiti i zadržati položaj
2. koljena pogrčiti pa leđima pritiskati podlogu
3. koljena pogrčiti pa naizmjenično lijevom i desnom nogom uz pogrčeno stopalo koljeno privlačiti k sebi, a rukom pružati otpor
4. koljena pogrčiti pa s obje noge istodobno uz pogrčena stopala koljena privlačiti k sebi, a rukama pružati otpor
5. koljena pogrčiti, tjeme fiksirati uz podlogu, dlanove ukriženih prstiju postaviti na čelo te izvoditi pretklon glavom, a istovremeno rukama pružati otpor.

Potrbuške (s podloškom pod kukovima, ruke u priručenju):

1. upiranje o podlogu nožnim prstima do potpunog opružanja koljena
2. s rukama u uzručenju naizmjenice po podlozi istezati suprotnu ruku i suprotnu nogu
3. s rukama u uzručenju po podlozi istezati obje ruke i obje noge

4. s dlanovima ukriženih prstiju iza glave izvoditi zaklon glavom, a istovremeno rukama pružati otpor.

Dinamičke vježbe za lumbalno-sakralni dio kralježnice

Položaj na leđima (ruke su uz tijelo):

1. plantarna fleksija
2. pogrčiti lijevo stopalo pa privlačiti petu po podlozi k sebi, ponoviti desnom nogom
3. pogrčiti istovremeno oba stopala pa privlačiti pete po podlozi k sebi
4. koljena pogrčiti te polako podizati i spuštati zdjelicu
5. koljena pogrčiti, staviti ruke na prsa i podizati trup.

Položaj na boku (donja ruka je pod glavom, gornjom se oslanja o podlogu, donja je noga savijena, a gornja ispružena):

1. pogrčiti gornju nogu, opružiti ju do početnog položaja
2. pogrčiti stopalo pa odizati ispruženu nogu
3. pogrčiti stopalo pa ispruženom nogom napraviti krug.

Potrbuške (s podloškom pod kukovima, ruke u priručenju):

1. nožnim prstima upirati se u podlogu do opružanja koljena
2. naizmjenična fleksija potkoljenica
3. istovremena fleksija potkoljenica
4. s rukama u priručenju, doći do položaja uzručenja
5. s rukama u uzručenju, naizmjenice podizati lijevu ruku i desnu nogu pa desnu ruku i lijevu nogu.

II. Prevencija razvoja kalcificirajućeg tendinitisa i drugih simptoma bolnog ramena

VJEŽBE ZA RAMENA

Ležeći na leđima:

(ruke u priručenju, s nogama flektiranim u zglobov koljena i kuka):

1. podizati ruke do odručenja, a ramena istovremeno pritiskati dolje i

natrag

2. rukom uhvatiti suprotni lakat u visini ramena, istegnuti ruku u jednu stranu te s drugom rukom u drugu stranu
3. s laktovima postavljenim u visini ramena stisnuti šake, okrenuti ruke prema vani i pritiskati šakama o podlogu
4. laktove spojiti u visini ramena ispred glave, podlaktice prisloniti jednu uz drugu, stisnuti šake i raširiti ruke pod pravim kutom uz pritiskanje o podlogu
5. s glavom u prirodnom položaju, rukama u priručnju, ramena podizati prema gore
6. s rukama u uzručenju naizmjenično izvoditi opružanja rukama.

Ležeći na trbuhu:

(stisnute pete uz petu, stisnute stražnjice)

1. s laktovima u visini ramena, stisnuti šake i podizati ruke i glavu od podloge (kao da se želi spojiti lopatica), pogled usmjeriti prema dolje
2. uhvatiti ruke iza leđa, podignuti glavu, ramena i gornji dio tijela, pogled usmjeriti prema dolje.

III. Prevencija razvoja sindroma karpalnog i kubitalnog kanala, rizartroze i De Quervainove bolesti

VJEŽBE ZA ŠAKE I RUČNE ZGLOBOVE

1. stisnuti prste šake te opružiti
2. raširiti ispružene prste pa zatvoriti šaku stišćući prste
3. pomicanje palca u njegovu korijenskom zglobu, uz izvedbu što većeg kruga
4. istegnuti palac što dalje od šake te ga vratiti pokušavajući dodirnuti vrškove jednog po jednog prsta, od drugog do petog.
5. ruku koja je položena na rukohvat stolca ili na stol, savijati u ručnom zglobu prema gore i dolje
6. s rukom koja je u laktu flektirana pod pravim kutom, okretati dlan prema gore pa prema dolje, a pri tome ne pomicati lakat
7. stisnuti list papira između ispruženih prstiju šake, a drugom ga rukom

pokušati izvući

8. osloniti podlakticu na ravnu površinu s dlanom okrenutim prema gore te savijati šaku prema gore, uz pružanje otpora suprotnom šakom

9. osloniti podlakticu na ravnu površinu s dlanom okrenutim prema dolje te savijati šaku prema gore, uz pružanje otpora suprotnom šakom.

IV. Prevencija razvoja osteoartritisa kuka i sindroma prenaprezanja mišića kukova, prevencija razvoja prepatelarnog burzitisa, skakačkog koljena i drugih simptoma bolnog koljena

VJEŽBE ZA KUKOVE I KOLJENA

Ležeći na leđima:

1. rukama u priručenju, ispruženih nogu s pogrčenim stopalima, izvoditi naizmjenična odnoženja

2. s jastukom ispod koljena naizmjenično opružati noge s pogrčenim stopalom gurajući jastuk u pod

3. obje noge flektirane, ispružiti jednu nogu u visini s koljenom druge noge, stopalo pogrčiti prema sebi, zadržati i vratiti u početni položaj, izvoditi naizmjenice jednom pa drugom nogom

4. početni položaj polusjedeći, noge su ispružene stopala pogrčena, između nogu jastuk, stisnuti jastuk napinjući mišiće stražnjice i zadržavati koljena ispružena, opustiti se i ponoviti u ležećem i stojećem položaju

5. početni položaj ležeći na boku, savinuti ruku i nogu na kojima se leži, gornja noga je ispružena, stopala pogrčena prema sebi, podignuti nogu, zadržati ju u odignutom položaju, gornja ruka je savijena i oslonjena dlanom o podlogu

6. položaj na trbuhu, s jastukom ispod trbuha, pogrčiti stopalo jedne noge, savinuti koljeno i natkoljenicu od podloge, odizati koljeno i natkoljenicu od podloge, bez podizanja zdjelice, zadržati u tom položaju

7. sjedeći na stolcu uspravno, pridržavajući se rukama, jednu pa drugu nogu ispružiti u koljenskom zglobu, zadržati u tom položaju te vratiti u početni položaj

8. sjedeći na stolcu uspravno, pridržavajući se rukama, jednu pa drugu nogu saviti u zglobu kuka, zadržati u tom položaju te vratiti u početni položaj.

V. Prevencija razvoja spuštenih svodova stopala i osteoartritisa nožnih zglobova

VJEŽBE ZA STOPALA

Sjedeći položaj:

1. savinuti nožne prste oba stopala ne dižući ih s poda, ispraviti prste stopala
2. podignuti prednji dio stopala držeći petu na podu, spustiti prednji dio stopala, zatim podignuti i spustiti petu
3. podignuti prednji dio stopala, okrenuti stopalo prema van, spustiti stopalo, vratiti ga u sredinu
4. podignuti pete, okrenuti pete prema van, spustiti pete, vratiti ih u sredinu
5. podignuti jedno koljeno, ispružiti stopalo, zategnuti stopalo, spustiti stopalo, naizmjenice lijevo i desno pa istovremeno oba
6. podignuti ispruženu nogu, zategnuti prste prema sebi, naizmjenično jedna te druga noga pa istovremeno obje
7. podignuti ispruženu nogu, kružno pomicati stopalo, stopalom ispisivati brojeve po zraku
8. bosim prstima stopala gužvati novinski papir.

Metode:

prikazivanja – metoda usmenoga izlaganja, metoda postavljanja i rješavanja, metoda pokazivanja ili demonstracije

vježbanja – intervalna metoda vježbanja, varijabilna metoda vježbanja, kontinuirana metoda vježbanja

sigurnosti – metoda sprječavanja ili prevencije, čuvanja ili zaštite, pomaganja ili asistencije

Metode i oblici rada:

nadzora – metoda praćenja vježbanja, usmjeravanja vježbanja, zaustavljanja vježbanja.

Oblici:

jednostavniji (pojedinačni, dvojke, trojke, četvorke i paralelni)

složeniji (paralelno izmjenični, sukcesivno izmjenični, izmjenični kružni, stanični, stazni i poligonski).

Napomena: Izbor metoda i oblika rada za svaki nastavni sat određuje nastavnik prema nastavnim sadržajima, osobitosti polaznika te materijalnim i drugim uvjetima.

Elementi i oblici praćenja i vrjednovanja polaznika:	Elementi: motorička znanja, motorička postignuća, kinantropološka postignuća (morfoloških obilježja, motoričkih sposobnosti i funkcionalnih sposobnosti prema metodologiji vrjednovanja), odgojni učinci rada Oblici: vrjednovanje rada polaznika provoditi uvažavajući stanje njihova antropološkog statusa, stvarne mogućnosti svakog polaznika i cjelokupni napredak pojedinca tijekom nastavne godine.
Literatura Literatura za polaznike:	Prema Katalogu obveznih udžbenika i pripadajućih dopunskih nastavnih sredstava Ministarstva znanosti i obrazovanja.

Naziv nastavnog predmeta: MATEMATIKA

Cilj predmeta:	usvojiti temeljna matematička znanja, vještine i procese te uspostaviti i razumjeti matematičke odnose i veze
	biti osposobljeni za rješavanje matematičkih problema i primjenu matematike u različitim kontekstima uključujući i svijet rada
	razviti pozitivan odnos prema matematici, odgovornost za svoj uspjeh i napredak te svijest o svojim matematičkim postignućima
	prepoznati i razumjeti povijesnu i društvenu ulogu matematike u znanosti, kulturi, umjetnosti i tehnologiji te njezin potencijal za budućnost društva
	biti osposobljeni za apstraktno i prostorno mišljenje te logičko zaključivanje
	učinkovito primjenjivati matematička znanja, ideje i rezultate služeći se različitim prikazima
Opis predmeta:	učinkovito primjenjivati tehnologiju
	steći čvrste temelje za cjeloživotno učenje i nastavak obrazovanja. U društvu temeljenom na informacijama i tehnologiji potrebno je kritički

misliti o složenim temama, tumačiti dostupne informacije, analizirati nove situacije i prilagoditi im se, donositi utemeljene odluke u svakodnevnom životu, rješavati različite probleme, učinkovito primjenjivati tehnologiju te razmjenjivati ideje i mišljenja.

Matematičko obrazovanje polaznicima omogućuje stjecanje znanja, vještina, sposobnosti, načina mišljenja i stavova nužnih za uspješno i korisno sudjelovanje u takvu društvu.

Naziv nastavnog predmeta: MATEMATIKA

Razred: prvi (1.)

Brojevi

1. računati u skupovima N , Z , Q i R
2. rabiti apsolutnu vrijednost u složenijim algebarskim izrazima
3. odrediti udaljenost točaka na brojevnom pravcu
4. provoditi u skupu realnih brojeva osnovne računске operacije, potenciranje s racionalnim eksponentom i korjenovanje
5. procijeniti i prikazati vrijednost realnog broja na traženu točnost
6. rabiti vrijednost trigonometrijskih funkcija šiljastog kuta

U prvom razredu polaznik će steći sljedeće ishode učenja:

Algebra i funkcije

1. primijeniti postotke, omjere i razmjere u složenijim situacijama
2. rabiti potencije s racionalnim eksponentom i korijene
3. računati s algebarskim izrazima i razlomcima
4. diskutirati o rješenju linearne jednadžbe, nejednadžbe i njihovim sustavima koristeći linearnu funkciju

Oblik i prostor

1. koristiti pravokutni koordinatni sustav u ravnini za prikaz točaka te određivanje udaljenosti i polovišta

2. primijeniti osnovne geometrijske oblike u ravnini i njihova svojstva

3. rabiti poučke o sukladnosti i sličnosti trokuta kod jednostavnih geometrijskih oblika u ravnini

Mjerenje

1. primijeniti odgovarajuće mjere i mjerne jedinice i pretvoriti ih u odgovarajuće vrijednosti veće ili manje mjerne jedinice

2. primijeniti formule za opseg i površinu geometrijskih oblika u ravnini

3. rabiti Pitagorin poučak i njegov obrat, proporcionalnost i sličnost

4. primijeniti svojstva kutova (poučak o obodnom i središnjem kutu, Talesov poučak i svojstva zbroja unutarnjih kutova trokuta, četverokuta i mnogokuta)

5. povezati trigonometriju pravokutnog trokuta sa svakodnevnim životom i strukom

Podatci

1. prikupiti podatke za statističko istraživanje

2. urediti prikupljene podatke prema planiranim kriterijima

3. predočiti prikupljene podatke na najprimjereniji način pomoću računala

Razrada

Nastavne cjeline

Razrada Nastavne teme

Skupovi N , Z , Q i R

Računske operacije u skupu R (zbrajanje, oduzimanje, množenje, dijeljenje, potenciranje s racionalnim eksponentom, korjenovanje)

Brojevi

Apsolutna vrijednost realnog broja

Brojevni pravac

Vrijednosti sinusa, kosinusa i tangensa u pravokutnom trokutu

Procjena i zaokruživanje

Postotci, omjeri i razmjeri. Potencije i korijeni

Algebra i funkcije

Algebarski izrazi i algebarski razlomci

Linearne jednadžbe i sustavi jednadžbi

	Linearne nejednadžbe i sustavi nejednadžbi
	Linearna funkcija
	Pravokutni koordinatni sustav u ravnini
Oblik i prostor	Sukladnost i sličnost
	Geometrijski oblici u ravnini
	Mjerne jedinice
Mjerenje	Geometrijski oblici u ravnini – opseg i površina, Pitagorin poučak, poučak o obodnom i središnjem kutu, Talesov poučak i svojstva zbroja unutarnjih kutova trokuta, četverokuta i mnogokuta
Podatci	Trigonometrija pravokutnog trokuta Prikupljanje, obrada i predočavanje podataka
Napomene:	Matematički procesi (prikazivanje i komunikacija, povezivanje, logičko mišljenje, argumentiranje i zaključivanje, rješavanje problema i matematičko modeliranje, primjena tehnologije) ne poučavaju se kao zasebne nastavne cjeline, već se ostvaruju pri poučavanju i učenju konkretnih matematičkih sadržaja.
Ostalo	Metode: metoda usmenog izlaganja, metoda razgovora, heuristička metoda, problemska metoda, programirana metoda, metoda grafičkih radova, metoda demonstracije, istraživačka metoda.
Metode i oblici rada:	Oblici: frontalni rad, individualni rad, rad u parovima, rad u skupini, projektna nastava, mentorska nastava, praktična nastava, problemska nastava, programirana nastava, egzemplarna nastava.
Elementi i oblici praćenja i vrjednovanja polaznika:	Napomena: Izbor metoda i oblika rada za svaki nastavni sat određuje nastavnik prema nastavnim sadržajima, osobitosti polaznika te materijalnim i drugim uvjetima. Elementi: usvojenost i razumijevanje sadržaja, primjena znanja, aktivnost.
Literatura	Oblici: usmena provjera, pisana provjera, individualno učenje, suradničko učenje, istraživačko učenje, seminarski rad, projekt, e-učenje.
Literatura za polaznike:	Prema Katalogu obveznih udžbenika i pripadajućih dopunskih nastavnih sredstava Ministarstva znanosti i obrazovanja.

Naziv nastavnog predmeta: MATEMATIKA

Razred: drugi (2.)

Brojevi

1. primijeniti definiciju logaritma i osnovna svojstva računskih operacija s logaritmima u računski složenijim situacijama

Algebra i funkcije

1. analizirati kvadratne jednadžbe, nejednadžbe i kvadratnu funkciju

2. primijeniti eksponencijalnu i logaritamsku funkciju te eksponencijalne i logaritamske jednadžbe i nejednadžbe

U drugom razredu polaznik će steći sljedeće ishode učenja:

Oblik i prostor

1. proučiti osnovne geometrijske oblike u prostoru i njihova svojstva

Mjerenje

1. analizirati složene geometrijske oblike u prostoru

Podatci

1. analizirati prikupljene i prikazane podatke

2. odrediti srednje vrijednosti i mjere raspršenosti niza podataka

Razrada

Nastavne cjeline

Razrada Nastavne teme

Brojevi

Logaritam pozitivnog broja

Kvadratna jednadžba

Kvadratna funkcija

Kvadratna nejednadžba

Algebra i funkcije

Eksponencijalna funkcija

Logaritamska funkcija

Eksponencijalna i logaritamska jednadžba

Eksponencijalna i logaritamska nejednadžba

Oblik i prostor

Geometrija prostora

Mjerenje

Geometrijski oblici u prostoru – oplošje i obujam

Podatci

Analiza prikupljenih i obrađenih podataka

Napomene:

Matematički procesi (prikazivanje i komunikacija, povezivanje, logičko mišljenje, argumentiranje i zaključivanje, rješavanje problema i

matematičko modeliranje, primjena tehnologije) ne poučavaju se kao zasebne nastavne cjeline, već se ostvaruju pri poučavanju i učenju konkretnih matematičkih sadržaja.

Ostalo

Metode: metoda usmenog izlaganja, metoda razgovora, heuristička metoda, problemska metoda, programirana metoda, metoda grafičkih radova, metoda demonstracije, istraživačka metoda.

Metode i oblici rada:

Oblici: frontalni rad, individualni rad, rad u parovima, rad u skupini, projektna nastava, mentorska nastava, praktična nastava, problemska nastava, programirana nastava, egzemplarna nastava.

Napomena: Izbor metoda i oblika rada za svaki nastavni sat određuje nastavnik prema nastavnim sadržajima, osobitosti polaznika te materijalnim i drugim uvjetima.

Elementi i oblici praćenja i vrijednovanja polaznika:

Elementi: usvojenost i razumijevanje sadržaja, primjena znanja, aktivnost.

Oblici: usmena provjera, pisana provjera, individualno učenje, suradničko učenje, istraživačko učenje, seminarski rad, projekt, e-učenje.

Literatura

Literatura za polaznike:

Prema Katalogu obveznih udžbenika i pripadajućih dopunskih nastavnih sredstava Ministarstva znanosti i obrazovanja.

Naziv nastavnog predmeta: MATEMATIKA

Razred: treći (3.)

Brojevi

1. rabiti trigonometrijsku kružnicu i džepno računalo za određivanje vrijednosti trigonometrijskih funkcija kuta zadanog u stupnjevim ili radijanima

U trećem razredu polaznik će steći sljedeće ishode učenja:

2. primijeniti $n!$ u složenijim algebarskim izrazima

Algebra i funkcije

1. analizirati trigonometrijske funkcije i riješiti trigonometrijske jednačbe i nejednačbe koristeći trigonometrijsku kružnicu i formule identiteta

2. povezati binomni poučak i elemente kombinatorike

Oblik i prostor

1. računati s vektorima u ravnini
2. povezati pravac u koordinatnom sustavu u ravnini s njegovom jednadžbom
3. povezati kružnicu u koordinatnom sustavu u ravnini s njezinom jednadžbom

Mjerenje

1. povezati trigonometriju pravokutnog i kosokutnog trokuta sa svakodnevnim životom i strukom
2. primijeniti skalarni umnožak vektora
3. odrediti površinu nepravilnog lika u ravnini
4. služiti se konceptom mjerenja pri rješavanju problemskih zadataka

Podatci

1. odrediti vjerojatnost složenog događaja za prikupljene i analizirane podatke
2. prikazati statistiku nizova podataka

Razrada

Nastavne cjeline

Razrada Nastavne teme

Trigonometrijska kružnica

Brojevi

Faktorijele

Trigonometrijske funkcije realnog broja

Algebra i funkcije

Trigonometrijske jednadžbe i nejednadžbe

Binomni poučak

Permutacije, kombinacije i varijacije

Vektori u ravnini

Oblik i prostor

Pravac u koordinatnom sustavu

Kružnica u koordinatnom sustavu

Trigonometrija kosokutnog trokuta

Mjerenje

Vektori u ravnini – skalarni umnožak vektora

Podatci

Vjerojatnost

Napomene:	Matematički procesi (prikazivanje i komunikacija, povezivanje, logičko mišljenje, argumentiranje i zaključivanje, rješavanje problema i matematičko modeliranje, primjena tehnologije) ne poučavaju se kao zasebne nastavne cjeline, već se ostvaruju pri poučavanju i učenju konkretnih matematičkih sadržaja.
Ostalo	Metode: metoda usmenog izlaganja, metoda razgovora, heuristička metoda, problemska metoda, programirana metoda, metoda grafičkih radova, metoda demonstracije, istraživačka metoda.
Metode i oblici rada:	Oblici: frontalni rad, individualni rad, rad u parovima, rad u skupini, projektna nastava, mentorska nastava, praktična nastava, problemska nastava, programirana nastava, egzemplarna nastava. Napomena: Izbor metoda i oblika rada za svaki nastavni sat određuje nastavnik prema nastavnim sadržajima, osobitosti polaznika te materijalnim i drugim uvjetima.
Elementi i oblici praćenja i vrjednovanja polaznika:	Elementi: usvojenost i razumijevanje sadržaja, primjena znanja, aktivnost. Oblici: usmena provjera, pisana provjera, individualno učenje, suradničko učenje, istraživačko učenje, seminarski rad, projekt, e-učenje.
Literatura	
Literatura za polaznike:	Prema Katalogu obveznih udžbenika i pripadajućih dopunskih nastavnih sredstava Ministarstva znanosti i obrazovanja.

Naziv nastavnog predmeta: MATEMATIKA

Razred: četvrti (4.)

Brojevi

1. primijeniti zapis broja u zadanom ili nepoznatom brojevnom sustavu

U četvrtom razredu

polaznik će steći sljedeće ishode učenja:

Algebra i funkcije

1. primijeniti nizove i redove
2. analizirati složene funkcije pomoću svojstava elementarnih funkcija

Podatci

1. analizirati utjecaj dodavanja ili uklanjanja podataka na srednje

vrijednosti niza podataka

2. usporediti srodne skupove podataka

Infinitesimalni račun

1. odrediti limes niza koristeći teoreme o limesima

2. izračunati limes funkcije u točki

3. derivirati funkciju

4. primijeniti derivaciju funkcije pri određivanju jednadžbe tangente u točki grafa funkcije, ekstrema i točaka infleksije

5. prikazati graf racionalne funkcije

6. odrediti primitivnu funkciju koristeći tablicu derivacija

7. izračunati površinu ispod grafa kvadratne funkcije primjenjujući Newton-Leibnizovu formulu

Razrada

Nastavne cjeline Razrada Nastavne teme

Brojevi Brojevnii sustavi

Nizovi i redovi

Algebra i funkcije

Funkcije

Podatci Statistika

Limes niza

Infinitesimalni račun Limes funkcije

Derivacija funkcije

Primitivna funkcija i integral

Napomene:

Matematički procesi (prikazivanje i komunikacija, povezivanje, logičko mišljenje, argumentiranje i zaključivanje, rješavanje problema i matematičko modeliranje, primjena tehnologije) ne poučavaju se kao zasebne nastavne cjeline, već se ostvaruju pri poučavanju i učenju konkretnih matematičkih sadržaja.

Ostalo

Metode i oblici rada:

Metode: metoda usmenog izlaganja, metoda razgovora, heuristička metoda, problemska metoda, programirana metoda, metoda grafičkih radova, metoda demonstracije, istraživačka metoda.

Oblici: frontalni rad, individualni rad, rad u parovima, rad u skupini, projektna nastava, mentorska nastava, praktična nastava, problemska

nastava, programirana nastava, egzemplarna nastava.

Napomena: Izbor metoda i oblika rada za svaki nastavni sat određuje nastavnik prema nastavnim sadržajima, osobitosti polaznika te materijalnim i drugim uvjetima.

Elementi i oblici
praćenja i
vrjednovanja
polaznika:

Elementi: usvojenost i razumijevanje sadržaja, primjena znanja, aktivnost.

Oblici: usmena provjera, pisana provjera, individualno učenje, suradničko učenje, istraživačko učenje, seminarski rad, projekt, e-učenje.

Literatura

Literatura za
polaznike:

Prema Katalogu obveznih udžbenika i pripadajućih dopunskih nastavnih sredstava Ministarstva znanosti i obrazovanja.

Naziv nastavnog predmeta: KEMIJA

upoznati kemijske elemente, kemijske spojeve, sirovine i produkte

objasniti kemijske promjene, povezati ih s pojavama u prirodi te ih prikazati jednadžbama kemijske reakcije

izvođenjem pokusa razviti vještinu eksperimentiranja, sposobnost opažanja promjena, opisivanja i donošenja zaključaka

Cilj predmeta:

uočiti uzajamne veze između pokusa, pojava u prirodi i teorije

prepoznati štetne i opasne kemikalije te objasniti način njihova obilježavanja, pravila rukovanja, postupanja i zbrinjavanja

razviti svijest o neophodnosti očuvanja prirodnih uvjeta, a pritom ne odričući se dobrobiti civilizacije i napretka

osvijestiti socijalnu osjetljivost u smislu iskazane empatije prema svakom pojedincu i njegovim potrebama

Opis predmeta:

Kemija je znanost o tvarima i njihovim kemijskim promjenama. Cilj je nastave kemije steći znanja o temeljnim kemijskim teorijama, prvenstveno atomskoj teoriji i njezinim popratnim konceptima i modelima kako bi na osnovu njih mogli opisati i razumjeti svojstva i promjene tvari. Jedna od temeljnih zadaća nastave kemije jest razviti interes polaznika za prirodne znanosti predstavljajući ih dijelom opće kulture. Nastavom kemije polaznici trebaju steći znanja i sposobnosti koje će omogućiti daljnje samoobrazovanje, odnosno usavršavanje u struci.

Naziv nastavnog predmeta: KEMIJA

Razred: prvi (1.)

Čestična građa tvari

1. objasniti strukturu atoma
2. interpretirati podatke koji se mogu iščitati iz PSE-a
3. predvidjeti fizikalna i kemijska svojstva kemijskih elemenata s obzirom na njihov položaj u PSE-u
4. odrediti valenciju nekog kemijskog elementa na osnovi njegove elektronske strukture
5. objasniti nastajanje kemijskih veza
6. povezati prirodu kemijske veze sa svojstvima kemijskih spojeva
7. prepoznati važnost vodikove veze za živi svijet

Metali i nemetali

U prvom razredu polaznik će steći sljedeće ishode učenja:

1. pokazati važnost tehnički važnih metala i njihovih legura
2. prikupiti najvažnije činjenice o svojstvima nemetala po skupinama u periodnom sustavu elemenata
3. izabrati spojeve nemetala koji imaju utjecaj na biosferu
4. prikazati važnost vode u svakodnevnom životu i svim ljudskim aktivnostima
5. prikazati vrste pesticida koji se upotrebljavaju u poljoprivredi
6. izložiti važnost primjene umjetnih gnojiva
7. otkriti važnost zbrinjavanja otpada

Ugljikovodici

1. razlikovati ugljikovodike po strukturi, formuli i nomenklaturi
2. usporediti fizikalna i kemijska svojstva ugljikovodika prema njihovoj strukturi, odnosno zasićenosti
3. izvesti jednostavne pokuse kao podlogu za upoznavanje svojstava i jednostavnih kemijskih reakcija ugljikovodika

4. protumačiti postupak dobivanja ugljikovodika iz prirodnih izvora – nafte i zemnog plina, odnosno frakcijskom destilacijom nafte
5. protumačiti svojstva i primjenu te štetnost za zdravlje aromatskih ugljikovodika
6. opisati primjenu ugljikovodika u industriji i svakodnevnom životu te utjecaj na ekosustav
7. diskutirati o smanjenju zaliha nafte i zemnog plina i nužnosti iskorištavanja obnovljivih izvora energije

Organski spojevi s kisikom

1. razlikovati organske spojeve s kisikom (alkohole, fenole, karboksilne kiseline) po strukturi, formuli i pravilima IUPAC-ove nomenklature
2. izdvojiti osnovna fizikalna i kemijska svojstva organskih spojeva s kisikom (alkohola, fenola, karboksilnih kiselina)
3. opisati postupak dobivanja organskih spojeva s kisikom (alkoholno vrenje, octeno-kiselo vrenje)
4. navesti primjenu organskih spojeva s kisikom (alkohola, fenola, karboksilnih kiselina) u svakodnevnom životu i industriji
5. zaključiti o štetnom utjecaju prekomjernog konzumiranja alkohola na život čovjeka i šire zajednice

Razrada

Nastavne cjeline

Razrada Nastavne teme

Sastav tvari

Struktura atoma i periodni sustav elemenata

Građa atoma

Periodni sustav elemenata

Ionska veza

Veze između atoma i molekula

Kovalentna veza

Polarnost molekula (međumolekulske sile i vodikova veza)

Svojstva metala

Metali

Tehnički važni metali i njihove legure

Halogeni elementi

Nemetali

Halkogeni elementi

Dušikova skupina elemenata

	Ugljikova skupina elemenata Alkani. Alkeni
Ugljikovodici	Alkini. Areni
Organski spojevi s kisikom	Alkoholi i fenoli Karboksilne kiseline
Napomene:	Nastavni se proces izvodi skladnom izmjenom teorije i praktičnog rada s ciljem ostvarivanja ishoda učenja.
Ostalo	Metode: metoda usmenog izlaganja, metoda razgovora, heuristička metoda, problemska metoda, metoda grafičkih radova, metoda demonstracije, istraživačka metoda.
Metode i oblici rada:	Oblici: frontalni rad, individualni rad, rad u parovima, rad u skupini. Napomena: Izbor metoda i oblika rada za svaki nastavni sat određuje nastavnik prema nastavnim sadržajima, osobitosti polaznika te materijalnim i drugim uvjetima.
Elementi i oblici praćenja i vrjednovanja polaznika:	Elementi: usvojenost nastavnih sadržaja, primjena znanja, individualni rad. Oblici: usmena provjera, pisana provjera, individualno učenje, suradničko učenje, istraživačko učenje, seminarski rad, projekt, e-učenje, domaća zadaća.
Literatura	
Literatura polaznike:	Prema Katalogu obveznih udžbenika i pripadajućih dopunskih nastavnih sredstava Ministarstva znanosti i obrazovanja.

Naziv nastavnog predmeta: BIOLOGIJA

	usvojiti i međusobno povezati ključne biološke koncepte u objašnjavanju pojava i procesa u živome svijetu kako bi stekli temeljnu biološku pismenost kao svojinu i alat građanina suvremenoga demokratskog društva
Cilj predmeta:	proširiti znanja o zdravlju i rizicima od bolesti te oblikovati stavove o potrebi odgovornog ponašanja prema vlastitom zdravlju i zdravlju drugih ljudi
Opis predmeta:	stečena znanja staviti u funkciju oblikovanja stavova o potrebi očuvanja bogatstva prirode i prirodne ravnoteže te obrazložiti potrebu vlastitoga odgovornog ponašanja prema prirodi i okolišu
	Učenjem biologije polaznici stječu znanja i razvijaju vještine, počevši od

manualne spretnosti i umijeća korištenja pribora za praktičan rad do promatranja, opisivanja, izdvajanja bitnog, zaključivanja, prezentiranja i rada u timu. Učenje biologije ciljano utječe i na afektivnu domenu polaznikova razvoja usvajanjem poštovanja prema životu te razvijanjem empatije prema drugim ljudima i drugim živim bićima, kao i na odgovornost za očuvanje prirode, okoliša, vlastitog i tuđeg zdravlja.

Nastavni predmet po razredima i ishodima učenja

Naziv nastavnog predmeta: BIOLOGIJA

Razred: prvi (1.)

Čovjek i zdravlje

1. preispitati zdrave stilove življenja te važnost pravilne i redovite primjene higijenskih navika u svakodnevnom životu
2. povezati putove ulaska patogenih mikroorganizama i nametnika u tijelo čovjeka s mjerama prevencije
3. usporediti najčešće virusne i bakterijske bolesti i načine njihova liječenja
4. diskutirati o djelovanju sredstava ovisnosti na zdravlje i ponašanje ljudi
5. protumačiti važnost preuzimanja odgovornosti za vlastito zdravlje na primjerima različite ovisnosti
6. procijeniti opasnosti za zdravlje povezane sa specifičnošću zanimanja za koje se školuje
7. demonstrirati osnovne zahvate prve pomoći koji mogu spasiti život ugroženoj osobi
8. procijeniti posljedice poremećaja ravnoteže u organizmu

U prvom razredu polaznik će steći sljedeće ishode učenja:

Spolnost i sazrijevanje čovjeka

1. protumačiti povezanost sazrijevanja i životnih razdoblja s djelovanjem hormona
2. povezati funkciju spolnih organa s njihovom građom i higijenom
3. razlikovati prednosti i nedostatke različitih metoda planiranja

trudnoće

4. protumačiti proces oplodnje i razvoj ploda do porođaja
5. povezati promjene tijekom trudnoće s odgovornim ponašanjem trudnice
6. raspraviti različite stavove o spolnosti i odgovornome spolnom ponašanju

Zaštita prirode i okoliša

1. opisati odnose između živih bića i abiotičkih čimbenika okoliša
2. opisati odnose između živih bića u biocenozi
3. objasniti razloge ugroženosti prirode na Zemlji
4. istražiti potencijalne opasnosti za okoliš, povezane sa zanimanjem za koje se školuju pomoću malih istraživanja
5. predvidjeti moguće mjere zaštite prirode koje se mogu provesti zbog postojećeg ili potencijalnoga štetnog djelovanja na okoliš
6. ilustrirati na primjerima raznolikost i posebnosti hrvatske flore i faune
7. raspraviti potrebu očuvanja bogatstva prirode, održanja prirodne ravnoteže i biološke raznolikosti

Razrada

Nastavne cjeline

Razrada Nastavne teme

Značenje vlastitog zdravlja i potreba zdravog stila življenja

Povezanost najčešćih bolesti i poremećaja organskih sustava s mogućim čimbenicima rizika i prevencijom

Osobna higijena

Zdrava hrana i razborita prehrana

Čovjek i zdravlje

Umor, odmor i rekreacija

Ovisnosti (pušenje i ovisnost o duhanu, alkohol i alkoholizam, droge i narkomanija, ostale ovisnosti)

Pružanje prve pomoći (zahvati koji spašavaju život)

Individualni rad i rad u skupini

	Primjeri poremećaja ravnoteže u organizmu i njihove posljedice
	Poremećaji prehrane i utjecaj medija na stavove o zdravlju
	Utjecaj vršnjaka i medija na oblikovanje zdravih stilova življenja
	Odgovorno ponašanje prema zdravlju (donošenje odluka)
	Rizici za zdravlje povezani sa specifičnostima zanimanja i načinom života
	Životni ciklus čovjeka i razvoj spolnosti
	Pubertet i adolescencija
	Građa i funkcija muškog i ženskog spolnog sustava
	Menstrualni ciklus i oplodnja
Spolnost i sazrijevanje čovjeka	Trudnoća, porod, dojenje i njega novorođenčadi
	Sredstva kontracepcije i metode planiranja trudnoće
	Individualni rad i rad u skupini
	Odgovorno spolno ponašanje i partnerski odnosi (donošenje odluka)
	Utjecaj vršnjaka i medija na spolno ponašanje
	Područje istraživanja ekologije i temeljni pojmovi
	Utjecaj najvažnijih abiotičkih čimbenika na život i održavanje organizama
	Utjecaj biotičkih čimbenika na život i održavanje organizama
	Temeljne značajke ekosustava i održanje prirodne ravnoteže
Zaštita prirode i okoliša	Osobitosti i zaštita biološke i krajobrazne raznolikosti u Hrvatskoj
	Individualni rad i rad u skupini
	Razlozi ugroženosti prirode na Zemlji
	Štetna djelovanja čovjeka na okoliš (primjer prema načelu regionalnosti)
	Potencijalni štetni učinci profila zanimanja na biološku i krajobraznu raznolikost i prijedlozi praktičnih mjera zaštite
Ostalo	
Metode i oblici	Metode: metoda usmenog izlaganja, metoda razgovora, heuristička

rada:	metoda, problemska metoda, metoda grafičkih radova, metoda demonstracije, istraživačka metoda.
	Oblici: frontalni rad, individualni rad, rad u parovima, rad u skupini.
	Napomena: Izbor metoda i oblika rada za svaki nastavni sat određuje nastavnik prema nastavnim sadržajima, osobitosti polaznika te materijalnim i drugim uvjetima.
Elementi i oblici praćenja i vrjednovanja polaznika:	Elementi: usvojenost nastavnih sadržaja, primjena znanja i individualni rad. Oblici: usmena provjera, pisana provjera, individualno učenje, suradničko učenje, istraživačko učenje, seminarski rad, projekt, e-učenje, domaća zadaća.
Literatura za polaznike:	Prema Katalogu obveznih udžbenika i pripadajućih dopunskih nastavnih sredstava Ministarstva znanosti i obrazovanja.

2.2.2. Obvezni strukovni moduli

Naziv modula	OSNOVE EKONOMIJE Temeljni mikroekonomski koncepti
Popis strukovnih skupova ishoda učenja iz standarda kvalifikacije	Temeljni makroekonomski koncepti Osnove međunarodne ekonomije Statistička obrada, analiza i prikaz podataka
Kako učiti i raditi s ovim modulom	<ul style="list-style-type: none"> ■ koristiti se složenim gospodarskim jezikom ■ prepoznati zakonitosti u ponašanju sudionika na mikrotržištima i na tržištu nacionalnog gospodarstva
Cilj modula:	<ul style="list-style-type: none"> ■ razlikovati gospodarske probleme s kojima se ekonomije suočavaju te usporediti gospodarske i političke ciljeve s primijenjenim ekonomskim mjerama ili instrumentima, ovisno o trenutačnoj gospodarskoj situaciji ■ objasniti ulogu nacionalnog gospodarstva u kontekstu međunarodne razmjene i ulogu procesa ekonomske i političke globalizacije
Opis modula:	Osnove ekonomije predstavljaju bazni modul za početak stjecanja temeljne razine ekonomske pismenosti koja će polaznicima omogućiti razumijevanje ekonomske stvarnosti što ih svakodnevno okružuje. Uključuje prepoznavanje djelovanja ekonomskih zakonitosti

mikrotržišta, bez obzira na činjenicu nalazi li se polaznik u ulozi kupca, potrošača, klijenta, štediše s jedne strane, ili obrtnika, vlasnika jednostavnih ili malih trgovačkih društava, nositelja OPG-a ili pak zaposlenika navedenih i svih ostalih poduzetničkih subjekata s druge strane, te korištenje stečene kompetencije za vlastitu korist i korist svojega poslodavca. Također uključuje razlikovanje mikro od makroprocessa, problema, posljedica i mjera, razumijevanje nužnosti veze između politike i ekonomske politike i uočavanje problema populizma u rješavanju dnevnopolitičkih problema na štetu kratkoročnih i dugoročnih ekonomskih ciljeva i potrebe realnoga sagledavanja trenutačnoga gospodarskoga problema, razumijevanje pa čak i potencijalno predviđanje pozitivnih i negativnih učinaka aktualnih gospodarskih situacija, ciljeva, instrumenata i mjera u kontekstu nacionalne ekonomije i njezine pozicije na regionalnoj i svjetskoj razini. Pritom je polaznik u mogućnosti matematički, tabelarno i grafički prikazati i primjenom statističkih metoda obraditi te analizirati veze među promatranim ekonomskim varijablama i izvesti jednostavniju analizu i zaključke. To je modul koji, osim minimalne ekonomske logike i pismenosti, pruža i velike mogućnosti za njezino obogaćivanje kroz procese daljnjega formalnog obrazovanja, ali i procese cjeloživotnog učenja.

Osnove ekonomije (1. razred, 2 sata, 4 boda)

Osnove ekonomije (2. razred, 2 sata, 4 boda)

Nastavni predmeti koji se izvode u ovom modulu:

Osnove ekonomije (3. razred, 2 sata, 4 boda)

Osnove ekonomije (4. razred, 2 sata, 3 boda)

Statistika (3. razred, 2 sata, 3 boda)

Nastavni predmet po razredima i ishodima učenja

Naziv nastavnog predmeta: OSNOVE EKONOMIJE

Razred: prvi (1.)

U prvom razredu polaznik će steći sljedeće ishode učenja:

1. objasniti problem ograničenosti/oskudice povezujući ga s oportunitetnim troškovima
2. identificirati temeljne proizvodne resurse ukazujući na nužnost očuvanja čovjekova okoliša te potrebu pronalaska i razvijanja novih i zamjenjivih resursa
3. izračunati i komentirati pokazatelje učinkovitosti poslovnih procesa

razlikujući metode racionalizacije

4. analizirati ponašanje potrošača i poslovnih subjekata na tržištu nekog dobra ili usluge

Razrada

Nastavne cjeline

Razrada Nastavne teme

Ljudske potrebe i njihova neograničenost

Hijerarhija ljudskih potreba

Ograničenost kao nužnost i kao temelj ekonomske znanosti

Potrebe i želje, mogućnost i načini zadovoljenja potreba te problem izbora ili ekonomiziranja

Struktura potreba i stupanj razvijenosti gospodarstva

Ekonomska/tržišna i slobodna dobra, oportunitetni troškovi

Ekonomski Zakon ograničenosti/oskudnosti

Stručni pojmovi ili koncepti

Osnove stručnoga ekonomskog jezika

Načini izražavanja promatranih varijabli, matematički izrazi ili formule

Tabelarni prikaz i sastavni dijelovi tabele

Grafički prikaz i sastavni dijelovi linijskoga grafičkog prikaza

Pojam i vrste resursa/inputa/proizvodnih faktora

Resursi i njihova obnovljivost

Resursi i prilagodljivost u proizvodnim procesima (kratki i dugi rok)

Cijene resursa (samo informativno)

Proizvodni resursi i rezultati proizvodnje

Potrošnja prirodnih resursa i budućnost gospodarskog razvoja – trajno održivi rast

Brzi tehnološki razvoj i ostali uzroci globalnih promjena

Protokol iz Kyota i njegova ratifikacija

G20 kao forum za upravljanje globalnim gospodarstvom

Rezultati proizvodnje/outputi, cijena outputa i ograničenost inputa

Pojam gospodarskog sustava

Gospodarski sustavi

Običajni/tradicijski sustav

	Komandni/centralno-planski sustav
	Mješoviti (tržišni) gospodarski sustav
	Zakonitost opadajućih prinosa i rastućih troškova
Zakon opadajućih prinosa u proizvodnji poduzetnika	Ukupna, prosječna i granična proizvodnja i ekonomije razmjera
	Zakon supstitucije resursa i Zakon opadajućih troškova
	Pojedinačna, serijska i masovna proizvodnja
	Pojam učinkovitosti/djelotvornosti poduzetnika
	Proizvodnost, ekonomičnost i rentabilnost poslovanja
	Načini povećanja poduzetnikove učinkovitosti
	Podjela rada i specijalizacija
Učinkovitost/djelotvornost poduzetnika	Motivacija zaposlenika
	Standardizacija, tipizacija i unifikacija kao metode racionalizacije
	Mehanizacija i automatizacija tehnoloških procesa
	Troškovi poduzetnika – ukupni, fiksni i varijabilni
	Prosječni i granični troškovi
	Troškovi i učinkovitost poduzetnika
	Pojam tržišta i njegove osnovne zadaće – alokacijska, distribucijska, selekcijska, informativna i razvojna
	Ekonomski zakon potražnje na mikrorazini – djelovanje zakona, učinci supstitucije i dohotka
	Individualna i tržišna skala/križaljka potražnje
Tržište i temeljne tržišne zakonitosti	Grafički prikaz potražnje
	Determinante ili čimbenici utjecaja na potražnju
	Promjena u potraživanoj količini u odnosu na promjenu potražnje dobra/usluge
	Ekonomski zakon ponude na mikrorazini – djelovanje zakona
	Individualna i tržišna skala/križaljka ponude

Grafički prikaz ponude

Determinante ili čimbenici utjecaja na ponudu

Promjena u ponuđenoj količini u odnosu na promjenu ponude
dobra/usluge

Mikroekonomska ravnoteža i njena promjena

Cjenovna elastičnost potražnje – koeficijent cjenovne elastičnosti

Grafički prikaz potražnje odgovarajućeg stupnja cjenovne elastičnosti

Determinante/čimbenici utjecaja na stupanj cjenovne elastičnosti
potražnje

Cjenovna elastičnost potražnje i prihod poduzetnika

Cjenovna elastičnost ponude – koeficijent cjenovne elastičnosti

Grafički prikaz ponude odgovarajućeg stupnja elastičnosti

Determinante/čimbenici utjecaja na stupanj cjenovne elastičnosti ponude

Dohodovna elastičnost potražnje – koeficijent dohodovne elastičnosti

Ilustracija prve, druge i treće Engelove krivulje

Ostalo

Metode: verbalne metode, vizualne metode, prakseološke metode,
metode aktivnog učenja, metode učenja stvaranjem.

Metode i oblici
rada:

Oblici: frontalni rad, individualni rad, rad u parovima, rad u skupini.

Napomena: Izbor metoda i oblika rada za svaki nastavni sat određuje
nastavnik prema nastavnim sadržajima, osobitosti polaznika te
materijalnim i drugim uvjetima.

Elementi i oblici
praćenja i
vrjednovanja
polaznika:

Elementi: usvojenost programskih sadržaja, primjena usvojenih sadržaja,
sudjelovanje u nastavnom procesu.

Oblici: usmena provjera, pisana provjera, seminarski rad, problemski
zadatak, projektni zadatak.

Literatura

Literatura za
polaznike:

Prema Katalogu obveznih udžbenika i pripadajućih dopunskih nastavnih
sredstava Ministarstva znanosti i obrazovanja.

Naziv nastavnog predmeta: OSNOVE EKONOMIJE

Razred: drugi (2.)

U drugom razredu polaznik će steći sljedeće ishode učenja:	<ol style="list-style-type: none"> 1. povezati ekonomska dobra/usluge s odgovarajućim tržišnim strukturama 2. opisati manjkavosti tržišta s naglaskom na stavove o zdravoj tržišnoj utakmici 3. povezati osnovne makroekonomske ciljeve gospodarstva s odgovarajućim ekonomskim politikama i instrumentima 4. protumačiti pojmove bruto nacionalnog i domaćeg proizvoda raščlanjujući ih na njihove sastavnice bez obzira na kriterij raščlambe
Razrada	
Nastavne cjeline	<p>Razrada Nastavne teme</p> <p>Ponašanje potrošača u kontekstu korisnosti dobara</p> <p>Ukupna i granična korisnost dobara i usluga</p> <p>Zakon opadajuće granične korisnosti</p>
Tržište i ponašanje potrošača	<p>Tržišna košarica dobara i usluga, krivulja indiferencije i mapa krivulja indiferencije</p> <p>Budžetski pravac i pomicanje budžetskog pravca</p> <p>Potrošačeva ravnoteža ili točka najveće korisnosti</p> <p>Otkriveno preferirajuće i otkriveno inferiorne kombinacije dobara iz tržišne košarice</p> <p>Tržište potpune konkurencije</p>
Strukture tržišta	<p>Monopolsko tržište i tržište prirodnih monopola</p> <p>Tržište čistog i diferenciranog oligopola</p> <p>Tržište ograničene/monopolističke konkurencije</p> <p>Nejednakost raspodjele dohotka u društvu</p> <p>Progresivni sustav oporezivanja i državni transferi</p>
Tržišni nedostaci i državna intervencija	<p>Neučinkovitost – ograničavanje monopolskih ponašanja poduzetnika i poticanje konkurencije</p> <p>Zakon za zaštitu tržišnog natjecanja i agencija za zaštitu tržišnog natjecanja</p>

Zakon za zaštitu tržišnog natjecanja i agencija za zaštitu potrošača

Pozitivne i negativne eksternalije

Mjere sprječavanja i poticanja eksternalija

Javna dobra, »slijepi putnici«/ »slobodni jahači«

Nestabilnost i uloga države u poticanju stabilnosti

Državne potpore u Europskoj uniji i Republici Hrvatskoj

Vitalni gospodarski segmenti postavljanja makroekonomskih ciljeva

Temeljni makroekonomski ciljevi

Realni i novčani tijekovi u gospodarstvu

Pojam makroekonomskih politika

Fiskalna politika – automatski stabilizatori i mjere diskrecijske fiskalne politike

Porezni sustav Republike Hrvatske – direktni, indirektni porezi i porezna načela

Posebni porezi (trošarine/akcize)

Državni, županijski, općinski/gradski i zajednički porezi

Ciljevi, politike i instrumenti makroekonomije

Učinkovitost naplate poreza – Ramseyjevo pravilo

Djelotvornost poreza i Lafferova krivulja

Porezna incidencija/prevaljivanje poreza i porezna evazija/izbjegavanje plaćanja poreza

Monetarna politika – stopa obvezne rezerve likvidnosti, diskontna/eskontna stopa, operacije na otvorenom tržištu

Hrvatska narodna banka

Vanjskotrgovinska politika – politika deviznog tečaja, carine, premije i trgovinske kvote/kontingenti

Politika dohotka

Ekspanzivnost i restriktivnost u primjeni instrumenata ekonomske politike

Gospodarski ciklus (ekspanzija, vrh, kontrakcija/recesija, dno

	ciklusa/depresija) i uzroci gospodarskih ciklusa
	Faza gospodarskog ciklusa i mjere makroekonomske politike
	Pojam bruto nacionalnog i bruto domaćeg proizvoda
	Tehnološke mogućnosti društva/granica proizvodnih mogućnosti društva
	Potencijalni BDP, ostvareni BDP i BDP jaz
	Promjena tehnoloških mogućnosti
Bruto nacionalni proizvod	Mjerenje BDP-a: ukupnim izdacima u društvu, visinom ostvarenog ukupnog dohotka i dodanim vrijednostima u poslovnim procesima
	Nominalni i realni BDP
	Indeksi nominalne i realne promjene vrijednosti BDP-a i promjene opće razine cijena/deflator BDP-a
	BDP i NEW/neto ekonomsko blagostanje
	Državni proračun i proračunska politika
	Uravnoteženi, suficitaran i deficitaran proračun
	Prihodi i rashodi državnog proračuna
Državni proračun	Državni, županijski, općinski i gradski proračun, izvanproračunski fondovi (porezni sustav Republike Hrvatske)
	Proračunski deficit i njegove posljedice za gospodarstvo
	Državni/javni dug i financiranje javnog duga
	Utjecaj veličine državnog duga na stope gospodarskog rasta
	Multiplikator javnih rashoda i porezni multiplikator
Ostalo	
	Metode: verbalne metode, vizualne metode, prakseološke metode, metode aktivnog učenja, metode učenja stvaranjem.
Metode i oblici rada:	Oblici: frontalni rad, individualni rad, rad u parovima, rad u skupini.
	Napomena: Izbor metoda i oblika rada za svaki nastavni sat određuje nastavnik prema nastavnim sadržajima, osobitosti polaznika te materijalnim i drugim uvjetima.
Elementi i oblici praćenja i vrjednovanja polaznika:	Elementi: usvojenost programskih sadržaja, primjena usvojenih sadržaja, sudjelovanje u nastavnom procesu.
	Oblici: usmena provjera, pisana provjera, seminarski rad, problemski

zadatak, projektni zadatak.

Literatura

Literatura za
polaznike:

Prema Katalogu obveznih udžbenika i pripadajućih dopunskih nastavnih sredstava Ministarstva znanosti i obrazovanja.

Naziv nastavnog predmeta: OSNOVE EKONOMIJE

Razred: treći (3.)

U trećem razredu
polaznik će steći
sljedeće ishode
učenja:

1. analizirati ponašanje subjekata nacionalnog gospodarstva
2. analizirati osnovne značajke tržišta proizvodnih resursa
3. objasniti temeljne probleme nacionalne ekonomije i mjere za njihovo sprječavanje i suzbijanje

Razrada

Nastavne cjeline

Razrada Nastavne teme
Agregatna potražnja i učinci realnog bogatstva, novčane mase i međunarodne razmjene

Grafički prikaz agregatne potražnje

Determinante/čimbenici utjecaja na agregatnu potražnju

Agregatna/ ukupna
potražnja i ponuda

Kratkoročna agregatna ponuda

Dugoročna agregatna ponuda

Determinante/čimbenici utjecaja na agregatnu ponudu

Makroekonomska ravnoteža (puna zaposlenost, podzaposlenost i prezaposlenost) i promjena ravnoteže

Osobna potrošnja kućanstava – autonomna i inducirana te štednja

Granična i prosječna sklonost potrošnji i štednji

Komponente
agregatne

potražnje/BDP-a

Determinante/čimbenici utjecaja na osobnu potrošnju/štednju

Investicijska potrošnja poduzetnika

Investicijski multiplikator/multiplikator javnih rashoda

Državna potrošnja – rekapitulirati

Neto-izvoz,

Domaće i međunarodne odrednice neto-izvoza

Teorija raspodjele dohotka kao teorija cijena resursa

Prihod graničnog proizvoda ljudskog rada, kapitala i prirodnih izvora

Pravilo najmanjeg troška i supstitucije

Tržište rada – potpuno i ograničeno konkurentno

Odrednice ponude i potražnje ljudskog resursa

Nominalne i realne nadnice/najamnine

Razlike u nadnicama/najamninama – kompenzirajući dodatci, razlike u kvaliteti rada, nekonkurentnost tržišnih skupina, nadarenost pojedinaca (čista ekonomska renta), diskriminacija, heterogenost radnika, heterogenost poslova i nesavršenosti tržišta rada

Afirmativne metode/metode pozitivne diskriminacije (prednosti i nedostaci)

Tržišta i vrijednosti
proizvodnih
resursa

Sindikalne organizacije – granske i strukovne

Kolektivno pregovaranje, kolektivni ugovori, ekonomski paket

Moguće mjere pritiska poslodavaca i sindikata (lockout, paralelni pogoni, odbjegle tvornice, štrajk, closed shop, union shop, open shop)

Sindikalni utjecaj na ponudu, potražnju rada i nadnice iznad konkurencijskih razina

Udruge poslodavaca kao odgovor na sindikalna udruženja

Pregovaračka scena u Republici Hrvatskoj – Sindikati, HUP, Gospodarsko-socijalno vijeće (GSV)

Prirodni izvori kao fiksni proizvodni resurs

Renta kao osiguranje racioniranja ograničenih resursa

Oporezivanje visokih renti – pokret Henrya Georgea kao temelj moderne teorije oporezivanja

Kapitalni resurs – renta i stopa prinosa na kapital

	Sadašnja vrijednost kapitalnih dobara
	Financiranje kapitalnih dobara, štednja i kamatnjak
	Zaobilaznost u tekućoj potrošnji i investicije
	Kapital kao proizvodni resurs
	Profiti na kamate i prinos na kapital
	Odrednice profita
	Raspodjela dohotka i bogatstva u suvremenom društvu
	Stupanj nejednakosti raspodjele – Lorenzova krivulja i Ginijev koeficijent
	Nejednakost raspodjele i razvijenost gospodarstva
	Apsolutno i relativno siromaštvo
	Uzroci nejednakosti
Raspodjela dohotka i nejednakost	<p>Priroda nejednakosti – razlike u dohotcima od rada i dohotcima od vlasništva</p> <p>»Trade off« između učinkovitosti i jednakosti (»Šuplje vedro« A. Okuna)</p> <p>Programi borbe protiv siromaštva</p> <p>Programi protiv siromaštva i motivacija siromašnih</p> <p>Zemlje u razvoju – Human Development Indeks (HDI) i uzroci zaostajanja u razvoju</p>
Ostalo	<p>Problem nejednakosti u Republici Hrvatskoj</p> <p>Metode: verbalne metode, vizualne metode, prakseološke metode, metode aktivnog učenja, metode učenja stvaranjem.</p>
Metode i oblici rada:	<p>Oblici: frontalni rad, individualni rad, rad u parovima, rad u skupini.</p> <p>Napomena: Izbor metoda i oblika rada za svaki nastavni sat određuje nastavnik prema nastavnim sadržajima, osobitosti polaznika te materijalnim i drugim uvjetima.</p>
Elementi i oblici praćenja i vrjednovanja polaznika:	<p>Elementi: usvojenost programskih sadržaja, primjena usvojenih sadržaja, sudjelovanje u nastavnom procesu.</p> <p>Oblici: usmena provjera, pisana provjera, seminarski rad, problemski</p>

zadatak, projektni zadatak.

Literatura

Literatura za
polaznike:

Prema Katalogu obveznih udžbenika i pripadajućih dopunskih nastavnih sredstava Ministarstva znanosti i obrazovanja.

Naziv nastavnog predmeta: OSNOVE EKONOMIJE

Razred: četvrti (4.)

1. demonstrirati način korištenja usluga Zavoda za zapošljavanje i internetskih portala za zapošljavanje, uz posebno težište na isticanju njihove uloge u transparentnosti tržišta rada

2. objasniti strukturu bilance međunarodnih plaćanja

U četvrtom razredu
polaznik će steći
sljedeće ishode
učenja:

3. prepoznati razloge uključivanja nacionalnog gospodarstva u međunarodne trgovinske tijekove

4. komentirati instrumente vanjskotrgovinske politike, odnosno vrijeme, način i svrsishodnost njihove primjene

5. analizirati faze povijesnog razvoja međunarodne trgovine

6. objasniti ulogu svjetske trgovinske organizacije, međunarodnih financijskih institucija te regionalnih i međunarodnih integracija

Razrada

Nastavne cjeline

Razrada Nastavne teme

Stanovništvo i raspoloživa radna snaga gospodarstva – radni kontingent i radno sposobno stanovništvo

Kategorija zaposlenih i nezaposlenih stanovnika

Stopa nezaposlenosti

Nezaposlenost

Nezaposlenost s aspekta jednakosti osoba, skrivenosti ili podzaposlenosti

Vrste i uzroci nezaposlenosti

Utjecaj fleksibilnosti/nefleksibilnosti nadnica na visinu stope nezaposlenosti

Načini mjerenja nezaposlenosti

Nezaposlenost i gospodarski napredak (»trade off« između nezaposlenosti i BDP-a i inflacije A. Okuna)

Hrvatski zavod za zapošljavanje i programi poticanja zapošljavanja

Internetski portali zapošljavanja i sajmovi karijera

Ekonomске i socijalne posljedice nezaposlenosti

Problem nezaposlenosti u Republici Hrvatskoj

Potrebna količina novca u optjecaju

Inflacija – pojam i mjerenje (deflator BDP-a, CPI, PPI)

Izračun indeksa potrošačkih cijena

Inflacija – prema intenzitetu udara na gospodarstvo (umjerena, galopirajuća, hiperinflacija, anticipirana i neanticipirana, inercijska ili sržna)

Inflacija

Inflacija – prema uzrocima pojave (inflacija potražnje, troškova ili »šoka ponude« i mark-up inflacija, strukturna inflacija)

Ekonomске i socijalne posljedice inflacije

Phillipsova teorija inflacije (»trade off« inflacije i nezaposlenosti u kratkom roku i dugoročna Phillipsova krivulja po Phelpsu i Friedmanu)

Antiinflacijske i stabilizacijske mjere/programi

Stagflacija i indeks neugodnosti/discomfort index

Definicija gospodarskog rasta i gospodarskog razvoja

Činitelji ekonomskog rasta i pretpostavke za njihovo aktiviranje

Osnovni modeli gospodarskog rasta – klasični (Smith i Malthus), Harrod-Domarov model, neoklasični (Solow i pravilo jedne trećine) i moderne teorije endogenog rasta

Gospodarski rast i razvoj

Prepreke gospodarskog rasta i načini njihova prevladavanja

Dileme oko ekonomskih politika i poticanja gospodarskog rasta

Odnos razvijenih zemalja i zemalja u razvoju – trendovi razvoja u svjetskim gospodarstvima

Suvremeni pogledi na gospodarski razvoj

Kronologija rasprave na temu održivog razvoja

	Otvorenost gospodarstva kao preduvjet rasta i razvoja
	Međunarodno kretanje dobara, usluga, financijskog kapitala, osoba – kao radnog resursa i kao turista te informacija
	Kronologija pojašnjenja važnosti vanjske trgovine – apsolutne prednosti (Smith), komparativne prednosti (Ricardo i modernizacija teorije u Heckscher-Ohlinovu i Vernonovu modelu) i konkurentne prednosti (porter i činitelji nacionalne konkurentnosti)
	Struktura bilance međunarodnih plaćanja – bilanca tekućih transakcija, bilanca kapitalnih transakcija, netopogrješke i propusti
	Vanjskotrgovinska politika tečaja
	Konvertibilnost nacionalnih valuta
	Slobodna trgovina i suvremeni protekcionizam
Međunarodna ekonomija	GATT i svjetska trgovinska organizacija (WTO)
	GATT krugovi/runde pregovora (do urugvajске runde 1994.)
	GATS, TRIPS – sporazumi u području trgovine uslugama i intelektualnim vlasništvom
	Nova runda trgovinskih pregovora (Doha runda) – ministarske konferencije od dohe 2001. do Geneve 2008.
	Međunarodne financijske institucije – IMF, IBRD, EBRD, EIB, EUROFINAS
	Međunarodne organizacije – UN, OPEC
	Regionalne međunarodne organizacije – EU, CEFTA, ALADI, NAFTA, CARIFTA
	Položaj Republike Hrvatske u međunarodnom okruženju
	Globalizacija – razine globalizacije, prednosti i nedostaci Antika, Biblija, skolastici
Kratak pregled razvoja ekonomske znanosti tijekom ljudske povijesti (stablo razvoja)	Fiziokrati i merkantilisti
	Adam Smith – Istraživanje prirode i uzroka bogatstva naroda, ekonomski liberalizam, »nevidljiva ruka«
	Karl Marx – Kapital, kritika kapitalizma
	John Maynard Keynes – Opća teorija zaposlenosti, kamata i novca

Gospodarska kriza i državna intervencija ili »vidljiva ruka«

Suvremena ekonomska misao – Friedman, Laffer, Buchanan, Galbraight, Samuelson, Porter, Krugman

(sadržaji se obrađuju na nivou osnova)

Ostalo

Metode: verbalne metode, vizualne metode, prakseološke metode, metode aktivnog učenja, metode učenja stvaranjem.

Metode i oblici rada:

Oblici: frontalni rad, individualni rad, rad u parovima, rad u skupini.

Napomena: Izbor metoda i oblika rada za svaki nastavni sat određuje nastavnik prema nastavnim sadržajima, osobitosti polaznika te materijalnim i drugim uvjetima.

Elementi i oblici praćenja i vjrednovanja polaznika:

Elementi: usvojenost programskih sadržaja, primjena usvojenih sadržaja, sudjelovanje u nastavnom procesu.

Oblici: usmena provjera, pisana provjera, seminarski rad, problemski zadatak, projektni zadatak.

Literatura

Literatura za polaznike:

Prema Katalogu obveznih udžbenika i pripadajućih dopunskih nastavnih sredstava Ministarstva znanosti i obrazovanja.

Naziv nastavnog predmeta: STATISTIKA

Razred: treći (3.)

U trećem razredu polaznik će steći sljedeće ishode učenja:

1. koristiti različite načine i sredstva prikupljanja podataka
2. prikazati uređene podatke tabelarno i grafički, s naglaskom na njihovu interpretaciju
3. izračunati srednje vrijednosti i mjere raspršenosti analizirajući dobivene rezultate
4. prikazati obradu vremenskih nizova
5. povezati odnose među promatranim pojavama

Razrada

Nastavne cjeline

Razrada Nastavne teme

	Statistika – pojam i temeljne zadaće
	Predmet proučavanja statistike – statistički skup, statističke jedinice
Osnove statističkog istraživanja	Izvori podataka – sekundarni i primarni podatci
	Načini prikupljanja podataka
	Priprema podataka za statističku analizu
	Formiranje statističkih nizova – nizovi kvalitativnih podataka
	Tabeliranje podataka
	Grafičko prikazivanje – grafikoni jednostavnih i dvostrukih stupaca, razdijeljenih i strukturnih stupaca, s krugovima i polukrugovima
Uređivanje i prikazivanje podataka	Relativni brojevi – postotci
	Statistički omjerni brojevi
	Indeksi niza kvalitativnih podataka
	Pojedinačni numerički podatci i distribucija frekvencija
	Distribucija frekvencija s razredima
	Srednje vrijednosti – mod, medijan, aritmetička sredina, geometrijska i harmonijska sredina
Srednje vrijednosti i mjere raspršenosti	Odnosi među srednjim vrijednostima
	Mjere raspršenosti – raspon varijacije, interkvartilni raspon i koeficijent kvartilne devijacije
	Varijanca, standardna devijacija i koeficijent varijacije
	Formiranje vremenskog niza i njegove osnovne značajke
	Grafički prikaz intervalnog i trenutačnog niza
	Indeksi na stalnoj bazi
Statistička obrada vremenskih nizova	Verižni indeksi, stopa promjene i prosječna stopa promjene
	Skupni indeksi količina, cijena i vrijednosti
	Aritmetička sredina vremenskog niza
	Model linearnog trenda
Ispitivanje odnosa među pojavama	Ispitivanje odnosa među pojavama – dijagram rasipanja

	Jednostavna linearna regresija
	Varijanca, standardna devijacija i koeficijent varijacije regresije
	Koeficijent linearne korelacije
	Korelacija ranga
Napomene:	Pri realizaciji vježbi razredni odjel dijeli se u grupe od 10 do 14 polaznika.
Ostalo	
	Metode: verbalne metode, vizualne metode, prakseološke metode, metode aktivnog učenja, metode učenja stvaranjem.
Metode i oblici rada:	Oblici: frontalni rad, individualni rad, rad u parovima, rad u skupini.
	Napomena: Izbor metoda i oblika rada za svaki nastavni sat određuje nastavnik prema nastavnim sadržajima, osobitosti polaznika te materijalnim i drugim uvjetima.
Elementi i oblici praćenja i vrjednovanja polaznika:	Elementi: usvojenost programskih sadržaja, primjena usvojenih sadržaja, sudjelovanje u nastavnom procesu.
	Oblici: usmena provjera, pisana provjera, problemski zadatak, projektni zadatak, e-učenje.
Literatura	
Literatura za polaznike:	Prema Katalogu obveznih udžbenika i pripadajućih dopunskih nastavnih sredstava Ministarstva znanosti i obrazovanja.

Naziv modula	POSLOVNE KOMUNIKACIJE
Popis strukovnih skupova ishoda učenja iz standarda kvalifikacije	Računalna daktilografija i obrada teksta Pisano poslovno komuniciranje u organizaciji Komunikacijska sinergija u praktičnoj izvedbi
Kako učiti i raditi s ovim modulom	<ul style="list-style-type: none"> ■ usvojiti osnove kompjutorske daktilografije ■ ovladati vještinom desetoprstnog slijepog pisanja kao temelja pisane poslovne komunikacije
Cilj modula:	<ul style="list-style-type: none"> ■ primijeniti vještine poslovne komunikacije kao strategije poslovanja suvremene organizacije ■ ujediniti komunikacijska znanja

■ prezentirati vještine u najširem kontekstu njihove osobne, ali i poslovne primjene

■ razviti komunikacijske kompetencije

■ primijeniti u realizaciji individualnih, ali i poslovnih ciljeva

Opis modula:

Informatička pismenost u suvremenome poslovnom svijetu temelj je uspješnog poslovanja i stvaranja zdrave radne okoline. Svladavanjem desetoprstnog pisanja na računalo (daktilografija) stječe se znanje i vještina u brzom i učinkovitom rješavanju poslovnih zadataka s ciljem racionalizacije vremena. Stjecanjem brzine, preciznosti i stručnosti oblikovanja teksta, koristeći svih deset prstiju uz uporabu suvremene tehnologije, omogućuju se strukovne kompetencije u radu s računalom. Spoj informatičke i komunikacijske pismenosti u suvremenome globalnom okruženju predstavlja temelj poslovanja. Razumijevanjem vrsta komunikacije te razina komuniciranja u organizaciji stječe se podloga za uspješan komunikacijski okvir unutar i izvan same organizacije. Strukturiranim, jasno definiranim i opće razumljivim dokumentima poslovanja stječe se mogućnost dokumentiranja i poslovnog komuniciranja tvrtki na globalnoj razini. Modul uzima u obzir teorijska znanja, pisani sustav, tehnike i prezentacijske vještine kao čimbenike komunikacijske mreže u suvremenoj organizaciji koja želi realizirati učinkovitu i optimalnu poslovnu komunikaciju. Modul će omogućiti primjenu komunikacijske kompetencije kao jedinstva jezične, društvene, tehnološke, kulturne i strateške kompetencije – kako pojedinca, tako i organizacije u cjelini.

Poslovne komunikacije (1. razred, 2 sata, 4 boda)

Nastavni predmeti koji se izvode u ovom modulu:

Poslovne komunikacije (2. razred, 2 sata, 4 boda)

Komunikacijsko-prezentacijske vještine (3. razred, 2 sata, 4 boda)

Nastavni predmet po razredima i ishodima učenja

Naziv nastavnog predmeta: POSLOVNE KOMUNIKACIJE

Razred: prvi (1.)

U prvom razredu polaznik će steći sljedeće ishode učenja:

1. opisati povijesni razvoj sredstava/medija komuniciranja
2. primijeniti pravila i preporuke zaštite pri radu na suvremenoj uredskoj opremi
3. koristiti suvremenu uredsku opremu
4. rukovati višefunkcionalnom tipkovnicom

5. primijeniti vještinu desetoprstnoga slijepog pisanja (računalnu daktilografiju)

6. primijeniti program za obradu teksta u kontekstu vještine desetoprstnoga slijepog pisanja

7. demonstrirati vještinu desetoprstnoga slijepog pisanja prema standardu i pravilima struke

Razrada

Nastavne cjeline

Razrada Nastavne teme

Postanak i razvoj sredstava za pisanje/komuniciranje

Razvoj sredstava za pisanje tijekom povijest (bitniji izumi – oruđa komunikacije, pronalazak papira, pojava pošte, opismenjavanje, doprinos hrvatskih izumitelja)

Pisaći stroj

Računalo

Ured, osobno računalo i poslovno komuniciranje

Ured i uredsko poslovanje kao dio suvremene organizacijske strukture

Suvremena uredska oprema/suvremeni ured

Rukovanje suvremenom uredskom opremom i zaštita pri rukovanju
Višefunkcionalna tipkovnica (osnovne upravljačke tipke, ergonomska pravila i vježbe, zaštita pri radu na računalu, gimnastičke vježbe i vježbe za otklanjanje umora)

Višefunkcionalna tipkovnica

Upute za pisanje na tipkovnici (najvažnije tipke s gledišta računalne daktilografije, položaj ruku, pravila udara/zahvata na tipke, pravila sjedenja)

Pripremni poslovi pri obradi teksta na računalu (postavljanje stranice, odabir vrste i veličine slova mišem i tipkama, poravnavanje teksta, centriranje, određivanje rednog razmaka, oblikovanje teksta podebljavanjem, pisanjem u kurzivu i podcrtavanjem, načini isticanja teksta, ispravak pogriješaka, označivanje teksta pomoću tipkovnice, premještanje teksta, oblikovanje zaglavlja i podnožja, umetanje simbola i ostalih znakova, pisanje ispod ili iznad temeljne linije pisanja, brojenje unesenih udaraca, spremanje dokumenta, ispis dokumenta)

Temeljni položaj

Desetoprstno slijepo pisanje ili računalna

Obrada slova r/u

Obrada slova e/i

daktilografija

Obrada slova v/m

Zahvat na slova g/h

	Slovo c i zarez
	Pisanje točke, crtice za rastavljanje i velikog slova
	Slova o/p
	Slova t/z
	Slova b/n
	Slova š/ć
	Slova ž/đ
	Slova w, x, q, y
	Pisanje arapskih i rimskih brojki
	Interpunkcijski znakovi, crtica za podcrtavanje i rastavljanje, zagrade, kosa crta i navodnici
	Znakovi za računske operacije
Vizualizacija i oblikovanje teksta	Estetika poslovne komunikacije (načini vizualizacije i uređivanja teksta)
	Oblikovanje teksta – vrste oblika
Napomene:	Pri realizaciji vježbi razredni odjel dijeli se u grupe od 10 do 14 polaznika.
Ostalo	Metode: verbalne metode, vizualne metode, prakseološke metode, metode aktivnog učenja, metode učenja stvaranjem.
Metode i oblici rada:	Oblici: frontalni rad, individualni rad, rad u parovima, rad u skupini. Napomena: Izbor metoda i oblika rada za svaki nastavni sat određuje nastavnik prema nastavnim sadržajima, osobitosti polaznika te materijalnim i drugim uvjetima.
Elementi i oblici praćenja i vrjednovanja polaznika:	Elementi: usvojenost programskih sadržaja, primjena usvojenih sadržaja, sudjelovanje u nastavnom procesu. Oblici: usmena provjera, pisana provjera, projektni zadatak, seminarski rad, e-učenje.
Literatura	
Literatura za polaznike:	Prema Katalogu obveznih udžbenika i pripadajućih dopunskih nastavnih sredstava Ministarstva znanosti i obrazovanja.

Naziv nastavnog predmeta: POSLOVNE KOMUNIKACIJE

Razred: drugi (2.)

1. objasniti osnovne pojmove, modele i vrste komunikacije
2. opisati pojam, podjelu i ulogu poslovne komunikacije
3. prepoznati obilježja i vrste komunikacijskih mreža u poslovnoj organizaciji
4. primijeniti opća načela strukture, standarde i načine oblikovanja poslovne komunikacije/dopisa
5. koristiti pisanu poslovnu komunikaciju povezujući ju sa svim fazama kupoprodajnog posla

U drugom razredu polaznik će steći sljedeće ishode učenja:

Razrada

Nastavne cjeline

Razrada Nastavne teme

Komunikacija kao osnova međuljudskih odnosa; komunikacijska kompetencija

Komunikacija i modeli komuniciranja

Proces komunikacije; elementi procesa komunikacije, čimbenici procesa komunikacije, smetnje u komunikaciji

Modeli komuniciranja

Vrste komunikacije prema načinu izražavanja

Vrste komunikacije prema blizini sudionika

Vrste komunikacije

Komunikacija prema broju sudionika

Vrste komunikacija prema obliku, nastanku i namjeni

Tradicionalne i digitalne komunikacije

Kronološki razvoj znanstvene discipline

Poslovne komunikacije kao temeljni čimbenik poslovanja, organizacije i menadžmenta

Poslovna komunikacija

Uloga poslovne komunikacije u fazama poslovanja

Podjela poslovne komunikacije

Korisne zadaće i ciljevi

Komunikacija u poslovnoj organizaciji

Upravljanje komunikacijom u poslovnoj organizaciji (menadžment i komunikacija, upravljanje vremenom, komunikacijski nesporazumi, sukobi i stilovi rješavanja)

	Mreža formalne komunikacije
	Mreža neformalne komunikacije
	Obilježja pisane poslovne komunikacije u suvremenom poslovanju
	Vrste pisane poslovne komunikacije
Pisana poslovna komunikacija	Poslovno pismo/dopis (jezik, stil, plan i matrica pisanja) Standardi i norme za pisane poslovne komunikacije (standardi i norme za poslovni papir, standardi i norme za strukturu pisane poslovne komunikacije, standardi i norme za oblikovanje pisane poslovne komunikacije, kratice i oznake u pisanom komuniciranju) Sustavi nuđenja
Pisane poslovne komunikacije u fazi promocije	Ponuda Upit Oblici suradnje s poslovnim partnerima i prigodne poslovne komunikacije Narudžba i prihvata narudžbe
Operativne poslovne komunikacije i dokumentacija	Ugovori o prodaji robe Realizacija naloga Podmirenje obveze, plaćanje Reklamacija
Negativne komunikacije – teškoće u poslovanju	Požurnica Opoziv Otklon Nagodbe Opomena Komunikacije sa službom ljudskih resursa (ponuda za posao, životopis, preporuke)
Ostale pisane komunikacije	Priprema i organizacija poslovnih sastanaka
Napomene:	Pisane poslovne komunikacije u odnosima s javnošću Pri realizaciji vježbi razredni odjel dijeli se u grupe od 10 do 14 polaznika.
Ostalo	

	Metode: verbalne metode, vizualne metode, prakseološke metode, metode aktivnog učenja, metode učenja stvaranjem.
Metode i oblici rada:	Oblici: frontalni rad, individualni rad, rad u parovima, rad u skupini. Napomena: Izbor metoda i oblika rada za svaki nastavni sat određuje nastavnik prema nastavnim sadržajima, osobitosti polaznika te materijalnim i drugim uvjetima.
Elementi i oblici praćenja i vrjednovanja polaznika:	Elementi: usvojenost programskih sadržaja, primjena usvojenih sadržaja, sudjelovanje u nastavnom procesu. Oblici: usmena provjera, pisana provjera, projektni zadatak, seminarski rad, e-učenje.
Literatura	
Literatura za polaznike:	Prema Katalogu obveznih udžbenika i pripadajućih dopunskih nastavnih sredstava Ministarstva znanosti i obrazovanja.

Naziv nastavnog predmeta: KOMUNIKACIJSKO-PREZENTACIJSKE VJEŠTINE

Razred: treći (3.)

	1. opisati specifične oblike usmene komunikacije u poslovanju
	2. objasniti mogućnosti primjene neverbalne komunikacije u poslovanju
	3. izvesti uspješnu govornu prezentaciju
U trećem razredu polaznik će steći sljedeće ishode učenja:	4. napraviti prezentaciju primjenjujući program za kreiranje i uređivanje prezentacija
	5. demonstrirati komunikacijsko-prezentacijske vještine u komunikaciji s kupcima/korisnicima i suradnicima
	6. prepoznati važnost internog i eksternoga poslovnog pregovaranja
	7. prepoznati kulturološke razlike u poslovanju primjenjujući pravila uljudbenoga poslovnog komuniciranja i poslovnog bontona
Razrada	
Nastavne cjeline	Razrada Nastavne teme Prednosti, nedostaci i oblici usmene komunikacije
Usmena komunikacija	Razgovor – komunikacijski proces; specifičnosti poslovnog razgovora

Poslovni sastanak; vođenje i tehnike vođenja poslovnog sastanka

Vještine argumentiranja/dokazivanja

Uvjeravanje

Slušanje

Diskusija

Javno izlaganje

Poslovno izvješće (neposrednom pretpostavljenom, manjoj grupi, većoj grupi)

Poslovno pregovaranje (načela, strategije i taktike pregovaranja)

Uloga, važnost i tumačenje neverbalne komunikacije i neverbalnog znakovlja

Kinetičko znakovlje (pogled, mimika, taktilna komunikacija – dodir, držanje tijela i položaj...)

Neverbalna komunikacija

Proksemičko znakovlje (uporaba prostora – udaljenost, vanjski izgled, tzv. styling, odjeća, obuća, šminkanje, boje, mirisi...)

Neverbalna komunikacija poslovne organizacije (dizajn/stil interijera i eksterijera, logo, boja, neverbalna komunikacija djelatnika, poslovno djelovanje – dress-code...)

Kulturološke razlike u tumačenju neverbalne komunikacije

Govorničko umijeće – retorika

Suvremene govorne vrste: razgovor/dijalog (službeni razgovor, anketa, intervju, debata, razgovor na temu, brainstorming...)

Govorna prezentacija

Monolozi (uvodna riječ, izjava, vijest, diskusija, komentar, izvješće)

Govori (poslovni, prigodni, svečani...)

Konvencionalan govor, govorna izražajna sredstva, kompozicija govora, organizacija govorne poruke, logika u govoru, opća govornička pravila

Primjena vještina govorništva u suvremenom poslovanju

Prezentacija (vrste, ciljevi, osnovni elementi, faze prezentacijskog procesa)

Prezentiranje

Shema govorne poslovne prezentacije

Osobine prezentera (komunikacijsko-prezentacijske vještine i

dijagnostičke vještine u radu s kupcima/klijentima)

Telefonska prezentacija i prodaja (plan telefonske prezentacije, model AIDA u telefonskoj prezentaciji/prodaji, prednosti i nedostaci)

Prezentacija (misija prezentacije, zastupanje interesa publike, zatrpavanje podacima – damping podataka, strukturalni tijek, vizualno komuniciranje, načelo »manje je više«, fokusiranje na prezentera, psihologija percepcije, elementi grafičkog dizajna, problem ograničenosti učinkovitog slajda, smjernice za tekst, numerička grafika i tehnike grafičkog kontinuiteta, odgovaranje na pitanja)

Prilagodba poslovne prezentacije kupcima/klijentima

Okružje prezentacije

Kultura poslovne organizacije i njeni čimbenici

Kulturološke

razlike u poslovnoj komunikaciji

Međukulturalna komunikacija u međunarodnom poslovanju (etnocentrizam, komunikacijski nesporazumi, upoznavanje i uvažavanje kulturoloških razlika...)

Pojam i važnost poslovnog bontona i uljudbenoga poslovnog komuniciranja

Poslovni bonton

Razine poslovnog bontona (predstavljanje/samoprezentacija, stvaranje prvog dojma, muško-ženski odnos, pravilo o predstavljanju, upoznavanje, kultura poslovnog razgovaranja, poslovni ručak, poslovni sastanci, konferencije, kultura telefonskog komuniciranja, poslovni pokloni i darivanje, poslovno odijevanje, uredski bonton, ulaz posjetitelja u ured, najave, kucanje...)

Norme ponašanja u poslovnom komuniciranju

Poslovna etika, profesionalni etički kodeksi i njihova primjena u komunikaciji s unutarnjom i vanjskom javnošću

Napomene:

Pri realizaciji vježbi razredni odjel dijeli se u grupe od 10 do 14 polaznika.

Ostalo

Metode: verbalne metode, vizualne metode, prakseološke metode, metode aktivnog učenja, metode učenja stvaranjem.

Metode i oblici rada:

Oblici: frontalni rad, individualni rad, rad u parovima, rad u skupini.

Napomena: Izbor metoda i oblika rada za svaki nastavni sat određuje nastavnik prema nastavnim sadržajima, osobitosti polaznika te materijalnim i drugim uvjetima.

Elementi i oblici praćenja i vrjednovanja polaznika:

Elementi: usvojenost programskih sadržaja, primjena usvojenih sadržaja, sudjelovanje u nastavnom procesu.

Oblici: usmena provjera, pisana provjera, projektni zadatak, seminarski

	rad, e-učenje.
Literatura	
Literatura za polaznike:	Prema Katalogu obveznih udžbenika i pripadajućih dopunskih nastavnih sredstava Ministarstva znanosti i obrazovanja.
Naziv modula	<p>RAČUNOVODSTVO I FINACIJE</p> <p>Osnovni računovodstveni pojmovi</p> <p>Računovodstveni instrumenti</p> <p>Novčano poslovanje</p>
Popis strukovnih skupova ishoda učenja iz standarda kvalifikacije	<p>Računovodstvo kratkotrajne imovine, obveza i troškova</p> <p>Obračun proizvodnje i trgovine</p> <p>Računovodstvo dugotrajne imovine</p> <p>Računovodstvo prihoda i rashoda</p> <p>Financijska izvješća</p> <p>Računovodstvo fizičkih osoba</p>
Kako učiti i raditi s ovim modulom	<ul style="list-style-type: none"> ■ koristiti znanja i vještina potrebne za obavljanje radnih zadataka računovodstva i financija u poslovnim organizacijama ■ usvojiti i primijeniti računovodstvene pojmove i instrumente ■ provesti promjene u poslovanju ■ osigurati potrebne informacije u procesu poslovnog odlučivanja
Cilj modula:	<ul style="list-style-type: none"> ■ upoznati temeljne računovodstvene kategorije, knjigovodstvene isprave, poslovne knjige, financijska izvješća, utjecaje poslovnih događaja na promjene vrijednosti imovine, kapitala, obveza, prihoda, rashoda i rezultata poslovanja s povezivanjem sadržaja te mogućnošću prilagođavanja zahtjevima poslovnog okruženja ■ povezati informacije iz poslovnih knjiga s transakcijama ■ pripremiti menadžmentu podatke za analizu uspješnosti poslovanja

- primijeniti u radu računalnu tehnologiju.
- steći vještinu suradnje, osjećaj odgovornosti za obavljanje radnih aktivnosti
- razviti potrebu za razmjenu informacija
- pokazati interes za usavršavanje, nastavak obrazovanja/osposobljavanja i cjeloživotno učenje

Opis modula:

Modul objašnjava razliku između računovodstva i knjigovodstva, osposobljava za samostalno ispostavljanje knjigovodstvenih isprava, vođenje osnovne i pomoćne poslovne knjige. Na primjerima iz gospodarske prakse sastavlja se bruto-bilanca, izračunava financijski rezultat poslovanja, primjenjuje sustav dvojnoga knjigovodstva te sustav poreza na dodanu vrijednost, kao i njegov utjecaj na knjiženje poslovnih promjena. Stječu se vještine uočavanja i ispravljanja knjigovodstvenih pogrešaka te provođenja godišnjeg popisa imovine i obveza, tj. inventure. Stječu se znanja o materijalnim troškovima, troškovima usluga, amortizaciji, obračunu plaća zaposlenika, ostalim troškovima poslovanja. Spoznaja različitih klasifikacija troškova osposobit će polaznika za pripremu informacija o troškovima za poslovno odlučivanje. Prikazuju se promjene imovine poduzetnika, novčanih i materijalnih sredstava te njihova evidencija u osnovnim i pomoćnim poslovnim knjigama. Polaznik razvija spoznaju provedbe izračuna troškova proizvodnje te primjenu različitih metoda izračuna cijene proizvodnje i gotovih proizvoda. Na praktičan način razvija evidenciju analitičkoga knjigovodstva gotovih proizvoda. Upoznaje ga se s osnovnim pojmovima trgovinske djelatnosti, kao i s različitim vrstama i metodama kalkulacija cijene robe u trgovini na veliko i na malo te vanjskotrgovinskim poslovima. Osposobljava polaznika za unos dobivenih podataka u knjigovodstvenu evidenciju i analizu istih. Prikazuje temeljne elemente poduzetničkoga računovodstva u funkciji financijskog izvješćivanja. Na složenim primjerima poslovanja polaznik će analizirati i interpretirati elemente propisanih financijskih izvješća u našoj poslovnoj praksi, obračunavati i raspodjeljivati dobit, kao i gubitak te njegovo pokriće. Osposobljava ga za knjigovodstveno praćenje registracije trgovačkih društava i ulaganje kapitala u poduzetničke pothvate, a sve s ciljem povećanja financijske pismenosti.

Osnove računovodstva (1. razred, 2 sata, 4 boda)

Nastavni predmeti koji se izvode u ovom modulu: Računovodstvo troškova i imovine (2. razred, 3 sata, 6 bodova)
 Računovodstvo proizvodnje i trgovine (3. razred, 3 sata, 6 bodova)
 Poduzetničko računovodstvo (4. razred, 4 sata, 8 bodova)

Nastavni predmet po razredima i ishodima učenja

Naziv nastavnog predmeta: OSNOVE RAČUNOVODSTVA

Razred: prvi (1.)

	<ol style="list-style-type: none"> 1. navesti pojam, zadatke i povijesni razvoj računovodstva 2. izraziti računovodstveni proces, standarde i sustave 3. identificirati temeljne računovodstvene kategorije 4. objasniti pojam, svrhu i postupak provedbe popisa
U prvom razredu polaznik će steći sljedeće ishode učenja:	<ol style="list-style-type: none"> 5. povezati temeljne računovodstvene kategorije, bilancu, račun dobiti i gubitka te izvješće o ostaloj sveobuhvatnoj dobiti 6. navesti pojam, vrste, sadržaj i kontrolu isprava 7. povezati isprave s poslovnim događajima 8. objasniti sadržaj i način evidencije na pojedinim vrstama konta 9. razlikovati sadržaje osnovnih i pomoćnih poslovnih knjiga 10. izraziti primjenu kontnog plana sa stajališta kvalitete računovodstvenih informacija
Razrada	
Nastavne cjeline	Razrada Nastavne teme Pojam i sastavnice računovodstva Povijesni razvoj računovodstvene evidencije
Uvod u računovodstvo	Računovodstveni proces Zadaci i načela računovodstva Računovodstveni standardi Knjigovodstveni sustavi Temeljne računovodstvene kategorije Imovina
Osnovni računovodstveni pojmovi	Dugotrajna imovina Kratkotrajna imovina Kapital (glavnica)

Obveze

Bilanca

Aktiva bilance

Pasiva bilance

Bilančne promjene

Prihodi

Rashodi

Financijski rezultat

Račun dobiti i gubitka te izvješće o ostaloj sveobuhvatnoj dobiti

Pojam i vrste računovodstvenih instrumenata

Računovodstvene isprave

Pojam, važnost i vrste računovodstvenih isprava

Kontrola i čuvanje isprava

Pojam i obilježja PDV-a za obračun na ispravama

Primjeri isprava: račun, primka, nalog za plaćanje

Konto i kontni plan

Pojam i sadržaj konta

Računovodstveni
instrumenti

Oblici konta

Vrste konta i pravila evidencije na kontima

Konta stanja

Konta uspjeha

Konta prema samostalnosti

Konta prema složenosti poslovnih promjena

Konta prema položaju u bilanci

Kontni plan

	Poslovne knjige
	Dnevnik
	Glavna knjiga
	Probna bruto-bilanca
	Ostale pomoćne poslovne knjige
	Knjigovodstvene pogreške i ispravljanje pogreški
	Pojam i vrste popisa
Popis imovine i obveza	Priprema popisa
	Provedba popisa
	Popisne razlike
Napomene:	Pri realizaciji vježbi razredni odjel dijeli se u grupe od 10 do 14 polaznika.
Ostalo	
	Metode: verbalne metode, vizualne metode, prakseološke metode, metode aktivnog učenja, metode učenja stvaranjem.
Metode i oblici rada:	Oblici: frontalni rad, individualni rad, rad u parovima, rad u skupini.
	Napomena: Izbor metoda i oblika rada za svaki nastavni sat određuje nastavnik prema nastavnim sadržajima, osobitosti polaznika te materijalnim i drugim uvjetima.
Elementi i oblici praćenja i vrjednovanja polaznika:	Elementi: usvojenost programskih sadržaja, primjena usvojenih sadržaja, sudjelovanje u nastavnom procesu.
	Oblici: usmena provjera, pisana provjera, projektni zadatak, seminarski rad, e-učenje.
Literatura	
Literatura za polaznike:	Prema Katalogu obveznih udžbenika i pripadajućih dopunskih nastavnih sredstava Ministarstva znanosti i obrazovanja.

Naziv nastavnog predmeta: RAČUNOVODSTVO TROŠKOVA IMOVINE

Razred: drugi (2.)

U drugom razredu polaznik će steći 1. objasniti pojam i vrste platnog prometa

sljedeće ishode
učenja:

2. prikazati obrasce platnog prometa
3. opisati organizaciju i poslove blagajne
4. prikazati isprave u blagajni
5. razlikovati korištenje debitnih i kreditnih kartica kao sredstva plaćanja
6. prikazati promjene novčanih sredstava
7. provesti promjene financijske imovine
8. izvesti promjene potraživanja u glavnoj knjizi i u analitičkom knjigovodstvu
9. prikazati promjene obveza u osnovnim i u pomoćnim poslovnim knjigama
10. provesti izračune cijena zaliha i promjene kratkotrajnih materijalnih sredstava u glavnoj knjizi i u materijalnom knjigovodstvu
11. prikazati obračune i nastanak troškova poslovanja

Razrada

Nastavne cjeline

Razrada Nastavne teme

Pojam i vrste platnog prometa

Novac u banci

Otvaranje i vođenje računa u banci

Obrasce platnog prometa

Platni promet posredstvom žiro-računa

Novčano
poslovanje

Platni promet posredstvom deviznog računa

Elektronička plaćanja

Novac u blagajni

Isprave u blagajničkom poslovanju

Mjenica

Akreditiv

Novčana sredstva na računima i u blagajni

Novčana sredstva

Otvoreni akreditivi

	Devizna novčana sredstva
	Pojam i vrste financijske imovine
	Novčani ekvivalenti
Financijska imovina	Ulaganja u vrijednosne papire
	Dionice
	Obveznice
	Dani zajmovi
	Pojam i vrste potraživanja
Potraživanja	Potraživanja od kupaca i analitičko knjigovodstvo
	Potraživanja od zaposlenika
	Potraživanja za PDV
	Pojam i vrste obveza
	Obveze prema dobavljačima i analitičko knjigovodstvo
	Obveze po izdanim vrijednosnim papirima
Obveze	Obveze prema zaposlenima
	Obveze za primljene kredite
	Obveze prema državi
	Obveze za PDV
	Utjecaj obveza na promjene ekonomskih kategorija
	Pojam i sadržaj zaliha namijenjenih procesu poslovanja
	Kalkulacije nabavne cijene zaliha
	Računovodstveni instrumenti u poslovanju sa zalihama
Kratkotrajna materijalna sredstva	Nabava zaliha sirovina i materijala
	Metode izračuna utroška zaliha
	Utrošak zaliha
	Nabava, uporaba i otpis sitnog inventara

	Nabava, uporaba i otpis ambalaže
	Analitičko knjigovodstvo zaliha
	Složeni primjer nabave i utroška zaliha
	Utjecaj zaliha na promjene ekonomskih kategorija
Napomene:	Pri realizaciji vježbi razredni odjel dijeli se u grupe od 10 do 14 polaznika.
Ostalo	
	Metode: verbalne metode, vizualne metode, prakseološke metode, metode aktivnog učenja, metode učenja stvaranjem.
Metode i oblici rada:	Oblici: frontalni rad, individualni rad, rad u parovima, rad u skupini.
	Napomena: Izbor metoda i oblika rada za svaki nastavni sat određuje nastavnik prema nastavnim sadržajima, osobitosti polaznika te materijalnim i drugim uvjetima.
Elementi i oblici praćenja i vrjednovanja polaznika:	Elementi: usvojenost programskih sadržaja, primjena usvojenih sadržaja, sudjelovanje u nastavnom procesu.
	Oblici: usmena provjera, pisana provjera, projektni zadatak, seminarski rad, e-učenje.
Literatura	
Literatura za polaznike:	Prema Katalogu obveznih udžbenika i pripadajućih dopunskih nastavnih sredstava Ministarstva znanosti i obrazovanja.

Naziv nastavnog predmeta: RAČUNOVODSTVO PROIZVODNJE I TRGOVINE

Razred: treći (3.)

1. provesti izračune troškova proizvodnje
  2. prikazati obračune proizvodnje i gotovih proizvoda
- U trećem razredu polaznik će steći sljedeće ishode učenja:
3. izračunati cijene trgovačke robe
  4. prikazati nabavu i prodaju trgovačke robe
  5. izvesti izračune i promjene zaliha u međunarodnoj trgovini
  6. razlikovati vrste i obilježja dugotrajne imovine

7. prikazati nabavu i aktiviranje nematerijalne imovine

8. provesti promjene dugotrajne materijalne imovine

9. prikazati rashodovanje i prodaju dugotrajne imovine

Razrada

Nastavne cjeline

Razrada Nastavne teme

Pojam i vrste troškova poslovanja

Materijalni troškovi

Troškovi usluga

Troškovi
poslovanja

Amortizacija

Naknade troškova i materijalnih prava zaposlenika

Plaće

Ostali troškovi poslovanja

Pojam proizvodnje i vrste troškova u proizvodnji

Obračun troškova proizvodnje po troškovnim nositeljima

Djelidbene kalkulacije troškova proizvoda

Dodatna kalkulacija troškova proizvoda

Obračun
proizvodnje i
gotovih proizvoda

Obračun troškova proizvodnje po troškovnim mjestima

Računovodstveni instrumenti za obračun proizvodnje i gotovih proizvoda

Promjene proizvodnje i gotovih proizvoda

Analitičko knjigovodstvo gotovih proizvoda

Složeni primjer promjena proizvodnje i gotovih proizvoda

Utjecaj proizvodnje i gotovih proizvoda na ekonomske kategorije

Osnovni pojmovi trgovinske djelatnosti

Kalkulacije nabavne cijene robe (postotna metoda, težinski faktor)

Roba

Kalkulacije cijene robe u trgovini na veliko i na malo

Računovodstveni instrumenti u poslovanju s robom

Nabava robe za trgovinu na veliko
Prodaja robe na veliko
Nabava robe za trgovinu na malo
Prodaja robe na malo
Kalkulacija nabavne cijene robe iz uvoza
Uvoz robe
Kalkulacija cijene proizvoda za izvoz
Izvoz gotovih proizvoda
Složeni primjer nabave i prodaje robe

Napomene:

Utjecaj zaliha robe na promjene ekonomskih kategorija
Pri realizaciji vježbi razredni odjel dijeli se u grupe od 10 do 14 polaznika.

Ostalo

Metode: verbalne metode, vizualne metode, prakseološke metode, metode aktivnog učenja, metode učenja stvaranjem.

Metode i oblici rada:

Oblici: frontalni rad, individualni rad, rad u parovima, rad u skupini.

Napomena: Izbor metoda i oblika rada za svaki nastavni sat određuje nastavnik prema nastavnim sadržajima, osobitosti polaznika te materijalnim i drugim uvjetima.

Elementi i oblici praćenja i vrjednovanja polaznika:

Elementi: usvojenost programskih sadržaja, primjena usvojenih sadržaja, sudjelovanje u nastavnom procesu.

Oblici: usmena provjera, pisana provjera, projektni zadatak, seminarski rad, e-učenje.

Literatura

Literatura za polaznike:

Prema Katalogu obveznih udžbenika i pripadajućih dopunskih nastavnih sredstava Ministarstva znanosti i obrazovanja.

Naziv nastavnog predmeta: **PODUZETNIČKO RAČUNOVODSTVO**

Razred: četvrti (4.)

1. protumačiti dugotrajna financijska ulaganja
2. razlikovati vrste prihoda i rashoda
3. prikazati nastanak prihoda i rashoda
4. izračunati financijski rezultat
5. provesti promjene kapitala
6. protumačiti utjecaj financijskog rezultata na kapital
7. navesti vrste financijskih izvješća

U četvrtom razredu polaznik će steći sljedeće ishode učenja:

8. usporediti sadržaje financijskih izvješća
9. izračunati temeljne računovodstvene kategorije
10. napraviti račun dobiti i gubitka te izvješće o ostaloj sveobuhvatnoj dobiti
11. napraviti bilancu
12. opisati primitke u poslovanju fizičkih osoba
13. navesti izdatke u poslovanju fizičkih osoba
14. protumačiti dohodak fizičkih osoba
15. prikazati promjene u poslovanju fizičkih osoba
16. napraviti prijavu poreza na dohodak

Razrada

Nastavne cjeline

Razrada Nastavne teme
Pojam i vrste dugotrajne imovine

Nematerijalna imovina

Materijalna imovina

Dugotrajna imovina

Prirodna bogatstva

Nekretnine

Izgradnja građevinskog objekta uz odobreni dugoročni kredit Postrojenja i oprema

Nabava materijalne imovine na financijski leasing

	Rashodovanje i prodaja materijalne imovine
	Štete na dugotrajnoj imovini
	Viškovi i manjkovi materijalne imovine
	Analitičko knjigovodstvo dugotrajne imovine i knjiga inventara
	Financijska imovina
	Složeni primjer promjena dugotrajne imovine
	Utjecaj dugotrajne imovine na promjene ekonomskih kategorija
	Pojam i podjela prihoda i rashoda
	Poslovni prihodi i rashodi
Prihodi i rashodi	Financijski prihodi i rashodi
	Izvanredni prihodi i rashodi
	Utjecaj prihoda i rashoda na rezultat poslovanja
	Kapital društva s ograničenom odgovornošću
	Kapital dioničkog društva
Kapital	Dobit i raspodjela dobiti
	Gubitak i njegovo pokriće
	Utjecaj financijskog rezultata na promjene kapitala
	Vrste financijskih izvještaja
	Bilanca
	Račun dobiti i gubitka
Financijski izvještaji	Izvješće o ostaloj sveobuhvatnoj dobiti
	Izvješće o novčanom toku
	Izvješće o svim promjenama kapitala
	Računovodstvene politike i bilješke uz financijska izvješća
Složeni primjeri poslovanja trgovine i proizvodnje	Ulaganje kapitala u trgovinsku djelatnost
	Ulaganja u dugotrajnu imovinu

Nabava robe
Troškovi poslovanja trgovinske djelatnosti
Prodaja robe
Naplata potraživanja
Plaćanje obveza
Kompenzacija potraživanja i obveza
Cesija
Obračun PDV-a
Utvrdjivanje financijskog rezultata trgovine
Bruto-bilanca trgovinske djelatnosti
Financijska izvješća trgovine
Početna bilanca proizvodne djelatnosti
Troškovi poslovanja proizvodne djelatnosti
Obračun proizvodnje i gotovih proizvoda
Prodaja proizvoda
Naplata potraživanja i plaćanje obveza
Utvrdjivanje financijskog rezultata proizvodne djelatnosti
Obračun obveza prema državi
Bruto-bilanca proizvodne djelatnosti
Financijska izvješća proizvodne djelatnosti
Osobitosti računovodstva fizičkih osoba i jednostavnog knjigovodstva
Primitak

Računovodstvo
fizičkih osoba

Izdatak

Dohodak

Promjene u djelatnostima fizičkih osoba

	Izvadak iz poslovnih knjiga
	Prijava poreza na dohodak
Napomene:	Pri realizaciji vježbi razredni odjel dijeli se u grupe od 10 do 14 polaznika.
Ostalo	
	Metode: verbalne metode, vizualne metode, prakseološke metode, metode aktivnog učenja, metode učenja stvaranjem.
Metode i oblici rada:	Oblici: frontalni rad, individualni rad, rad u parovima, rad u skupini.
	Napomena: Izbor metoda i oblika rada za svaki nastavni sat određuje nastavnik prema nastavnim sadržajima, osobitosti polaznika te materijalnim i drugim uvjetima.
Elementi i oblici praćenja i vrjednovanja polaznika:	Elementi: usvojenost programskih sadržaja, primjena usvojenih sadržaja, sudjelovanje u nastavnom procesu.
	Oblici: usmena provjera, pisana provjera, projektni zadatak, seminarski rad, e-učenje.
Literatura	
Literatura za polaznike:	Prema Katalogu obveznih udžbenika i pripadajućih dopunskih nastavnih sredstava Ministarstva znanosti i obrazovanja.

Naziv modula	MARKETING
	Ponašanje potrošača u marketinškom okruženju
Popis strukovnih skupova ishoda učenja iz standarda kvalifikacije	Strateško planiranje marketinga
	Kontrola, organizacija i primjena marketinga u gospodarskim i izvangospodarskim djelatnostima
Kako učiti i raditi s ovim modulom	<ul style="list-style-type: none"> ■ pružiti specijalizirana znanja i vještine povezane s marketinškim planiranjem i primjenjivost marketinških načela u svim gospodarskih i izvangospodarskim subjektima
Cilj modula:	<ul style="list-style-type: none"> ■ koristi strategije i instrumentarij koji su temeljeni na rezultatima istraživanja i analize tržišta. ■ omogućiti sudjelovanje u marketinškim poslovima poslovnog subjekta kao što su provođenje istraživanja, analiza, planiranja te provedbe integriranog marketinškog komuniciranja

Ovaj modul uključuje analizu i istraživanje tržišta te razlikovanje mikro i makrookruženja.

Opis modula: Potrebno je identificirati želje i potrebe potrošača, razlikovati kategorije potrošača i njihovo ponašanje, opisati postupak segmentacije i pozicioniranja s ciljem odabira različitih marketinških strategija. Ukazuje na čimbenike od utjecaja na ponašanje potrošača i interpretira proces donošenja odluke o kupnji. Opisuje proces marketinškoga planiranja.

Uključuje primjenu ključnih marketinških elemenata na marketinške programe suvremenih tvrtki s ciljem povezivanja elemenata marketinškog miksa s naglaskom na etičnost. Potrebno je prepoznati važnost kontrole marketinškog odlučivanja i razine organizacije marketinga te specifičnosti marketinga u pojedinim gospodarskim djelatnostima.

Nastavni predmet koji se izvodi u ovom modulu: Marketing (3. razred, 2 sata, 4,5 bodaa)

Marketing (4. razred, 2 sata, 3,5 boda)

Nastavni predmet po razredima i ishodima učenja

Naziv nastavnog predmeta: MARKETING

Razred: treći (3.)

U trećem razredu polaznik će steći sljedeće ishode učenja:

1. objasniti proces tržišne razmjene
2. opisati poslovne koncepcije i temeljna obilježja suvremenog marketinga
3. prepoznati mikro i makrookruženje marketinga
4. razlikovati kategorije potrošača
5. objasniti postupak donošenja odluke o kupnji
6. opisati proces marketinškog planiranja
7. navesti metode istraživanja tržišta
8. objasniti istraživanje tržišta
9. izdvojiti kriterije za segmentaciju tržišta
10. kategorizirati marketinške strategije

Razrada

Nastavne cjeline	Razrada Nastavne teme Pojmovno određenje tržišta Preduvjeti tržišne razmjene
Tržišna razmjena	Funkcije tržišta Ponuda i potražnja na tržištu Sudionici tržišne razmjene Pojmovno određenje marketinga Poslovne koncepcije
Uvodna razmatranja o marketingu	Upravljanje elementima marketinškog spleta (4P + 2P) Temeljna obilježja suvremenog marketinga Marketinški proces
Marketing okruženje	Mikrookruženje marketinga Makrookruženje marketinga Pojmovno određenje potrošača Totalno tržište i kategorije potrošača
Ponašanje potrošača	Čimbenici koji utječu na ponašanje potrošača Proces donošenja odluke o kupnji (motivacija, percepcija, stavovi, integracija i učenje) Zaštita potrošača Pojmovno određenje planiranja marketinga
Planiranje marketinga	Plan marketinga Strateško planiranje Pojam, zadaće i značenje istraživanja tržišta Proces istraživanja tržišta
Istraživanje tržišta	Vrste istraživanja tržišta Vrste izvora podataka Metode istraživanja tržišta

	Marketinški informacijski sustav (MIS)
	Posebna područja istraživanja tržišta Pojam segmentacije i njeno značenje
Segmentacija tržišta	Masovni marketing u odnosu na segmentirani marketing Kriteriji za segmentaciju tržišta Postupak segmentacije tržišta Pojam marketinške strategije
Marketinška strategija	Uloga analize u marketinškoj strategiji (SWOT analiza) Vrste marketinških strategija Izbor marketinške strategije
Napomene:	Pri realizaciji vježbi razredni odjel dijeli se u grupe od 10 do 14 polaznika.
Ostalo	
	Metode: verbalne metode, vizualne metode, prakseološke metode, metode aktivnog učenja, metode učenja stvaranjem.
Metode i oblici rada:	Oblici: frontalni rad, individualni rad, rad u parovima, rad u skupini. Napomena: Izbor metoda i oblika rada za svaki nastavni sat određuje nastavnik prema nastavnim sadržajima, osobitosti polaznika te materijalnim i drugim uvjetima.
Elementi i oblici praćenja i vrjednovanja polaznika:	Elementi: usvojenost programskih sadržaja, primjena usvojenih sadržaja, sudjelovanje u nastavnom procesu. Oblici: usmena provjera, pisana provjera, projektni zadatak, seminarski rad, e-učenje.
Literatura	
Literatura za polaznike:	Prema Katalogu obveznih udžbenika i pripadajućih dopunskih nastavnih sredstava Ministarstva znanosti i obrazovanja.

Naziv nastavnog predmeta: MARKETING

Razred: četvrti (4.)

U četvrtom razredu polaznik će steći sljedeće ishode

1. povezati elemente marketinškog spleta

- učenja:
2. raspraviti o elementima marketinškog spleta s naglaskom na etičnost
  3. prepoznati važnost kontrole marketinškog odlučivanja
  4. identificirati razine organizacije marketinga
  5. objasniti specifičnosti marketinga u pojedinim gospodarskim djelatnostima
  6. opisati specifičnosti marketinga u pojedinim izvangospodarskim djelatnostima
  7. objasniti specifičnosti međunarodnog marketinga

Razrada

Nastavne cjeline

Razrada Nastavne teme

Proizvod i usluga kao predmet marketinga

Razlika između proizvoda i usluge

Politika proizvoda

Proizvodni program

Kvaliteta proizvoda – mjerila kvalitete, ISO standardi, institucije kvalitete, nagrade i priznanja za kvalitetu, nadzor kvalitete, Total Quality Management (TQM)

Proizvod

Marka proizvoda

Razvoj proizvoda

Životni ciklus proizvoda – faze

Benchmarking – pojam, značenje i korist

Marketing odnosa (CRM)

Pojam i značenje cijene kao elementa marketinškog spleta

Cijena

Politika cijena – oblikovanje cijena (pravila i utjecaji)

Motiviranje željenog ponašanja kupaca cijenom kao elementom marketinškog spleta

Prodaja u odnosu na distribucija

Distribucija

Etape prodajnog procesa

Izbor kanala distribucije

	Posrednici u prodaji
	Vertikalni marketing
	Poslovna logistika – elementi logističkog sustava
	Uloga interneta kao kanala distribucije
	Pojam i cilj promocije
	Komunikacijski model – poruka, kanali, pošiljatelj, primatelj,
	Primarne promocijske aktivnosti – upravljanje oglašavanjem, upravljanje unaprjeđenjem prodaje, odnosi s javnošću, publicitet, osobna prodaja
Promocija	Sekundarne promocijske aktivnosti – dizajn, ambalaža, usluge potrošačima, propaganda »od usta do usta«
	Oglašavačka poruka – AIDA, apeli
	Promocijski splet (integrirana marketinška komunikacija)
	Izravna marketinška komunikacija
	Institucijsko oglašavanje, sponzorstva
	Društveni aspekti
	Ekonomski aspekti
Etičnost marketinškog spleta	Pravni aspekti
	Etičnost u marketinškoj komunikaciji
	Kodeks oglašavanja
	Svrha marketinške kontrole
Kontrola marketinga	Proces provedbe marketinške kontrole
	Kontrola marketinških odluka
	Kontrola marketinških aktivnosti
	Čimbenici oblikovanja organizacije
Organizacija marketinga	Modaliteti organizacije marketinga (centralizirani o odnosu na decentralizirani, funkcijski o odnosu na divizionalni, vanjski o odnosu na unutarnji...)
Napomene:	Pri realizaciji vježbi razredni odjel dijeli se u grupe od 10 do 14 polaznika.

Ostalo	Metode: verbalne metode, vizualne metode, prakseološke metode, metode aktivnog učenja, metode učenja stvaranjem.
Metode i oblici rada:	Oblici: frontalni rad, individualni rad, rad u parovima, rad u skupini. Napomena: Izbor metoda i oblika rada za svaki nastavni sat određuje nastavnik prema nastavnim sadržajima, osobitosti polaznika te materijalnim i drugim uvjetima.
Elementi i oblici praćenja i vrjednovanja polaznika:	Elementi: usvojenost programskih sadržaja, primjena usvojenih sadržaja, sudjelovanje u nastavnom procesu. Oblici: usmena provjera, pisana provjera, projektni zadatak, seminarski rad, e-učenje.
Literatura Literatura za polaznike:	Prema Katalogu obveznih udžbenika i pripadajućih dopunskih nastavnih sredstava Ministarstva znanosti i obrazovanja.

Naziv modula	FINANCIJSKO TRŽIŠTE I INSTITUCIJE Osnove bankarskog i osiguravateljskog poslovanja
Popis strukovnih skupova ishoda učenja iz standarda kvalifikacije	Praktična primjena bankarskih i osiguravateljskih vještina Financijsko tržište i instrumenti Sudionici financijskog tržišta i postupak kupoprodaje instrumenata
Kako učiti i raditi s ovim modulom	<ul style="list-style-type: none"> ■ protumačiti bit funkcioniranja financijskog tržišta ■ prepoznati ulogu i interese svakog od sudionika te moguće posljedice utjecaja pozitivnih i negativnih promjena koje su se na tom tržištu dogodile na nacionalno gospodarstvo
Cilj modula:	<ul style="list-style-type: none"> ■ iskoristiti podatke i informacije financijskog tržišta, s osobnog i profesionalnog stajališta ■ izvesti sve potrebne radnje povezane s realizacijom osnovnih bankarskih i osiguravateljskih aktivnosti koje se očekuju od osobe s ovom razinom kompetencija
Opis modula:	Ovim modulom polaznici razvijaju znanja i vještine o novcu u svakodnevnom životu te kako se njime odgovorno koristiti. Upoznaju sličnosti i razlike između novca i novčanih surogata. Modul objašnjava strukturu hrvatskoga bankarskog sustava, povezuje sudionike platnoga prometa na hrvatskome financijskom tržištu. Pomaže objasniti kartično

poslovanje razlikujući debitne od kreditnih kartica. Omogućuje prepoznavanje poslova i dokumentacije povezane sa štednjom, ulaganjima i blagajničkim poslovanjem. Objašnjava kreditne poslove s građanima i pravnim osobama. Upoznaju temeljne pojmove osiguravateljske djelatnosti, osnovne elemente osiguranja i vrste osiguranja.

Kad je riječ o novcu, važno je promišljati u okvirima stvarnih životnih okolnosti. Modul pomaže polaznicima da provedu otvaranje odgovarajućih računa korisnika i obave radnje povezane izdavanjem bankovnih kartica oponašajući stvarne događaje. Upoznaje s uslugama mobilnog i internetskog bankarstva, prednostima i rizicima online plaćanja te suvremenim sustavima plaćanja.

Pomaže prepoznati načine štednje i provođenja potrebne aktivnosti povezane s kreiranjem konkretnoga štedno-ulagačkog plana za potrebe korisnika prema zadanome jednostavnom primjeru. Demonstrira provedbu svih potrebnih koraka prilikom obavljanja bezgotovinskoga ili gotovinskoga platnog prometa građana i pravnih osoba. Kroz primjere pokazuje tijek postupka odobrenja kredita, s naglaskom na procjenu kreditnih rizika, uz potrebnu dokumentaciju. Navodi izvođenje svih potrebnih radnji koristeći odgovarajući računalni program i raspoloživu dokumentaciju.

Objašnjava pojam financijskoga tržišta razlikujući novčano tržište od tržišta kapitala. Modul pojašnjava važnost financijskih tržišta pojedinih financijskih instrumenata za razvoj nacionalnog gospodarstva. Procjenjuje ulogu središnjeg regulatora financijskih tržišta (HANFA). Polaznici uočavaju ulogu Središnjega klirinškog depozitarnog društva u procesu kupoprodaje financijskih instrumenata te provode postupak kupnje i prodaje financijskog instrumenta.

Također omogućuje da spoznaje, znanja i vještine stečene u ovom modulu možemo povezati sa spoznajama drugih modula, a posebno s modulima Osnove ekonomije, Računovodstvo i financije i Poduzetništvo u primjeni.

Bankarstvo i osiguranje (3. razred, 3 sata, 5,5 bodova)

Nastavni predmeti koji se izvode u ovom modulu:

Bankarstvo i osiguranje (4. razred, 2 sata, 3,5 boda)

Tržište kapitala (4. razred, 2 sata, 3 boda)

Nastavni predmet po razredima i ishodima učenja

Naziv nastavnog predmeta: BANKARSTVO I OSIGURANJE

Razred: treći (3.)

1. prepoznati ulogu i važnost novca i novčanih surogata
2. objasniti strukturu hrvatskoga bankarskog sustava
3. objasniti kartično poslovanje razlikujući debitne od kreditnih kartica
4. prepoznati poslove i dokumentaciju povezanu sa štednjom, ulaganjima i blagajničkim poslovanjem
5. objasniti kreditne poslove s građanima i s pravnim osobama
6. protumačiti temeljne pojmove osiguravateljske djelatnosti
7. analizirati najčešće vrste osiguranja, odnosno najčešće sklapane police osiguranja

U trećem razredu polaznik će steći sljedeće ishode učenja:

Razrada

Nastavne cjeline

Razrada Nastavne teme

Novac – definicija novca, oblici novca (robni, kovani, papirni i bankovni) i temeljna svojstva novca

Vrijednost novca – materijalna, nominalna i realna (suvremeni novac kao reprezentativni novac i fiducijarni standard)

Očuvanje vrijednosti novca

Funkcije novca – sredstvo razmjene, mjera vrijednosti, sredstvo čuvanja vrijednosti (štednja i teauriranje), sredstvo izražavanja odgođenih plaćanja, funkcija svjetskog novca (deviza, valuta i vrste valuta)

Novac

Vrste suvremenog novca – gotov novac (novčanice i zaštita novčanica) i depozitni novac, s osvrtom na elektronski novac i virtualne banke

Novčani surogati – mjenice (vlastite ili solo te trasirane), kartice (debitne i kreditne – klasične i pametne/smart kartice)

Mjere novčane ponude – novčana masa, kvazinovac, ostala likvidna sredstva i nelikvidna sredstva (monetarni agregati)

Optjecaj i brzina optjecaja novca

Bankarski sustav Republike Hrvatske – sustav poslovnih banaka

Komercijalne banke, štedno-kreditne zadruge, štedionice – sličnosti i razlike

Hrvatski bankarski sustav

Strane banke u Republici Hrvatskoj

Osnova kreditnog potencijala banaka – početni kapital, depoziti, međubankarski krediti

Jednostavni prikaz izračuna kreditnog potencijala, rezerva likvidnosti, obvezna rezerva

Razine platnog prometa

Revizija – pojam, svrha, odabir revizora, Državni ured za reviziju

Tekući račun građana – pojam, svrha, način otvaranja/zatvaranja

Potrebna dokumentacija za otvaranje, opunomoćenici po računu

Debitne kartice po tekućem računu – namjena, izdavanje, kartice opunomoćenika, ugovor o dopuštnom prekoračenju, obračun kamata

Prijenos sredstava na račun, gotovinska isplata s računa ili uplata na račun

Registracija isplate/uplate preko bankomata, isplate preko EFT pos uređaja, internet bankarstva, mobilnog bankarstva, samo uslužnih uređaja za prijenos sredstava

Obročne otplate po tekućem računu

Redoviti izvadak tekućeg računa, način dostave komitentu, izvadak tekućeg računa na zahtjev komitenta, e-izvadak

Opomena za nedopušteno prekoračenje po računu

Računi građana/
poslovnih
subjekata i debitne
kartice

Kunski žiro-račun građana/poduzetnika – pojam, potreba, način otvaranja/zatvaranja

Razlika između tekućih i žiro-računa

Potrebna dokumentacija za otvaranje

Debitne kartice na osnovi žiro-računa – namjena, izdavanje, kartice opunomoćenika, obračun kamata

Prijenos novčanih sredstava, gotovinska isplata s računa

Registracija uplate/isplate preko bankomata ili EFT pos uređaja, internet bankarstva, mobilnog bankarstva, samo uslužnih uređaja za prijenos sredstava

Redoviti izvadak sa žiro-računa, način dostave komitentu, izvadak sa žiro-računa na zahtjev komitenta, e-izvadak

Devizni račun/žiro-račun građana/poduzetnika – pojam, potreba, način otvaranja/zatvaranja i potrebna dokumentacija

Debitne kartice po deviznom žiro-računu

	Kreditne kartice – objašnjenje, način korištenja
	Revolving kartice, prepaid kartice, kartice s odgodom plaćanja, charge kartice
Kreditne kartice i kartično poslovanje	<p>Upisnine i godišnje članarine, izdavanje kartica i kartica opunomoćenika</p> <p>Poništavanje kartica, izdavanje novih kartica osnovnom/dodatnom korisniku (promjena matičnih podataka, oštećenje, gubitak, reklamacije)</p> <p>Obavijest o potrošnji i naplata računa</p> <p>Promjena PIN-a, opomena za dug po kartici, reklamacije transakcija</p>
	Štedno ulagački plan
	Oročeni depoziti građana – ugovor o oročenju sredstava, uplata ili prijenos sredstava, obračun kamata, obnavljanje ili raskid ugovora o oročenju
Štedno ulagački proizvodi	<p>Stambena štednja – ugovor o stambenoj štednji, obračun kamata i premija, zatvaranje ugovora i isplata sredstava, državna poticajna sredstva i kreditiranje</p> <p>Dječja štednja</p> <p>Osiguranja</p> <p>Mirovinska štednja</p> <p>Investicijski fondovi</p> <p>Posredovanje u platnom prometu građana i pravnih osoba – gotovinski i bezgotovinski platni promet, uplata na račun, isplata s računa, prijenos sredstava, obračun naknade, doznake u inozemstvo</p>
Blagajničko poslovanje/transakcijski proizvodi	<p>Trajni nalozi po računima – svrha, ugovor o trajnom nalogu (u korist banke ili u korist drugih računa), plaćanje nalogom u korist drugih računa</p> <p>Mjenjački poslovi – otkup i prodaja stranoga efektivnog novca</p>
	Internet/elektronsko i mobilno bankarstvo – objašnjenje pojmova, način rada uslugom, upis, odnosno sklapanje ugovora, izvršenje platnog prometa, obračun naknade i obračun članarina
Krediti	<p>Izdavanje kartica</p> <p>Overdraft – pojam, uvjeti odobrenja, ugovor o dopuštenom prekoračenju/kreditnom limitu, obračun kamata na iskorišteni dio limita i naknade na neiskorišteni dio</p>

Lombardni kredit – pojam, uvjeti odobravanja kredita, instrumenti osiguranja kredita, obrada kreditne dokumentacije, ugovor o kreditu, obračun kamata i naknada za obradu kreditnog zahtjeva, isplata kredita, vrste lombardnih kredita

Hipotekarni kredit – pojam, uvjeti odobravanja kredita, instrumenti osiguranja kredita, obrada kreditne dokumentacije, ugovor o kreditu, obračun kamata i naknada za obradu kreditnog zahtjeva, isplata kredita

Stambeni kredit – svrha, vrste stambenih kredita, potrebna dokumentacija, uvjeti za odobrenje, obrada kreditnog zahtjeva, obračun naknade za obradu zahtjeva, obračun kamata, ugovor o kreditu

Gotovinski i potrošački kredit – vrste i uvjeti odobravanja, kreditna sposobnost klijenta, instrumenti osiguranja, naknada za obradu zahtjeva, ugovor o kreditu

Kartični kredit

Kreditni rizici – zaposlenje korisnika, visina plaće, urednost poslovanja, kreditna sposobnost, godine života, instrumenti osiguranja kredita

Napomene:

Pri realizaciji vježbi razredni odjel dijeli se u grupe od 10 do 14 polaznika.

Ostalo

Metode: verbalne metode, vizualne metode, prakseološke metode, metode aktivnog učenja, metode učenja stvaranjem.

Metode i oblici rada:

Oblici: frontalni rad, individualni rad, rad u parovima, rad u skupini.

Napomena: Izbor metoda i oblika rada za svaki nastavni sat određuje nastavnik prema nastavnim sadržajima, osobitosti polaznika te materijalnim i drugim uvjetima.

Elementi i oblici praćenja i vrjednovanja polaznika:

Elementi: usvojenost programskih sadržaja, primjena usvojenih sadržaja, sudjelovanje u nastavnom procesu.

Oblici: usmena provjera, pisana provjera, projektni zadatak, seminarski rad, e-učenje.

Literatura

Literatura za polaznike:

Prema Katalogu obveznih udžbenika i pripadajućih dopunskih nastavnih sredstava Ministarstva znanosti i obrazovanja.

Naziv nastavnog predmeta: BANKARSTVO I OSIGURANJE

Razred: četvrti (4.)

1. provesti otvaranje odgovarajućih računa korisnika i obavljanje radnji povezanih s izdavanjem bankovnih kartica
2. pokazati sve radnje povezane sa štednjom građana uključujući i savjetodavnu ulogu oko izradbe štedno-ulagačkog plana

U četvrtom razredu polaznik će steći sljedeće ishode učenja:

3. provesti postupke platnog prometa za građane i poslovne subjekte
4. provjeriti kreditne zahtjeve građana i potrebnu dokumentaciju te u skladu s dobivenim ovlaštenjima odobriti/odbiti kreditni zahtjev
5. izložiti potencijalnom korisniku usluge osiguranja, sve koristi od sklapanja police
6. demonstrirati radnje prilikom sklapanja najčešće korištenih policia osiguranja

Razrada

Nastavne cjeline

Razrada Nastavne teme

Osiguranje – pojam i funkcije osiguranja

Temeljni poslovi osiguranja

Osnovni elementi osiguranja – predmet osiguranja, osigurani događaj, vrijeme trajanja, oblik pokrića štete

Opći uvjeti za osiguranja – ugovor o osiguranju/polica osiguranja/list pokrića, trajanje ugovora, osigurani slučaj, način obavještavanja, obaveze ugovaratelja, obaveze osiguratelja, trajanje osiguranja, štete, nadosiguranje i ugovor s više ugovaratelja

Osiguranje

Rizik u osiguranju, kvote štete i tehničke pričuve, raspodjela rizika (suosiguranje, reosiguranje – informativno)

Vrste osiguranja – obvezno i dragovoljno, prema predmetu (imovine, života, transporta i kredita), prema srodnosti rizika (grupacije i grupe osiguranja), prema osiguraniku

Načini osiguranja – na svotu osiguranja, na stvarnu vrijednost, ali najviše do limita pokrića

Skupine i vrste osiguranja – informativno

Bankarski poslovi – praktična primjena sadržaja

Mirovinski i zdravstveni sustav osiguranja u Republici Hrvatskoj

Tekući račun komitenta – otvaranje/zatvaranje, opunomoćenici po računu, prijenos sredstava na račun, gotovinska isplata s računa ili uplata na račun, kontrola novčanica, registracija isplate/uplate preko bankomata, isplate preko EFT pos uređaja, internet bankarstva ili

mobilnog bankarstva, redoviti izvadak tekućeg računa, izvadak s tekućeg računa na zahtjev komitenta, ispis transakcija po računu, opomena za nedopušteno prekoračenje po računu, kontaktiranje komitenata s ciljem informiranja o novim proizvodima, arhiviranje dokumenata

Kunski žiro-račun građana/poduzetnika – otvaranje/zatvaranje, prijenos novčanih sredstava, gotovinska isplata s računa, registracija uplate/isplate preko bankomata ili EFT pos uređaja, redoviti izvadak sa žiro-računa, izvadak sa žiro-računa na zahtjev komitenta, ispis transakcija po računu, arhiviranje dokumenata

Devizni žiro-račun građana/poduzetnika – otvaranje/zatvaranje, transakcije na računima, arhiviranje dokumenata

Kartice – debitne i kreditne, informiranje komitenata, izdavanje kartica i kartica opunomoćenika, obračun upisnine i godišnje članarine, poništavanje kartica, izdavanje novih kartica osnovnom/dodatnom korisniku, naplata računa, otvaranje računa revolving kredita, opomena za dug po kartici, rješavanje reklamacije transakcije, arhiviranje dokumenata

Oročeni depoziti građana – informiranje komitenata, ugovor o oročenju sredstava, uplata ili prijenos sredstava sa štedog / tekućeg / žiro-računa, obračun kamata, kontrola novčanica, obnavljanje ili raskid ugovora o oročenju, savjetodavna uloga i kreiranje ponude štedno-ulagačkog plana, arhiviranje dokumenata

Stambena štednja – informiranje komitenata, ugovor o stambenoj štednji, obračun kamata i naknade, zatvaranje ugovora i isplata sredstava, arhiviranje dokumenata

Obavljanje platnog prometa za građane i poduzetnike – gotovinski i bezgotovinski platni promet, uplata na račun, isplata s računa, prijenos sredstava, kontrola novčanica, obračun naknade, doznake u inozemstvo, arhiviranje dokumenata

Trajni nalozi po računima – informiranje komitenata, ugovor o trajnom nalogu, plaćanje nalogom u korist drugih računa, arhiviranje dokumenata

Mjenjački poslovi – otkup i prodaja stranog efektivnog novca, kontrola novčanica, arhiviranje dokumenata

Internet/elektronsko i mobilno bankarstvo – informiranje komitenata, upis odnosno sklapanje ugovora, obavljanje platnog prometa, bankomati, obračun provizije i obračun članarina, arhiviranje dokumenata

Čuvanje i upravljanje vrijednostima – sklapanje ugovora, zaprimanje vrijednosti na čuvanje, obračun ugovorene naknade, arhiviranje

dokumenata

Kreditni poslovi – informiranje komitenata, zaprimanje zahtjeva i potrebne dokumentacije, primarna procjena kreditnog rizika klijenta, odobrenje kredita u skladu s ovlaštenjima, sklapanje ugovora o kreditu, isplata novčanih sredstava, naplata anuiteta, opomena zbog kašnjenja u podmiranju obveze po kreditu, izvršavanje ovršnih zahtjeva po računima, arhiviranje dokumenata

Portfelj komitenata – portfelj potencijalnih korisnika ciljanih bankarskih usluga, portfelj potencijalno loših potraživanja, portfelj komitenata s rizikom odlaska iz banke, kontaktiranje navedenih komitenata, zadržavanje korisnika, arhiviranje dokumenata

Obvezno osiguranje od automobilske odgovornosti (AO)

Osiguranje od profesionalne odgovornosti

Osiguranje od požara i drugih opasnosti, osiguranje od požara i potresa

Osiguranje kućanstva

Polica obiteljski paket

Sklapanje ugovora
o osiguranju/
polica osiguranja

Poduzetnički paket

Zdravstveno putno osiguranje (CORIS)

Praktična primjena
sadržaja –
prijedlog
najučestalijih vrsta
po skupinama

Kasko osiguranje cestovnih motornih vozila (AK)

Osiguranje osoba od posljedica nesreće pri redovnom zanimanju i izvan redovnog zanimanja

Osiguranje od provalne krađe i razbojstava

Osiguranje potraživanja/kredita – ugovor o osiguranju stambenih kredita ili ugovor o osiguranju potrošačkih kredita

Životno osiguranje – osiguranje za slučaj smrti i doživljenja ili osiguranje za slučaj smrti ili osiguranje za slučaj doživljenja

Štedno osiguranje djece (ŠOD)

Napomene:

Pri realizaciji vježbi razredni odjel dijeli se u grupe od 10 do 14 polaznika.

Ostalo

Metode i oblici
rada:

Metode: verbalne metode, vizualne metode, prakseološke metode, metode aktivnog učenja, metode učenja stvaranjem.

Oblici: frontalni rad, individualni rad, rad u parovima, rad u skupini.

	Napomena: Izbor metoda i oblika rada za svaki nastavni sat određuje nastavnik prema nastavnim sadržajima, osobitosti polaznika te materijalnim i drugim uvjetima.
Elementi i oblici praćenja i vrjednovanja polaznika:	Elementi: usvojenost programskih sadržaja, primjena usvojenih sadržaja, sudjelovanje u nastavnom procesu. Oblici: usmena provjera, pisana provjera, projektni zadatak, seminarski rad, e-učenje.
Literatura	
Literatura za polaznike:	Prema Katalogu obveznih udžbenika i pripadajućih dopunskih nastavnih sredstava Ministarstva znanosti i obrazovanja.

Naziv nastavnog predmeta: TRŽIŠTE KAPITALA

Razred: četvrti (4.)

1. Objasniti pojam financijskog tržišta razlikujući novčano od tržišta kapitala
2. Analizirati ulogu i važnost pojedinoga financijskog instrumenta s aspekta izdavača i kupaca
3. Procijeniti ulogu središnjeg regulatora financijskog tržišta
4. Razlikovati financijske instrumente iz skupine hibrida
5. Objasniti svrhu i tijek primarnih emisija s posebnim naglaskom na Inicijalnu ponudu dionica (IPO)
6. Objasniti tijek neizravnog ulaganja u financijske instrumente putem institucionalnih investitora
7. Komentirati ulogu Središnjeg klirinškog depozitarnog društva u procesu kupoprodaje financijskih instrumenata
8. Provesti tijek kupnje financijskog instrumenta (dionice ili obveznice) preko odabranog investicijskog društva ili vezanog zastupnika
9. Provesti tijek prodaje financijskog instrumenta
10. Istražiti načine praćenja informacija s tržišta kapitala i usporediti ih s informacijama u realnom vremenu

Razrada

Nastavne cjeline	<p>Razrada Nastavne teme</p> <p>Uloga financijskih tržišta</p> <p>Struktura financijskih tržišta – tržišta kreditnog i vlastitog kapitala</p> <p>Primarna /IPO i sekundarna tržišta</p> <p>Tržišta novca i kapitala, službena i izvanburzovna tržišta</p>
Financijsko tržište	<p>Internacionalizacija financijskih tržišta – strane obveznice, euroobveznice, eurovalute</p> <p>Financijski posrednici – uloga financijskih posrednika, transakcijski troškovi, asimetrične informacije (negativna selekcija i moralni hazard), vrste financijskih posrednika (depozitne institucije, institucije ugovorne štednje i investicijski posrednici – prepoznati i razvrstati, glavni izvori kapitala, način ulaganja kapitala)</p> <p>Pojam i svrha novčanog tržišta</p> <p>Sudionici novčanog tržišta – Hrvatska narodna banka, Ministarstvo financija (državna riznica)</p> <p>Poslovne banke, društva za upravljanje mirovinskim fondovima, društva za upravljanje investicijskim fondovima, društva za poslovanje vrijednosnim papirima, osiguravajuća društva, trgovačka društva – informativno u ovom dijelu</p>
Tržište novca	<p>Tržište novca u Zagrebu – kratka povijest, svrha, sudionici trgovinskih transakcija, članovi tržišta, način informiranja korisnika, trgovinski sustav SETT</p> <p>Financijski instrumenti novčanog tržišta – trezorski zapisi, blagajnički zapisi, kratkoročne državne obveznice, obveznice u posljednjoj godini dospjeća, certifikati o depozitu, komercijalni zapisi, sporazumi o reotkupu/repo krediti, bankovni akcepti, mjenice (pojam navedenih instrumenata, izdavač/emitent, svrha izdavanja, prava vlasnika instrumenata, način trgovanja)</p>
Tržište kapitala	<p>Eurodolari i eurodolarsko tržište</p> <p>Pojam i zadaća tržišta kapitala</p> <p>Financijski instrumenti tržišta kapitala</p> <p>Dionica – pojam, vrsta vrijednosnog papira/financijskog instrumenta</p> <p>Prava vlasnika dionice (upravljačka i imovinska), veliki/mali dioničar, većinski/manjinski dioničar, način isplate dividende</p> <p>Vrste dionica u Republici Hrvatskoj (redovne i kumulativne te</p>

participativne povlaštene)

Dematerijalizacija dionica, vrijednost dionice (nominalna, tržišna i knjigovodstvena)

Dionički certifikati/lotovi ili blokovi, trezorske dionice, dividendne dionice

Motivi ulaganja u dionice, dionice po tržišnoj kvaliteti (blue chips, John Law, junk, emerging ili grow, cyclical)

Obveznica – pojam, vrsta financijskog instrumenta

Prava vlasnika obveznice, vrste obveznica (po ročnosti, po garanciji ulagačima, po izdavaču, po načinu amortizacije, po karakteru kamate, po mogućnosti zamjene/konverzije ili opoziva)

Nominalna vrijednost, kuponska kamatna stopa, visina kamatne stope i vrsta obveznice, kamatni rizik, investicijski rejting obveznica

Hibridni financijski instrumenti – karakteristike hibrida

Vrste hibridnih (povlaštena dionica, dohodovna obveznica, participativne obveznice, financijske izvedenice/derivativi – dioničke opcije, varanti i prava), dioničke opcije – call i put opcijski ugovori, izvršna cijena opcije, premija opcije, opcijski termin, izvršenje opcije, prodaja opcije, vrijeme prodaje opcije, varanti – odjeljivi/nedjeljivi, izvršna cijena varanta, premija varanta, izvršenje varanta, prodaja varanta, vrijeme prodaje varanta, pravo – izvršna cijena prava, vrijeme izvršenja, premija prava, prodaja prava, vrijeme prodaje prava

Hrvatsko tržište kapitala – Zagrebačka burza, starija i novija povijest burze

Ustroj i tip burze, članovi burze, trgovanje nekad i sad – parket burze i elektronički sustav

Službeno, prime market i redovito tržište, MTP, dionice u posebnom režimu trgovanja, uvrštenja i pravila uvrštenja

Sustav trgovanja i vrste burzovnih naloga za kupovinu i prodaju, način prikaza informacija na web stranici (home page i prikaz trgovinskih podataka po tržištima i po pojedinoj vrijednosnici), interpretacija podataka, transparentnost u objavi podataka od strane izdavača uvrštenih vrijednosnica

Burzovni indeksi (CROBEX, CROBEX10 i CROBIS), praćenje podataka u realnom vremenu (ZSE monitor), edukacija korisnika/Akademija Zagrebačke burze, virtualna burza

Usporedba hrvatskog sa svjetskim tržištima (New York Stock Exchange, London Stock Exchange, Tokyo Stock Exchange...), domaći o odnosu na svjetski burzovni indeksi

Promptno i terminsko trgovanje

Burzovna panika i burzovni slom – pojmovi i primjeri iz starije i novije svjetske povijesti, tržišta medvjeda i tržišta bikova (bear i bull market)

Temeljne zadaće i ovlasti Agencije

Razvoj Agencije – od Komisije za vrijednosne papire do danas, IOSCO

Registri u nadležnosti Agencije – dostupni podatci za korisnike i potencijalne korisnike

Hrvatska agencija
za nadzor
financijskih usluga
(HANFA)

Javne ponude za upis i uplatu dionica – pregled prospekata

Obaveze izdavača financijskih instrumenata u objavi financijskih izvješća – HINA, Zagrebačka burza, HANFA, SKDD, dostupnost javnosti, Službeni registar propisanih informacija

Evidencija sustava za namiru financijskih instrumenata

Dostupne edukacije i ispiti

Namjena i svrha SKDD-a

Vlasništvo nad SKDD-om i njegovi članovi

Središnje klirinško
depozitarno
društvo (SKDD)

Usluge SKDD-a – središnji registar/depozitarij, prijeboj i namira, dodjela ISIN-a (ISIN i oznaka vrijednosnog papira/ticker)

Obrasci i dokumentacija za ulagače, izdavače vrijednosnih papira i za sudionike – informativno

Moj e-račun – elektronski sustav za ulagače

Edukacija korisnika usluga

Ustroj društava i njihova zadaća

Usluge brokerskih društava – posredovanje, špekulacije, vođenje portfelja ulagača, istraživanje, analiza i savjetovanje, pokroviteljstvo izdanja, agent izdanja, kreditiranje ulagača...

Investicijska/
brokerska društva

Brokери i specijalisti – sličnosti i razlike, tko može biti broker ili specijalist, investicijski savjetnici

Ugovor o obavljanju brokerskih usluga i razvrstavanje klijenata (mali ulagači i profesionalni ulagači)

Vezani zastupnici – pojam, dozvola, ovlasti

Način trgovanja preko brokerskih društava – klasično (zadavanje naloga kupovine/prodaje osobno, telefonom, telefaxom, e-poštom), elektronsko trgovanje, mogućnosti elektronskih sustava (demo verzija načina funkcioniranja, zadavanje naloga, promjena dijelova naloga, opoziv naloga, pregled danih, izvršenih i neizvršenih naloga, stanje na računu, praćenje informacija sa Zagrebačke burze u realnom vremenu...)

Brokerska provizija i način trgovanja, ulaganja na domaće i na inozemna tržišta

Margin krediti (uvjeti, rizik, lista vrijednosnica)

Primarna emisija vrijednosnica i uloga brokerskih društava/ poslovnih banaka – promotivne aktivnosti, razgovori i pregovori, savjetovanje izdavača vrijednosnica, prihvaćanje pokroviteljstva izdanja ili pokroviteljstva uvrštenja, uloge agenta izdanja

Brokerska društva u Republici Hrvatskoj – usporedba i jednostavna analiza

Društva za upravljanje investicijskim fondovima

Prednosti ulaganja preko investicijskih fondova – strukturirani portfelj, diverzifikacija rizika ulaganja, profesionalno upravljanje, visoki stupanj likvidnosti udjela u fondu, niži stupanj tržišnog rizika,...

Vrste investicijskih fondova – otvoreni i zatvoreni, novčani, mješoviti, obveznički, dionički, indeksni

Investicijski fondovi

Način ulaganja preko investicijskih fondova – zahtjev za kupnju/prodaju udjela u fondu, jednokratni prijenos novčanih sredstava ili trajni nalog u banci ili isplata novčanih sredstava na račun, naknade investicijskom fondu

Fondovi i potencijalne stope prinosa i rizici ulaganja, cijene udjela

Investicijski fondovi na financijskom tržištu Republike Hrvatske – usporedba i jednostavna analiza

Društva za upravljanje mirovinskim fondovima

Mirovinski sustav Republike Hrvatske – 3 stupa osiguranja

Mirovinski fondovi Dobrovoljni mirovinski fondovi – svrha fondova, način ulaganja novčanih sredstava komitenata, ulazak/izlazak iz fonda, ulaganje imovine fonda/strukturirani portfelj fonda, rizici ulaganja i očekivane stope prinosa, državne premije i poticaji, informiranje komitenata

Dobrovoljni mirovinski fondovi na tržištu Republike Hrvatske –
usporedba i jednostavna analiza

Prikupljanje informacija i odabir brokerske kuće/banke

Otvaranje računa ufiktivnom SKDD-u

Sklapanje ugovora o obavljanju brokerskih usluga i dostava potrebnih
dokumenata

Popunjavanje upitnika u svrhu razvrstavanja po kategoriji ulagača

Postupak kupnje/
prodaje
financijskih
instrumenata

Uplata novčanih sredstava za odgovarajući žiro-račun brokerske kuće/
banke (vrijednost + premija)/kod prodaje – registracija vrijednosnih
papira u SKDD-u

(simulacija)

Prijava za korištenje elektronskog sustava trgovanja brokerske kuće/
banke i davanje naloga za kupnju/prodaju ili zadavanje naloga
telefonski, telefaxom ili e-poštom

Prosljeđivanje naloga na tržište elektronskim putem

Izvršavanje naloga i promjena pozicija vrijednosnih papira na računima
kupca i prodavača (prijeboj i namira), isplata na račun prodavača
(vrijednost – premija)

Registracija vlasništva u knjizi dionica

Primarna emisija – kod osnivanja, druga, treća... emisija – jednostavan
primjer idejnog projekta izdavanja dionica

Odluka skupštine društva o novoj emisiji

Strukturiranje izdanja dionica – izradba jednostavnog primjera prospekta

Fiktivni zahtjev za odobrenje javnog poziva HANFE

Primarna emisija
dionica /ipo

Objava javnog poziva NN i dnevnom tisku

(simulacija)

Prodaja dionica – upis kod agenta izdanja (upisnica i uplata novčanih
sredstava)

Obavijest HANFI o završetku i rezultatu javnog poziva

Uvrštenje izdanih dionica u depozitarij SKDD-a

Uvrštenje izdanih dionica u jedno od tržišta Zagrebačke burze (službeno,
redovito, multilateralna trgovinska platforma)

Privatni plasman nove emisije dionica – sličnosti i razlike u odnosu na
javni plasman

Ostalo	Metode: verbalne metode, vizualne metode, prakseološke metode, metode aktivnog učenja, metode učenja stvaranjem.
Metode i oblici rada:	Oblici: frontalni rad, individualni rad, rad u parovima, rad u skupini. Napomena: Izbor metoda i oblika rada za svaki nastavni sat određuje nastavnik prema nastavnim sadržajima, osobitosti polaznika te materijalnim i drugim uvjetima.
Elementi i oblici praćenja i vrjednovanja polaznika:	Elementi: usvojenost programskih sadržaja, primjena usvojenih sadržaja, sudjelovanje u nastavnom procesu. Oblici: usmena provjera, pisana provjera, projektni zadatak, seminarski rad, e-učenje.
Literatura	
Literatura za polaznike:	Prema Katalogu obveznih udžbenika i pripadajućih dopunskih nastavnih sredstava Ministarstva znanosti i obrazovanja.

Naziv modula	PODUZETNIŠTVO U PRIMJENI Struktura poduzetničkog pothvata
Popis strukovnih skupova ishoda učenja iz standarda kvalifikacije	Pravni oblici poduzetničkog pothvata i poslovne funkcije Upravljanje poduzetničkim pothvatom Razvoj zapošljivosti kroz simulirani poduzetnički pothvat
Kako učiti i raditi s ovim modulom	<ul style="list-style-type: none"> ■ prepoznati poduzetnički potencijal u sebi te razviti vještine poduzetničkog razmišljanja i djelovanja jer su one danas potrebne u većini životnih situacija ■ upoznati metodologiju izradbe i sudjelovati u pripremi poslovnog plana kao temeljne okosnice svakoga poduzetničkog pothvata
Cilj modula:	<ul style="list-style-type: none"> ■ identificirati i odabrati odgovarajući izvor i oblik financiranja malog i srednjeg poduzetništva te najprikladniji oblik pravnog i organizacijskog ustroja ■ svladati radne zadatke kao što su upravljanje i pohranjivanje poslovne dokumentacije, sudjelovanje u (ne)izravnoj prodaji proizvoda i usluga,

komuniciranje u skladu s načelima poslovne komunikacije i pravilima korespondiranja, sudjelovanje u svakodnevnom nadzoru provedbe operativnih poslova u skladu sa stručnim standardima, primjerima dobre prakse, kodeksima/etičkim načelima, poslovnim bontonom

Opis modula: Prepoznati poduzetničke osobine i vještine u sebi zahtijeva razlikovanje osobe poduzetnika od osobe koja radi za drugoga, kako po specifičnim znanjima, vještinama i sposobnostima, tako i po specifičnom pristupu prema radu. Prepoznati važnost poduzetništva za razvoj društva i prihvatiti poduzetništvo kao životnu filozofiju u rješavanju problema nezaposlenosti. Uočiti postojanje kapitala, vlasništva, dobiti, rizika i neizvjesnosti, stvaralaštva i inovacije te poslovne prigode kao temeljne odrednice poduzetništva. Pokrenuti i voditi poduzetnički pothvat, kao i ljude u pothvatu, uključuje razlikovanje raznih pravnih oblika poslovanja kao što su obrt, trgovačko društvo, OPG i drugi te pravnih regulativa financiranja poslovanja kroz kreditiranje od banaka i dobavljača, bondholdera ili faktoring. Uočiti razlike između društva kapitala i društva osoba s ciljem odgovornog preuzimanja prava i obveza koje iz istih proizlaze. Biti pokretač razvoja društva i gospodarstva kroz kreiranje novih proizvodnih i uslužnih poslovnih ideja za osobnu dobrobit, za dobro lokalne zajednice i društva u cjelini podrazumijeva primjenu stručnih standarda poslovanja, etičkih načela i poslovnog bontona primjerenih svekolikom čovječanstvu i raznolikim kulturama. Biti aktivan sudionik u procesu osmišljanja poslovne ideje, njezinu plasiranju na tržište primjenom marketinške filozofije, realizirati poslovni cilj ostvarenja dobiti dajući svoj doprinos kao menadžer, skladištar, referent, informatičar, administrator ili obavljajući bilo koji drugi zadatak u tvrtki. Upoznati potporne državne institucije kao što su poduzetnički inkubatori, tehnološki parkovi i druge kao motivatore i faktore ohrabrenja za ulazak u poduzetništvo. Izraditi poslovni plan kao temelj i okosnicu financiranja kako poslovnih, tako i svakodnevnih životnih aktivnosti.

Poduzetništvo (1. razred, 2 sata, 3,5 boda)

Nastavni predmeti koji se izvode u ovom modulu: Poduzetništvo (2. razred, 3 sata, 6 bodova)

Vježbenička tvrtka (3. razred, 2 sata, 4,5 boda)

Vježbenička tvrtka (4. razred, 2 sata, 3,5 boda)

Nastavni predmet po razredima i ishodima učenja

Naziv nastavnog predmeta: **PODUZETNIŠTVO**

Razred: prvi (1.)

U prvom razredu polaznik će steći 1. prepoznati važnost poduzetništva u društvu

- sljedeće ishode učenja:
2. objasniti temeljne odrednice poduzetništva
  3. opisati poduzetnika kao pokretača poduzetničkog pothvata
  4. identificirati načine i metode dolaska do poslovne ideje
  5. interpretirati važnost organizacijskog ustrojstva pojedine poslovne organizacije
  6. identificirati pravne oblike osnivanja poduzetničkog pothvata
  7. usporediti pokretanje poduzetničkog pothvata s obzirom na različite pravne oblike osnivanja
  8. analizirati poslovne funkcije poslovne organizacije
  9. opisati životni ciklus poduzetničke organizacije
  10. razlikovati čimbenike koji utječu na razvoj poduzetništva

Razrada

- Nastavne cjeline
- Razrada Nastavne teme
  - Pojmovno određenje poduzetništva
  - Teorijski osvrt na poduzetništvo

Povijesni pregled i temeljne odrednice poduzetništva

Temeljne odrednice poduzetništva: kapital, vlasništvo, dobit, rizik i neizvjesnost, stvaralaštvo i inovacije, poslovna prigoda

Poduzetnička i tržišna sloboda

Socijalno poduzetništvo – pojam, obilježja, nositelji, primjeri dobre prakse

Pojmovno određenje poduzetnika

Poduzetnik

Osobine poduzetnika

Poduzetnički motivi

Poduzetnički ciljevi

Poduzetnička ideja

Poduzetništvo na djelu

Stvaranje poduzetničkih ideja – metode

Prikupljanje i analiza poduzetničkih ideja

Poduzetnički pothvat

Poduzetnički ustroj

Pojam i značenje organizacije

Organizacijska struktura

Čimbenici organizacije: ljudi, ciljevi, djelatnost, pravila, ustroj, upravljanje, imovina, prostor, vrijeme

Pojmovno određenje: trgovačko društvo, obrt, zadruga, trgovac pojedinac, obiteljsko poljoprivredno gospodarstvo (OPG) ili slobodno zanimanje

Podjela trgovačkih društava – društva osoba, društva kapitala

Pretpostavke za izbor pojedinog pravnog oblika

Pravni oblici
poduzetničkog
pothvata

Osnivanje trgovačkih društava – pojam i temeljne naznake o trgovačkim društvima (pojam, tvrtka, djelatnost, sjedište, zastupanje i sudski registar)

Društvo s ograničenom odgovornošću – pojam, tijela, osnivanje

Dioničko društvo – pojam, tijela, osnivanje

Javno trgovačko društvo

Komanditno društvo

Organizacijska struktura poduzetničkog pothvata

Menadžment

Zaposlenici

Poslovne funkcije Marketing (istraživanje i razvoj, prodaja)

Proizvodnja

Nabava

Računovodstvo i financije

Životni ciklus poduzetničke organizacije

Životni ciklus
poduzetničke
organizacije

Ulaganje

Djelovanje pothvata

Prestanak djelovanja pothvata

Čimbenici koji
utječu na razvoj
poduzetništva

Vanjski – institucijski, tehnološki, tržišni, društveni

Unutarnji – tržišni položaj, dobavljači, kupci, konkurenti – postojeći i novi

Napomene:

Pri realizaciji vježbi razredni odjel dijeli se u grupe od 10 do 14 polaznika.

Ostalo

Metode: verbalne metode, vizualne metode, prakseološke metode, metode aktivnog učenja, metode učenja stvaranjem.

Metode i oblici rada:

Oblici: frontalni rad, individualni rad, rad u parovima, rad u skupini.

Napomena: Izbor metoda i oblika rada za svaki nastavni sat određuje nastavnik prema nastavnim sadržajima, osobitosti polaznika te materijalnim i drugim uvjetima.

Elementi i oblici praćenja i vrjednovanja polaznika:

Elementi: usvojenost programskih sadržaja, primjena usvojenih sadržaja, sudjelovanje u nastavnom procesu.

Oblici: usmena provjera, pisana provjera, projektni zadatak, seminarski rad, e-učenje.

Literatura

Literatura za polaznike:

Prema Katalogu obveznih udžbenika i pripadajućih dopunskih nastavnih sredstava Ministarstva znanosti i obrazovanja.

Naziv nastavnog predmeta: **PODUZETNIŠTVO**

Razred: drugi (2.)

U drugom razredu polaznik će steći sljedeće ishode učenja:

1. prepoznati potrebu institucionalne potpore malom i srednjem poduzetništvu
2. nabrojiti vrste ulaganja i financiranja poduzetničkog pothvata
3. identificirati elemente planiranja poslovanja
4. napraviti poslovni plan
5. objasniti načine upravljanja poduzetničkim pothvatom
6. opisati elemente procesa upravljanja ljudskim potencijalima

Razrada

Nastavne cjeline

Razrada Nastavne teme

Državna potpora i poticaji razvoja malog poduzetništva

Institucijska potpora poduzetništvu: poduzetničke zone, poduzetnički inkubatori, slobodne zone, HAMAG – Hrvatska agencija za malo gospodarstvo, HBOR – Hrvatska banka za obnovu i razvitak, regionalni centri
Programi poticanja razvoja malog poduzetništva

Obrazovanje za poduzetništvo: Zelena knjiga o poduzetništvu u EU

(2003.), Program za poduzetničko obrazovanje u EU (2006.), Strategija učenja za poduzetništvo (2010. – 2014.)

Program GEM – Global Entrepreneurship Monitor program

Svrha poslovnog planiranja

Razine poslovnog planiranja

Subjekti poslovnog planiranja

Planiranje
poslovanja

Načela poslovnog planiranja

Sadržaj poslovnog plana

Izradba poslovnog plana

Pojam i svrha raščlambe i nadzora

Vlastiti izvori ulaganja

Ulaganje u
poduzetnički
pothvat

Tuđi izvori ulaganja

Ulaganja u unaprjeđenje poslovanja

Ulaganje izvan vlastitog pothvata

Financiranje pothvata vlastitim kapitalom

Financiranje
poduzetničkog
pothvata

Financiranje pothvata tuđim kapitalom

Gospodarska opravdanost ulaganja u poduzetnički pothvat

Pojam upravljanja (menadžmenta)

Upravljanje
poduzetničkim
pothvatom

Funkcije menadžera

Menadžerski stilovi

Posebna područja primjene menadžmenta

Ciljevi i razlozi planiranja ljudskih potencijala

Osobni razvoj i karijera

Upravljanje
ljudskim
potencijalima

Zapošljavanje

Izobrazba i profesionalni razvoj

Motivacija i kompenzacije

Međuljudski odnosi i timski rad

Napomene:

Pri realizaciji vježbi razredni odjel dijeli se u grupe od 10 do 14

	polaznika.
Ostalo	Metode: verbalne metode, vizualne metode, prakseološke metode, metode aktivnog učenja, metode učenja stvaranjem.
Metode i oblici rada:	Oblici: frontalni rad, individualni rad, rad u parovima, rad u skupini. Napomena: izbor metoda i oblika rada za svaki nastavni sat određuje nastavnik prema nastavnim sadržajima, osobitosti polaznika te materijalnim i drugim uvjetima.
Elementi i oblici praćenja i vrjednovanja polaznika:	Elementi: usvojenost programskih sadržaja, primjena usvojenih sadržaja, sudjelovanje u nastavnom procesu. Oblici: usmena provjera, pisana provjera, projektni zadatak, seminarski rad, e-učenje.
Literatura	
Literatura za polaznike:	Prema Katalogu obveznih udžbenika i pripadajućih dopunskih nastavnih sredstava Ministarstva znanosti i obrazovanja.

Naziv nastavnog predmeta: VJEŽBENIČKA TVRTKA

Razred: treći (3.)

	1. odabrati poslovnu ideju
	2. provoditi postupak osnivanje društva s ograničenom odgovornošću u informacijskom sustavu SUVT-a (Središnji ured vježbeničkih tvrtki)
U trećem razredu polaznik će steći sljedeće ishode učenja:	3. provesti selekcijski postupak zapošljavanja zaposlenika/ polaznika s ciljem učinkovitog pozicioniranja zaposlenika i poslodavaca na tržištu rada (zapošljiva radna snaga)
	4. primijeniti pisanu poslovnu komunikaciju povezujući je sa svim fazama kupoprodajnog posla
	5. napraviti obračun PDV-a i obračun plaće s pripadajućom dokumentacijom
Razrada	
Nastavne cjeline	Razrada Nastavne teme Metode pronalaženja ideja
Poslovna ideja	Ocjenjivanje ideja

Odabir ideje

Odabir naziva vježbeničke tvrtke

Kontakti s partnerskom tvrtkom

Ispunjavanje izjave o osnivanju / društveni ugovor

Izradba ostale dokumentacije povezane s osnivanjem tvrtke

Prijava vježbeničke tvrtke u Središnji ured vježbeničkih tvrtki (SUVT):

Osnivanje

vježbeničke tvrtke banka – otvaranje žiro-računa

Trgovački sud – otvaranje nove tvrtke i promjena podataka za postojeće tvrtke.

Organizacijska struktura poduzetničkog pothvata

Ciljevi i razlozi planiranja ljudskih potencijala

Plan potrebnih zaposlenika – opis radnih mjesta

Izradba natječaja za potrebna radna mjesta

Pisanje molbe za posao

Zapošljavanje

Pisanje životopisa – EU CV

Procjena pristiglih molbi za posao

Selekcijski intervju – provedba

Rangiranje i odabir radnika

Cilj izradbe integralnih zadataka u vježbeničkoj tvrtki po odjelima je samostalno planiranje, organiziranje i obavljanje poslova predviđenih standardom zanimanja pa bi neki od poslova koje bi polaznici mogli obavljati bili:

Integralni zadaci

ADMINISTRACIJA

poslovanja

vježbeničke tvrtke sastavljanje natječaja za radna mjesta

po odjelima –

međusobno evidencija primljene pošte i e-pošte

poslovanje

vježbeničkih tvrtki evidencija poslani pošte i e-pošte

poslovi povezani s djelatnicima – zasnivanje radnog odnosa – ugovori o radu, osobni dosjei, prijave i odjave radnika za mirovinsko i zdravstveno osiguranje pomoću informacijskog sustava SUVT-a

priprema, provođenje i evidencija poslovnih sastanaka s partnerskim tvrtkama, drugim vježbeničkim tvrtkama

evidencije dolaska i odlaska na posao (dnevna, mjesečna)

evidencija i izdavanje naloga za službena putovanja

poslovne komunikacije- poslovna korespondencija

tekući protok informacija među službama unutar tvrtke

izradba web stranice vježbeničke tvrtke

ažuriranje informacija na web stranici

NABAVA SA SKLADIŠTEM

istraživanje tržišta nabave

nabava dugotrajne imovine

nabava uredskog materijala, sitnog inventara

nabava trgovačke robe

sastavljanje i slanje upita

poslovno pregovaranje

izbor najpovoljnijeg dobavljača

sastavljanje kupoprodajnog ugovora

sastavljanje narudžbe

evidencija i odabir primljenih ponuda

izradba kalkulacija nabavljene robe

izradba cjenika

upravljanje zalihama – skladišne kartice

organizacija i vođenje kartoteke dobavljača

organizacija i vođenje skladišta

izradba baze podataka dobavljača

rješavanje poteškoća u poslovanju – otklon, opoziv...

analiza izvršenja poslova nabave

PRODAJA I MARKETING

izradba zaštitnoga znaka tvrtke

istraživanje tržišta vježbeničkih tvrtki

određivanje marketinškog spleta – 4P

sastavljanje ponude (na materinskom i stranom jeziku)

izradba kalkulacije

izradba cjenika

izradba potvrde primitka narudžbe

izradba letaka

sastavljanje kupoprodajnih ugovora

izradba baze podataka kupaca

analiza prodaje po razdobljima

izradba promidžbenih materijala (na materinskom i stranom jeziku) – poslovno pismo, omotnica, posjetnica, letak, prospekt, katalog, brošura, čestitke, kalendari, pozivnice, plakati, nagradne igre, promidžbeni filmovi, radijski spotovi...

izradba prezentacije vježbeničke tvrtke

izradba izvješća o sklopljenim i realiziranim ugovorima u zemlji i inozemstvu

organizacija posjeta partnerskoj tvrtki

media-clip tvrtke

suradnja s partnerskom tvrtkom

rješavanje poteškoća u poslovanju – opomena...

sastavljanje izvješća o sklopljenim ugovorima s poslovnim partnerima (u zemlji i inozemstvu)

realizacija sklopljenih ugovora

FINANCIJE I RAČUNOVODSTVO

sastavljanje početne bilance

otvaranje poslovnih knjiga

rvođenje poslovnih knjiga – osnovnih i pomoćnih
knjiženje poslova nabave u financijskom knjigovodstvu

knjiženje poslova prodaje u financijskom knjigovodstvu

knjiženje svih poslovnih promjena u poslovanju vježbeničke tvrtke
prema Zakonu o računovodstvu u analitičkim knjigovodstvima
dugotrajne imovine, materijalnim knjigovodstvima, robnim
knjigovodstvima, knjigovodstvu plaća, knjigovodstvu kupaca i
dobavljača, knjigovodstvu proizvodnje

obračun i knjiženje proizvodnje

obračun i knjiženje plaća

unos potrebnih podataka povezanih s plaćom u SUVT

obračun i knjiženje amortizacije

novčano poslovanje – plaćanje doznakom sa žiroračuna u
informacijskom sustavu SUVT-a

isplata i obračun akontacije za službeni put plaćanjem iz blagajne u
informacijskom sustavu SUVT-a

poslovi povezani s provođenjem popisa

racionalno ulaganje i korištenje financijskih sredstava tvrtke

održavanje solventnosti tvrtke

izradba mjesečnih (tromjesečnih) izvješća i unos u informacijski sustav
SUVT-a (plaće, PDV...)

PROIZVODNJA

odluke menadžmenta o odabiru vrste proizvodnje

organizacija proizvodnje

razvoj proizvoda i inovativnost

tehnologija, oprema, tehnološka razrada, studij rada i vremena

oblikovanje proizvoda

priprema proizvodnje

troškovi proizvodnje, cijena radnog sata, kalkulacija praćenje proizvodnog procesa odgovarajućom dokumentacijom i obračun proizvodnje

reklamacija i servisiranje proizvoda i postizanje zadovoljstva kupaca

održavanje i servis

MENADŽMENT

izradba potrebnih prijava i obrazaca za registraciju poslovne organizacije u SUVT

SWOT analiza

određivanje vizije, misije, zaštitnog znaka

određivanje ciljeva vježbeničke tvrtke

izradba poslovnog plana

razvoj ljudskih potencijala – individualni i profesionalni

izbor i zapošljavanje radnika

motivacija i nagrađivanje radnika

organizacija poslovnih sastanaka – sa zaposlenicima, s partnerskom tvrtkom, s drugim vježbeničkim tvrtkama

posjeti partnerskoj tvrtki ili dolasci predstavnika partnerske tvrtke u posjet

prezentacija rada vježbeničke tvrtke predstavnicima partnerske tvrtke i/ili drugih vježbeničkih tvrtki

komunikacija i timski rad

planiranje

organiziranje

vođenje

	nadzor/kontrola
	upravljanje kvalitetom.
Napomene:	Pri realizaciji vježbi razredni odjel dijeli se u grupe od 10 do 14 polaznika.
Ostalo	
	Metode: verbalne metode, vizualne metode, prakseološke metode, metode aktivnog učenja, metode učenja stvaranjem.
Metode i oblici rada:	Oblici: frontalni rad, individualni rad, rad u parovima, rad u skupini. Napomena: Izbor metoda i oblika rada za svaki nastavni sat određuje nastavnik prema nastavnim sadržajima, osobitosti polaznika te materijalnim i drugim uvjetima.
Elementi i oblici praćenja i vrjednovanja polaznika:	Elementi: usvojenost sadržaja, primjena usvojenih sadržaja, sudjelovanje u nastavnom procesu. Oblici: usmena provjera, projektni zadatak, problemski zadatak, seminarski rad, e-učenje, radna mapa.
Literatura	
Literatura za polaznike:	Prema Katalogu obveznih udžbenika i pripadajućih dopunskih nastavnih sredstava Ministarstva znanosti i obrazovanja.

Naziv nastavnog predmeta: VJEŽBENIČKA TVRTKA

Razred: četvrti (4.)

U četvrtom razredu polaznik će steći sljedeće ishode učenja:

1. izvoditi radne zadatke i procese s naglaskom na kupoprodajne aktivnosti
2. provesti aktivnosti poslovnog subjekta za sudjelovanje na sajmu
3. napraviti financijska izvješća vježbeničke tvrtke

Razrada

Nastavne cjeline Razrada Nastavne teme

Integralni zadatci poslovanja vježbeničke tvrtke po odjelima – međusobno poslovanje vježbeničkih tvrtki

Cilj je izradbe integralnih zadataka u vježbeničkoj tvrtki po odjelima samostalno planiranje, organiziranje i obavljanje poslova predviđenih standardom zanimanja, pa bi neki od poslova koje bi polaznici mogli obavljati bili:

ADMINISTRACIJA

evidencija primljene pošte i e-pošte

evidencija poslana pošte i e-pošte

poslovi povezani s djelatnicima: zasnivanje radnog odnosa – ugovori o radu, osobni dosjei, prijave i odjave radnika za mirovinsko i zdravstveno osiguranje pomoću informacijskog sustava SUVV-a

priprema, provođenje i evidencija poslovnih sastanaka s partnerskim tvrtkama, drugim vježbeničkim tvrtkama...

evidencije dolaska i odlaska na posao (dnevna, mjesečna)

evidencija i izdavanje naloga za službena putovanja

poslovne komunikacije – poslovna korespondencija

tekući protok informacija među službama unutar tvrtke

izradba web stranice vježbeničke tvrtke

ažuriranje informacija na web stranici

NABAVA SA SKLADIŠTEM

istraživanje tržišta nabave

nabava dugotrajne imovine

nabava uredskog materijala, sitnog inventara

nabava trgovačke robe

sastavljanje i slanje upita

poslovno pregovaranje

izbor najpovoljnijeg dobavljača

sastavljanje kupoprodajnog ugovora

sastavljanje narudžbe

evidencija i odabir primljenih ponuda

izradba kalkulacija nabavljene robe

izradba cjenika

upravljanje zalihama – skladišne kartice

organizacija i vođenje kartoteke dobavljača

organizacija i vođenje skladišta

izradba baze podataka dobavljača

rješavanje poteškoća u poslovanju – otklon, opoziv

analiza izvršenja poslova nabave

PRODAJA I MARKETING

redizajn zaštitnoga znaka tvrtke

istraživanje tržišta vježbeničkih tvrtki

određivanje marketinškog spleta – 4P

sastavljanje ponude (na materinskom i stranom jeziku)

izradba kalkulacije

izradba cjenika

izradba potvrde primitka narudžbe

izradba letaka

sastavljanje kupoprodajnih ugovora

izradba baze podataka kupaca

analiza prodaje po razdobljima

izradba promidžbenih materijala (na materinskom i stranom jeziku) – poslovno pismo, omotnica, posjetnica, letak, prospekt, katalog, brošura, čestitke, kalendari, pozivnice, plakati, nagradne igre, promidžbeni filmovi, radijski spotovi

izradba prezentacije vježbeničke tvrtke

izradba izvješća o sklopljenim i realiziranim ugovorima u zemlji i inozemstvu

organizacija posjeta partnerskoj tvrtki

media-clip tvrtke

suradnja s partnerskom tvrtkom
rješavanje poteškoća u poslovanju – opomena

sastavljanje izvješća o sklopljenim ugovorima s poslovnim partnerima (u zemlji i inozemstvu)

realizacija sklopljenih ugovora

FINANCIJE I RAČUNOVODSTVO

sastavljanje početne bilance

otvaranje poslovnih knjiga

vođenje poslovnih knjiga – osnovnih i pomoćnih

knjiženje poslova nabave u financijskom knjigovodstvu

knjiženje poslova prodaje u financijskom knjigovodstvu

knjiženje svih poslovnih promjena u poslovanju vježbeničke tvrtke prema Zakonu o računovodstvu u analitičkim knjigovodstvima dugotrajne imovine, materijalnim knjigovodstvima, robnim knjigovodstvima, knjigovodstvu plaća, knjigovodstvu kupaca i dobavljača, knjigovodstvu proizvodnje

obračun i knjiženje proizvodnje

obračun i knjiženje plaća

unos potrebnih podataka povezanih s plaćom u SUVT

obračun i knjiženje amortizacije

novčano poslovanje – plaćanje doznakom sa žiror-ačuna u informacijskom sustavu SUVT-a

isplata i obračun akontacije za službeni put plaćanjem iz blagajne u informacijskom sustavu SUVT-a

poslovi povezani s provođenjem popisa

racionalno ulaganje i korištenje financijskih sredstava tvrtke

održavanje solventnosti tvrtke

izradba mjesečnih (tromjesečnih) izvješća i unos u informacijski sustav SUVT-a (plaće, PDV)

PROIZVODNJA

odluke menadžmenta o odabiru vrste proizvodnje

organizacija proizvodnje

razvoj proizvoda i inovativnost

tehnologija, oprema, tehnološka razrada, studij rada i vremena

oblikovanje proizvoda

priprema proizvodnje

troškovi proizvodnje, cijena radnog sata, kalkulacija praćenje proizvodnog procesa odgovarajućom dokumentacijom i obračun proizvodnje

reklamacija i servisiranje proizvoda i postizanje zadovoljstva kupaca

održavanje i servis

MENADŽMENT

izradba potrebnih prijava i obrazaca za registraciju poslovne organizacije u SUVT

SWOT analiza

određivanje vizije, misije, zaštitnog znaka

određivanje ciljeva vježbeničke tvrtke

izradba poslovnog plana

razvoj ljudskih potencijala – individualni i profesionalni

izbor i zapošljavanje radnika

motivacija i nagrađivanje radnika

organizacija poslovnih sastanaka – sa zaposlenicima, s partnerskom tvrtkom, s drugim vježbeničkim tvrtkama

posjeti partnerskoj tvrtki ili dolasci predstavnika partnerske tvrtke u posjet

prezentacija rada vježbeničke tvrtke predstavnicima partnerske tvrtke i/ili drugih vježbeničkih tvrtki

komunikacija i timski rad
planiranje
organiziranje
vođenje
nadzor/kontrola
upravljanje kvalitetom
odluka za sudjelovanje na sajmu/smotri VT-a
odabir vježbeničke tvrtke
prijava za sudjelovanje na sajmu/smotri VT-a
izradba proračuna troškova
planiranje promidžbenih aktivnosti

Smotra/sajam VT-a izradba promidžbenih materijala za smotru/sajam (na materinskom i stranome jeziku) – poslovno pismo, omotnica, posjetnica, letak, prospekt, katalog, brošura, čestitke, kalendari, pozivnice, plakati, nagradne igre, promidžbeni filmovi, radijski spotovi

priprema sudionika za sajam/smotru

priprema uređenja štanda

obrada dokumentacije nakon smotre/sajma po odjelima
obračun i knjiženje amortizacije

poslovi povezani s provođenjem popisa

utvrđivanje i knjiženja prihoda i rashoda

Izradba završnih
izvještaja VT-a

utvrđivanje i knjiženja rezultata poslovanja

izradba temeljnih financijskih izvješća (bilanca i izvešće o sveobuhvatnoj dobiti (račun dobiti i gubitka))

zaključak poslovnih knjiga.

Napomene:

Pri realizaciji vježbi razredni odjel dijeli se u grupe od 10 do 14 polaznika.

Ostalo

Metode i oblici
rada:

Metode: verbalne metode, vizualne metode, prakseološke metode, metode aktivnog učenja, metode učenja stvaranjem.

	Oblici: frontalni rad, individualni rad, rad u parovima, rad u skupini.
	Napomena: Izbor metoda i oblika rada za svaki nastavni sat određuje nastavnik prema nastavnim sadržajima, osobitosti polaznika te materijalnim i drugim uvjetima.
Elementi i oblici praćenja i vrijednovanja polaznika:	Elementi: usvojenost sadržaja, primjena usvojenih sadržaja, sudjelovanje u nastavnom procesu.
Literatura	Oblici: usmena provjera, projektni zadatak, problemski zadatak, seminarski rad, e-učenje, radna mapa.
Literatura za polaznike:	Prema Katalogu obveznih udžbenika i pripadajućih dopunskih nastavnih sredstava Ministarstva znanosti i obrazovanja.

Naziv modula   DRUŠTVENO ODGOVORNO POSLOVANJE

Popis strukovnih skupova ishoda učenja iz standarda kvalifikacije   Društveno odgovorno poslovanje

Kako učiti i raditi s ovim modulom

■ upoznati osnovne pojmove i karakteristike koncepta društveno odgovornog poslovanja prema kojem poslovni subjekti na dobrovoljnoj osnovi integriraju različitu društvenu problematiku u interakciji sa svojim ključnim dionicima

Cilj modula:

■ ukazati na raznovrsnost primjene istog koncepta koji sve više postaje sastavni dio opće razvojne strategije poslovnih subjekata bez obzira na njihovu veličinu te tako, posljedično, postaje i važan čimbenik u promicanju opće poslovne etike i transparentnosti rada poslovnih subjekata

Opis modula:

Ovim modulom želi se osvijestiti važnost društveno odgovornog poslovanja i njegove integracije u odnose s lokalnom, ali i cijelom društvenom zajednicom. Polaznici će se upoznati s važnostima poslovnoga života; od toga kako postizati dobre poslovne rezultate, štititi prava potrošača, boriti se protiv korupcije do redovitoga isplaćivanja plaća i isporučenih proizvoda i usluga.

Usvojit će značenje održivoga razvoja i utjecaj poslovnih subjekata na održivi razvoj. Identificirat će postavke i koncept zaštite okoliša te razlikovati područja zaštite prava potrošača.

Nastavni predmet koji se izvodi u

Društveno odgovorno poslovanje (2. razred, 2 sata, 3,5 boda)

ovom modulu:

Nastavni predmet po razredima i ishodima učenja

Naziv nastavnog predmeta: DRUŠTVENO ODGOVORNO POSLOVANJE

Razred: drugi (2.)

1. identificirati temeljne postavke razvoja koncepta društveno odgovornog poslovanja s naglaskom na njegovu multidisciplinarnost i primjenjivost na sve vidove poslovanja

2. opisati značenje društveno odgovornog poslovanja u poštivanju ljudskih prava u radnoj okolini

U drugom razredu polaznik će steći sljedeće ishode učenja:

3. razlikovati poslovne prakse i standarde povezane s promicanjem održivog razvoja i zaštite okoliša

4. razmotriti važnost integracije društveno odgovornog poslovanja u kontekstu tržišnih odnosa te odnosa s lokalnom i širom društvenom zajednicom

5. objasniti razvoj politike i konkretnih mjera zaštite potrošača u Republici Hrvatskoj

6. razlikovati područja zaštite prava potrošača

Razrada

Nastavne cjeline

Nastavni sadržaji

Povijesni razvoj koncepta društveno odgovornog poslovanja u globalnom kontekstu

Ključne međunarodne institucije (Business in the Community, International Business Leaders Forum, World Business Council for Sustainable Development, CSR Europe, Ujedinjene narodi, OECD, Europska unija)

Pregled razvoja koncepta društveno odgovornog poslovanja

Moderni koncept društveno odgovornog poslovanja

Pojam dionika/partnerski odnosi koji se stvaraju primjenom društveno odgovornog poslovanja

Suodnos društveno odgovornog poslovanja i poslovne etike

Međunarodni »alati« za izvješćivanje poslovnih subjekata / »trobilančni« pristup

Društveno odgovorno

Uvažavanje ljudskih prava u radnoj okolini/etički odnos prema

poslovanje i promicanje ljudskih prava u radnoj okolini	<p>zaposlenicima</p> <p>Sloboda udruživanja i socijalni dijalog</p> <p>Društveno odgovorno poslovanje i učinkovito upravljanje ljudskim resursima – osnovni »alati«</p> <p>Radni/industrijski standardi i zakonodavstvo koje uređuje poštivanje ljudskih prava na radnom mjestu i upravljanje ljudskim resursima</p> <p>Pojam održivog razvoja – društvo, okoliš, gospodarski pokazatelji</p> <p>Utjecaj poslovnih subjekata na održivi razvoj/održivo investiranje i zaštitu okoliša</p>
Društveno odgovorno poslovanje i održivi razvoj/zaštita okoliša	<p>Poslovne inicijative za održivi razvoj i zaštitu okoliša na dobrovoljnoj osnovi</p> <p>Sustav upravljanja okolišem u poslovnom subjektu</p> <p>Održivi obrasci proizvodnje: ekodizajn, ekooznačivanje, eko/energetska učinkovitost</p> <p>Međunarodne norme/standardi na području održivog razvoja i zaštite okoliša</p> <p>Definicija lokalne zajednice i oblici organiziranja</p> <p>Pojam socijalnog kapitala</p> <p>Oblici angažiranja u zajednici temeljnim poslovnim aktivnostima</p> <p>Pojam korporativne filantropije</p> <p>Sponzorstvo i donacija – razlike i sličnosti</p>
Društveno odgovorno poslovanje i odnosi s lokalnom zajednicom/tržišni odnosi	<p>Marketing za opće dobro (Cause Related Marketing – CRM)</p> <p>Društvena angažiranost zaposlenika / volonterstvo u zajednici</p> <p>Društveno odgovorno poslovanje i odnosi s potrošačima</p> <p>Lanac nabave i društveno odgovornog poslovanja</p> <p>Antikorupcija</p> <p>Pojam zaštite potrošača / opće značenje zaštite potrošača</p> <p>Povijest razvoja politike zaštite potrošača</p>

Konzumerizam, organizirani pokret za zaštitu potrošača

Suvremene politike zaštite potrošača

Ključne inicijative / institucije za promicanje društveno odgovornog poslovanja u Republici Hrvatskoj

Gospodarski i pravni okvir za razvoj društveno odgovornog poslovanja u Republici Hrvatskoj

Koristi primjene društveno odgovornog poslovanja iz perspektive hrvatskih poslovnih subjekata

Primjena društveno odgovornog poslovanja u Republici Hrvatskoj

Primjeri dobre prakse društveno odgovornog poslovanja u hrvatskim lokalnim zajednicama

Institucionalni i pravni okvir zaštite potrošača u okviru pravne stečevine Europske unije i harmonizacija s pravnom stečevinom Europske unije (programi, srednjoročni akcijski planovi, soft law inicijative, smjernice)

Državne institucije nositelji zaštite potrošača / inspeksijski nadzor

Nevladine i druge organizacije za zaštitu potrošača

Primjeri dobre prakse u zaštiti potrošača u Republici Hrvatskoj

Ostalo

Metode: verbalne metode, vizualne metode, prakseološke metode, metode aktivnog učenja, metode učenja stvaranjem.

Metode i oblici rada:

Oblici: frontalni rad, individualni rad, rad u parovima, rad u skupini.

Napomena: Izbor metoda i oblika rada za svaki nastavni sat određuje nastavnik prema nastavnim sadržajima, osobitosti polaznika te materijalnim i drugim uvjetima.

Elementi i oblici praćenja i vrjednovanja polaznika:

Elementi: usvojenost programskih sadržaja, primjena usvojenih sadržaja, sudjelovanje u nastavnom procesu.

Oblici: usmena provjera, pisana provjera, projektni zadatak, seminarski rad.

Literatura

Literatura za polaznike:

Prema Katalogu obveznih udžbenika i pripadajućih dopunskih nastavnih sredstava Ministarstva znanosti i obrazovanja.

Naziv modula PRAVNO OKRUŽENJE POSLOVANJA

Popis strukovnih skupova ishoda učenja iz standarda kvalifikacije Pravno okruženje poslovanja

Kako učiti i raditi s ovim modulom

Cilj modula: ■ upozati institucionalni okvir poslovanja i regulatornim aspektom poslovanja, postupcima osnivanja, organizacije i upravljanja poslovnim subjektima, pravnim oblicima poslovnih odnosa na tržištu, raspoloživim pravnim sredstvima osiguranja rizika poslovanja kojim se izbjegavaju dodatni troškovi i moguće štete te s eventualnim posljedicama nepravilnosti u poslovanju i nepridržavanju postavljenih pravnih zahtjeva

■ prepoznati negativan utjecaj nepridržavanja temeljnih pravila na ugled tvrtke te utjecaj negativnog imidža tvrtke na ponašanje potrošača i položaj na tržištu u smislu konkurenata koji posluju etično i društveno odgovorno

Opis modula: Modul uključuje norme ponašanja, pravnu, poslovnu i deliktну sposobnost, interpretaciju pravnoga odnosa. Stvarno pravo sadrži karakterizaciju posjeda, vlasništva, oblike prava vlasništva, ograničena stvarna prava i zaštitu prava vlasništva. Obvezno pravo temelji se na ugovorima kao temeljnom pravnom poslu te pretpostavkama za sklapanje ugovora, na sredstvima pojačanja obveznog odnosa, prestanku obveznog odnosa i zastari. Trgovačko-ugovorno pravo prezentira izvore trgovačkoga prava te najčešće vrste ugovora u suvremenoj poslovnoj praksi. Pravo trgovačkih društava uključuje sva trgovačka društva, društva osoba i društva kapitala. Gospodarsko pravo uključuje pravo intelektualnog vlasništva, zaštitu tajnosti podataka, pravo zaštite potrošača, pravo financijskih institucija i tržišta, porezno pravo i radne odnose.

Nastavni predmet koji se izvodi u ovom modulu: Pravno okruženje poslovanja (4. razred, 2 sata, 3 boda)

Nastavni predmet po razredima i ishodima učenja

Naziv nastavnog predmeta: PRAVNO OKRUŽENJE POSLOVANJA

Razred: četvrti (4.)

Četvrti razred

U četvrtom razredu polaznik će steći sljedeće ishode učenja: 1. objasniti osnovne norme ponašanja i pravni odnos 2. opisati oblike stvarnog i ograničenoga stvarnog prava

3. protumačiti ugovore s naglaskom na pojedine vrste i karakteristike ugovora

4. objasniti temeljne pojmove prava trgovačkih društava u kontekstu društava kapitala i društava osoba

5. opisati specifičnosti gospodarskog prava

Razrada

Nastavne cjeline

Nastavni sadržaji

Pojam, značenje prava i pravne grane

Norme – nepravne i pravne

Norme ponašanja i pravni odnos

Pojam i sastojci pravnog odnosa

Pravna, poslovna i deliktna sposobnost

Tumačenje/interpretacija pravnog odnosa

Pojam i oblici stvarnog prava

Posjed – pojam, vrste, stjecanje

Vlasništvo – pojam, stjecanje, sadržaj i karakteristike

Stvarno pravo

Oblici prava vlasništva

Ograničena stvarna prava: pravo služnosti, pravo građenja, pravo stvarnog tereta, založno pravo

Zaštita prava vlasništva

Pojam, obilježja i načela

Obvezno pravo

Ugovori – pretpostavke za sklapanje, sredstva pojačanja obveznog odnosa, prestanak obveznog odnosa, zastara

Izvori trgovačkog prava (heteronomno i autonomno trgovačko pravo, sudska i arbitražna praksa)

Vrste ugovora:

Trgovačko-

ugovorno pravo

Ugovor o kupoprodaji

Ugovor o uskladištenju

Ugovor o zajmu i kreditu

Ugovor o zakupu poslovnog prostora

Ugovor o prijevozu stvari i osoba
Ugovor o otpremi
Ugovor o osiguranju osoba i stvari
Ugovor o osiguranju od odgovornosti
Bankarski ugovori
Ugovor o licenci
Ugovor o franchisingu
Ugovori o trgovinskom zastupanju i posredovanju
Ugovor o djelu
Ugovor o građenju.
Temeljni pojmovi prava trgovačkih društava
Dioničko društvo

Pravo trgovačkih
društava

Društvo s ograničenom odgovornošću
Društva osoba (javno trgovačko društvo, komanditno društvo,
gospodarsko interesno društvo, tajno društvo)
Povezana društva, statusne promjene i preuzimanje

Ostalo

Metode: verbalne metode, vizualne metode, prakseološke metode,
metode aktivnog učenja, metode učenja stvaranjem.

Metode i oblici
rada:

Oblici: frontalni rad, individualni rad, rad u parovima, rad u skupini.

Napomena: Izbor metoda i oblika rada za svaki nastavni sat određuje
nastavnik prema nastavnim sadržajima, osobitosti polaznika te
materijalnim i drugim uvjetima.

Elementi i oblici
praćenja i
vrjednovanja
polaznika:

Elementi: usvojenost programskih sadržaja, primjena usvojenih sadržaja,
sudjelovanje u nastavnom procesu.

Oblici: usmena provjera, pisana provjera, projektni zadatak, seminarski
rad, e-učenje.

Literatura

Literatura za
polaznike:

Prema Katalogu obveznih udžbenika i pripadajućih dopunskih nastavnih
sredstava Ministarstva znanosti i obrazovanja.

Naziv modula	INFORMATIKA
Popis strukovnih skupova ishoda učenja iz standarda kvalifikacije	Uvod u informacijsku i komunikacijsku tehnologiju Komunikacijske i informacijske usluge na internetu Uredske aplikacije
Kako učiti i raditi s ovim modulom	<ul style="list-style-type: none"> ■ usvojiti osnovne pojmove informacijskih i komunikacijskih tehnologija (ICT-ja)
Cilj modula:	<ul style="list-style-type: none"> ■ upoznati osnovna obilježja lokalnih mreža računala i interneta kao svjetske mreže s naglaskom na korištenje usluga e-pošte, WWW-a, foruma, chat-a, društvenih mreža, FTP-a, bloga i internetske kupovine te u kontekstu korištenja navedenih usluga razvijati svijest i vještina sigurnog korištenja internetom ■ steći vještine korištenja pojedinačnih uredskih aplikacija (open-source) u kontekstu operacionalizacije i racionalizacije poslovnih procesa ■ upoznati mogućnosti primjene multimedije u poslovnoj komunikaciji
Opis modula:	<p>Modul omogućuje kritičku uporabu informacijsko-komunikacijske tehnologije za samostalno obavljanje poslova i radnih zadataka. Razlikuje ulazne i izlazne uređaje te uređaje za pohranu i obradu, demonstrira upravljanje datotekama i mapama, navodi važnost lokalne mreže i razloge umrežavanja računala, pronalazi informaciju i koristi alate za komunikaciju putem interneta, prepoznaje opasnosti na internetu i daje mogućnosti zaštite, koristi programe za obradu teksta. Razvija informatičku pismenost koja je neophodna za rad u suvremenome društvu. Potrebno je koristiti i primijeniti program za kreiranje i uređivanje proračunskih tablica, program za kreiranje i uređivanje baze podataka, koristiti i primijeniti program za kreiranje i uređivanje prezentacija te povezati dokumente kreirane pomoću pojedinačnih aplikacija.</p>
Nastavni predmet koji se izvodi u ovom modulu:	<p>Informatika (1. razred, 2 sata, 3 boda)</p> <p>Informatika (2. razred, 2 sata, 3 boda)</p>

Nastavni predmet po razredima i ishodima učenja

Naziv nastavnog predmeta: INFORMATIKA

Razred: prvi (1.)

1. objasniti osnovne pojmove povezane s informacijsko-komunikacijskom tehnologijom (ICT)
2. opisati osnovne karakteristike računala u kontekstu njihove primjene i uloge
3. razlikovati ulazne, izlazne uređaje te uređaje za pohranu i obradbu
4. usporediti sustavsku i korisničku programsku podršku
5. protumačiti karakteristike trenutačno primijenjenoga operacijskog sustava
6. demonstrirati upravljanje datotekama i mapama
7. navesti važnost lokalne mreže i razloge umrežavanja računala
8. opisati internet i obilježja interneta
9. opisati pojedine usluge na internetu u kontekstu njihove uloge i primjene
10. prepoznati opasnosti na internetu i mogućnosti zaštite
11. primijeniti usluge na internetu
12. koristiti program za obradu teksta

U prvom razredu polaznik će steći sljedeće ishode učenja:

Razrada

Nastavne cjeline

Razrada Nastavne teme

Pojmovno određenje informacijsko-komunikacijske tehnologije (ICT)

Osnovni pojmovi informacijsko-komunikacijske tehnologije

Informacija o odnosu na podatak

Obrada podataka

Uloga računala u poslovanju

Ulazne i izlazne jedinice

Hardver

Memorija računala

Aritmetičko-logička jedinica

Upravljačka jedinica

Pojmovno određenje softvera i podjela

Softver

Sustavka i korisnička programska podrška

Karakteristike operacijskih sustava s naglaskom na trenutačno

primijenjen operacijski sustav

Radna površina, ikone, prozori, datoteke i mape

Otvaranje, zatvaranje, pomicanje, smanjivanje, povećanje prozora

Premještanje, kopiranje, preimenovanje, brisanje i traženje datoteka i mapa

Pojmovno određenje mreže računala

Vrste računalnih mreža prema udaljenosti računala

Vrste računalnih mreža prema ulozi računala u mreži

Internet i povijest interneta

CARNet i internet provideri u Hrvatskoj

Servisi interneta i usluge na internetu (mrežne novine, forum, čavrljanje -Chat, društvene mreže, e-bankarstvo)

Elementi prozora, osnovne naredbe i prilagodba web preglednika

Pretraživanje interneta upisom URL i uporabom raznih pretraživača

Pronalaženje raznih sadržaja na internetu, skidanje teksta i slika, ispis web stranice, pronalaženje riječi na stranici

Elektronička pošta, primitci e-pošte

Sažimanje datoteka

Komuniciranje i učenje na daljinu

Elektronski potpis

Sigurnost i zaštita na internetu

Umetanje slike u dokument, pisanje indeksa i potencije, stilovi, pretraživanje i zamjena teksta

Umetanje proračunskih tablica i grafikona u dokument, alatna traka za crtanje, numeriranje stranica, definiranje zaglavlja i podnožja

Oblikovanje stupaca, brojanje znakova i riječi, korištenje i kreiranje predložaka

Umetanje tablice sadržaja, pisanje fusnota

Evidentiranje promjena u dokumentu

Mreže računala

Program za
(naprednu) obradu
teksta

Napomene:	Pri realizaciji vježbi razredni odjel dijeli se u grupe od 10 do 14 polaznika.
Ostalo	Metode: verbalne metode, vizualne metode, prakseološke metode, metode aktivnog učenja, metode učenja stvaranjem.
Metode i oblici rada:	Oblici: frontalni rad, individualni rad, rad u parovima, rad u skupini. Napomena: Izbor metoda i oblika rada za svaki nastavni sat određuje nastavnik prema nastavnim sadržajima, osobitosti polaznika te materijalnim i drugim uvjetima.
Elementi i oblici praćenja i vrjednovanja polaznika:	Elementi: usvojenost programskih sadržaja, primjena usvojenih sadržaja, sudjelovanje u nastavnom procesu . Oblici: usmena provjera, pisana provjera, problemski zadatak, seminarski rad, e-učenje.
Literatura	
Literatura za polaznike:	Prema Katalogu obveznih udžbenika i pripadajućih dopunskih nastavnih sredstava Ministarstva znanosti i obrazovanja.

Naziv nastavnog predmeta: INFORMATIKA

Razred: drugi (2.)

U drugom razredu polaznik će steći sljedeće ishode učenja:	<ol style="list-style-type: none"> 1. primijeniti program za kreiranje i uređivanje prezentacija 2. primijeniti program za kreiranje i uređivanje proračunskih tablica 3. koristiti program za kreiranje i uređivanje baze podataka 4. povezati dokumente kreirane pomoću pojedinačnih aplikacija
Razrada	
Nastavne cjeline	Razrada Nastavne teme Izgled slajda
Program za kreiranje i uređivanje prezentacija	Umetanje (slike, grafikona, gotovih albuma, isječaka crteža, podnožja, zaglavlja...) Određivanje teme i pozadine slajda Dodavanje animacijskih efekata Postava dijaprojeksijske

	<p>Provjera pravopisa, pretraživanje i zamjena teksta</p> <p>Prezentacijski prikazi (matrica, dijaprojeksija, ispis slajdova, brošure, bilježaka...)</p> <p>HTML</p> <p>Slobodni operativni sustavi (Open-source) za kreiranje web stranica</p> <p>Početna stranica</p> <p>Slike, interaktivni gumbi, linkovi, obrasci</p> <p>Postavljanje web stranica na web server</p> <p>Savjeti za izradbu web stranica</p> <p>Označivanje ćelija (stilovi, oblikovanje sadržaja)</p> <p>Unos podataka u tablicu (rad s redcima i stupcima)</p> <p>Automatsko popunjavanje ćelija</p>
Web stranica	
Program za kreiranje i uređivanje proračunskih tablica	<p>Računanje u tablici (formule, funkcije)</p> <p>Uređivanje tablice (oblikovanje brojeva, uređivanje i oblikovanje tablice)</p> <p>Grafikon (vrste grafikona, kreiranje grafikona, uređivanje grafikona)</p> <p>Ispis tablice (uređivanje izgleda stranice, pregled dokumenta prije ispisa, ispis tablice)</p> <p>Ispis grafikona (uređivanje izgleda stranice, pregled dokumenta prije ispisa, ispis grafikona)</p> <p>Kreiranje tablica</p>
Program za kreiranje i uređivanje baze podataka	<p>Stvaranje i uređivanje veza između tablica</p> <p>Kreiranje upita</p> <p>Obrasci ili forme</p>
Napomene:	Izvješća
Ostalo	Pri realizaciji vježbi razredni odjel dijeli se u grupe od 10 do 14 polaznika.
Metode i oblici rada:	Metode: verbalne metode, vizualne metode, prakseološke metode, metode aktivnog učenja, metode učenja stvaranjem.

Oblici: frontalni rad, individualni rad, rad u parovima, rad u skupini.

Napomena: Izbor metoda i oblika rada za svaki nastavni sat određuje nastavnik prema nastavnim sadržajima, osobitosti polaznika te materijalnim i drugim uvjetima.

Elementi i oblici
praćenja i
vrijednovanja
polaznika:

Elementi: usvojenost programskih sadržaja, primjena usvojenih sadržaja, sudjelovanje u nastavnom procesu.

Oblici: usmena provjera, pisana provjera, projektni zadatak, problemski zadatak, seminarski rad, e-učenje.

Literatura

Literatura za
polaznike:

Prema Katalogu obveznih udžbenika i pripadajućih dopunskih nastavnih sredstava Ministarstva znanosti i obrazovanja.

2.2.3. Izborni strukovni moduli

Naziv modula   OBITELJSKI POSAO

Popis strukovnih
skupova ishoda
učenja iz standarda
kvalifikacije

Obiteljski posao

Kako učiti i raditi s ovim modulom

- omogućiti bolje razumijevanje važnosti obitelji kao čimbenika razvoja gospodarstva

- primijeniti stečene kompetencije za planiranje trošenja raspoloživog dohotka i pokretanje vlastitog posla u budućnosti

Cilj modula:

- steći kompetencije iz područja promišljanja ideje, pokretanja i vođenja malog/obiteljskog posla jer u Republici Hrvatskoj najveći udio u gospodarstvu imaju upravo mali subjekti

- omogućiti preispitivanje, pokretanje i osnivanje vlastitog/malog posla koji može voditi samostalno

- planirati, raspodijeliti i voditi financijski proračun vlastite obitelji

Opis modula:

U ovome modulu cilj je steći znanje, kompetencije, vještine, samostalnost i odgovornost u poslovnim aktivnostima kroz uspješnu poslovnu komunikaciju. Poticanjem na osnivanje ili nasljeđivanje obiteljskoga posla, kroz poduzetnički duh i uvođenje suvremenih ideja u poslovanje, stvara se svijest o povezanosti obitelji i maloga poduzetništva, a s ciljem razvoja gospodarstva u cjelini. Kroz korake osnivanja, vođenja i razvoja obiteljskog posla potrebno je naučiti se nositi s izazovima u globalnom okruženju.

Nastavni predmet koji se izvodi u ovom modulu: Obiteljski posao (1. razred, 2 sata, 3 boda)

Nastavni predmet po razredima i ishodima učenja

Naziv nastavnog predmeta: OBITELJSKI POSAO

Razred: prvi (1.)

U prvom razredu polaznik će steći sljedeće ishode učenja:

1. identificirati subjekte i značajke malog obiteljskog posla
2. otkriti prednosti i izazove malog obiteljskog posla
3. preispitati mogućnosti pokretanja malog obiteljskog posla koji se može voditi od kuće
4. primijeniti specifičnosti malih organizacija u vođenju vlastitog ili obiteljskog posla
5. izračunati primitke i izdatke na primjerima vlastitog džeparca i obiteljskog proračuna

Razrada

Nastavne cjeline

Razrada Nastavne teme

Subjekti malog poduzetništva

Obiteljski posao kao poseban oblik malog poduzetništva

Pojam malog/obiteljskog posla

Karakteristike malog/obiteljskog posla

Subjekti i karakteristike malog/obiteljskog posla

Priroda i struktura malog/obiteljskog posla

Specifičnosti tržišnih niša koje mogu pokriti mali/obiteljski poslovi

Vođenje malog/obiteljskog posla

Značenje i rasprostranjenost obiteljskog posla

Obitelj i posao

Interesi obitelji i interesi posla

Usklađivanje poslovnih ciljeva i obiteljskih ciljeva

Životni ciklus malog/obiteljskog posla

Obiteljski odnosi i uloge

Najčešća pitanja s kojima se suočavaju mali/obiteljski poslovi

Obiteljska dimenzija malog/obiteljskog posla

Vlasnička struktura malog/obiteljskog posla

Poslovna dimenzija malog/obiteljskog posla

Nove generacije i nasljeđivanje malog/obiteljskog posla

Značenje nasljeđivanja za održivost i razvoj malog/obiteljskog posla

Prijenos menadžmenta u malom/obiteljskom poslu

Nasljeđivanje vlasništva nad malim/obiteljskim poslom

Prednosti malog/obiteljskog posla

Neovisnost

Tržišna prilagodljivost

Financijski uspjeh

Sigurnost posla

Zapošljavanje članova obitelji

Izazov

Prednosti i izazovi
malog/obiteljskog
posla

Prednosti tradicionalnih djelatnosti

Izazovi malog/obiteljskog posla

Odgovornost

Mogućnost propasti

Podložnost fluktuacijama na tržištu

Ovisnost o konkurenciji

Financijska slabost

Nedostatak znanja i stručnosti

Nerazvijenost pravne regulative za mali/obiteljski posao u RH

Prikupljanje ideja

Kako će se mali/obiteljski posao zvati?

Gdje locirati posao?

Zakonski okvir pokretanja malog/obiteljskog posla

Identitet malog/obiteljskog posla

Postupak osnivanja malog/obiteljskog posla:

osnivanje obrta

Mali/obiteljski
posao koji se može
voditi iz kuće

trgovac pojedinac

osnivanje obiteljskog poljoprivrednog gospodarstva.

Problemi osnivanja i njihovo rješavanje

Pokretanje malog/obiteljskog posla koji se može voditi iz kuće: npr. uređenje vrtova, čuvanje djece, šetanje ljubimaca, izradba čestitki, agencija za davanje poduke, pansion, catering ili internet posao, rođendaonica, osobni pomagač u kupnji

»Shoestring« marketing malog/obiteljskog posla

Prilagodba poslovanju na internetu

Odabir ciljnog tržišta i pozicioniranje proizvoda malog/obiteljskog posla

Pojam primitaka i izdataka u obitelji

Izradba popisa primitaka i izdataka na primjeru vlastitog džeparca

Izdatci i primitci
vlastitog džeparca

Izradba popisa primitaka i izdataka na primjeru raspoloživog dohotka u obitelji

Planiranje i upravljanje izdancima u obitelji

Izdatci i primitci
obiteljskog
proračuna

Mogućnosti štednje u okviru ostvarenih primitaka

Proračunske tablice za raspodjelu obiteljskih primitaka i izdataka

Računalni programi za izradbu proračunskih tablica (npr. Microsoft Money ili Ace Money Budget)

Izradba obiteljskog proračuna u računalnom programu

Napomene:

Pri realizaciji vježbi razredni odjel dijeli se u grupe od 10 do 14 polaznika.

Ostalo	Metode: verbalne metode, vizualne metode, prakseološke metode, metode aktivnog učenja, metode učenja stvaranjem.
Metode i oblici rada:	Oblici: frontalni rad, individualni rad, rad u parovima, rad u skupini. Napomena: Izbor metoda i oblika rada za svaki nastavni sat određuje nastavnik prema nastavnim sadržajima, osobitosti polaznika te materijalnim i drugim uvjetima.
Elementi i oblici praćenja i vrjednovanja polaznika:	Elementi: usvojenost programskih sadržaja, primjena usvojenih sadržaja, sudjelovanje u nastavnom procesu. Oblici: usmena provjera, pisana provjera, seminarski rad, e-učenje.
Literatura Literatura za polaznike:	Prema Katalogu obveznih udžbenika i pripadajućih dopunskih nastavnih sredstava Ministarstva znanosti i obrazovanja.

Naziv modula	GLOBALNO POSLOVNO OKRUŽENJE
Popis strukovnih skupova ishoda učenja iz standarda kvalifikacije	Globalno poslovno okruženje
Kako učiti i raditi s ovim modulom	
Cilj modula:	<ul style="list-style-type: none"> ■ steći osnovne kompetencije potrebne za razumijevanje suvremenih globalizacijskih tijekova u svijetu i funkcioniranje svjetskoga gospodarskog, političkog, društvenog, ekološkog i kulturalnog okruženja kao jedinstvene cjeline
Opis modula:	<ul style="list-style-type: none"> ■ izgraditi vlastiti kritički stav prema globalizacijskom društvu u kojem će sudjelovati kao aktivan član, posebice na globalnom tržištu rada <p>Globalno poslovno okruženje uključuje stjecanje kompetencija potrebnih za razumijevanje pojma, dimenzije i važnosti globalizacije, razumijevanje funkcioniranja svjetskih gospodarskih, političkih, društvenih, ekoloških i kulturalnih dimenzija globalizacije te njihov utjecaj na pojedina nacionalna gospodarstva, s naglaskom na utjecaj na Hrvatsku kao malu zemlju i kriterije prema kojima bi Hrvatska trebala graditi put u globalno društvo štiteći svoje prirodne, društvene i ostale resurse. Razumijevanjem prednosti i nedostataka globalizacije te poznavanjem globalnih aktivnosti koje se odnose na komunikaciju, tržišta, proizvodnju, novac, financije, globalne kompanije, globalne organizacije civilnoga društva, socijalnu ekologiju, globalnu solidarnost i pogled na svijet kao jedno mjesto, stječu se vještine za izgradnju</p>

vlastitoga kritičkog stava prema globalizacijskom društvu, u kojem pojedinac treba sudjelovati kao aktivan član društva, odnosno aktivan sudionik na globalnom tržištu rada.

Nastavni predmet koji se izvodi u ovom modulu:

Globalno poslovno okruženje (1. razred, 2 sata, 3 boda)

Nastavni predmet po razredima i ishodima učenja

Naziv nastavnog predmeta: GLOBALNO POSLOVNO OKRUŽENJE

Razred: prvi (1.)

1. objasniti pojam, dimenzije i važnost globalizacijskih procesa
2. analizirati aktivnosti u globalnom okruženju
3. opisati multikulturno okruženje
4. preispitati odnos Republike Hrvatske i suvremenih globalizacijskih tijekova
5. prikazati čimbenike nacionalnog identiteta i prepoznatljivosti kao osnove nacionalne konkurentnosti

U prvom razredu polaznik će steći sljedeće ishode učenja:

Razrada

Nastavne cjeline

Razrada Nastavne teme

Pojam globalizacije

Povijesna uvjetovanost globalizacije

Ekonomska dimenzija globalizacije

Društvena dimenzija globalizacije

Kulturna dimenzija globalizacije

Pojam, dimenzije i značaj globalizacije

Okoliš kao dimenzija globalizacije

Politička dimenzija globalizacije

Značajke globalizacije

Uzroci i posljedice globalizacije

Pozitivni i negativni učinci globalizacije

Europa kao globalizacijska sila

	Komunikacije (zračni prijevoz, telekomunikacije, elektronički masovni mediji, globalne publikacije)
	Tržišta (globalni proizvodi, globalne prodajne strategije)
	Proizvodnja (globalni proizvodni lanci, globalni izvori sirovina)
Pregled globalnih aktivnosti	Novac (globalne valute, bankovne kartice povezane na globalne ATM mreže, globalna gotovina u elektroničkim novčanicama, globalne kreditne kartice)
	Financije (globalne mjenjačnice, globalno bankarstvo, globalne mjenice, globalne dionice)
	Organizacije (globalne kompanije, globalne udruge civilnog društva)
	Socijalna ekologija (globalna atmosfera, globalna biosfera, globalna hidrosfera, globalna geosfera)
	Svijest/savjest (globalna solidarnost, globalni simboli, svijet kao jedno mjesto)
	Identificiranje sličnosti i razlike među ljudima
Multikulturalno okruženje	Spoznaja dimenzija globalnih razlika među ljudima
	Tri modela različitosti («Melting Pot«, »Cultural Pluralism«, »Civil Society«) te procjena njihovih snaga i slabosti
	Vажnost poštivanja različitosti
	Hrvatska u suvremenim globalizacijskim tijekovima
	Teškoće malih zemalja – Republika Hrvatske, koje treba prevladati za uključenje u globalizacijske tijekove
	Kriteriji na kojima bi Republika Hrvatska trebala graditi put u globalno društvo:
Hrvatska i globalizacija	zaštita i očuvanje postojeće razina kvalitete okoliša i prirodnih resursa
	sanacija nanesenih šteta na pojedinim lokacijama (onečišćenje rijeka, tla od otpada, onečišćenje zraka od industrijskih pogona i slično)
	investiranje u prirodne resurse i sredine u cilju obnove održivog načina organizacije života i gospodarskog korištenja
	očuvanje nacionalnog identiteta.
	Pretpostavke razvitka

	Nacionalni identitet
	Brendiranje Republike Hrvatske i njenih proizvoda
	Glokalizacija
Napomene:	Pri realizaciji vježbi razredni odjel dijeli se u grupe od 10 do 14 polaznika.
Ostalo	
	Metode: verbalne metode, vizualne metode, prakseološke metode, metode aktivnog učenja, metode učenja stvaranjem.
Metode i oblici rada:	Oblici: frontalni rad, individualni rad, rad u parovima, rad u skupini. Napomena: Izbor metoda i oblika rada za svaki nastavni sat određuje nastavnik prema nastavnim sadržajima, osobitosti polaznika te materijalnim i drugim uvjetima.
Elementi i oblici praćenja i vrijednovanja polaznika:	Elementi: usvojenost programskih sadržaja, primjena usvojenih sadržaja, sudjelovanje u nastavnom procesu. Oblici: usmena provjera, pisana provjera, projektni zadatak, seminarski rad, e-učenje.
Literatura	
Literatura za polaznike:	Prema Katalogu obveznih udžbenika i pripadajućih dopunskih nastavnih sredstava Ministarstva znanosti i obrazovanja.

Naziv modula	UVOD U POSLOVNO UPRAVLJANJE
Popis strukovnih skupova ishoda učenja iz standarda kvalifikacije	Uvod u poslovno upravljanje
Kako učiti i raditi s ovim modulom	<ul style="list-style-type: none"> ■ upoznati osnovne pojmove i vještine upravljanja u kontekstu ostvarivanja postavljenih organizacijskih ciljeva kroz učinkovito korištenje raspoloživih resursa razumijevanjem i povezivanjem menadžerskih funkcija i vještina
Cilj modula:	<ul style="list-style-type: none"> ■ prepoznati posebna područja primjene menadžmenta ■ upravljati razrednim projektom ■ razviti kreativnost, samostalnost i timski rad
Opis modula:	Uvod u poslovno upravljanje uključuje upoznavanje osnovnih pojmova i vještina poslovnog upravljanja s naglaskom na tehničke vještine

upravljanja, vještine rada s ljudima, koncepcijske vještine, vještine donošenja odluka, vještine timskoga rada, vještine upravljanja vremenom i stresom. Kroz Uvod u poslovno upravljanje stječu se osnovne kompetencije za: razumijevanje pojmova misija, vizija i ciljevi organizacije, kreiranje misije i vizije organizacije, određivanje ciljeva organizacije, osmišljanje organizacijske strukture poslovne organizacije, razumijevanje važnosti poslovnoga planiranja te proučavanje upravljanja ljudima u poslovnim organizacijama, vođenje ljudi i nadziranje njihova rada u poslovnim procesima. Polaznici će proučavati načine kako upravljati događajima s osvrtom na menadžment u turizmu, sportski menadžment, ekološki menadžment, menadžment javnog sektora i upravljanje projektima.

Nastavni predmet koji se izvodi u ovom modulu:

Uvod u poslovno upravljanje (2. razred, 2 sata, 3 boda)

Nastavni predmet po razredima i ishodima učenja

Naziv nastavnog predmeta: UVOD U POSLOVNO UPRAVLJANJE

Razred: drugi (2.)

U drugom razredu polaznik će steći sljedeće ishode učenja:

1. opisati pojam i funkcije poslovnog upravljanja
2. objasniti menadžerske vještine
3. povezati menadžerske funkcije i vještine: planiranje, organiziranje, upravljanje ljudima, vođenje i nadziranje
4. interpretirati primjenu menadžmenta u posebnim područjima
5. izvesti razredni projekt

Razrada

Nastavne cjeline

Nastavni sadržaji

Pojam upravljanja

Funkcije menadžera

Tehničke vještine menadžera

Uvod u poslovno upravljanje

Vještine rada s ljudima

Koncepcijska vještina menadžera

Vještine oblikovanja

	Donošenje odluka
	Radni učinak organizacije
	Timski rad
	Upravljanje vremenom
	Upravljanje stresom
	Misija i ciljevi organizacije
	Organizacijska struktura
Menadžerske funkcije	Poslovno planiranje
	Upravljanje ljudima
	Vođenje. Nadziranje
	Upravljanje događajima
	Menadžment u turizmu
	Sportski menadžment
Posebna područja primjene	Ekološki menadžment
	Upravljanje projektima
	Menadžment javnog sektora
	Krizni menadžment
Ostalo	Metode: verbalne metode, vizualne metode, prakseološke metode, metode aktivnog učenja, metode učenja stvaranjem.
Metode i oblici rada:	Oblici: frontalni rad, individualni rad, rad u parovima, rad u skupini. Napomena: Izbor metoda i oblika rada za svaki nastavni sat određuje nastavnik prema nastavnim sadržajima, osobitosti polaznika te materijalnim i drugim uvjetima.
Elementi i oblici praćenja i vrjednovanja polaznika:	Elementi: usvojenost programskih sadržaja, primjena znanja, sudjelovanje u nastavnom procesu. Oblici: usmena provjera, pisana provjera, projektni zadatak, seminarski rad, e-učenje.
Literatura	
Literatura za polaznike:	Prema Katalogu obveznih udžbenika i pripadajućih dopunskih nastavnih sredstava Ministarstva znanosti i obrazovanja.

Naziv modula OSNOVE TURIZMA

Popis strukovnih skupova ishoda učenja iz standarda kvalifikacije Osnove turizma

Kako učiti i raditi s ovim modulom

Cilj modula: ■ steći osnovne kompetencije potrebne za razumijevanje osnovnih pojmova i pristupa izučavanju turizma, vrsta i specifičnih oblika turizma unutar nacionalnog gospodarstva Republike Hrvatske

■ pratiti suvremene trendove i položaj Republike Hrvatske u globalnim turističkim kretanjima

Opis modula: Modul prezentira temeljne pojmove i značenje turizma, turističke potrebe i motive turističkih putovanja, daje pregled povijesnog razvoja turizma u svijetu i u našoj zemlji. Na zanimljiv i praktičan način obrađuje problematiku turističkoga tržišta, segmentaciju ponude i potražnje za turističkim proizvodima, osnovna obilježja turističke ponude Hrvatske, kao i njezin položaj u konkurentskom okruženju turistički receptivnih zemalja te osnovna obilježja zapošljavanja u turizmu. Detaljno daje prikaz djelovanja turističkih posrednika, razvrstavanja i kategorizacije ugostiteljskih objekata, navodi vrste i oblike turizma kod nas i u svijetu, kao i perspektivu razvoja te regulatornu formu ove gospodarske grane.

Nastavni predmet koji se izvodi u ovom modulu: Osnove turizma (2. razred, 2 sata, 3 boda)

Nastavni predmet po razredima i ishodima učenja

Naziv nastavnog predmeta: OSNOVE TURIZMA

Razred: drugi (2.)

- U drugom razredu polaznik će steći sljedeće ishode učenja:
1. objasniti osnovne pojmove u turizmu
  2. prepoznati vrste i specifične oblike turizma
  3. analizirati turističku ponudu i potražnju
  4. identificirati obilježja turističke ponude Republike Hrvatske
  5. opisati specifičnosti odabranog oblika u kontekstu raznolikosti

	turističke ponude Republike Hrvatske
Razrada	
Nastavne cjeline	Nastavni sadržaji Povijesna perspektiva turizma Definiranje osnovnih pojmova u turizmu
Osnovni pojmovi	Vrste i specifični oblici turizma Turistički motivi Turističke potrebe Pojam i principi djelovanja Turistički subjekti Turistička ponuda Turistička potražnja
Turistističko tržište	Vrste i specifični oblici turizma Turistički emitivna i receptivna tržišta Turistički posrednici Turistička destinacija – pojam i obilježja Pojam, vrste i karakteristike
Turističke usluge	Turistički proizvod – definicija i vrste Obilježja radne snage u turizmu Turizam kao sustav unutar nacionalnog gospodarstva Republike Hrvatske Ekonomski, sociološki, kulturološki, prostorni i ekološki utjecaj odvijanja turističkog prometa i turistički prostor Republike Hrvatske
Osnovna obilježja turističke ponude RH	Obilježja turističke ponude Republike Hrvatske Obilježja turističke potrošnje Republike Hrvatske Upravljanje razvojem turizma Republike Hrvatske Planiranje razvoja i upravljanje kvalitetom turističke ponude Republike Hrvatske

Hrvatski turizam u globalnim turističkim kretanjima

Raznolikost turističke ponude i specifični oblici turizma Republike Hrvatske (npr. vjerski turizam, sportski turizam, kulturni turizam, zdravstveni turizam, ekoturizam, seoski turizam...)

Ostalo

Metode: verbalne metode, vizualne metode, prakseološke metode, metode aktivnog učenja, metode učenja stvaranjem.

Metode i oblici rada:

Oblici: frontalni rad, individualni rad, rad u parovima, rad u skupini.

Napomena: izbor metoda i oblika rada za svaki nastavni sat određuje nastavnik prema nastavnim sadržajima, osobitosti polaznika te materijalnim i drugim uvjetima.

Elementi i oblici praćenja i vrjednovanja polaznika:

Elementi: usvojenost programskih sadržaja, primjena usvojenih sadržaja, sudjelovanje u nastavnom procesu.

Oblici: usmena provjera, pisana provjera, projektni zadatak, seminarski rad, e-učenje.

Literatura

Literatura za polaznike:

Prema Katalogu obveznih udžbenika i pripadajućih dopunskih nastavnih sredstava Ministarstva znanosti i obrazovanja.

Naziv modula

RAČUNOVODSTVO NEPROFITNIH ORGANIZACIJA

Popis strukovnih skupova ishoda učenja iz standarda kvalifikacije

Računovodstvo neprofitnih organizacija

Kako učiti i raditi s ovim modulom

- pružiti osnovna znanja i vještine potrebne za obavljanje računovodstva neprofitnih organizacija

Cilj modula:

- upoznati financijski plan, postupke prikazivanja promjena i sastavljanja financijskih izvještaja neprofitnih organizacija

- primijeniti osnovna teorijska znanja

Opis modula:

- prilagoditi se zahtjevima okruženja za provođenje aktivnosti

Obuhvaća obilježja i vrste neprofitnih organizacija, instrumente računovodstva, razlikovanje osnovnih računovodstvenih pojmova neprofitnih organizacija (imovina, obveze, prihodi i rashodi), provođenje inventure (popisa) u neprofitnim organizacijama, izradbu financijskoga plana neprofitne organizacije, evidenciju promjene imovine, rashoda, prihoda i vlastitih izvora, vrste prihoda i rashoda neprofitnih

organizacija, izradbu financijskih izvještaja, financijskoga plana i analiza odstupanja u odnosu na plan za neprofitnu organizaciju.

Nastavni predmet koji se izvodi u ovom modulu:

Računovodstvo neprofitnih organizacija (3. razred, 2 sata, 3 boda)

Nastavni predmet po razredima i ishodima učenja

Naziv nastavnog predmeta: RAČUNOVODSTVO NEPROFITNIH ORGANIZACIJA

Razred: treći (3.)

U trećem razredu polaznik će steći sljedeće ishode učenja:

1. navesti obilježja računovodstva neprofitnih organizacija
2. identificirati temeljne računovodstvene pojmove neprofitnih organizacija
3. prikazati financijski plan neprofitnih organizacija
4. provesti promjene neprofitnih organizacija
5. napraviti financijska izvješća neprofitnih organizacija

Razrada

Nastavne cjeline

Razrada Nastavne teme

Uvod o neprofitnim organizacijama

Uvod u

računovodstvo neprofitnih organizacija

Obilježja i vrste neprofitnih organizacija

Osnove računovodstva neprofitnih organizacija

Klasifikacije i kontni plan

Poslovne knjige i isprave

Imovina

Vlastiti izvori

Osnovni računovodstveni pojmovi neprofitnih organizacija

Obveze

Prihodi

Rashodi

Višak prihoda

Manjak prihoda

	Upravljanje u neprofitnim organizacijama
Financijski plan neprofitnih organizacija	Programi i aktivnosti neprofitnih organizacija Procjena prihoda Plan rashoda Nefinancijska imovina Dugotrajna nefinancijska imovina Donacije nefinancijske imovine Financijska imovina Novac u banci i blagajni Potraživanja za prihode Obveze za rashode
Promjene imovine, rashoda, prihoda i vlastitih izvora	Rashodi za radnike Materijalni rashodi Naknade troškova radnicima i ostalim osobama izvan radnog odnosa Rashodi za usluge Rashodi za materijal i energiju Prihodi od prodaja roba i pružanja usluga Prihodi od članarina i članskih doprinosa Prihodi od donacija Vlastiti izvori Vrste financijskih izvješća neprofitnih organizacija
Financijska izvješća neprofitnih organizacija	Načela iskazivanja podataka u financijskim izvješćima Račun prihoda i rashoda Bilanca neprofitnih organizacija
Napomene:	Pri realizaciji vježbi razredni odjel dijeli se u grupe od 10 do 14 polaznika.
Ostalo	
Metode i oblici	Metode: verbalne metode, vizualne metode, prakseološke metode,

rada:	metode aktivnog učenja, metode učenja stvaranjem.
	Oblici: frontalni rad, individualni rad, rad u parovima, rad u skupini.
	Napomene: Izbor metoda i oblika rada za svaki nastavni sat određuje nastavnik prema nastavnim sadržajima, osobitosti polaznika te materijalnim i drugim uvjetima.
Elementi i oblici praćenja i vrjednovanja polaznika:	Elementi: usvojenost programskih sadržaja, primjena usvojenih sadržaja, sudjelovanje u nastavnom procesu.
	Oblici: usmena provjera, pisana provjera, projektni zadatak, seminarski rad, e-učenje.
Literatura	
Literatura za polaznike:	Prema Katalogu obveznih udžbenika i pripadajućih dopunskih nastavnih sredstava Ministarstva znanosti i obrazovanja.

Naziv modula	UPRAVLJANJE PRODAJOM
Popis strukovnih skupova ishoda učenja iz standarda kvalifikacije	Upravljanje prodajom
Kako učiti i raditi s ovim modulom	<ul style="list-style-type: none"> ■ razumjeti suvremene filozofije prodaje koja se razvija kao strategija uspostavljanja odnosa
Cilj modula:	<ul style="list-style-type: none"> ■ omogućiti razumijevanje uloge osobne prodaje, unaprjeđenja prodaje, upravljanje distribucijskim kanalima i logistikom u kontekstu pridobivanja, ali i zadržavanja kupca/klijenta
Opis modula:	<ul style="list-style-type: none"> ■ ovladati novim strategijama upravljanja prodajom kako bi isporučivali dodatnu vrijednost te upravljali zadovoljstvom kupaca/klijenata <p>Modulom se objašnjava utjecaj osobne prodaje i upravljanje samom prodajom. Razvija vještine i razumijevanje prodaje u današnje doba u okviru marketinške koncepcije poslovanja te analizira prodajnu silu. Osvijestit će važnost zadovoljstva korisnika i stvaranja dugoročnih odnosa pronalaženjem najbolje strategije za uspostavljanje poslovnih odnosa i primjenu odgovarajućih sredstava i akcija za unaprjeđenje prodaje. Oprimjerit će suvremene kanale e-prodaje i e-bankarstva.</p>
Nastavni predmet koji se izvodi u ovom modulu:	Upravljanje prodajom (3. razred, 2 sata, 3 boda)

Nastavni predmet po razredima i ishodima učenja

Naziv nastavnog predmeta: UPRAVLJANJE PRODAJOM

Razred: treći (3.)

	<ol style="list-style-type: none"> 1. opisati značenje osobne prodaje u marketinškoj koncepciji poslovanja 2. analizirati obilježja prodajne sile 3. ilustrirati pomak od prodajnog prema dugoročnom odnosu s kupcima/korisnicima 4. analizirati ciljeve i oblike unaprjeđenja prodaje usmjerene kupcima/korisnicima 5. povezati različite oblike unaprjeđenja prodaje usmjerene posrednicima 6. opisati suvremene kanale e-prodaje (online prodaja)
U trećem razredu polaznik će steći sljedeće ishode učenja:	
Razrada	
Nastavne cjeline	Nastavni sadržaji Osobna prodaja: definiranje i zadaća, usvajanje marketinškog shvaćanja, vrjednovanje osobne prodaje Strateško-savjetodavni model prodaje Distribucijski kanali i mreža distribucijskih tijekova; poslovna logistika Proces kupovanja i kupčevo ponašanje; razvijanje strategije pridobivanja kupaca, stvaranje baze i razvrstavanja mogućih kupaca, pristupi kupcu/korisniku i pregovaranje o kupčevim/korisnikovim nedoumicama, razvijanje strategije prodajne prezentacije i demonstracije Zaključivanje prodaje i prodajna partnerstva Poslijeprodajne aktivnosti Prodajna sila: ljudski kapital, upravljanje sobom i drugima, upravljanje prodajnim timom, pronalaženje i odabir prodavača, motivacija, procjene produktivnosti
Osobna prodaja kao nastavak marketinškog shvaćanja	
Prodajna sila	Vještine osobne prodaje obrazovanih zaposlenika kao dodatna vrijednost Radna mjesta u suvremenoj prodaji (prodaja usluga, prodaja za trgovca na malo, prodaja za trgovca na veliko, prodaja za proizvođača) Pozitivni vidovi karijere u osobnoj prodaji
Razvijanje strategije uspostavljanja	Važnost i razvijanje razvijanja strategije uspostavljanja odnosa

odnosa	<p>Model strateškog savjetodavne prodaje</p> <p>Partnerstvo kao najkvalitetniji prodajni odnos</p> <p>Strategija uspostavljanja odnosa usmjerena prema četirima osnovnim kategorijama: kupci, sekundarni donositelji odluka, pomoćno osoblje u tvrtki, menadžer</p> <p>Prilagođavanje strategije uspostavljanja odnosa; predodžba o sebi kao važna dimenzija uspostavljanja odnosa; verbalne i neverbalne strategije koje dodaju vrijednost; konverzijske strategije, strategije za razvijanje vlastite ličnosti, stilovi komuniciranja</p> <p>Značenje, pravila, prednosti i ciljevi unaprjeđenja prodaje usmjerene kupcima/korisnicima planiranja</p> <p>Razvoj i oblici/metode unaprjeđenja prodaje usmjerene kupcima/korisnicima</p>
Unaprjeđenje prodaje usmjereno potrošačima	<p>Klasifikacija metoda unaprjeđenja prodaje s ciljem generiranja probne kupnje: uzorci, kuponi (vrste kupona); s ciljem poticanja kupovine: sniženja cijena, bonus pakiranja, premije u pakiranju, premije na pakiranje i premije uz pakiranje, rabat/povrat novca, telefonske kartice, loyalty programi, premije, nagradne igre, natjecanja, igre na sreću, trajno unaprjeđenje prodaje, promocija internetom...</p> <p>Vrjednovanje unaprjeđenja prodaje</p> <p>Planiranje unaprjeđenja prodaje usmjerene posrednicima</p> <p>Trgovački popusti: temeljni oblici (popusti na dobiveni prodajni prostor, promocijski popust, popusti pri povratu računa, popusti na fakturnu vrijednost)</p>
Unaprjeđenje prodaje usmjereno posrednicima	<p>Poticanje kupovine: kupovina unaprijed, preskakanje, dnevno snižavanje cijena, upravljanje kategorijom proizvoda</p> <p>Programi pomoći prodavačima</p> <p>Trgovačka natjecanja i popusti</p> <p>Trgovački sajmovi i izložbe</p> <p>Specijalni oblici unaprjeđenja prodaje</p> <p>Telemarketing</p>
Mogućnosti osobne prodaje u informacijsko doba	<p>Internetska prodaja (on-line prodaja)</p> <p>Uporaba softvera za upravljanje odnosima s kupcima (CRM)</p>
Napomene:	<p>Pri realizaciji vježbi razredni odjel dijeli se u grupe od 10 do 14 polaznika.</p>

Ostalo	Metode: verbalne metode, vizualne metode, prakseološke metode, metode aktivnog učenja, metode učenja stvaranjem.
Metode i oblici rada:	Oblici: frontalni rad, individualni rad, rad u parovima, rad u skupini. Napomena: izbor metoda i oblika rada za svaki nastavni sat određuje nastavnik prema nastavnim sadržajima, osobitosti polaznika te materijalnim i drugim uvjetima.
Elementi i oblici praćenja i vrjednovanja polaznika:	Elementi: usvojenost programskih sadržaja, primjena usvojenih sadržaja, sudjelovanje u nastavnom procesu. Oblici: usmena provjera, pisana provjera, projektni zadatak, seminarski rad, e-učenje.
Literatura	
Literatura za polaznike:	Prema Katalogu obveznih udžbenika i pripadajućih dopunskih nastavnih sredstava Ministarstva znanosti i obrazovanja.

Naziv modula ANALIZA FINANCIJSKIH IZVJEŠĆA

Popis strukovnih skupova ishoda učenja iz standarda kvalifikacije Analiza financijskih izvješća

Kako učiti i raditi s ovim modulom

- pružiti osnovna znanja i vještine potrebne za analizu financijskih izvješća

- upoznati postupke, vrste i pokazatelje analize

Cilj modula:

- primijeniti osnovna teorijska znanja

- izraziti promjene ekonomskih kategorija

- usporediti rezultate analize

- prilagoditi se zahtjevima poslovnog okruženja

Opis modula:

Analiza financijskih izvješća uključuje čitanje financijskih izvješća, klasifikaciju instrumenata i analitičkih postupaka pomoću kojih se podatci iz financijskih izvješća pretvaraju u informacije relevantne za donošenje poslovnih odluka, opis specifičnosti postupaka temeljenih na raščlanjivanju i uspoređivanju podataka iz financijskih izvješća, izračun i usporedbu podataka horizontalne analize iz financijskih izvješća za više razdoblja, utvrđivanje tendencija i dinamike promjena pojedinih pozicija financijskih izvješća, usporedbu podataka iz strukturnih

financijskih izvješća u jednoj godini, usporedbu izračunatih pokazatelja s pokazateljima poduzeća iste djelatnosti, izračun postotnog udjela svake stavke financijskog izvješća u odnosu na odgovarajući zbroj (promatranje pojedinih elemenata strukture aktive u postotnom udjelu ukupne aktive, odnosno pojedinih elemenata strukture pasive u postotnom udjelu ukupne pasive, promatranje strukture prihoda i rashoda u odnosu na ukupne prihode), izračun pokazatelja likvidnosti, zaduženosti i aktivnosti, komentiranje sigurnosti poslovanja, izračun pokazatelja ekonomičnosti, profitabilnosti i investiranja, komentiranje uspješnosti poslovanja, ukazivanje na međusobnu povezanost glavnih i pomoćnih pokazatelja kod izračuna sustava pokazatelja.

Nastavni predmet koji se izvode u ovom modulu: Analiza financijskih izvješća (4. razred, 2 sata, 3 boda)

Nastavni predmet po razredima i ishodima učenja

Naziv nastavnog predmeta: ANALIZA FINANCIJSKIH IZVJEŠĆA

Razred: četvrti (4.)

U četvrtom razredu polaznik će steći sljedeće ishode učenja:

1. razlikovati financijska izvješća
2. prikazati značenje i postupke analize financijskih izvješća
3. provesti horizontalnu analizu financijskih izvješća
4. provesti vertikalnu analizu financijskih izvješća
5. izvesti analizu financijskih izvješća pomoću pokazatelja

Razrada

Nastavne cjeline

Financijska izvješća

Uvod u analizu financijskih izvješća

Horizontalna analiza financijskih

Razrada Nastavne teme

Financijska i izvješća malih poduzetnika

Financijska izvješća srednjih i velikih poduzetnika

Pojam analize financijskih izvješća

Analiza financijskih izvješća i poslovne odluke

Klasifikacija temeljnih postupaka analize financijskih izvješća

Proces analize financijskih izvješća

Bonitet poslovne organizacije

Komparativna financijska izvješća

izvješća	Horizontalna analiza u stabilnim uvjetima Horizontalna analiza u uvjetima inflacije Postupak horizontalne analize Strukturni financijski izvještaji
Vertikalna analiza financijskih izvješća	Vertikalna analiza u stabilnim uvjetima Vertikalna analiza u uvjetima inflacije Postupak vertikalne analize Pojam i značenje pokazatelja u analizi poslovanja Pokazatelj likvidnosti Pokazatelj ekonomičnosti
Analza financijskih izvješća pomoću skupina pokazatelja	Pokazatelj profitabilnosti Pokazatelj zaduženosti Pokazatelj aktivnosti Pokazatelj investiranja Sustavi pokazatelja
Napomene:	Pri realizaciji vježbi razredni odjel dijeli se u grupe od 10 do 14 polaznika.
Ostalo	Metode: verbalne metode, vizualne metode, prakseološke metode, metode aktivnog učenja, metode učenja stvaranjem.
Metode i oblici rada:	Oblici: frontalni rad, individualni rad, rad u parovima, rad u skupini. Napomena: Izbor metoda i oblika rada za svaki nastavni sat određuje nastavnik prema nastavnim sadržajima, osobitosti polaznika te materijalnim i drugim uvjetima.
Elementi i oblici praćenja i vrjednovanja polaznika:	Elementi: usvojenost programskih sadržaja, primjena usvojenih sadržaja, sudjelovanje u nastavnom procesu. Oblici: usmena provjera, pisana provjera, projektni zadatak, seminarski rad, e-učenje.
Literatura Literatura za polaznike:	Prema Katalogu obveznih udžbenika i pripadajućih dopunskih nastavnih sredstava Ministarstva znanosti i obrazovanja.

Naziv modula   MARKETING USLUGA

Popis strukovnih skupova ishoda učenja iz standarda kvalifikacije   Marketing usluga

Kako učiti i raditi s ovim modulom

- razumjeti ulogu usluge u modernome tržišnom gospodarstvu gdje one dominiraju te se brišu granice između materijalnih komponenti bilo kojeg proizvoda
- razumjeti usluge i njezine uloge u društvu polazi od izučavanja ponašanja korisnika usluga, izgradnje uslužnog modela, upravljanja marketinškim spletom, upravljanja zaposlenicima i proučavanja postizanja profitabilnosti organizacije stvaranjem dugoročnih odnosa s korisnicima i izgradnjom lojalnosti
- poznavati okruženje i ulogu suvremenog marketinga u društvu te sposobnost primjene marketinškog instrumentarija u djelatnostima kao što su npr. turizam, bankarstvo, osiguranje i neprofitne organizacije
Ovaj modul omogućit će proširenje i primjenu usvojenih marketinških znanja i koncepata na marketing u uslužnim tvrtkama i neprofitnim organizacijama.

Opis modula: Polazi od razumijevanja usluga i njihove uloge u društvu, slijedi izučavanje ponašanja korisnika usluga, izgradnju uslužnog modela, upravljanje marketinškim miksom, upravljanje zaposlenicima i proučavanje postizanja profitabilnosti organizacije kroz stvaranje dugoročnih odnosa s korisnicima i izgradnju lojalnosti.

Nastavni predmet koji se izvode u ovom modulu: Marketing usluga (4. razred, 2 sata, 3 boda)

Nastavni predmet po razredima i ishodima učenja

Naziv nastavnog predmeta: MARKETING USLUGA

Razred: četvrti (4.)

- U četvrtom razredu polaznik će steći sljedeće ishode učenja:
1. opisati specifičnosti usluga i uslužnih djelatnosti
  2. objasniti specifičnosti elemenata marketinškog spleta u uslužnim djelatnostima
  3. analizirati elemente ključne za oblikovanje marketinške strategije

uslužnog poduzeća

4. prepoznati potrebu primjene marketinškog instrumentarija u pojedinim djelatnostima uslužnog sektora

5. prepoznati potrebu primjene marketinškog instrumentarija u neprofitnim organizacijama

Razrada

Nastavne cjeline

Nastavni sadržaji

Pojmovno određenje usluge

Značenje usluga u tržišnom gospodarstvu

Klasifikacija i specifična obilježja usluga

Odnos uslužnog poduzeća i korisnika usluge

Istraživanje ciljnih tržišta

Ciljna tržišta

Identifikacija i izbor ciljnih tržišta

Segmentacija tržišta usluge

Pozicioniranje usluge

Subjektivnost kvalitete usluge

Zadovoljstvo korisnika usluge i rješavanje nezadovoljstva

Izgradnja lojalnosti

Kvaliteta usluge

Marketing odnosa (CRM)

Interni marketing

Eksterni marketing

Interaktivni marketing

Proizvod

Cijena

Specifičnosti elemenata marketinškog spleta u uslužnom poduzeću

Distribucija

Promocija

Proces

Elementi fizičkog okruženja

Ljudi

	Strategije usluga
Strategije usluga i značenje marke	Pojam marke
	Elementi vrijednosti marke
	Specifičnosti marketinga usluga u bankarstvu
	Specifičnosti marketinga usluga u osiguranju
Marketing usluga posebnih područja	Specifičnosti marketinga usluga u turizmu
	Specifičnosti marketinga usluga u ugostiteljstvu
	Specifičnosti marketinga usluga u telekomunikacijama
	Specifičnosti marketinga usluga u izdavaštvu
	Ciljevi neprofitnog sektora
Marketing usluga neprofitnih organizacija	Podjela neprofitnih organizacija
	Specifičnosti primjene marketinga u neprofitnim organizacijama
	Primjena marketinga u funkciji društvenog marketinga s ciljem razvoja programa radi utjecanja na prihvatljivost društvenih ideja
Napomene:	Pri realizaciji vježbi razredni odjel dijeli se u grupe od 10 do 14 polaznika.
Ostalo	
	Metode: verbalne metode, vizualne metode, prakseološke metode, metode aktivnog učenja, metode učenja stvaranjem.
Metode i oblici rada:	Oblici: frontalni rad, individualni rad, rad u parovima, rad u skupini.
	Napomena: Izbor metoda i oblika rada za svaki nastavni sat određuje nastavnik prema nastavnim sadržajima, osobitosti polaznika te materijalnim i drugim uvjetima.
Elementi i oblici praćenja i vrjednovanja polaznika:	Elementi: usvojenost programskih sadržaja, primjena usvojenih sadržaja, sudjelovanje u nastavnom procesu.
	Oblici: usmena provjera, pisana provjera, projektni zadatak, seminarski rad, e-učenje.
Literatura	
Literatura za polaznike:	Prema Katalogu obveznih udžbenika i pripadajućih dopunskih nastavnih sredstava Ministarstva znanosti i obrazovanja.

2.2.4. Završni rad

Provodi se na temelju Zakona o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi («Narodne novine», broj 87/2008, 86/2009, 92/2010, 105/2010-isp., 90/2011, 16/2012, 86/2012, 94/2013, 152/2014 i 7/2017) i Pravilnika o izradbi i obrani završnoga rada («Narodne novine», broj 118/2009).

3. OKRUŽENJE ZA UČENJE

Ustanova za strukovno obrazovanje i prostori poslodavaca

4. KADROVSKI UVJETI

Nastavni predmet	Nastavnik	Izobrazba*
Hrvatski jezik	■ nastavnik općeobrazovnog predmeta	<ul style="list-style-type: none"> ■ profesor hrvatskog jezika i književnosti ■ profesor jugoslavenskih jezika i književnosti ■ diplomirani kroatolog ■ profesor hrvatske kulture ■ diplomirani komparatist književnosti ili profesor komparativne književnosti (pod uvjetom da ima položen razlikovni ispit iz hrvatskog jezika na Filozofskom fakultetu u Zagrebu)
		<ul style="list-style-type: none"> ■ profesor jugoslavenskih jezika i književnosti sa smjerom animacija kulture (diplomirao na Pedagoškom fakultetu u Rijeci do 1991. godine, pod uvjetom da ima položen razlikovni ispit iz hrvatskog jezika na tom fakultetu) ■ magistar hrvatskog jezika i književnosti ■ magistar edukacije hrvatskog jezika i književnosti ■ magistar kroatologije ■ magistar edukacije kroatologije ■ magistar kroatistike i južnoslavenskih filologija ■ profesor engleskog jezika i književnosti
Engleski jezik	■ nastavnik općeobrazovnog predmeta	<ul style="list-style-type: none"> ■ diplomirani anglist ■ magistar edukacije (nastavnički smjer) engleskog

		jezika (i književnosti)
		<ul style="list-style-type: none"> ■ magistar prevoditelj ukoliko ima položenu pedagoško-psihološko-metodičku naobrazbu ■ magistar filolog ukoliko ima položenu pedagoško-psihološko-metodičku naobrazbu ■ profesor njemačkog jezika i književnosti ■ magistar edukacije (nastavnički smjer) njemačkog jezika (i književnosti)
Njemački jezik	■ nastavnik općeobrazovnog predmeta	<ul style="list-style-type: none"> ■ magistar prevoditelj ukoliko ima položenu pedagoško-psihološko-metodičku naobrazbu ■ magistar filolog ukoliko ima položenu pedagoško-psihološko-metodičku naobrazbu ■ diplomirani povjesničar ■ profesor povijesti
Povijest	■ nastavnik općeobrazovnog predmeta	<ul style="list-style-type: none"> ■ magistar edukacije povijesti ■ magistar povijesti ■ profesor geografije i povijesti ■ magistar edukacije geografije i povijesti ■ diplomirani vjeroučitelj teologije ■ diplomirani kateheta
Katolički vjeronauk	■ nastavnik općeobrazovnog predmeta	<ul style="list-style-type: none"> ■ profesor vjeronauka ■ magistar religiozne pedagogije i katehetike ■ diplomirani teolog ■ magistar teologije ■ profesor filozofije ■ magistar edukacije filozofije
Etika	■ nastavnik općeobrazovnog predmeta	<ul style="list-style-type: none"> ■ diplomirani filozof ■ magistar filozofije ■ profesor sociologije

- magistar sociologije
- diplomirani politolog
- magistar politologije
- diplomirani teolog
- magistar teologije
- diplomirani kateheta
- magistar religiozne pedagogije i katehetike
- profesor hrvatske kulture
- magistar edukacije kroatologije
- diplomirani kroatolog
- magistar kroatologije
- profesor religijske kulture
- magistar edukacije religijskih znanosti
- diplomirani religiolog
- magistar religijskih znanosti
- profesor geografije
- profesor geografije i povijesti
- profesor geografije i geologije

Geografija

■ nastavnik
općeobrazovnog
predmeta

- diplomirani geograf
- profesor geografije i drugog predmeta
- magistar edukacije geografije
- magistar edukacije geografije i povijesti

Tjelesna i
zdravstvena
kultura

■ nastavnik
općeobrazovnog
predmeta

- magistar edukacije geografije i drugog predmeta
- magistar kineziologije
- profesor kineziologije

		<ul style="list-style-type: none"> ■ profesor tjelesnog odgoja ■ profesor fizičke kulture ■ profesor fizičkog odgoja ■ magistar edukacije matematike ■ magistar matematike ■ magistar edukacije matematike i informatike ■ magistar računarstva i matematike ■ magistar edukacije matematike i fizike
Matematika	<ul style="list-style-type: none"> ■ nastavnik općeobrazovnog predmeta 	<ul style="list-style-type: none"> ■ magistar edukacije fizike i matematike ■ profesor matematike ■ diplomirani inženjer matematike ■ profesor matematike i informatike ■ diplomirani inženjer računarstva i matematike ■ profesor matematike i fizike ■ profesor fizike i matematike ■ profesor kemije ■ diplomirani ing. kemije ■ diplomirani ing. kemijske tehnologije ■ diplomirani kemijski inženjer
Kemija	<ul style="list-style-type: none"> ■ nastavnik općeobrazovnog predmeta 	<ul style="list-style-type: none"> ■ diplomirani ing. biotehnologije ■ magistar edukacije kemije ■ magistar edukacije biologije i kemije ■ magistar edukacije fizike i kemije ■ magistar kemije ■ magistar biologije i kemije

		<ul style="list-style-type: none"> ■ magistar inženjer kemijskog inženjerstva ■ magistar primijenjene kemije ■ magistar inženjer bioprocenog inženjerstva ■ profesor biologije ■ magistar biologije ■ profesor biologije i kemije ■ magistar biologije i kemije ■ magistar edukacije biologije i kemije
Biologija	■ nastavnik općeobrazovnog predmeta	<ul style="list-style-type: none"> ■ diplomirani inženjer biologije, smjer ekologija ■ diplomirani inženjer biologije, smjer molekularna biologija ■ magistar molekularne biologije ■ magistar eksperimentalne biologije ■ magistar biologije i ekologije mora ■ magistar ekologije i zaštite prirode
Osnove ekonomije	■ nastavnik stručno-teorijskih sadržaja	<ul style="list-style-type: none"> ■ magistar zaštite okoliša ■ magistar ekonomije ■ diplomirani ekonomist ■ magistar ekonomije
Statistika	■ nastavnik stručno-teorijskih sadržaja	<ul style="list-style-type: none"> ■ magistar matematike ■ diplomirani ekonomist ■ profesor matematike ■ diplomirani inženjer matematike ■ magistar ekonomije
Poslovne komunikacije (prvi razred)	■ nastavnik stručno-teorijskih sadržaja	<ul style="list-style-type: none"> ■ magistar prava ■ magistar politologije ■ magistar hrvatskog jezika i književnosti

		<ul style="list-style-type: none"> ■ magistar edukacije hrvatskog jezika i književnosti ■ NAPOMENA: obvezno poznavanje daktilografije i rada na računalu ■ diplomirani ekonomist ■ diplomirani pravnik ■ diplomirani politolog ■ profesor hrvatskog jezika i književnosti ■ magistar ekonomije ■ diplomirani ekonomist ■ magistar ekonomije ■ magistar komunikologije ■ magistar politologije
Poslovne komunikacije (drugi razred)	<ul style="list-style-type: none"> ■ nastavnik stručno-teorijskih sadržaja 	<ul style="list-style-type: none"> ■ magistar hrvatskog jezika i književnosti ■ diplomirani ekonomist ■ magistar ekonomije
Komunikacijsko-prezentacijske vještine	<ul style="list-style-type: none"> ■ nastavnik stručno-teorijskih sadržaja 	<ul style="list-style-type: none"> ■ magistar hrvatskog jezika i književnosti ■ diplomirani ekonomist ■ diplomirani komunikolog ■ diplomirani politolog
Osnove računovodstva	<ul style="list-style-type: none"> ■ nastavnik stručno-teorijskih sadržaja 	<ul style="list-style-type: none"> ■ profesor hrvatskog jezika i književnosti ■ magistar ekonomije ■ diplomirani ekonomist
Računovodstvo troškova i imovine	<ul style="list-style-type: none"> ■ nastavnik stručno-teorijskih sadržaja 	<ul style="list-style-type: none"> ■ magistar ekonomije ■ diplomirani ekonomist
Računovodstvo proizvodnje i trgovine	<ul style="list-style-type: none"> ■ nastavnik stručno-teorijskih sadržaja 	<ul style="list-style-type: none"> ■ magistar ekonomije ■ diplomirani ekonomist
Poduzetničko računovodstvo	<ul style="list-style-type: none"> ■ nastavnik stručno-teorijskih sadržaja 	<ul style="list-style-type: none"> ■ magistar ekonomije ■ diplomirani ekonomist
Marketing	<ul style="list-style-type: none"> ■ nastavnik stručno-teorijskih sadržaja 	<ul style="list-style-type: none"> ■ magistar ekonomije ■ diplomirani ekonomist
Bankarstvo i osiguranje	<ul style="list-style-type: none"> ■ nastavnik stručno-teorijskih sadržaja 	<ul style="list-style-type: none"> ■ magistar ekonomije ■ diplomirani ekonomist

Tržište kapitala	<ul style="list-style-type: none"> ■ nastavnik stručno-teorijskih sadržaja 	<ul style="list-style-type: none"> ■ magistar ekonomije ■ diplomirani ekonomist
Poduzetništvo	<ul style="list-style-type: none"> ■ nastavnik stručno-teorijskih sadržaja 	<ul style="list-style-type: none"> ■ magistar ekonomije ■ diplomirani ekonomist
Vježbenička tvrtka	<ul style="list-style-type: none"> ■ nastavnik stručno-teorijskih sadržaja 	<ul style="list-style-type: none"> ■ magistar ekonomije ■ diplomirani ekonomist ■ magistar ekonomije ■ magistar prava
Društveno odgovorno poslovanje	<ul style="list-style-type: none"> ■ nastavnik stručno-teorijskih sadržaja 	<ul style="list-style-type: none"> ■ magistar politologije ■ diplomirani ekonomist ■ diplomirani pravnik ■ diplomirani politolog ■ magistar prava
Pravno okruženje poslovanja	<ul style="list-style-type: none"> ■ nastavnik stručno-teorijskih sadržaja 	<ul style="list-style-type: none"> ■ magistar ekonomije ■ diplomirani pravnik ■ diplomirani ekonomist ■ magistar inženjer elektrotehnike ■ magistar inženjer elektrotehnike i informacijske tehnologije ■ magistar inženjer elektronike i računalnog inženjerstva
Informatika	<ul style="list-style-type: none"> ■ nastavnik općeobrazovnog predmeta ■ nastavnik stručno-teorijskih sadržaja 	<ul style="list-style-type: none"> ■ magistar inženjer računarstva ■ magistar inženjer komunikacijske i informacijske tehnologije ■ magistar inženjer automatike i sustava ■ magistar profesor matematike i informatike ■ magistar računarstva i matematike ■ magistar informatike

- magistar edukacije informatike
- magistar edukacije informatike i tehnike
- magistar edukacije informatike i matematike
- magistar edukacije fizike i informatike
- magistar informacijskih znanosti
- stručni specijalist inženjer računarstva
- stručni specijalist inženjer elektrotehnike
- stručni specijalist inženjer informacijskih tehnologija
- diplomirani inženjer elektrotehnike
- diplomirani inženjer računarstva
- profesor matematike i informatike
- profesor informatike
- diplomirani informatičar
- profesor elektrotehnike
- stručni specijalist računarstva
- stručni specijalist poslovnih informacijskih sustava
- stručni specijalist inženjer informacijskih tehnologija
- sveučilišni prvostupnik inženjer elektrotehnike i informacijske tehnologije
- sveučilišni prvostupnik inženjer elektrotehnike
- sveučilišni prvostupnik inženjer računarstva
- stručni prvostupnik inženjer računarstva
- stručni prvostupnik inženjer elektrotehnike
- stručni prvostupnik inženjer informacijskih tehnologija

		<ul style="list-style-type: none"> ■ stručni prvostupnik informatike ■ inženjer elektrotehnike ■ inženjer računarstva ■ inženjer informatike ■ magistar ekonomije ■ diplomirani ekonomist ■ magistar ekonomije ■ magistar politologije
Obiteljski posao	<ul style="list-style-type: none"> ■ nastavnik stručno-teorijskih sadržaja 	<ul style="list-style-type: none"> ■ magistar prava ■ diplomirani ekonomist ■ diplomirani politolog ■ diplomirani pravnik ■ magistar ekonomije ■ diplomirani ekonomist ■ magistar ekonomije
Globalno poslovno okruženje	<ul style="list-style-type: none"> ■ nastavnik stručno-teorijskih sadržaja 	<ul style="list-style-type: none"> ■ diplomirani ekonomist ■ diplomirani politolog ■ diplomirani pravnik ■ magistar ekonomije ■ diplomirani ekonomist ■ magistar ekonomije
Uvod u poslovno upravljanje	<ul style="list-style-type: none"> ■ nastavnik stručno-teorijskih sadržaja 	<ul style="list-style-type: none"> ■ diplomirani ekonomist ■ magistar ekonomije
Osnove turizma	<ul style="list-style-type: none"> ■ nastavnik stručno-teorijskih sadržaja 	<ul style="list-style-type: none"> ■ diplomirani ekonomist ■ magistar ekonomije
Računovodstvo neprofitnih organizacija	<ul style="list-style-type: none"> ■ nastavnik stručno-teorijskih sadržaja 	<ul style="list-style-type: none"> ■ diplomirani ekonomist ■ magistar ekonomije
Analiza financijskih izvještaja	<ul style="list-style-type: none"> ■ nastavnik stručno-teorijskih sadržaja 	<ul style="list-style-type: none"> ■ diplomirani ekonomist ■ magistar ekonomije
Upravljanje prodajom	<ul style="list-style-type: none"> ■ nastavnik stručno-teorijskih sadržaja 	<ul style="list-style-type: none"> ■ diplomirani ekonomist ■ magistar ekonomije
Marketing usluga	<ul style="list-style-type: none"> ■ nastavnik stručno-teorijskih sadržaja 	<ul style="list-style-type: none"> ■ diplomirani ekonomist

*Napomena: Ako postoje dvojbe oko ispunjavanja propisanih uvjeta odgovarajuće vrste obrazovanja za izvođenje nastave iz pojedinoga nastavnog predmeta (promjena naziva nastavnog predmeta, akademskog ili stručnog naziva, nastavnog plana i programa/strukovnog kurikulumu, uvođenje novoga akademskog ili stručnog naziva i sl.), suglasnost o odgovarajućoj vrsti obrazovanja za izvođenje nastave iz pojedinoga nastavnog predmeta na zahtjev ustanove za strukovno obrazovanje može izdati ministarstvo nadležno za obrazovanje uz prethodno stručno mišljenje nadležne agencije.

5. MINIMALNI MATERIJALNI UVJETI

Nastavni predmet	Oprema	Prostor
Hrvatski jezik	grafoskop, računalo s pristupom internetu, projektor, zaslon	standardna učionica
Engleski jezik	računalo s pristupom internetu i potrebnom programskom potporom, zaslon, CD player, DVD player	standardna učionica, kabinet za strani jezik
Njemački jezik	računalo s pristupom internetu i potrebnom programskom potporom, zaslon, CD player, DVD player	standardna učionica, kabinet za strani jezik
Povijest	računalo s pristupom internetu, projektor, zaslon	standardna učionica, kabinet za povijest
Katolički vjeronauk	računalo s pristupom internetu, projektor, zaslon	standardna učionica, kabinet za vjeronauk
Etika	računalo s pristupom internetu, projektor, zaslon	standardna učionica, kabinet za etiku
Geografija	računalo s pristupom internetu, projektor, zaslon, geografske karte svijeta, kontinenta i Republike Hrvatske, topografske karte (broj listova dostatan radu u paru), satelitske snimke, reljefni modeli, zbirke minerala i stijena, prozirnice, multimedijalne prezentacije, kompas, krivinomjer, GPS uređaj (broj kompasa, krivinomjera i gps uređaja minimalno dostatan za rad u skupinama), grafički prikazi, tekstualni materijal	specijalizirana učionica za geografiju ili kabinet za geografiju, školsko dvorište
Tjelesna i zdravstvena kultura	nastavna sredstva i pomagala prema državnom pedagoškom standardu za opremanje sportskih igrališta, dvorana i ostalih pratećih prostora	otvoreni i zatvoreni sportski prostori s pratećim higijenskim prostorijama (sportska dvorana, teretana, igrališta, plivalište...), prema državnom pedagoškom standardu
Matematika	računalo s pristupom internetu i potrebnom matematičkom programskom potporom,	standardna učionica, kabinet za matematiku,

	projektor, zaslon, pametna ploča, geometrijski pribor, modeli geometrijskih tijela	specijalizirana informatička učionica – korištenje prilikom realizacije pojedinih nastavnih tema
Kemija	računalo s pristupom internetu, projektor, zaslon, kemijski pribor i kemikalije	standardna učionica ili specijalizirana učionica za kemiju, informatička učionica – korištenje prilikom realizacije pojedinih nastavnih tema
Biologija	projektor, zaslon, grafoskop, računalo s pristupom internetu, DVD player, televizor, model unutarnjih organa čovjeka (torzo), slike organa čovjeka, stetoskop i tlakomjer	standardna učionica, kabinet za biologiju, specijalizirana učionica – korištenje prilikom realizacije pojedinih nastavnih tema
Osnove ekonomije	grafoskop, računalo s pristupom internetu, projektor, zaslon	standardna učionica
Statistika	grafoskop, računalo s pristupom internetu, projektor, zaslon	standardna učionica
Poslovne komunikacije (prvi razred)	minimalno 14 uredskih stolova i ergonomskih stolaca s minimalno 14 umreženih računala, potrebna programska potpora i sljedeća uredska oprema: jedan telefon, tri pisača, jedan fotokopirni uređaj, skener, jedan lcd projektor, zaslon, flipchart, uredski materijal, rezač papira i kutija za ekološko spremanje nepotrebne papirnate dokumentacije, mjesto za pohranu i klasifikaciju poslovne dokumentacije, police za pohranu i klasificiranje dokumentacije u elektroničkom obliku, npr. police za cd-ove i sl., kamera, digitalni fotoapararat	specijalizirana učionica
Poslovne komunikacije (drugi razred)	minimalno 14 uredskih stolova i ergonomskih stolaca s minimalno 14 umreženih računala, potrebna programska potpora i sljedeća uredska oprema: jedan telefon, tri pisača, jedan fotokopirni uređaj, skener, jedan lcd projektor, zaslon, flipchart, uredski materijal, rezač papira i kutija za ekološko spremanje nepotrebne papirnate dokumentacije, mjesto za pohranu i klasifikaciju poslovne dokumentacije, police za pohranu i klasificiranje dokumentacije u elektroničkom obliku, npr. police za cd-ove i sl., kamera, digitalni fotoapararat	specijalizirana učionica
Komunikacijsko-prezentacijske vještine	minimalno 14 uredskih stolova i ergonomskih stolaca s minimalno 14 umreženih računala, potrebna programska potpora i sljedeća	specijalizirana učionica

	uredska oprema: jedan telefon, tri pisača, jedan fotokopirni uređaj, skener, jedan lcd projektor, zaslon, flipchart, uredski materijal, rezač papira i kutija za ekološko spremanje nepotrebne papirnat dokumentacije, mjesto za pohranu i klasifikaciju poslovne dokumentacije, police za pohranu i klasificiranje dokumentacije u elektroničkom obliku, npr. police za cd-ove i sl., kamera, digitalni fotoaparat	
Osnove računovodstva	grafoskop, računalo s pristupom internetu, projektor, zaslon	standardna učionica
Računovodstvo troškova i imovine	grafoskop, računalo s pristupom internetu, projektor, zaslon	standardna učionica
Računovodstvo proizvodnje i trgovine	grafoskop, računalo s pristupom internetu, projektor, zaslon	standardna učionica
Poduzetničko računovodstvo	grafoskop, računalo s pristupom internetu, projektor, zaslon	standardna učionica
Marketing	grafoskop, računalo s pristupom internetu, projektor, zaslon	standardna učionica
Bankarstvo i osiguranje (treći razred)	grafoskop, računalo s pristupom internetu, projektor, zaslon	standardna učionica
Bankarstvo i osiguranje (četvrti razred)	računalo za nastavnika s instaliranom potrebnom programskom potporom, minimalno 7 setova uredskog (bankarskog) namještaja s minimalno 14 ergonomskih stolica, minimalno 14 umreženih računala s pristupom internetu i instaliranom potrebnom programskom potporom, 3 pisača, 1 fotokopirni aparat, 1 LCD projektor, zaslon, telefon, skener, kamera, fotoaparat, pisač, police i registratori za svu potrebnu dokumentaciju, ploča, flipchart, rezač papira i kutija za ekološko spremanje nepotrebne papirnat dokumentacije i potreban uredski materijal, programska potpora za poslovanje banaka i osiguravajućih kuća prilagođen nastavnom planu i programu	specijalizirana učionica
Tržište kapitala	grafoskop, računalo s pristupom internetu, projektor, zaslon	standardna učionica
Poduzetništvo	grafoskop, računalo s pristupom internetu, projektor, zaslon	standardna učionica
Vježbenička tvrtka	računalo za nastavnika s instaliranom potrebnom programskom potporom, minimalno 7 setova uredskog (bankarskog)	specijalizirana učionica

	namještaja s minimalno 14 ergonomskih stolica, minimalno 14 umreženih računala s pristupom internetu i instaliranom potrebnom programskom potporom, 3 pisača, 1 fotokopirni aparat, 1 LCD projektor, zaslon, telefon, skener, kamera, fotoaparat, pisač, police i registratori za svu potrebnu dokumentaciju, ploča, flipchart, rezač papira i kutija za ekološko spremanje nepotrebne papirnate dokumentacije i potreban uredski materijal i potrebna programska potpora	
Društveno odgovorno poslovanje	grafoskop, računalo s pristupom internetu, projektor, zaslon	standardna učionica
Pravno okruženje poslovanja	grafoskop, računalo s pristupom internetu, projektor, zaslon	standardna učionica
Informatika	projektor, zaslon, računalo za nastavnika s instaliranom potrebnom programskom potporom (operacijski sustav, antivirusna zaštita, primjenski programi, programsko okruženje odabranoga programskog jezika), s pristupom internetu i lokalnoj mreži, minimalno 14 umreženih računala za polaznike s pristupom internetu i instaliranom potrebnom programskom potporom, programska potpora za upravljanje učionicom (CMS), pisač	informatička učionica
Obiteljski posao	grafoskop, računalo s pristupom internetu, projektor, zaslon	standardna učionica
Globalno poslovno okruženje	grafoskop, računalo s pristupom internetu, projektor, zaslon	standardna učionica
Uvod u poslovno upravljanje	grafoskop, računalo s pristupom internetu, projektor, zaslon	standardna učionica
Osnove turizma	grafoskop, računalo s pristupom internetu, projektor, zaslon	standardna učionica
Računovodstvo neprofitnih organizacija	grafoskop, računalo s pristupom internetu, projektor, zaslon	standardna učionica
Analiza financijskih izvješća	grafoskop, računalo s pristupom internetu, projektor, zaslon	standardna učionica
Upravljanje prodajom	grafoskop, računalo s pristupom internetu, projektor, zaslon	standardna učionica
Marketing usluga	grafoskop, računalo s pristupom internetu, projektor, zaslon	standardna učionica

6. Reference dokumenta

6.1. Referentni brojevi

Kod standarda kvalifikacije: SK-0901/11-01-42/11-01

Naziv sektora: Ekonomija, trgovina i poslovna administracija

Šifra sektora: 09

6.2. Članovi radnih skupina koji su sudjelovali u izradbi strukovnog kurikuluma

6.2.1. Općeobrazovni dio

I. Jezično-komunikacijsko područje:

Ivana Lekić, prof., AZOO, Split – voditeljica

Jelena Matković, prof. ASOO, Zagreb

Vesna Hrvoj-Šic, prof. MZO, Zagreb

Hrvatski jezik

dr. sc. Sanja Fulgosi, NCVVO, Zagreb

Božica Jelaković, prof., XV. gimnazija, Zagreb

dr.sc. Srećko Listeš, AZOO, Split

Tanja Marčan, prof., Hotelijersko-turistička škola Opatija, Opatija

Melita Rabak, prof., Trgovačka i tekstilna škola u Rijeci, Rijeka

Linda Grubišić Belina, prof., AZOO, Rijeka

Engleski i njemački jezik

Izabela Potnar Mijić, prof., AZOO, Osijek

Ana Crkvenčić, prof., AZOO, Zagreb

Dubravka Kovačević, prof., AZOO, Zagreb

Ninočka Truck-Biljan, prof., Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera, Osijek

Vlasta Svalina, prof., Ekonomska i upravna škola, Osijek

Livija Pribanić Katarinić, prof., Srednja strukovna škola Vinkovci, Vinkovci

Dragana Jurilj Prgomet, prof., Druga srednja škola Beli Manastir, Beli Manastir

Cvjetanka Božanić, prof., X. gimnazija »Ivan Supek«, Zagreb

II. Matematičko područje:

Matematika

Neda Lesar, prof., AZOO, Zagreb – voditeljica

Nada Gvozdrenović, dipl. ing., ASOO, Zagreb

Mirjana Ilijić, prof., Tehnička škola Ruđera Boškovića, Zagreb

Draga Dolenc Gashi, prof., Grafička škola u Zagrebu, Zagreb

Zlatko Zadelj, prof., NCVVO, Zagreb

Darko Belović, MZO, Zagreb

III. Prirodoslovno područje:

mr. sc. Diana Garašić, AZOO, Zagreb – voditeljica

Nada Gvozdrenović, dipl. ing., ASOO, Zagreb

Andreja Uroić Landekić, MZO, Zagreb

Geografija

Sonja Burčar, prof., AZOO, Osijek

dr. sc. Ružica Vuk, Prirodoslovno-matematički fakultet, Geografski odsjek, Zagreb

Kemija

Borjanka Smojver, dipl. ing., AZOO, Rijeka

Gordana Cecić-Sule, prof., AZOO, Split

mr. Olgica Martinis, AZOO, Zagreb

Ratka Šoić, dipl. ing., Prirodoslovna i grafička škola, Rijeka

Sanja Klubička, dipl. ing., Tehnička škola Daruvar, Daruvar

Biologija

mr. sc. Zrinka Pongrac Štimac, prof., V. gimnazija, Zagreb

Dalibor Sumpor, prof., Srednja škola Tina Ujevića i Tehnička škola, Kutina

Marina Ništ, prof., AZOO, Osijek

prof. dr. sc. Ines Radanović, Prirodoslovno-matematički fakultet, Odsjek za biologiju, Zagreb

IV. Društveno-humanističko područje:

Ankica Mlinarić, dipl. teolog, AZOO, Osijek – voditeljica

Mateja Mandić, prof., ASOO, Zagreb

Ivana Pilko Čunčić, dipl. fonetičar i lingvist, MZO, Zagreb

Katolički vjeronauk

prof. dr. sc. Ana Thea Filipović, Katolički bogoslovni fakultet, Zagreb

Gordana Barudžija, dipl. teolog, AZOO, Zagreb

Dejan Čaplar, dipl. teolog, Gimnazija Beli Manastir, Beli Manastir

Etika

Milana Funduk, prof., Klasična gimnazija, Zagreb, AZOO

dr. sc. Dijana Lozić-Leko, Gimnazija A. G. Matoša, Zabok

Povijest

mr. sc. Marijana Marinović, AZOO, Rijeka

dr. sc. Željko Holjevac, Filozofski fakultet, Zagreb

Lobert Simičić, dipl. sociolog i dipl. povjesničar, Medicinska škola, Rijeka

Mladen Stojić, prof., Srednja škola za elektrotehniku i računalstvo, Rijeka

Miroslav Šašić, prof., Prirodoslovna škola Vladimira Preloga, Zagreb

V. Tjelesno i zdravstveno područje:

Tjelesna i zdravstvena kultura

Željko Štefanac, prof., AZOO, Zagreb – voditelj

Biljana Šoda, prof., ASOO, Zagreb

Višnja Maranić-Uremović, MZO, Zagreb

prof. dr. sc. Boris Neljak, Kineziološki fakultet, Zagreb

dr. sc. Dario Novak, Kineziološki fakultet, Zagreb

dr. sc. Vilko Petrić, Kineziološki fakultet, Zagreb

Ana Matković, prof., Škola za primalje, Zagreb

6.2.2. Strukovni dio

mr. sc. Sanja Arambašić, Ekonomska i upravna škola Osijek, Osijek

Marija Dlesk, dipl. oec., Srednja škola Zabok, Zabok

Anita Grbić, dipl. oec., Ekonomska i trgovačka škola Dubrovnik, Dubrovnik

Marija Horvatić-Kapelac, dipl. oec., Ekonomska i birotehnička škola Bjelovar, Bjelovar

dr. sc. Olivera Jurković Majić, Prva ekonomska škola, Zagreb

Martina Lešković, ekonomist, Zagrebačka banka d.d., Zagreb

Zdenka Marjanović, dipl. ing., Croatia osiguranje d.o.o., Zagreb

mr. sc. Mila Petrović, Proplin d.o.o., Zagreb

Ljiljana Škorić, dipl. iur., Agencija za promet nekretninama Lili f-1 nekretnine d.o.o., Zagreb

Dora Ulaga, dipl. oec., ASOO, Zagreb

Nenad Vakanjac, dipl. oec., nezavisni stručnjak, Zagreb

6.3. Predlagatelj strukovnog kurikuluma

Agencija za strukovno obrazovanje i obrazovanje odraslih